

אור עולם

גליון מיוחד למלאות עשרים וחמש שנים
להסתלקותו של רבן של ישראל
כ"ק מדנא ורבנא אדמו"ר
מליובאוויטש זצוק"ל זיע"א

עריכה: ישראל פינחס טירנואר
 עיצוב גרפי: ש. רפפורט, א. גלב, מ. לנדסמן, א. שבתאי, א. בלוקה
 המודיע - העיתון של היהדות החרדית, רחוב יהודה המכבי 5 ירושלים, טל': 02-6363200

דל העט וקצרות המילים בבואנו לכתוב על ענק הענקים, גאון הגאונים וקודש הקדשים אותו שתל הקב"ה בדורנו, כ"ק מרנא ורבנא אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל זיע"א, שהרי דבקותו בקב"ה אשר השתקפה והתבטאה אף במה שהקרין אור פניו הקדושות והטהורות, ואשר ניכרת הייתה בכל הליכותיו ומעשיו, אין ביכולת בן אנוש לשערה ולתארה:

גדול התורה - שכתב וההדיר דברי אבותיו-רבתי, דיבר במהלך עשרות שנים במשך אלפי-אלפי שעות בהם טייל בכל פרד"ס התורה בעומק נפלא ובהסברה גאונית, כשהוא מצטט מראשונים ואחרונים, ספרי הלכה וקבלה, מדרשים ואלפי ספרי החסידות, וכולהו מהזיכרון בלבד.

גדול האמונה - מורה הנבוכים שהאיר את העולם באור האמונה כשחינך ושנה ללא הרף, בתורתו, בהדרכתו, במכתביו ובהליכותיו בהשגחה הפרטית ובכך שהקב"ה מהווה את העולם וכל תהלוכותיו בכל רגע ורגע, והחדיר ברבבות אלפי ישראל בטחון מוחלט בבורא העולם ומנהיגו.

גדול ההנהגה - שלא זו בלבד שגדולי ישראל, אדמו"רים, רבנים וראשי ישיבות ועמך בית ישראל מכל החוגים והגוונים הפנו אליו שאלות בכל מכמני ויסודות התורה, ההנהגה והיהדות ולכל השיב בבהירות ובאמינות יסודית; אלא שגם מנהיגי תבל נועצו בדעת תורתו.

גדול המופת - אשר "הוא אמר ויהי", וכשמפי קודשו יצאו המילים "ברכה והצלחה", "רפואה שלימה בקרוב" או "יחזקו בטחונם וה' יצליחם" - נושעו אנשים שהטבע לא נתן להם כל תקווה, בשידוד מערכות הטבע.

גדול אהבת ישראל - אשר האמין בכל נפשו והחדיר לעולם כולו את האמונה כי כל יהודי - יהא אשר יהא - הינו "חלק אלוהה ממעל ממש", ועל-ידי מצוה אחת יכול הניצוץ האלקי הטמון כבר בנפש לבוא לידי גילוי ולהבעיר את הגוף כולו באהבת ויראת השי"ת.

סיפר הגה"ח רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל מייסד וראש "המכון מדעי טכנולוגי להלכה": באחת הפעמים שחזרתי מארה"ב נפגשתי עם מרן עמוד ההוראה הגרש"ז איערבך זצ"ל, אשר ביקש לשמוע על אשר חוויתי בצל קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א. תשובתי הייתה - "כשחולף על פניי ברחוב אדם גבוה, איני מתפעל במיוחד, שהרי רגליו מונחות על אותה קרקע בדיוק עליה מונחות רגליו. אולם כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש כלל אינו ניצב על אותה הקרקע עליה כולנו עומדים, הוא עומד במקום גבוה הרבה יותר!" התפעל הגרש"ז מאוד מן ההגדרה הזו וקילסה להפליא.

משפט מופלא ומחוכם זה, אכן מגדיר להפליא את התחושה החולפת בליבו של כל אשר זוכה להתקרב אל הקודש ולהציץ אל עבר עמוד האש אשר לפני המחנה. לא לנו קרוצי חומר לתאר תיאורים ולהעניק הגדרות לדמותו השגיבה הגדול בענקים, לעמוד על דמותו הקדושה והנשגבת של פאר הדור לעולם לא נצליח, אבל נוכל ונרצה לדבוק בקצות הדרך, לאחוז בשולי האדרת, ולנסות ללמוד מאשר הרבי עמל להנחילנו באהבתו.

בחוברת אשר לפניכם, הרואה אור לקראת יום ההילולא קדישא העשרים וחמש, שיחול בשבת קודש ג' תמוז, ערכנו שיחות מרוממות ונדירות עם שני גאוני וחסידיו ענק אשר מרביצים תורה לעדרים ודבקים בכל נפשם ומאודם ברבינו זיע"א; ליקטנו מענות קודש בגוף כתב יד קדשו שלו בבחינת "אנא נפשי כתבתי יבית", וריכזנו יהלומים זוהרים מאוצרות היכלא דמלכא, למען יעמדו ימים רבים, ולמען ידעו דורותיכם צדיק מה פעל, ולמילוי שאיפת קדשו ותמצית "כל ימי חייו" - "להביא לימות המשיח".

ישראל פינחס טירנואר

חוברת זו הופקה והודפסה לזכות יצחק יונה בן אסתר באשא

03

אסתכל באודייתא
 ישראל פינחס טירנואר

08

שידוד מערכות הטבע
 יוחנן הרשקוביץ

14

במחיצת המאור הגדול
 ישראל סג"ל

20

נהגין מזיו השכינה
 י.א. שימון

26

בקודש פנימה
 שלמה זלמן זלמן

30

להביא לימות המשיח
 הרב א. יעקבזון

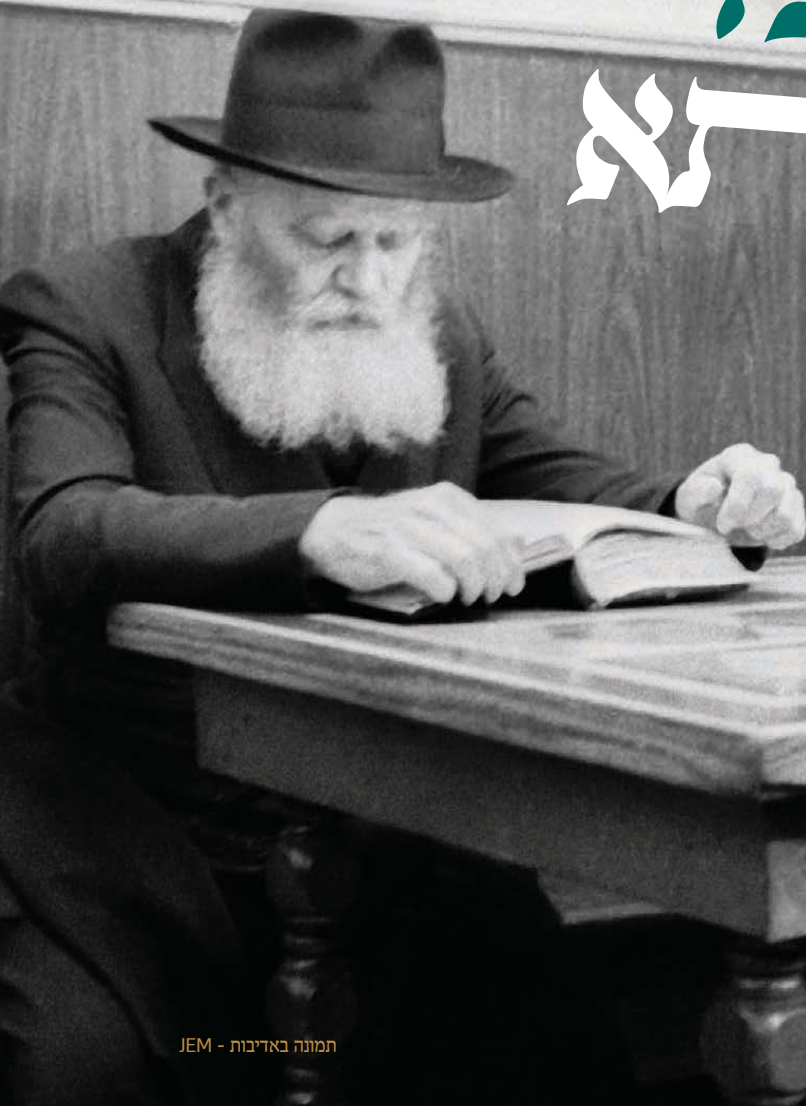

36

אשר רוח בו
 י.מ. זילברברג

אסדתכל באור ייחוד

תמונה באדיבות - JEM

העולם התורני המופלא והמעמיק של גאון הגאונים וקודש הקדשים כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל שיחה עם ראש הישיבה הגאון הגדול רבי עזרא בנימין שוחט שליט"א, לקראת יום ההילולא הכ"ה

ישראל פינחס טירנואר

תורניות ברחבי תבל, כמה מהם הקימו בעצמם ישיבות והם עומדים בראשם, ואחרים המכהנים כרמי"ם ומגיד שיעורים. משום כך מצאנו לנכון לשאול מהם הקווים המאפיינים את שיטת הלימוד של הרבי זיע"א.

האם אפשר לאפיין את שיטת הלימוד הרבי כשיטת לימוד מסויימת? יש לה מקבילה בשיטת הלימוד בדורות הקודמים?

קשה לומר שמדובר בשיטת לימוד מסויימת. הייתה אומר שמדובר בשילוב של כל הסגנונות.

הרי ישנם כמה וכמה אופני לימוד: אינה דומה חקירה של הגר"ח מבריסק לדרך הפשט של הנצי"ב, אינה דומה דרך הלשיתיהו' שבא לקרב סוגיות רחוקות, לדרך החילוקים שבא למצוא המיוחד שבכל סוגיא, אין דומה ההיקף של הרונצ'ובי שמצא נקודה משותפת להסביר סוגיות שונות ומרוחקות, לדרך הלימוד בהעמקה על אתר, אין דומה דרך ההגיון לדרך הפלפול וכ'.

אולם הרבי לומד בכל אחת מהסגנונות, ובכל אחד מהם הוא לומד לפי כל כללי אותה דרך לימוד. לפעמים ישנן שיחות שלמות בהן הרבי לומד בדרך מסוימת באופן מוחלט, ולפעמים ישנן שיחות בהן הרבי משלב כמה סגנונות לימוד יחד.

ולהתקשר לראש הישיבה עצמו ולבקש הכוונה ברורה יותר. "אה, זה בסדר", משיב ראש הישיבה, "ארד אליך", ועוד לפני שהספקתי למחות, נטל ראש הישיבה שלא מחזיק טיבותא לנפשיה כלל את מרום שנותיו ויגיעתו בתורה וירד אל הרחוב להמתין לי. ספר תורה מונח בקרן הרחוב.

ואם תרצו, זהו סיפורו של הגר"ע שוחט, בנו של רב וגאון מיוצאי אשכנז, תלמיד ישיבת ליקווד, שם למד בחברותא עם הגר"א קוטלר שאף העיד עליו כי עדין לגדולות, ולאחר מכן המשיך לישיבת בריסק, שם ינק מתורתו של הגר"ד סולוביצ'יק שליט"א, וכל זאת כאשר הוא חסיד אמת של כ"ק מרנא ורבנא אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א, שלא פחות מכן שדמותו מזוהה ומקרינה גאונות מבהילה, אישיותו היא של מקושר לרבו בכל נימי לבו ונפשו.

דרך הלימוד

חידושי תורתו של הגר"ע שוחט ממלאים ספרים עבי כרס מהם בוקעת ועולה למדותו הגאונית ומלאת הברק, עם הבנה חודרת ומעמיקה בכל תחום תורני, גם כאלה שאינם מהשגותיים בהכילי הישיבות. תלמידיו של ראש הישיבה ממלאים משרות

און הגאונים, בקיא בכל חדרי תורה, סיני ועוקר הרים, העמיד אלפי תלמידים - אלו מעט מן המעט מן ההגדרות ששמעתי לקראת השיחה שביקשתי לערוך עם הגאון החסיד רבי עזרא בנימין שוחט שליט"א ראש ישיבת אור אלחנן-ליובאוויטש המפורסמת שבלוס אנג'לס.

לא בקלות ניאות ראש הישיבה לשוחח עם "המודיע", ולא מפאת חשש פחיתות כבוד בכך ש'גדול בתורה' משוחח עם עיתון. שיקולים כאלה אינם מנת חלקם של האמונים על ה'ביטול' החב"די בו יהא מעמדך אשר יהא, אינך אלא 'כלי' למימוש הכוונה. איפכא, דווקא יראת הכבוד וכובד האחריות לדבר על קודש הקדשים, כבוד קדושת אדמו"ר מליובאוויטש זכותו יגן עלינו, היא שגרמה לסירוב. אולם כשהשתכנע ראש הישיבה כי השיחה תביא את אורו הגדול ומשנתו המעמיקה של הרבי זיע"א לקהל הקוראים, ומעיינות הקודש יפוצו חוצה, ניאות. הכנתי עצמי כדבעי לקראת השיחה המרוממת שעמדה להיערך בבית האכסניה בקרית מלאכי אליה הגיע לרגל שמחה משפחתית. אלא שמשום מה לא מצאתי את הכתובת בשכונת "נחלת הר חב"ד" בה מכירים כולם את שמות המשפחה אבל לא את מספרי הבניינים... לא נותר לי אלא להתנער על אי הנעימות

וההוראה בשו"ע הוא להתלמד, משא"כ בהמדובר בשיחת ויצא תשכ"ה שמצטטה, וק"ל.

אגב, ההלכה הזו של לבו רוצה, מופיעה בהלכות כבוד אב ואם ולא בהלכות תלמוד תורה, ומכאן מדייק הרבי כדרכו לדייק רבות ומקיפנות של ההלכות, כי כשהבן לומד במקום שלבו רוצה, על אף שאין דעת הוריו נוחה בזה, וכפי שנפסק, הרי שזה כבוד אב ואם האמת, שכן אין לך כבוד יותר מכן שמצליח בלימודו.

תדפיסו חידושי תורה

נשמה לשמוע על מופתים שהייתם עדים להם.

אצל הרבי היו מופתים אין קץ, על פי רוב, ממש ברובם ככולם, הרבי קישר את הישועה הגשמית עם הידור מסויים בעבודת ה' או במצווה מסויימת, שמבקש הברכה קיבל על עצמו. ובדידי הוה עובדא: היו לנו שני ילדים, ולאחר מכן צייפנו לישועה במשך שבע שנים. כתבנו על כך פעמים רבות לרבי וביקשנו ברכה. בשנת תשל"ה נפטרה אבי זצ"ל, אבי היה נוהג להגיע אל הרבי כל שנה בתאריך כ' אב, בו חל יום ההילולא של אביו של הרבי, הגה"ק רבי לוי יצחק זיע"א, ובסמיכות לאותו יום חל גם יום הולדתו של אבי. באותה שנה, אחרי פטירתו, הגעתי אף אני אל הרבי בכ' אב, כמנהגו של אבי. אחי רבי יעקב עמנואל זצ"ל שגם לו היה יום הולדת באותו זמן, הגיע אף הוא אל הרבי. באותה תקופה הגבילו את הכניסה ל"יחידות" לפעם אחת בשנה בלבד, ומכיון שכבר הייתי ביחידות באותה שנה, לא השבתי להיכנס ליחידות אלא רק להשתתף בהתוועדות שהתקיימה לרגל הארצות. אבל אחי שעוד לא נכנס באותה שנה ליחידות, ניצל הזדמנות זו להיכנס ליחידות.

לאחרי ההתוועדות ראיתי את המזכיר רבי בנימין קליין, והפטרתי כלפיו ברוח טובה: "את אחי אתה מכניס ואותי לא?... והנה להפתעתך, ר' בנימין השיב לי: "הרב גורנר לא דיבר עמך?! הרבי אמר שאם עזרא ירצה להכנס, שיתן לו להכנס". נדהמתי מה'אתערותא דלעילא' הזו, שהרבי מצידו נתן לי הזדמנות להיכנס אליו (ואני תולה זאת בזכות אבי שהיה מאוד מקורב לרבי). כלל לא התכוונתי לכך. ובכן, רצתי למקווה וקראתי במהירות לבני ביתי. כשנכנסנו, השגנו לרבי פתק ובו ביקשנו ברכה. לא אאריך בפרטי השיחה, בה הרבי התבטא בביטוי שמיימי. רק זאת אומר כי הרבי הורה לי להדפיס חידושי תורה, ונתן לזוגתי מספר דולרים כדי שתשפיע על נשים להדליק נרות שבת, ותעניק דולר לכל אחת שתקבל על עצמה לעשות כן.

קיימתי את הוראת הרבי, ובעת סיימתי את תהליך ההדפסה, בדיוק נגמרו הדולרים אותם חילקה זוגתי, ומיד לאחר מכן נושענו בשתי בנות. לאחר מכן שוב צייפנו לישועה. מאיזו סיבה, את חידושי תורה כתבתי בקיצור. החלטתי לעבור שוב על אותם עניינים ולכתובם יותר בהרחבה, עד שעשרה עמודים הפכו לשני קונטרסים, ומיד אחרי הדפסת הקונטרסים נושענו בתאומים...

כאמור, אנו רואים שאצל הרבי ברוב המקרים המופת קשור למעשה טוב שהצגנו קיבל על עצמו, וכך היה הרבי מצניע את עצמו, באמרו - לא אני פעלתי את הישועה, אלא הצדקה היא זו שפעלה. אלו נרות השבת שהועילו וכן הלאה. והרי דרך זו היא לשיטתו, אותה שיטה שעמל להחדיד - "אסתכל באורייתא וברא עלמא", כל דבר המשכה והשפעה בעולם תלוי בתורה ובקיום מצוות. חז"ל אמרו "ש"כר מצוה בהאי עלמא ליכא", מסביר הרמב"ן שזהו רק ביחיד, אבל ציבור מקבל שכר מצוה בעוה"ז. ואילו הרמב"ם (הלכות תשובה פי"ט ה"א) פוסק שאכן יעיק השכר לעוה"ז אבל כשאדם מראה שרוצה לקיים תורה

זו היא, כפי שהרבי מסביר פעמים רבות - כדי שתהיה בחירה חופשית. אבל זהו בבחינת חירוי, אין זו הדרך הרגילה. קיום תורה ומצוות זהו חירות לחיים מאושרים, מלבד יוצאים מן הכלל מסיבות מכשונות של עולם.

הרבי אף הסביר את דברי הגמרא "חש בראשו יעסוק בתורה", ולכאורה מדוע לא רואים זאת תמיד במוחש? אלא הסיבה לכך היא משום שלכל מצוה שייכת הסגולה המיוחדת לה, אבל צריך לדעת איוז סוגיא מיוחדת לאבר זה, ואיוז סוגיא שייכת לאבר אחר. ומכיון שאנו לא יודעים לכן אל האמת, איוז מצוה שייכת לכל דבר, לכן זה לא תמיד מועיל.

אבל הרבי ידע בדיוק אלו הוראות שונות לתת לכל אדם ולכל בקשה בפני עצמה.

יש החושבים שהרבי היה עונה לכולם לבדוק את המזוונות. אבל אין זה נכון. זו בקשה שהגיעה במדויק למי שהיה צריך לעשות כן, ורבו הסיפורים על אלו שרק לאחר בדיקה שוב ושוב הבינו מדוע הרבי דרש מהם לבדוק מזוונות.

הזכרתם את אביכם זצ"ל, כיצד רב יוצא אשכנז הגיע לחב"ד?

אבי היה תלמיד ישיבת טלז, והיה מקורב מאוד ומבחיירי תלמידי של ראש הישיבה רבי יוסף לייב בלוק זצ"ל. אחרי פטירתו היה לתלמיד חבר לבנו רבי אברהם יצחק בלוק זצ"ל הי"ד. אבי אכן כיהן כרב בהולנד ושווייץ ולאחר שהיגר לארה"ב לא מצא מי שיוכל להתכופף אליו. כשגילה את הרבי, התפעם עד למאוד מגדלותו הענקית בכל שטחי היהדות, מאונותו הפלאית ועד האכפתיות שלו לכל יהודי בכל קצווי תבל. הוא ראה בו איש האשכולות והפך לחסיד נלהב. אמנם הרבי פעל עבורנו מופת מרעים (הסיפור מופיע במאמרו של עמיתנו הרב יוחנן הרשקוביץ בחוברת זו), אך אבי טען בתוקף שלא בגלל המופת הוא הפך לחסיד.

איך מתמודדים עם חיוב הערבות?!

ומה מביא אתכם, תלמידי ישיבות ליטאיות, אל חב"ד?

כבר מילדות הייתי קשור לרבי ולחסידות. אולי לא למדתי הרבה חסידות ולא ידעתי דרכי החסידות, אבל הייתי מחובר וכתבתי לרבי כבר בגיל ארבע עשרה. בצעירותי התפעלתי עד מאוד מהיראת שמים הנדירה של חסיד חב"ד, שהתבלטו בקבוצה שמקפידה על חלב ישראל, רמת כשרות ללא פשרות, טלית קטן מצמר, גידול זקן. הם ייצגו את היהדות האוטנטית, ובאמריקה של אותם ימים הדבר היה חריג מאוד בנוף ודרש תוקף נפשי ויראת שמים עזה.

גם בצעירותי הייתי מגיע להתוועדותיו, אולם אז לא התעניינתי במהותה של משנת חב"ד ולא הכרתי את חב"ד לעומק. רק בשלב מאוחר יותר התחלתי להכיר את העומק והפנימיות.

כשהייתי בארץ, הייתי נוסע לכפר חב"ד בשבתות או בבין הזמנים ונפגשתי עם תלמידים בתומכי המינים, התוועדונו רבות. שם למדתי את ההשקפה של חב"ד על הדאגה לכלל ישראל, ובשילת הגישה של "אנחנו מעל כולם", ולצורך ולהתייחס בביטול מופת לחוגים אחרים, ואף ללעוג לגדולי ישראל שאינם בדרך שלהם.

שם למדתי על הקשר בין נגלה לתורה לפנימיות התורה, מהי עבודה שלב זו היא תפילה. ומעל הכל - למדתי את חלקי התורה החסרים במקומות אחרים.

הגמרא והמפרשים, אותם למדו כת"ר בישיבות - לא היו

מספקים?

המטרה העיקרית של העבודה היא להגיע ל"לשמה". את זה חייבים לזכור, ואין כמו תורת החסידות שמביאה ודוחפת להגיע למטרה הזו.

לימוד הגמרא והמפרשים כשלעצמם, יכולים להיות מתוך שאיפה להיות אדם שלם ובכדי להגיע לגדלות. אמנם אי אפשר לזלזל בכך, והרי חז"ל אומרו לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, והרבי מדייק ומסביר שכיון שכתוב "לעולם", בהכרח שזו הדרך, צריך אכן להרגיל את הנפש הבהמית ולתת לה להרגיש תועלת עצמית, אחרת לא יכנס לעובי הענין, אבל חייבים לזכור שזו רק עצה נגד הצ"ח.

בקרב החסידים גיליתי בחורים צעירים בני 18-19 הרוצים להיות יראי שמים באמת, ומשתוקקים להגיע לאהבת ה' ועבודת ה' כפי שצריך. ללא חסידות, זה לא הולך. לימוד החסידות מחדיר את ההכרה שאני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", והרי "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", וה"מעשה" שאנו כתוצאה מלימוד החסידות הוא שהאדם מפסיק לחפש את ה"גדלות" של עצמו, אלא באמת - ללמוד לשמה, דהיינו "לדבק נפשו בה'", כמו שמביא בתנאי בשם רבי חיים ויטאל.

ומה בדבר הזמן שמקדישים לקירוב אחרים?

זה לא קשור לחסידות דווקא, שהרי זו גמרא מפורשת במסכת סוטה (לז, ב).

"רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכו אמר משום רבי שמעון אין לך מצוה ומצוה שכתובה בתורה שלא נכרתו עליה ארבעים ושמנה בריתות של שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים, אמר רבי לדברי רבי שמעון בן יהודה איש כפר עכו שאמר משום רבי שמעון אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שלא נכרתו עליה ארבעים ושמנה בריתות של שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים, נמצא לכל אחד ואחד מישראל שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים מאי בנייהו? אמר רב מרשיא ערבא וערבא דערבא איכא בנייהו". כאלו חיובים עצומים של בריתות מצד "ערבות", ולדברי רבי כל אחד ואחד ערב גם על ה"ערבות" של האחר! ולכן, אני מבין את אלו הדוגלים בשיטה של "אני את נפשי הצלתי", מסתגרים בתוך עצמם ומתעוררים מהאחריות לכלל ישראל! האם הם לא מחייבים לדברי חז"ל אלו?

על כל אחד ואחד לדאוג לקיים את ערבותו לכלל ישראל. זו לא רק אחריות, אלא אתה צריך לקיים את הערבות!

הרבי בחר ב"ב פסוקים ומאמרי חז"ל עבור ילדי ישראל, אותם הם ישנו ויחזרו עליהם בכל הזדמנות. י"ב פסוקים אלו כוללים את יסודי התורה, ממש כ"ג עיקרי האמונה. דרכם יכול כל ילד יכול לקבל מבט יהודי על כל היבט בחיים. לענ"ד בבחינת י"ב פסוקים אלו רואים את הגאונות הגדולה ביותר. את הציטוטים הרבי בחר מתוך תורה שבכתב, שבכל פה, ומתורת החסידות, והם מקיפים את כל עולמו של היהודי אכן, המקור לשינון הפסוקים "תורה זוה לנו משה" ו"שמע ישראל" הוא בגמרא סוכה, שאותם יש ללמד את הילד משמתחיל לדבר, אבל על כל הפסוקים האחרים, מקור אפשר לדרוש שעות. ובונוע לעניינינו:

הרבי בחר בדברי רבי עקיבא ש"ואהבת לרעך כמוך" הוא "ככל גדול בתורה", ולא בדברי הלל "מאי דעלך סני - לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא - זיל גמור" (שבת לא, א) - כי הרבי רצה להשריש בנו שאהבת ישראל אינה רק יסוד לתורה, אלא היא עצם קיום התורה, ובלעדיה אין כלום.

צילום: שלמה יחזקאל

הרבי הוסיף את המילים "אם זהו סיג". שנים רבות חלפו עד שהבנתי את כוונתו של הרבי

ומצוות מתוך שמחה, הקב"ה נתן לו את האפשרות לכך, מסיר ממנו את כל המניעות והצער, ומעניק לו בריאות פרנסה, הרחבת הדעת וציליות הדעת. אצל הרבי רואים הנהגה זו במוחש, כפסק הרמב"ם - אתה רוצה הרווחה? אזי תוסיף במצוות.

הרבי רצה להראות כשיטתו ברוחניות ובגשמיות, שאין עוד מלבדו, הוא הנחיל את יסודות ההשגחה פרטית, שידעו ויבינו שאסתכל באורייתא וברא עלמא, העולם הזה אינו עולם נפרד. נכון שאנו רואים לעתים כי "דרך רשעים צלחה", אולם מציאות

הגישה של יהודי היא להיות גדול? להיות יותר גדול מחברו?!, התפקיד של יהודי הוא לשמש את קוני

הזמן, אלא גם כיצד יכול חבור אחד להתמסר לימודים שונים והתעסקויות שונות שאף עומדים בניגוד אחת לשניה - לימוד נגלה לעומת לימוד חסידות. עבודת התפילה ויצאה למבצעים.

סוד ההצלחה בזמן

אלא: היסוד של ההצלחה כאשר דברי המשנה "אני נבראתי לשמש את קוני" הם נר לרגליו. איני עושה על פי רצוני, אלא יש לי תפקיד מהקב"ה. בלשון הרבי זה נקרא "הנחת עצמותו", תניח את עצמך בצד. אתה כאן כדי למלא את התפקיד שהקב"ה בראך בשבילו. ועל זה כל אחד צריך לתת את הדעת. וכל הלימודים וההתעסקויות אינם אלא תוצאה מהנקודה המרכזית של מילוי הכוונה העליונה. וממילא אין נרגשת כאן סתירה בין הדברים. זה לא שהבחור עוסק בעבודת התפילה כי הוא נוטה להתעמקות בדרוגת רוחניות, אלא מפני שכך הוא הרצון העליון. כך גם העיסוק במבצעים אינה בגלל שהוא בעל מרץ ויש לו נטיה לעסקנות, אלא בגלל שזהו רצון העליון.

הרבי סיפר פעם כיצד נכנס בהודמנות מסוימת לחזונו כ"ק אדמו"ר הרי"צ נ"ע, שהיה אז לפני נסיעה לענייני הכלל, שהייתה כרוכה בסכנת נפשות. והנה הרבי הרי"צ יושב ולומד בהעמקה ובמלאו הריכוז. הרבי התפעל מאוד ושאל את חותנו "עד כדי כך?! נכון שמוח שליט על הלב, אבל בזמן שכזה לא עדיף לתכנן את הנסיעה הכה מסוכנת?". השיב לו חותנו: כ"ק אדמו"ר מהר"ש אמר שצריך להיות "הצלחה בזמן". מה הפשט? וכי אפשר להוסיף על 24 שעות?

אלא - הסביר הרבי, נתן דוגמה: "הרשב"א היה אומר שלושה שיעורים מדי יום בימיו; היה משיב על שאלות שהגיעו אליו (נשמרו אצלו רק חלק מהשאלות ותשובות שלו, וחלק זה עצמו - הוא ריבוי מופלג). היה רופא וטיפל בחולים, ובנוסף לכך - היה מקפיד לטייל בכל יום. וכל אלה בנוסף לעבודת ה' האישית שלו (תפילה ולימוד לעצמו) כו'.

"לכאורה מניין מצא פנאי לכל זה? התשובה היא "הצלחה בזמן": בעת מסירת השיעור - הרי שאר העניינים לא היו קיימים לגביו; כך בעת כתיבת התשובות; כך בעת שהעניק טיפול רפואי, כך גם בעת הטיול...".

בעת שעוסקים במשהו עליו להיות מרוכזים רק בו. בעת כתיבת תשובה לא חושבים על הפצייטיים שמחכים במרפאה. זהו העולם שקיים לפני כעת ואני מונח רק בו. וכך השיב הרבי הרי"צ - י - כעת יש לי חצי שעה ללמוד, ואני עסוק רק בלימוד. בנסיעה אחשוב על תכנית הנסיעה.

הרבי דרש זאת גם מהחסידים. לעשות כל דבר בזמנו, עם כל הריכוז, ולא לערוב ולבלבל אפילו דבר קדוש. כך זוכים להצלחה בזמן.

ישנה ייחודיות בתורת החסידות שהרבי לימד - ביחס לדברי החסידות שנאמרו בדורות קודמים?

ראש השנייה משיב בענותותו: זו שאלה שאיני לא יכול לענות עליה כהוגן, כי איני מספיק מבין ובקי בספרות החסידות הענקית. זו שאלה שיש לשאול אצל יהודים כגון הגה"ח רבי יואל כהן שליט"א וכדומה.

אבל בכלל אוכל לומר, שמעבר לגאונות ולעומק הנשגב, הרבי ביאר את העניינים העמוקים בתורת החסידות באופן שגם אנשי דורנו יוכלו להביןם. לדוגמה: היא מסכה ומקיפה את האדם ואת העולם, בספר התניא קדישא, שמבלעי ביאורים אלו לא היה לנו מושג במה מדובר. ועד"ז הרבה מאמרים עמוקים שנאמרו בדורות הקודמים, שאילו לא הורדת הרבי את העניינים העמוקים לשל מובן ונהיר, לא היינו מוצאים את ידיו ורגליו. מאמרי הרבי בעלי דיבור המתחיל "באתי לגני" של הרבי הם דוגמה לזה.

הרבי נתן להבין שהיהדות אינה דבר ערטילאי, אלא עיקרה צריך להיות למעשה, היא מסכה ומקיפה את האדם ואת העולם, מכל הכיוונים, בכל הזמנים ובכל המצבים, של האנושות כולה ושל כל אדם בפרט. המב"ם (דעות פ"ה) מגדיר מהו תלמיד חכם: "כשם שהחכם ניכר בחכמתו וידיעותיו והוא מובדל בהם משאר העם כך צריך שהיה ניכר מעשיו במאכלו ובמשקלו... ויהיה כל מעשיו האלו נאים ומתוקנים ביותר...". כלומר, השפעת התורה צריכה להיות ניכרת בכל תחומי החיים.

תורה מלשון הוראה, היא מדריכה את מכלול החיים. לא אנוכיות, מה שאהר רוצה מופשט, אלא כפי שהרבי כתב לי בצעירותי, מה הקב"ה רוצה ממני. לא לחפש רק את הסיפוק

היה ששמה של הישיבה יצטרך להמשיך להיות על שם אביו - "אור אלחנן". הרבי הסכים לתנאי זה, ואף דיבר על כך שיחה מיוחדת בהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת בשלח תשל"ח. הרבי התבטס אז ואמר: "כל אלו שמנגדים עתה לתורת החסידות, הרי זה רק מן השפה ולחוץ, ורק כשיירים של ההתנגדות בדור הקודם, ובודאי גם הם יכירו בקרוב שנגלה דתורה ופנימיות התורה הם תורה אחת. נעשה עתה דבר חדש שהיתה ישיבה ליטאית, לא של מתנגדים חס ושלום, כי אין כבר מציאות של מתנגדים, אלא ישיבה ליטאית ואחר כך התאחדו הליטאים ביחד עם החסידים".

כשהתחלנו להפעיל את הישיבה והת"ת, פנינו גם לתלמידים שהגיעו מבתיים מאוד מודרניים. ועל כן רצינו להקים פנימיה בעבורם, כדי שיהיו רחוקים מהאווירה שיש אצלם בבית, תקשורת וכו'. כתבתי על הרעיון לרבי, והרבי השיב כי לשון המשנה באבות הוא "העמידו תלמידים הרבה ועשו סיג לתורה", קודם מעמידים תלמידים ורק אחר כך עושים סיג לתורה, והרבי הוסיף את המילים "אם זהו סיג". שנים רבות חלפו עד שהבנת את כוונתו של הרבי. הנסיון הכיח כי חבר לא טוב אחד בפנימיה יכול להרוס ולקלקל הרבה יותר מאשר האווירה בבית. ההורים אינם בני גילן של הילד, אבל לחבר בן גילו יש השפעה גדולה יותר. ולכן שלל הרבי את ההצעה להשכין את התלמידים בפנימיה.

וכן התחללה המהפכה. התלמידים התקדשו יותר ויותר, הם גדלו להיות מיוחדים בלימוד ובהנהגה, וחלקם היו לשלוחים בערים אחרות, רואים במוחש שאידי דטרודי למפלט לא בלע, מי שעסוק בהשפעה על אחרים, לא רק שאין לו זמן לחטוא, אלא הולך ומתעלה בעצמו. המבצעים משיעים על הבחורים עד למאוד.

ראש הישיבה שליט"א ידוע בשיעוריו הגאונים אותם הוא מוסר בישיבה. בשיעור הוא מתחיל לקרוא את הגמרא והרש"י, ו"לומד" את הסוגיא יחד עם התלמידים, כאילו זה עתה הוא לומד את הסוגיא לראשונה. כך מראה כיצד ניגשים לדברי הגמרא, וכיצד לומדים רש"י ותוס', ואז הוא מתחיל להראות את הקושי שבהבנת דברי הגמרא והרש"י? כפי שזה עתה נלמדו, וממשיך "לפרק" כל שורה בגמרא וברש"י ותוס' עד שהם הופכים למקשה אחת של תמיהה וחוסר הבנה מוחלט. או אז מציע ראש הישיבה את הבנתו העמוקה בסוגיא, על פי המפרשים של אותו ועל פי סוגיות אחרות, מפרק הרים ומשדר מערכות, עד שלסיום השיעור מקבלת הסוגיא צורה חדשה, עמוקה ויסודית לגמרי, ואז הוא בונה ממנה אב לסוגיות אחרות...

שיעוריו נאמרים מתוך להט של "ריתחא דאורייתא", מתוך השתתפות ערה של התלמידים המקשים ומפרכים את דבריו תוך כדי השיעור, וגם כאן הוא מדרוך את התלמידים איזו שאלה ראויה להישאל, ואיזו שאלה צריך לשמור להמשך הרצאת הדברים. איזו שאלה מראה על הבנת הדברים לאשורן, ואיזו שאלה באה מתוך טעות בצורת החשיבה. כך צומחים התלמידים ונהיים ללמדנים מופלגים, והדבר ניכר בהיכל הישיבה, שם לומדים התלמידים בעומק מתוך "געשמוק" בהתמדה, התלמידים ממלאים את בית המדרש מהשעה שבע בבוקר עד לשעות המאוחרות של הלילה.

לכן, כאשר ראש הישיבה מוכיח את ענין העיסוק במבצעים, מאלה עלתה השאלה:

בתוך סדרי יום צפוף של בן ישיבה, הכולל לימודי נגלה וחסידות סביב השעון, מתי נותר זמן לעסוק ב"מבצעים" - על חשבון הסדריים?

היצאיה למבצעים" נעשית בימי שיש אחר הצהרים בלבד, וכן בימי 'בין הזמנים'.

בכלל, ביטול הזמן היה הדבר החמור ביותר אצל הרבי. הרבי התבטס פעם במכתבו אליו וגם לעוד רבים, שאת מי בין הזמנים צריך יותר לנצל את הזמן להפצת היהדות, כדי שהזמן לא ילך לבטלה.

במה הזדמנויות ביאר הרבי כיצד הוא דורש מה"תמימים" ללמוד סדרי נגלה לעיונא ולגרסא, סדרי חסידות, עבודת התפילה, וגם מבצעים, וצריך להיות מסור ונתון לכל אחד מהעניינים הנ"ל. ואם כן - כיצד ניתן לעמוד בעומס הזה? - ולא רק מבחינת

קירובם של כל היהודים נובע מאהבת ישראל לכל אחד, שזהו עצם התורה נ"ל.

אלא שתורת החסידות, שמבארת לעומק את גודל מעלת המעלה של כל אחד מישראל, מחדירה ללב של הלומד את ההכרה בהכרח ובנחיצות קיום החיוב של ערבות כלפי כל אחד מישראל, לקרב את כולם לאביהם שבשמים.

וכמו"כ תורת החסידות מעמידה את האדם על היסוד הנכון, שעבודת ה' שלו אינה בשביל שהוא יצמח להיות גאון וגדול, אלא שעליו לעשות את המוטל עליו על פי כשרונותיו ויכולותיו אותם עליו לנצל עבור יישום העבודה המוטלת עליו. ולכן מי שלומד חסידות יוכל להקדיש מזמנו עבור קירוב יהודי אחר, למרות שזה יכול לבוא על חשבון השלימות האישית שלו.

עוד דוגמה לכך שלא די בלימוד הגמרא גרידה - גם ביחס לקיום חיובים בסיסיים המפורשים בנגלה התורה!

לא הגעת לעולם כדי להיות גדול

סיפורם שכבר בגיל ארבע עשה כתבתם לרבי, נשמח לשמוע על כך

במכתבי ציינתי את הנסיונות השונים בהם נתקלתי כנער צעיר, המאבק עם היצר הרע. והוספתי כי כשאני שומע סיפורים על גדולי ישראל שבגיל צעיר מאוד כבר האירו את העולם והתבלטו בשיעור קומתם הרוחנית, אני בא למסקנה שגם אם אשתמש בכל כוחותי, לא אגיע לזה לעולם. ואם כן, לשם מה עלי להתאמץ?

על כל החלק של ההתגברות על הנסיונות, הרבי השיב "בודאי יש לך תניא ומפתח עניינים שקל למצוא תשובות לכל השאלות". ועל מה שכתבתי כי ממילא לא אוכל להיות גדול בישראל, ענה הרבי: אינני מבין את הגישה שלך - הגישה של יהודי היא להיות גדול? להיות יותר גדול מחברו?! התפקיד של יהודי הוא לשמש את קוני, וכל אחד קיבל כוחות לכל אחד לפי תפקידו. עליך לנצל את כוחותיך וכשרונותיך כדי לקיים את התפקיד ובכך מילאת את חובתך בעולמך. ועל כך הוסיף הרבי "מובן מאילו שזהו במה שמצטיין, אבל כל יהודי חייב בכל המצוות ות"ת כנגד כולם".

כשעברו כמה שנים ובנתיים ראיתי מה אחרים משיבים על שאלות כאלה, מצאתי שהגישה הנפוצה היא: אל דאגה, להיות גדול אינו דבר התלוי בכשרונות. סוף הכבוד לבוא. וכדו' אבל הגישה של הרבי היא שונה לגמרי: המטרה היא לא להיות גדול, אלא למלא את התפקיד והשמימה שלך בעולמך. ועם זאת, את אותם הכוחות שהוא קיבל, עליו לנצל עד תכליתן.

אז גם הבנתי עד כמה תשובתו של הרבי היתה קולעת, ישירה, ולגופו של ענין. הרבי הראה כיצד על האדם לנצל את הכשרונות, היכולות והתכונות שלו. לא לחשוב כיצד להגיע להישגים של אנשים אחרים, ולא לחשוב עכשיו על זמנים שיבואו בעתיד הרחוק.

התשובה נתנה לי חיזוק עצום. אולם יחד עם זאת כיסה הרבי את כל הצדדים והדגיש כי ענין ניצול הכוחות והכשרונות אינו נובע לחובת קיום מצוות ולימוד תורה, שהיא חובה גמורה ומוחלטת.

ישיבה שאתם עומדים בראשה קוראים "אור אלחנן - חב"ד". יש לה תב"דית על שם רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, שילוב די מפתיע... מהו הרקע לשמה של הישיבה?

כשהגעתי ללוס אנג'לס בשנת תשל"ח עיקר המטרה הייתה בשביל חינוך ילדי הסביבה. המצב היה כזה שהיה באזור רק ת"ת אחד חרדי ובו כתות שמנו 8-10 תלמידים. השאר היו בתי ספר מודרניים. התלמוד תורה החרדי היה שייך למסודות ישיבת אור אלחנן, אותה הקים הגאון רבי אליעזר שמחה וסרמן זצ"ל, על שם אביו רבי הגר"א וסרמן זצ"ל הי"ד. בשלב מסויים פנה רבי שמחה וסרמן לכמה גורמים כדי לתת להם את הישיבה אך הם סירבו. ובסופו של דבר תב"ד לקחה על עצמה את המשימה. ובאשר לשמה של הישיבה - התנאי של רבי שמחה וסרמן

הרבי יכול היה לקחת כל אדם בכל שטח ובכל רמה, לרומם אותו, ולגרום לו לנצל את יכולותיו להיות טוב יותר ולעשות את העולם מקום טוב יותר. הרבי לקח ברצינות מוחלטת את דברי המשנה שהקב"ה לא ברא בעולמו דבר אחד לבטלה. הרבי ראה את התועלת שבכל דבר. גם מה שלא נראה כעת לשטח הקדושה, אלא דבר מסורי בסיסי כמו שבע מצוות, גם בזה ראה הרבי ערך והראה שגם לזה יש תפקיד. ומעניין, שאת כל משנתו קיים הרבי בסבלנות אין קץ: אדם רגיל ששואף למהפכה, בדרך הטבע הוא רוצה לראות את תוצאות המהפכה. אבל הרבי רק ביקש - תוסף מצוה אחת היום ועוד אחת מחר. לשלימות לא מגיעים מיד.

העצמי, בטח לא את הסיפוק הגשמי. ראינו זאת על כל צעד ושעל. הרבי יכול היה לקחת כל אדם בכל שטח ובכל רמה, לרומם אותו, ולגרום לו לנצל את יכולותיו להיות טוב יותר ולעשות את העולם מקום טוב יותר. הרבי לקח ברצינות מוחלטת את דברי המשנה שהקב"ה לא ברא בעולמו דבר אחד לבטלה. הרבי ראה את התועלת שבכל דבר. גם מה שלא נראה כעת לשטח הקדושה, אלא דבר מסורי בסיסי כמו שבע מצוות, גם בזה ראה הרבי ערך והראה שגם לזה יש תפקיד. ומעניין, שאת כל משנתו קיים הרבי בסבלנות אין קץ: אדם רגיל ששואף למהפכה, בדרך הטבע הוא רוצה לראות את תוצאות המהפכה. אבל הרבי רק ביקש - תוסף מצוה אחת היום ועוד אחת מחר. לשלימות לא מגיעים מיד.

דבר נוסף שהרבי החדיר הוא, שהיום לא צריך להיות חיקוי של אתמוול, אלא כל יום צריך להיות טוב יותר מאתמוול והמחר צריך להיות טוב יותר מהיום. הרבי הביא על זה תמיד את הפסוק "לכל מחיל אל חיל", מה דרשו רז"ל שתלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. על האדם לשבת מדי יום ולעשות חשבון מה התכלית של היום על פני אתמוול.

גישה זו ניכרת במיוחדת ביחס החסידות למהותו של כל יום - היום טוב אינו רק יום שמצוין אירוע היסטורי חלילה. אלא ביום טוב שכל שנה מתגלה אור שמעולם לא היה בעולם. בניגוד לתפיסה הרוחנית כלפי מועדים וזמנים, בהם שואפים להרגיש יציאת מצרים, לזכות לקבל את התורה, וכי"ב, אלא מהותו של החג הוא הרבה יותר גבוה מכן. על פי החסידות ככתוב בתניא, בכל מועד יורד לעולם אור חדש שמעולם לא היה.

את זה צריך לדעת ולזכור במיוחד בדורנו, דור בו שורר חושך כפול ומכופל, דור עליו נאמר "ייתי ולא אחמיניה". כיון שהקב"ה בורא ומחיה את הכל, אם כן הרי גם בדור הזה ישנה השראת השכינה, ומכיון שהחושך וההסתרה כה גדול, יורד אור גבוה יותר, ואף אם אין לנו כלים להרגישו, עלינו לדעת כי כך הוא.

למרות שאותותיו לא ראינו, מצד אחד יש ירידה גדולה, אין את גודל ההרגשה של עבודת ה', אין לנו אהבת ה' כראוי, ואנו נעדרים בהירות בלימוד התורה כבדורות הקודמים. אמנם יש מעלה בדור הזה והיא 'קבלת עול', שמקיימים את מה שצריך למרות העדר ההרגשה. ובכל זאת, הקב"ה לא יעזוב את הארץ. בכל יום יורד אור חדש, ובכל חג יורד לעולם אור גבוה ומזוכך, ואף אם אין האדם מרגיש את האורות האלה, עליו לקיים את צונו הבורא גם במצב הקשה של עקבתא דמשיחא, וזהו הענין של לעשות לקב"ה דירה בתחתונים.

לא קשה להיות בשמחה מול כל הקשיים?

לאחר ניסויא, כשריחיים הטולו על צווארי, כתבתי לרבי שמצב רוחי אינו מהמשופרים. זכיתי כי הרבי השיב לי בפורטרות: "ידוע שעצבות נשללת בתכלית בדא"ח [=דברי אלוקים חיים, היינו - תורת החסידות] (ועל אחת כמה וכמה יאוש - ובפרט כשאין לזה כל יסוד). ובמיוחד כשרואים במוחש שזה גורע בהחיות בקיום התומ"צ. מהו מובן אשר הלע"ז [ה'לעומת זה; היצר הרע], שאומן הוא במלאכתו - משתמש בהנ"ל לראש ולראשונה ובעקשנות וכו'. והאומנם צריך הסברה שאין לשמוע ל"זקן וכסילי"?! העצה היעוצה למצב רוח בלתי מתאים - הרי הוא בנדון דידן - לימוד גלגל וחסידות בחיות ובשופי, בעצמו ועם הזולת. והרי עליו, בלא הכי - ה"תפקיד" ווערן אָ למדן, כפשוטו וכמשמעו. סגולה מיוחדת להגדלת הסייעתא דשמיא בכל הנ"ל - צדקת הפצת המעניות חוצה. וק"ל... כיון שדירה נאה מרחבת דעתו של אדם - יש להשתדל שלא תהי' דירתם מצומצמת. מסיימים בטוב - לכ"א

מהם שמחה אמיתית ופנימית".

הרי לך תורת חיים מתומצצת הפלא ופלא. אכן, שמחה היא ניסיון עצום, שכן היצר הרע משקיע את כל מאמציו בכדי להביא לעצבות. העצה נגדו היא ללמוד וללמד גלגל וחסידות בחיות ובשופי.

בתורת הרבי אפשר למצוא גם חידושים הלכתיים מקוריים?

ועוד אין. לא ניתן לתאר את היסוד העצום שהקיף את כל שטחי

כשראה שאחרים אינם מתייחסים לנושא או שפוסקים שלא כשורה. אפשר לראות זאת במקרים כמו כשבידור את האיסור לעזוב מקום מגורים בשכונה יהודית כשבמקומן נכנסים נכרים, באיסור הפלגה בספינות בשבת ועוד רבות. בשאר הסוגיות הוא פעל כדרכו בהצנע לכת.

כך גם בעניינים ציבוריים. היו שחשבו כי הוא עומד מן הצד במאבקי של היהדות החרדית. אבל לאחר מכן התברר כי היה מעורב מאחורי הקלעים בכל כוחו ובדרכים מגוונות ומקוריות. ורק כאשר לא היתה ברירה, כשראה שאף אחד לא מעורר על כך, הוא יצא על כך בגלוי ובפומבי.

לסיים מבקש ראש הישיבה הגר"ע שוחט להעביר את המסר החשוב ביותר אשר 'בער' ברבי ז"ע ואותו רצה להנחיל לעולם כולו - 'להביא לימות המשיח':

משה רבנו ביקש מיתרו שילך עמם "דרך שלוש ימים" ויטיבו עמו. בסופו של דבר הדרך ארכה ארבעים שנה, וכי דברי משה רבינו יצאו לבטלה ח"ו? התשובה על כך נעוצה בשאלה דומה, בענין חטא העגל מסופר שבתחילה בנה אהרן מזבח, ואמר "חג לה' מחר". אולם כידוע למחרת לא היה חג, ואדרבא, נהיה שבעה עשר בתמוז, שנבקע אחר ליום תענית, בעקבות פורעניות נוספות שקרו באותו יום, מצד "מגלגלין חובה ליום חיב", כמבואר במסכת תענית.

ומבאר על כך האריז"ל ש"ש מחר שהוא לאחר זמן", עוד יבואו ימים בגאולה השלמה ש"ז בתמוז יהפוך לחג. כלומר, החג נמצא בכוח, אבל ההבאה לפועל תלויה בנו. כך גם שלוש ימים אמנם גם היו בידי עם ישראל, אבל בגלל חטא המתאוננים, קברות התאוה ומעשה המרגלים הדרך נמשכה ארבעים שנה. הרבי עורר בכל הזדמנות על כך שהמשיח כבר כאן. הנה הנה משיח בא. לא רק שהוא בדרך, אלא כאן ממש. אבל אין הדבר תלוי אלא בנו. וכפי שהרבי זעק בשיחתו הידועה בכ"ח ניסן תשנ"א - עשיתי כל אשר ביכולתי, ומכאן ואילך עשו אתם כל אשר ביכולתכם.

הדברים מבוססים בגמ' מפורשת סנהדרין צ"ח ע"א, שר' יהושע בן לוי שאל את משיח, אימתי קאתי מר? ומשיח ענה לו "היום" ואח"כ שאל את אליהו הנביא "שיקוי קא שקר, דאמר לי היום אתינא ולא אתא" ונענה לו אליהו, "הכי קאמר לך 'היום' אם בקולו תשמעו".

הגאולה כבר נמצאת כאן, אבל ההחלטה אם נראה אותה בפועל ממש, אינה תלויה אלא בנו - "היום אם בקולו תשמעו". >

התורה. בשנת תשח"י הרבי חידש חידוש גדול לגבי מי שעבר את קו התאריך בימי ספירת העומר, וכך נוסף לו יום אחד או שנחסר לו יום אחד, ואם כן, טען הרבי, שעליו לחוג את שבועות לפי מניינו האישי ולא בו' סיון. זהו אכן חידוש עצום שעורר סערה גדולה, ואחד מראשי הישיבות התקף אותו על כך. כתבתי לרבי וסיפרתי על כך. הרבי השיב במילים חריפות: "הראש ישיבה לא הבין את הענין". החלטתי להיכנס לנושא העמוק אשר לפני כן לא ידעתי אודותיו מאומה ובירתי אותו לעמקו. כך גיליתי אכן שלעולם התורני, וגם לתלמידי חכמים גדולים יש טעות גמורה באופן הבנת העניין של קו התאריך.

(בנקודה זו שוב אבקש את סליחת הקוראים, זכיתי אמנם לשיעור כללי בענין קו התאריך, ראש הישיבה הרצה לפני את דבריו בבחיורה ובלהט כעומד לפני מאות תלמידיו, אבל בכל זאת לא הצלחתי למצוא את הדרך להעביר את הדברים במשפטים קצרים שיכנסו בתוך יריעה מוגבלת זו. חזקה על ידועי הספר שימצאו נחת בדברים שהראש ישיבה העלה על הכתב בקובץ מגדל אור, חלק ז' וט' - לא פחות מ-272 (!) עמודים מלאים וגדושים, בהיקף מקורות אדיר, עמקות ורמיפות בלתי מצויים המבוססים על דברי הרבי).

כך גם בהרבה סוגיות חמורות, הרבי נכנס לעומק הדברים, והעלה חידושים מקוריים שלא היו כדוגמתם. אוכל להביא דוגמאות למכביר כמו דיוקן בלשונות הראשונים בענין רשע למה תכה רעך, מהו האיסור, תחילת הכאה, או איסור פני עצמו וכו'. אבל אין לדבר סוף. אם את רבי שלמה קלוגר ציינו בהתפעלות על כי חיבר שמונים ספרים, הרי שאצל הרבי מדובר בכמות גדולה הרבה יותר.

דרכו של הרבי היתה לצאת בפסיקות הלכתיות בגלוי רק

מה הקשר בין קראון-הייטס
לבאפל? או גינאה? • מדוע בוששו
מכתבים מלהגיע, ומדוע כשדם
הגיעו כעבור שנה או יותר הם לא
איחרו ולו ברגע • צרור מעשיות
החושפות טפח מעולם הפלאות של
קודש הקדשים כ"ק מרנא ורבנא
אדמו"ר מליובאוויטש זכותו יגן
עלינו, שבאות או מלה הפך סודי
בראשית והשיב נשמות יקרות
לצור מחצבתן • ורקע על מעלת
סיפורי צדיקים במשנת רבותינו דק'
לבית ליובאוויטש זי"ע • צדיק גזר
ודקב"ה מקיים

יוחנן הרשקוביץ

תיתי להם לחברת
"מדיה חינוכית יהודית"
(JEM) שעמלים על
איסוף ושימור הקטעים
המוקלטים והתמונות של
כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש
זיע"א, ואף עוסקים במרץ
בהקלטת זכרונותיהם
וסיפוריהם של יהודים
ממה שזכו לחוות
במחיצתו. כל הסיפורים
המובאים בזה נרשמו על
ידינו מתוך ההקלטות
בהן בעלי המעשה עצמם
מספרים את הדברים

שידוד מערכות הטבע

מר כ"ק הרבי ה"צמח צדק" מליובאוויטש: **איספור חסידי הוא נפש החסידות, הנהגתו היא נשמת החסידות**... (התמונה, עמודים 10-11). דברים אלו נפתחו את מסכת האמונה, ונקדיש פרק לפעולותיו של צדיק שבידו מערכת הטבע, ונעניק זווית ראייה אחת מני אלף על דמותו רבת האנפין והגוונים - רבינו הטהור הרמ"מ מליובאוויטש ז"ע.

אמנם אין לנו את הכלים והיכולת להעניק קווי מתאר לדרכו של רבינו, 92 שנים שבהם 365 יום עמוסי פעילויות והתרחשויות. עוד בשנים בהם הסתיר את עצמו כצדיק נסתר ברחובות ווארשה או פריז, וכלפי חוץ נדמה היה כאחד האדם. גם אז היו מגדולי ישראל שהבחינו בו והכירו את האיש הרם הניצב מולם, שאמנם ניצב ארצה אך ראשו הגיע השמימה. כל מאוויי נתונים היו בעולמות גבוהים ונשגבים.

עשרים וחמש שנים חלפו מאותו יום מר ונמר, ג' תמוז תשנ"ד, אלפי ספרים נכרכו אודותיו ואין מי שנגע בשולי גלימתו הקהו"ט. מי יוכל לשרטט את חללה של רשות, על היותו גרר לאלפי שלוחים בכל רחבי העולם ומצביא נאמן לאביו שבשמים, וכל מטרתו קודש להשיב לב אבות על בנים. וכבר הגיד אחד הצדיקים מדורות קודמים "המופת הגדול ביותר, הוא להחזיר תורה ולנטוע יראת שמים בלב יהודי", ואותו מופת מהדהד היום מקצה העולם ועד קצהו. מהאי הקריבי סנט-תומס ועד סן-פרנסיסקו ובתוך קרוב ל-5,000 שלוחי הרבי הפועלים בשליחותו בכל קצוות תבל, כפשוטו.

ומי יוכל להעריך את ענקות התורה שלו, אשר כל ר' לא אוסי ליה בגולה ובנסתר, במשך למעלה מארבעים שנה לא פסקי פומיה מלהאיר ולהעמיק בדברי תורתו, אשר הם כמים חיים המאירים את המוח והנשמה כאחד. וכי ניתן להתחיל למנות את דרכי הלימוד שיש - מהחידוש המיוחד והגאוני המבהיר ומעמיק את הצריכותא שברוך הלימוד "שליטתיהו"; הדרך שחידש בלימוד רש"י על התורה אשר לא נמצא בדומה לה, ובמשך עשיריות בשנים השמיע ביאורים בדרך זו אשר אור הם לעיניים; ההדרגות העמוקים ביותר על הש"ס והרמב"ם המגיעים עד לעומק הדק והנפלא ביותר של גולה דתורה, ואזי מסתעפים ומתאחדים עם השתקפותם בפנימיות התורה והיו לאחדים משם; ועוד ועוד אלפי ורובות ביאורים נפלאים וגאוניים בכל חלקי התורה. אלה, לצד רשימות הקודש אשר נכתבו בשנות צעירותו על גבי-מחברות צפופות, בזמנים-לא-זמנים בהם נמלט מאימת הנאצים ימ"ש, נע ונד, ללא כל ספרים, ואזי - יושב רבינו וכותב חידושי תורה פלאיים שכל קוראם לא יכול לשער באילו תנאים נכתבו, אלמלא רואה הוא כי רבינו ציטט מן הכתוב בשל החסר בספרים. ובכל השנים טמונות ה'רשימות' במגירת שלוחנו, כאשר רק אחר ההסתלקות נודע לחסידים על קיומם ויהיו אור לעיניים ומחיי נפשות החסידים בהגלות נגלות תורה חדשה מרבם דווקא בעידן בו נראה היה שפסקה תורה.

כך בבואנו לרשום כמה מילין זעירין אודות דמותו הטמירה והנעלמת של מאור הגולה, רבן של ישראל האדמו"ר הרמ"מ מליובאוויטש זיע"א, אנו נחשפים שוב ושוב לאותה נקודת התחלה שכל מטרתה להאיר עוד נשמה לעבודת הבורא. גבולות או ימים לא עצרו את הרבי מלהגיע לעוד נפש אומללה הרחוקה מדת, ולהאירה באור יקרות. עשרות ומאות ואולי אלפי מעשיות מסתובבים ברחבי העולם ובמגוון שפות המעדיים על כך. יש שיקראו לכך 'בעל ש"ס מעשיות', וזה בדיוק כך.

מסכת אמונה

לקראת מלאות 25 שנה להסתלקותו של רבינו הקדוש, נתבקשנו לצאת ולנבור בארכיוני החסידות על אותות ומופתים מהרבי זיע"א. ואם לא קשה היה למצוא כאלה, הרי שאכן קשה הייתה המשימה לברור סולת מתוך סולת. כמויות המידע לצד עדויות הפלאות מותיריים את המאזין פעור פה, רובם מתועדים עם פרטים מדויקים. בחלקם ניתן לשמוע עדות מקבילה משני צדי המתר, כלומר הרופא והמטופל גם יחד למשל, המעידים כמעט באותו לשון.

רבים מהמעשיות נפתרים על ידי הרבי בחיזוק כל שהוא בתורה ובמצוות, כך שאם נבקש לאלו את ה'תוך' ולהביא אל מה שיש בו ולא רק בקנקן, יש הרבה מה להחזיק באותו אילן גדול שהצל על הארץ והדרים עליה, להתדבק בדרכו ובשאיפותיו להתקדש ולהתחזק בדברים שעורר והאיר את העולם, עד לפני שנים וחצי עשורים.

בלשונות מופלאים התבטאו מאורי הדורות על מסכתא זו של סיפורי צדיקים, בספר הקדום 'שבחי הבעש"ט', מההלוצים

להיעוד מעשי הצדיקים כדוגמת זו שנשטרשה בעולם החסידות, מציין כי הבעש"ט התבטא פעם כי כל המספר סיפורי צדיקים כאלו עוסק במעשה מרכבו. המשיך אחריו מורו וחמיו כ"ק מרן אדמו"ר הר"צ מליובאוויטש זיע"א שהשווה את סיפור הצדיקים לסיפורי יציאת מצרים, וכמו שביציאת מצרים יש מצוה לספר ביציאת מצרים, ולא די בידיעה בלבד שיודעים שהיתה ושישנה בכל דור ודור יציאת מצרים, אלא צריכים לספר יציאת מצרים כדיבור דוקא. כך גם ביציאת מצרים של החסידות, ישנה מצוה של סיפור יציאת מצרים כדיבור, לספר סיפורים חסידיים ולהרגיש את הסיפור המסופר בפנימיות דפנימיות.

לשון של זהב

”מרכז רפואי, לא בית חולים”

הרב גדוש לידר, מבכיל ומפקידי לנאדיר לשעבר

מספר מוטיבים החזיר רבינו בדבריו, כאשר בכל פעם עמד על כך שיש להשתמש בלשון נקייה וברא. דברי הגמרא אודות הכהן שקרא לחלק הזעיר שקיבל מלחם הפנים בשם 'זבב' הלטאה, מקבלים משנה-משמעות כאשר אנו שבים ורואים את זהירותו המופלגת של הרבי, גם בדברי חולין.

כך היה כאשר הרב גרשון לידר ה"ו, בהיותו מנכ"ל וממקימי בית החולים ע"ש לניאדו שבקריית צאנו בנתניה, וכנס אל הרבי ל"חידות". הרבי כל כך שמח עמנו" מספר הרב לידר, "הוא לא כלא את שמחתו בהקמת בית החולים, וטען שיש בכך מימד של קידוש ה', שרואים שגם הציבור החדיד מעורב ברפואת עם ישראל".

"הרבי אף נתן את רשותו לפרסם את תמיכתו ביזומה. עם זאת, הוא ביקש שלא נשתמש בלשון "בית חולים", כי הלא כל מטרתו הוא להיפך - לרפא את החולים... ולכן מן הראוי, אמר הרבי, לקרא למקום "בית רפואה" ולא בית חולים". "התלבטנו מה לעשות, עד שהחלטנו, מעין גישור כל שהוא לקרוא למקום "מרכז רפואי".

גם במהלך מאמריו, כשאנו מתחזקים אחר דרכו הצרופה של אותו גדול וצדיק, נשתמש במונחים שטבע הרבי והביטוי 'בית-רפואה' יחליף את המונח 'בית-חולים'. ועל כך אמרו חז"ל על הפסוק "ועליו לא יבול", גם דברי חולין של תלמידי חכמים צריכין לימוד.

בלבתי ירח ממנו נדח

אם כל רצונו של רבינו היה לקרב נפשות ישראל לאלוהים שבשמים, הרי שלמטרה זו הסכים להסיר את המסיכה מפניו לגלות לעין כל את רוחו הקדושה הרואה את הנסתר גם למרחקי אלפי מילין מקראון-הייטס. כך בדיוק ארע עם חסיד משכונתו של הרבי, שלצורך עסקיו טס מספר פעמים בשנה לגינאה שבמערב אפריקה. הסיפור שלו מתחיל בשנת תשמ"ד בה התחוללה הפיכה צבאית במדינה, והוגרל לנסאנה קונטה נטל את השלטון לידי.

עם עלייתו החלה התמתנות מסימת של אחיות המשמלה בכלכלה, וכך מצא ר' יצחק נָקָס נכס נפלא לפרנסתו כמנפיק

הבולים הראשי של המדינה. מטבע הדברים מספר פעמים בשנה היה ר' יצחק נוטש את עיסוקיו בקראון הייטס ועושה את דרכו לגינאה, ולפני כל נסיעה היה מגיע למעמד חלוקת הדולרים שהתקיים מדי יום ראשון ומבקש את ברכת הרבי לנסיעה. באחת הנסיעות, מלבד הדולר שהעניק הרבי לר' יצחק, צירף עמו דולר נוסף כשהוא מורה לו "תמצא יהודי בגינאה ותעניק לו את הדולר".

"אבינו לא הבין כיצד ימצא יהודי בגינאה, וככל הנראה אין שם ולו יהודי בודד", מספרים בניו, האחים ר' מענדל ור' יוסף נמס, "אך כחסיד, האמין בכל לבו שבגינאה יש יהודי ועליו למצוא אותו. אולם, למרות מאמציו - חיפושי העלו חרס. בסוף הנסיעה מצא את עצמו מתעסק רוב שעות היממה למצוא דולר מידע אודות יהודי שמתגורר במדינה מזורה זו, אך כל אלו זיכו אותו רק במבטי תמיהה ולעיתים קרובות אף לגיחוך. וכי אף ימצא יהודי במדינה כה רחוקה ומוזנחת?"---

אמנם לא היתה לו תשובה, אך הדולר שבידו היה ההוכחה הברורה ביותר שאכן יש יהודי במקום הזה. ואכן, לקראת סיום שלושת השבועות שתכנן לשהות במדינה, נאמר לו כי באחד מפרברי גינאה מתגורר יהודי הרחוק מחיי תורה ומצוות.

כמוצא של רב תיכן את צעדיו ליעד המבוקש, ואותו יהודי המום פתח את דלת ביתו אך מנע בעדו מלהיכנס אל ביתו. "הבית מלא פסלים" אמר לו האיש שענה לשם סולומון, זאת מלבד העובדה שאשתו נכרית ובניו גויים לכל דבריהם, וכניסה לבית כזה אינו הדבר המומלץ ביותר בלשון המעטש...

וכך מוצא את עצמו ר' יצחק יושב עם סולומון יום אחר יום בפניות הנידחות של גינאה, משוחח עמו על הקב"ה, על שבת ומעט כשרות. כמובן שגם את הדולר של הרבי העניק ליהודי מגינאה, וכל יום בסיום עבודתו היה מר סולומון מגיע למשרדו להניח תפילין ולספוג מעט מושגים בתורה ומצוותיה.

באחד הימים מבשר מר סולומון לר' יצחק "מהיום אתה יכול לבוא לבית", "מדוע?" תמה ר' יצחק, "מכיון שביערת את כל הפסלים שלי מביתך!" השיב בשמחה. וכך החל ר' יצחק לבוא לביתו ולדבר על לבם של בני ביתו וילדיו לאכול אכול כשר, כדי שאביהם היהודי לא ייכשל במאכלות אסורות. והדבר נשא פרי. עם הזמן חדל סולומון גם מלעבוד בשבת.

אפיזודה מעניינת מספר ר' יצחק, כאשר יום אחד אשתו הנכריה התקשרה אליו בצעקות, "מדוע הינך משדל אותו לברוח מהבית?" ביור קצר העלה, שאותו יהודי אחר שמע את שהיה שגור על לשונו של הרבי, אודות מנהגו של רבינו 'חפץ חיים' שהכין מזוודה עם בגדים נקיים ומעט מזומנים ליום שיבוא המשיח, גם הוא הכין מזוודה כזו מתחת למיטתו. הדבר העלה את זעמה של אשתו שחששה שהוא תיכף בורח מהבית...

"תקופה לאחר מכן, באמצע סעודת פורים אנו מקבלים טלפון", מספרים בניו של ר' יצחק נמס ז"ל, "ואנו מתבשרים שאותו סולומון, אחר שעשה כבוד דרך ארוכה בעולם התורה והמצוות, זנח את עברו, השיב את נשמתו לבוראה, כאשר בקשתו האחרונה היתה - להיקבר בקבר ישראל. אחר מבצע מורכב שניהלנו, דרך הקצפת קבוצת יהודים ממדינת וונצואלה המקיימת קשרים דיפלומטיים עם גינאה, הועברה גופתו לקבר ישראל בקראקס".

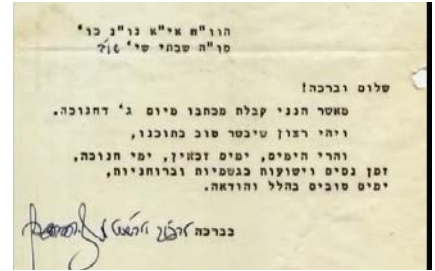
הנה לנו סיפור אחד מני אלף על דאגתו של הרבי לכל יחיד מישראל, גם אם הוא בגינאה ואיש אינו יודע מקיומו. לבל ידח ממנו נידח.

ברגע הנכון

אחד מדרכי הפלא שבאמצעותם חולל כ"ק רבינו זיע"א 'מופתים' פלאיים היא מכתבי הקודש ששלח לחסידים. מאות מכתבים מכל רחבי העולם הגיעו בכל יום לשולחנו של הרבי, מיהודים מכל החוגים והסוגים, ואף משאינם יהודים. לכולם העניק הרבי את מלוא תשומת הלב, ואף הקפיד לפתוח בעצמו את המעטפות. הגה"ח רבי יחזקאל סופר שליט"א, בן למשפחה ליטאית, שבאותם הימים היה תלמיד הישיבה בכפר חב"ד. הפציר באביו לשלוח מכתב לרבי, אולם... הרבי לא השיב מאומה למכתבו.

"זה לא היה לי קל", מספר לימים רבי יחזקאל שהפך למשפיע ומחבר ספרים עמוקים של חידושי תורה והעמקה ביסודות האמונה: "בתחילה אבי התחמק מלכתוב משהו לרבי, בתואנה ש"מי אני שהרבי יענה לי בכלל", לאחר מכן, לשכנע תלמיד ישיבות בריסק שישלח מכתב לרבי של חסידים - גם זה לא היה קל. וכאשר כבר הסכים, "לא מצא מה לכתוב". ללא הייתה לו בקשה מיוחדת לברכה לה היה זקוק. רק אחר שהפצרתו שוב ושוב הסכים לבקש ברכה כללית מהרבי".

"ואחרי כל זה, הרבי אינו מגיב מאומה. הרגשתי מאד רע. הנה אבא צדק!"...
"שנה שלימה!!! חלפה, ויום אחד אני נכנס לביתי ואמא מספרת לי שהגיע מכתב מהרבי. אבל הסיפור היה מפעים הרבה יותר:

"באותו יום אבי שב מעבודתו כשוחט בתל אביב, וכאשר חצה את רחוב ד'בויטניסקי שכונה אז "הכביש השחור" בעקבות התאונות הרבות שהתרחשו בו, חלף מאחוריו אוטובוס ומונית שבהא מאחור לא הבחינה בו והעיפה אותו למרחקים. אבי הצמוק והרוה, שבדרך הטבע לא היה אמור להישאר עם עצם אחת שלימה, נותר עם כאב קטן ברגל שחלף אחר כמה ימים.
"אבא מגיע הביתה, ואמא מספרת לו בהתרגשות שהנה הגיע מכתב מהרבי. אנו פותחים את המכתב ומגלים שהוא הגיע בדיוק בזמן. במכתב מלמעלה המכתב נראה כמכתב ברכה לכלי לחנוכה, בנוסף שכמותו נכתב לאנשים רבים. אך במכתבו הוסיף הרבי מספר מילים בכתב ידו הק: "לרפואה קרובה ולבשורות טובות". לא האמנו למראה עינינו, המכתב נשלח בחנוכה, שנה קודם לכן, ואבי כמונו לא הזכיר מלה על בריאותו, והמכתב הגיע בדיוק ביום בו היה כל כך זקוק להצלה ורפואה---

איחוד של שנה

”הרבי התעלם מכל מה שכתבתי אודות מר שטיינמן הדולד“

דבר תוך כלישטיין

גם החסיד רבי חנוך גליצנשטיין זצ"ל, שפיתח ידידות קרובה עם עיתונאי ישראלי וסופר מפורסם ששמו אליעזר שטיינמן, היה מאוכזב מאד מכתב-מענה שבושש מלהיגע: היה זה אחר שגילה שבבית ידידו שורה מצב רוח מאד ירוד. ולאחר שניסה לברר מדוע, התברר שידידו הקרוב חולה מאד. "מחר אני צריך להיכנס לבית-רפואה" אומר לו אליעזר, "ועלי לעבור ניתוח מאד קשה. כליה אחת ודאי יסירו, ויש סימן שאלה גדול על הכליה השנייה, לא בכדי מצב הרוח מאד קשה"---

"האם הזכרת את הדבר אצל הרבי?" שאל רבי חנוך את מר שטיינמן, כשגננה בשלילה החיש את צעדיו לבית הדואר בתל אביב שהיה פתוח 24 שעות, וישגר מברק לרבי עם פרטי החולה והמחלה המקנת בו. כעבור כמה ימים התקשר להתעניין בשלום הסופר החולה, ושמע שהוא מתאושש מהניתוח וניתן לבקר. כמוכן שדיווח על כך לרבי, ושבו - התשובה התמהמהה מלבוא. "הפלא התעצם" סיפר רבי חנוך "משום שכאשר הזכרתי דברים אחרים אצל הרבי, הרבי השיב לי על כל אחד מהם, אך התעלם מכל וכל מכל מה שכתבתי אודות מר שטיינמן החולה".

"עד כן הגיעה ההתעלמות, שהסופר החולה כבר לא האמין לי ששלחתי באותו לילה את המברק לרבי", סיפר רבי חנוך. "מדוע הרבי לא מתייחס, לא נתן ברכה ואף לא שום התייחסות אחרת? שאל שטיינמן, ולא היה לי מה להשיב לו. וגם על כך כתבתי לרבי, והמענה - כמו בפעמים הקודמות - התעלמות".

באחד מביקורי אצלו, לפתע אני רואה שהצבע שב ללחיו והוא שרו בשמחה עצומה. לפליאתי השיב לי: "היום הייתי אצל הרופא בבדיקה שגרתית, ואמר לי שביכולתי להוריד חלק ממיון התרופות, ובכלל, למעט בבדיקות התקופתיות, כיון

שמצבי טוב מאד".

"כאשר שבתי הביתה שמח ומרוצה" סיפר החולה - המחלים "אני מגלה בתבנית הדואר מכתב מהרבי, והתמלאתי בכעס רב. תאריך המכתב רשום על אותו יום שבו נשלח המברק הראשון. כעס נורא עלה באפי על המזכירים שלא טרחו להעביר את המכתב לנמען בזמן. עוד בטרם אני מעכל את הדבר, אני מבחין בשורה שהרבי כותב לי את המילים הללו (תוכן): "אני מקווה שתקבל את המכתב הזה בזמן שתחזור מהרופא עם בשורות טובות"---

"ליותר מכך לא הייתי זקוק"...

מה שלום התפילין?

אלפי יהודים היו עוברים אצל הרבי בכל יום ראשון בעת חלוקת הדולרים, מאות הזכרות ובקשות לרפואה והצלחה שמע הרבי בכל קבלת קהל כזו, את כולן הרבי זכר לפרטי פרטים גם כעבור שנים רבות מאז ההזכרה הרגעית. רשות הדיבור לר' נפתלי פלדמן, יהודי מארה"ב שהזכרה בת רגע אצל הרבי הצילה את חייו:

באחד מימי שיש של שנת תשנ"א, בעקבות התקף לב חמור מצא את עצמי ר' נפתלי מאושפז בבית רפואה בניו-יורק, עורק ראשי נסתם על ידי כריש בדם, והיה זקוק לניתוח-חירום בשבת לייצב את מצבו. באותם ימים לא היו סטנטים כמקובל היום במצבים דומים, אלא השתמשו באנגיופלסטיה. אך למרבה האכזבה בשבת שוב נקשר הדם ושוב נמצא ר' נפתלי במצב פיקוח נפש, כששום תרופה לא סייעה לייצב המצב.

ביום ראשון פנו בני משפחתי אל הרבי להזכיר את רבי נפתלי, והרבי השיב כי עליו לבדוק את התפילין. כשמוע ר' נפתלי את תשובת הרבי הורה לבני הבית לשלוח את התפילין תיכף לבדיקה, כאשר בינתיים המצב מחריף. ביום שני נמצא קריש נוסף ברגל ונאלצו לנתח להוציאו, וכעת החליטו כי אין מנוס אלא להחליף את כל הדם מתחילה ועד סוף, והוחלט כי הדבר יתבצע ביום שלישי, בתקווה שהדבר ישפר את מצבו הבריאותי. מה נדהמו בני משפחתי פלדמן כאשר ביום שני בבוקר קיבלו שיחת טלפון ממזכירי של רבינו שביקש לדעת את תוצאות הבדיקה. שוב אצו אל הסופר, אשר מיהר לבצע את הבדיקה, ושם התגלה כי התפילין כשרות, אך תג אחד חסר מעל הל"מ של התיבה "לבנך". מכיוון שאין זה פסול לתפילין, הוסיף הסופר את התג כדת וכהלכה, והתשובה הועברה תיכף לרבי.

למראה הפלא הבא איש לא האמין:

שעה לאחר מכן, ביקשו הרופאים ליטול דגימות אחרונות לפני ההחלפת הדם.

הדגימות נלקחו, ולמרבה הפתעתם... הדם היה נקי מכל קרישה, תקין לחלוטין. הרופאים שפשו עיניהם כלא מאמינים, וערכו בדיקה נוספת בכדי לוודא שאכן כך ולא נפלה כל טעות. הבדיקות כולן הכיחו מעל לכל ספק: הדם תקין להפליא ואין כל זכר לקרישות שהיתה עד לפני כמה שעות. רבי נפתלי שוחרר על אתר לביתו.

לימים אמר ר' נפתלי: "מבחינתי הפלא הגדול לראות כיצד מתוך כל אלפי האנשים שצבאו על דלתותי, היה הרבי וזכר כל יחיד ולזכור שנפתלי פלדמן חולה, ויש להתקשר לביתו לדעת מה לא בסדר בתפילין"---

צמח פורח

”בצעד אמיץ ונואש החלטתי לדפוק על דלתו של הרבי“

ר' לוי רייטר

המעשה הבא חריג ובלתי שגרתי, ולו בשל הדרך שבה העביר בעל המעשה את בקשת הברכה לרבי: לר' לוי רייטר לא הייתה ההזדמנות להזכיר בשעה מקובלת אצל הרבי, מצבו האנוש של אחיינו לא הותיר לו זמן אלא לבוא

ולהתדפק על דלתו של הרבי בשעה לא סבירה, באמצע הלילה, וכך היה מעשה:

"באחד הלילות" מספר ר' לוי רייטר, "אחותי התקשרה אליי בוכיה והיסטרית וסיפרה שבנה בן השנתיים, שהיה חולה אפילפסיה כרוני, קיבל התקף קשה באמצע הלילה, והרופאים לא נותנים כל סיכוי שישבו לביתנו". דבריה סיפרה האם כי היא מצאה את בנה הישוע-לייב במצב אנוש, פניו חלולות וכמעט אינו מגיב. "הנתנו אותו בחוף בתקווה שהקור העז יעיר אותו, והתאכזבנו". אחרי כן התברר שחצי מגופו משותק לחלוטין, ומצבו הירוד בלאו הכי התדרדר עוד יותר והרופאים אומרים שבמקרה הכי טוב הוא יהיה צמח כל חייו, ל"ע".

השעה הייתה מאוחרת מאוד בלילה, וכל ניסיונותי של ר' לוי לתפוס מישהו ממוכרי הרבי בכדי לדאוג שיזכיר את הפעוט - לא צלחו. "אזרתי אומץ רב, והחלטתי לצעוד יחד עם אחד מחבריי לביתו של הרבי ולבקש רחמים על אחייני הקט שהרופאים לא נותנים לו כל סיכוי". "וכך, בלב פועם בעוצמות שלא הכרתי קרובי לקודש הקדשים, ודפקתי בדלת. ואני רואה אור נדלק באחד החדרים, ואחרי כן בחדר נוסף, עד שהרבנית הצדקנית י"ע פתחה את הדלת. הזכרתי בפניה את המצב ואת שמו של החולה, בעוד היא נאנחת: "אח... אח..."

הרבנית אמרה שהיא תזכיר בפני את הרבי את המצב, ועד מהרה הבלתי ייאמן קרה:

בדיוק שעה לאחר מכן, בעת ביקור של נירולוג בכיר, החל הילד להזיז את הצד המשותק. הרופא לא האמין למראה עיניו. הוא בחן שוב ושוב והנה הוא חוזר בפלא: ילד משותק הופך לבריא אולם.

"מעולם לא ראיתי דבר כזה", מספר הרופא, "למחרת, כשבדקתי באיוו שעה בדיוק החל הנער לזוז, גיליתי שזה היה בדיוק בשעה בה הזכרתי את הדברים בפני הרבנית י"ע".

"המברק (שלא נשלח) נתקבל"

רבי מגדל זצ"ל בכיס של ברכה אצל הרבי זיע"א

מאמר חסידים שגור על הפסוק "יעקב חבל נחלתו", שכאשר החסיד מקושר לרבו כחבל עבות, וכמו חבל ארוך ככל שיהיה - כאשר יש מי שמחזיק בצד השני צדו האחר מרגיש בכך. כך חסיד אל רבו, יהיה המרחק ככל שיהיה, אם החסיד מחזיק בקצה השני - הרבי חש את חותמו היטב.

לא בכדי היו חסידים מתקשרים לרבי בכל נימ נפשם, בידעם כי גם ממרחק ללא קשר כל שהוא, הרבי חש בהם ומלווה אותם בכל צעד ושעל.

על אחד מגדולי ופארי החסידות, הגה"צ רבי מענדל פוטרעפאס זצ"ל, מסופר כי כאשר שהה ברוסיה מאחורי מסך הברזל, ונידון ל-8 שנות גלות בסביביר "עוון" סיוע לחילוף יהודים מברית המועצות, חש היטב את "יעקב חבל נחלתו" והקשר האיתן עם הרבי. וכך מספר נכדו הרב יוסף יצחק ליברוב: "פעם אמר לי סבי רבי מענדל זצ"ל כי כתב פעם מכתב לרבי במחשבה. ביקשתי ממנו שיסביר לי אימתי זה קרה, והוא נענה:

כאשר זכה רבי מענדל בשנת תשכ"ד לצאת מרוסיה, הראו לו בני הבית שלל מכתבים שקיבלו לאורך השנים מרבינו וקודם לכן מחותנו וזותם יגן עלינו. מכתב אחד היה מאד תמוה, שכן אותו מיען הרבי המכתב עבור רבי מענדל עצמו - "לכבוד מוה"ר מענדל" ומצויין בתחילתו "מענה על המברק". מאד התפלאנו, הלא ידענו שרבי מענדל נמצא בכלא זה עידן ועידנים, וכיצד הצליח להבריח מכתב לרבי?---

גם רבי מענדל לא ידע איזה מכתב מדובר. אך התאריך שהיה רשום בראשו הבהיר לו הכל. "מאז שנתפסתי בידי הק.ג.ב. הרוסי הייתי שרוי בלחץ ומתח איום נורא, לא חשבתי על כלום" אמר לימים "רק חשבתי כי הזמן איך לא אכשל בחקירותיי ולא אמסור מידע מפליל על יהודי אחר. לא היה לי זמן לחשוב על מצבי העונם ולא להתגעגע לילדי ולביתי החם.

הם קיבלו עשרה ימים אחרי שרבי שמחה קיבל את המכתב מהרבי. כלומר בשעה שהרבי כתב ש'קבלו היתר יציאה משם' עדיין לא בטוח שפקידי הק.ג.ב. ידעו מכן...

ישר לחלונות הגבוהים

סיפור דומה מספר הגאון רבי אפרים שמוקלר, רבו של המרכז הגריאטרי במונטריאל. "מאז שנולדתי התייסרה אמי על אחיה שנתר ברית המועצות. לכן, כאשר בשנת תשל"ל זכיתי להיות ב'חידות' עם הרבי, התחנתי לפניו שיתן את ברכתו שדודי היקר יצא מהגלות האימה".

"התעקשתי מעט, ובפעם השלישית הביט בי הרבי במבט חמור שלא ראיתי מעודי, ואמר לי: "אתה מבטיח שלא תספר על כך לאף אחד?" השבתי הן, והרבי סיפר לי כי הוא עתיד להשתחרר בקרוב. השמחה שלי הרקיעה שחקים, וכאשר הגעתי לאמי וראיתי אותה שוב בדרכוכה, לא התגברתי, וה"צר הרע" אמר לי שיש ענין לשמח אותה וסיפרתי לה שיש לי ברכה מהרבי שהוא ישתחרר בקרוב---

"באותו רגע ידעתי שזה לא יקרה", מספר ר' אפרים. כעבור שנה תמימה נכנסתי שוב לרבי והעזתי לבקש שוב ברכה, הפעם נענה הרבי במאור פנים וברכתי שהוא ישתחרר בקרוב עם כל בני המשפחה והוסיף את ברכתו. לסיום הורה הרבי שאפנה ל"רשויות הכי גבוהות" ולבקש את עזרתן בנידון.

חשבתי לעצמי, מי הן הרשויות הגבוהות ביותר? כתושב קנדה הרשות הגבוהה ביותר היא לשכת ראש ממשלת קנדה - מר פייר טרודו. וכך, מבלי הגיון כלשהו, פניתי אליו במכתב מרגש, בו סיפרתי על קורותיה של אמי כניצולת שואה והבעתי את בקשתי לעזרה להוציא את משפחת זורבין מברית המועצות. שלחתי את המכתב וידעתי שעשיתי את ההשתדלות שלי".

"לא אאריך בפרטי הסיפור", אמר ר' אפרים, "אך בעקבות בקשתו האישית של ראש ממשלת קנדה, נקראו בני משפחת זורבין למשרדי 'האוביר' הנוודים לשמחה, ובמקום להתנהג אליהם כרגיל ביחס משפיל ודורסני, התקבלו בזרועות פתוחות ובפעם הראשונה אף הציעו סיגריה, יש לך הברכה בחלונות הגבוהים במוסקבה" אמרו לו, "אתה יכול לעזוב מתי שאתה רוצה ואיך שאתה רוצה ועם מי שאתה רוצה"---

וכך נתקבלו בני משפחת זורבין בטקס ממלכתי במשרדו של ראש ממשלת קנדה, ותמונתם הונסחה בראשי המהדורות של עיתוני קנדה באותם ימים.

מגיאת צלמות

שנים רבות הקדיש הרבי למאות אלפי היהודים שחיו בבית הכלא הגדול בעולם ששמו היה: ברית המועצות. מתחת לאפה של המשטר הבלשוויקי והק.ג.ב. הרוסי, ניהל את 'מבצע מצות' הנודע, ועמל ללא לאות להכניס מעט יידישקייט במקום שבקשו למחוזות עשירות סיפרים נקשרו אודות המופתים שראו בעין אנשים שזכו להנצל בברכתו מהכלא האיום, להלן הצצה לשניים מהם

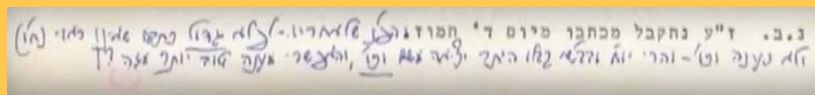
"אחותי הגדולה נשואה היתה לבנו של החסיד המופלא הרה"צ רבי שמחה גורודצקי זצ"ל" מספר רבי בניצין וישצקי, "לימים, הצליח רבי שמחה לעלות לארץ ישראל, כאשר אשתו וילדיו נותרו כולם בכלא הענק בעולם - ברית המועצות הנודעת לשמצה".

ימים ארוכים הסתובב רבי שמחה מדוכך ועגום, המחשבות אודות בני ביתו וילדיו לא הרפו ממנו והשפיעו עמוקות על מצב בריאותו. "מדי פעם היינו מגיעים לבקר אותו בבית-הרפואה אסף הרופא" - מספר רבי בניצין - "אך לא היה קל לראות אותו אפוף עצב ולא יכולנו לנחמו".

"יום אחד" מספר רבי בניצין "אנו רואים כי הוא שרוי בשמחה עצומה, לתמיהתנו השיב כי הילדים שלו בדרך לארץ ישראל! "מהיכן אתה יודע?" שאלנו אותו, והוא משיב: "הרבי כתב לי".

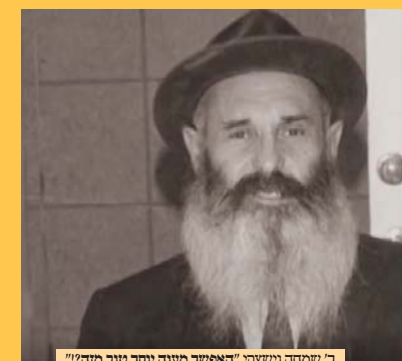
וכך סיפר:

"זה שנים שאני מזכיר אצל הרבי את מצבי הרפוא, אך אינני זוכה למענה כלשהו. כבר חשבתי שלעולם לא אוכה יותר לתשובה, כי אינני רואי לכן. והנה היום קבלתי מכתב יחד מהרבי, ואם כי ברובו היה "מכתב כללי" (הכוונה היא למכתבים בעלי נוסח זהה שהיה הרבי שולח לקראת חגים וכיו"ב למספר רב של אנשים, ופעמים רבות מאוד הוסיף ב"ג.ב." או בכתב יד קדשו עניינים אישיים בסיום המכתב. אלה, בשונה מהמכתבים הפרטיים שכתב רבינו במיוחד לנמען פלוני), הרי שבסופו הוסיף הרבי שורה ומחצה אלי אישית אודות מצבי, וכך כתב בכתב יד קודשו: **לפלא גדול כתבו שאינו ראוי (ח"ו) ולא נענה וכו' - והרי יו"ח וכו' ש' קבלו היתר יציאה משם וכו', והאפשר מענה טוב יותר מזה?!"**

כאשר הגיעו בני המשפחה לקבל ברכת שלום מהרבי, הזכירו את קרוב משפחתם שנתר מאחור, השיב על כך הרבי "הם גם יצאו, אבל עם ניסים קטנים יותר"--- ואכן, לא זמן רב אחרי כן, נקרא דוד ר' הירשל למשרדי 'האוביר', וכשרק שמעו שהם קשורים למשפחת זורבין נענה המפקד "זה מחוץ לתחום שלי", ותיכף ציידו אותם עם אשרת יציאה לארץ ישראל---

הנה הרבי מבשר לו שילדיו ובני ביתו קבלו אישור יציאה מרוסיה, "האם יש מענה טוב יותר מזה" כתב הרבי. "אין לשער את התרוממות הרוח שלו, וגם אנו היינו שמחים לשמוע על אחוזנו שהשתחרר מרוסיה והנה הם בדרכם לארץ, ישבנו אצלו ונפרדנו במצב רוח מרומם". מיותר לספר שכמה שבועות אחרי כן פגשו את בני המשפחה, ולפלא היה לגלות שאת ההודעה על האישור

ר' שמחה וישצקי "האפשר מענה יותר טוב מזה?!"

ר' בניצין וישצקי "לא הבנו מדוע ר' שמחה במצב מרומם"

לא היה לי פנאי למחשבות כל שהן מרוב מועקה להכין את החקירה הבאה בתור, שתמידי באה בעקבות האחרונה".

"ביום זה, ז' אייר, סיימתי חצי שנה מתישה ביותר של חקירות, וגזר דיני נחתם ל-8 שנות גלות בסיביר. רק שכונסתי לתא שמתי את ליבי בפעם הראשונה למצבי העגום, ולראשונה חשתי יסורי לב על המרחק ביני לבין ילדי. וחשבת: הלוואי ויכולתי לתנות את צערי מול הרבי".

"ואז, נזכרתי בשמחת תורה המרומם של שנת תרפ"ח שעשיתי בצלו של כ"ק הרבי הרי"צ, היה זה החג האחרון של הרבי בלינגרד, טרם עזב מרוסיה לריגה. שינתי בליבי את דבריו האחרונים ששמעתי מהרבי הרי"צ טרם עזב את רוסיה, אמר "כשתחשבו עלי אחשוב עליכם". וכך העליתי את הדברים על הכתב".

זהו "במענה על המברק"---

קשר איתן

גם הרה"צ רבי בערל בויםגרטן זצ"ל, שליחו הראשון של רבינו לארגנטינה שהקים עולה של תורה במדינה מתוך מסירות נפש וחיי דוחק מעוררי השתאות, חש את הקשר העמוק עם הרבי גם ממרחק של אלפי ק"מ. למרות שנשלח לבואנוס-איירס שבארגנטינה, את טיסותיו לארה"ב נהג לבצע דרך המדינה הסמוכה - ברזיל, זאת לאור הוראת הרבי "שלא תמצא עדי יהודים בדרך". ואכן, בדרכו בברזיל מצא נפשות יהודיות רבות שהועסקו כבוקרים ופלאחים בשדות ורוחוקים מאוד תורה ומצוות, ולא פעם זכה רבי בערל לשוחח עמם ולהחזיר בהם מעט יהדות.

"באחת הפעמים", מספר בנו הרב פנחס, "כדרכו, עלה אבי על מעבורת לחצות את נהר ה'איגואסו', בה נמצא אחד המפלים הגדולים בעולם וזרמי המים שבו חזקים ביותר. באותם ימים הכל היה פרימיטיבי ונושן, והאפשרות היתה לחצות את הנהר עם "אוניה" שלא היתה אלא 'סירת בננה'... בסירה פגש שני יהודים רחוקים שלא גמרו מלהתהלל בו וללעוג על יהדותו, "אתה לא תמכור לנו שום דבר" אמרו לו. בהמשך, כאשר החלו להשמיע דברי כפירה ביקש אבי מבעל המעבורת להישאר בתוך הרכב, ולא לשהות במציאתם ולשמעו את דברי ההבל שבקעו מפייהם".

בפיתוח ברכב התגעגע רבי בערל לרבי, באותו יום - י"ב בתמוז הוא יום גאולת חותנו הרבי הרי"צ מבינו, והרבי נהג לקיים ביום זה התוודעות עם החסידים. זכר ענין זה עלה במחשבתו של רבי בערל אך הוא הרגיש כה רחוק, לבו התפלץ שהוא נמצא כאן במצב ביש ואילו שם אפשר להרגיש התרוממות הרוח.

לפתע פתאום, המעבורת על כל שללה התהפכה אל תוך הנהר, ועשרות המפליגים ניסו לשחות לעבר הבישה. ר' בערל היה כלוא בתוך הרכב. לפתוח את הדלת מול זרמי המים החזקים - היתה משימה בלתי אפשרית, ולצאת היה דבר בלתי מציאותי. וגם אם כן - מעודו לא למד לשחות, וכיצד יינצל?

"באותם רגעים" שחזר לימים רבי בערל "הרגשתי כמו בסיפורים: לגנדי עיני חלפו במהירות הבזק כל חיי, ראיתי את עצמי ילד ובחור, ואחרי כן אצל הרבי. לפתע החלון מתפוצץ והרגשתי שמישהו תופס בצווארי בכח ומעלה אותי בכח ליבשה. צפתי למעלה כמו חץ מקשת. "עם צאתי מן המים המום וסחוט, אצו לקראתי אותם שני יהודים והם בוכים. "אנחנו רגילים למחזות דומים, ומעולם לא קרה שאדם ניצל כדוגמתך. אין הוכחה גדולה מזו שיש אלוקים בעולם".

למפרע יתברר, מספר הבן ר' פנחס, שבאותם רגעים בדיוק עת הרבי התוודע עם חסידיו ראה את דודי ר' מענדיל, והרבי אמר לו "אמור לחיים עבור אחי רבי בערל". מאוחר יותר, כאשר אבא נכנס לרבי ליחידות המילים הראשונות הפטיר הרבי "חשבתני עליך או לא?"---

מתוך הסדר

"כשהגענו להתגורר בטורנטו בשנת תשכ"א", סיפר הגאון רבי דב יהודה שוחט, שהיה בעל משרות רבניות נחשבות בשווייץ ובהולנד, ובשנת תשכ"א הוא ורעייתו היגרו לשליחות בטורנטו עם עשרת ילדיהם, "ביתנו החדש היה פרימיטיבי לחלוטין, ולא היה בו זכר לכל השיכלולים שהכרנו במדינות שעברנו בהן. כך, כ'מכות כביסה' שימש סיר מים ענק שהועמד על האש ודרש לשפוש את הבגדים במשך שעות ארוכות. "לצערי, באחד הימים, מתוך היסח הדעת, נכנסה בת הזקונים אל תוך הסיר, ונכותה באופן טראגי. המוות היה בטוח".

עורה של הפעוטה התקלף כמעט לחלוטין, ולא נראה שיש לה סיכוי כל שהוא. המראה שלה היה מבהיל, וזאת מבלי לדעת מה מצב האיברים הפנימיים, אם ועד כמה נפגעו מהחום. כל הרופאים לא נתנו סיכוי כל שהוא, ובכדי למזער נזקים או להקל במעט את ייסוריה החליטו הרופאים לנבס אותה מכף רגל ועד ראש, כך יפתחו הכאבים, חשבו, מכיון שהיא לא תוכל לזוז, ובנוסף - הגיבוס יצבור מעט נזולים שסייעו לגוף להתאושש במעט.

קורא מחשבות

משפט שאף אחד מבלעדי לא הבין את עומק משמעותו: "יש דעה בהלכה שהעוסק בצרכי ציבור באמונה, נעלה יותר ממי שעוסק בתורה. סע לשלום בהצלחה רבה ומופלגה"---

מכתב אישי

מעטפה אחת ושני דפים מקופלים, "הרהור" דבר אהרן אליעזר

"כתבנו ד"ח על דפעילות כל"

הרב אברהם יוסף לירזון - עסקנות נעלה

ההבדל בין הנאמר למה שלא נאמר כלל, לא היה קיים אצל הרבי. הכל היה גלוי ויודע, ולא פעם אף לא הסתייגות. זאת. הנה מעט עדויות:

איש יקר וצדיק, עובד ה' מופלא ומסולא בפז היה הגאון רבי שמחה בונם לירזון זצ"ל, מפא"ר עדת חסידי גור בדור השואה. בהיותו צעיר לימים הסתלק לבית עולמו כשהוא מותר אחריו ילד יתום, שנודע לימים כ"ר" ה"ה"ה"ה"ה" בארץ ישראל ועסקן נודע בשלל פעילויות בעסקנות הציבורית והאגודתית.

וכן מספר הרב אברהם יוסף לירזון שליט"א:

"בשנת תשנ"ב הגעתי לארה"ב לכינוס 'אגודת ישראל', שם פגשתי אדם עשיר וידיד קרוב של אבי זצ"ל, שהוכיחני בצורה נחרצת ומיסרת על היותי עסקן במקום לעמול בתורה כדרכו של אבי זצ"ל. אני זוכר את אביך הוגה בתורה, מגדולי הדור, כיצד זה נטשת את פלך תורתו והפכת לעסקן? אמר, ואף הוסיף הצעה מן דיליה: "עזוב כבר כעת את העסקנות, ואני אמנן כולל בראשותך למשך שנים רבות".

"אני מוכרח לומר שדבריו עשו עלי רושם עז. אמנם לא הכרתי את הדובר מעודי, אך הוא נגע בנקודה מאד רגישה בליבי. דרך לי על המצפון. חשבתי על העסקנות שאינה מאירה פנים לעסקניה, על התורה שיכולתי ללמוד במקומה, ועל האפשרות הנדיבה שמציעה האיש. אולי אכן הוא צודק?"

"באותם רגעים עמדתי לנסוע אל הרבי לתפילת המנחה, אך מרוב הלם התאחרתי במספר דקות. הגעתי אל הרבי שכבר עמד לתפילה. לא היה לי סיכוי לשוחח עמו את אשר על ליבי, לכל הפחות נעמדתי בשורה בו הרבי יחלף בדרך לחדרו ואולי אוכה לברכה כל שהיא.

"הרבי שב לחדרו כשלצדו שני המזכירים, וכאשר חלף על פני הזכיר אותי המזכיר לפני הרבי. הרבי הגיב "כן, הנני מכיר אותו". בחרדת קודש הזכרתי שאני שב היום לירושלים, והרבי השיב בברכה הקבועה שבפיו "סע לשלום, הצלחה רבה ומופלגה". גם בדקות אלו הייתי עוד תחת הרושם של דברי המזכיר, ולא יכולתי להשתחרר ממנו. מאד הצר לי שלא יכולתי לשטוח את ספקותיי אצל הרבי. והנה הרבי מתקדם לחדרו ומכעס נכנס. וא... "פתאום הפתיע הרבי ושב על עקבותי, ואומר לי

"בצר לי, התקשרתי למזכירי הנאמן של הרבי, רבי מרדכי אייזיק חדקוב זצ"ל" סיפר לימים הרב שוחט, "ותוך שאני מדבר אני שומע את קולו של הרבי מהאפרסכט. לא זיהיתי את קולו ושאלתי 'מי זה', בתגובה שמעתי: "שניאורסון". עודי המום מהשיחה אומר לי הרבי בקול נחרץ: "הרי אתה רב, אתה חייב להשתדל שהחינוך היהודי יהיה טוב, וכך גם לפקח היטב על הכשרות. אתה תעשה את שלך, והקב"ה יעשה את שלו. הילדה תהיה בריאה".

הרבי לא סיים בכך, והורה לאב לקיים קידוש המוני בבית הכנסת לרגל ה'הצלה', ושגם אם הפעוטה תשתתף בקידוש... "זה היה כל כך מוזר", מספר בנו - הגאון הגדול רבי דוד שוחט שליט"א, נשיא אגודת הרבנים בטורונטו - "מצבה של אחותנו היה כל כך קשה, היו ספיקות כה גדולות באשר לאפשרויות שתשרוד בכלל. וגם אם תחיה, ספק גדול אם גופה מסוגל לשחרר נזלים, והרופאים גם אמרו שכלל הנראה שתי כליותיה נשרפו לגמרי. מצב הרוח היה שפוף, לא היינו מסוגלים לעשות קידוש, שמחה ודאי שלא. אבל הרבי אמר"---

השמועה על הקידוש התפשטה כאש בשדה קוצים, ורבים באו להשתתף ב"שמחה" על הגם. "הוריי הכינו קידוש עשיר, הביאו יין ומגדנות לבית הכנסת, וישבנו לקידוש חסידי ומלא להט. בעוד אנו היינו שרויים במצב רוח מדוכך, החסידים ששמעו מהוראת הרבי שמחו ורקדו על השולחנות, היה נראה שאנו חוגגים ברגעים אלו את הולדתה, ולא ההיפך...".

במוצאי שבת הלכו בני המשפחה לבית הרפואה לראות מה שלום הבת, ונוכחו לראות כי היא אכן החלה להפריש נזלים וגם הכליות פועלות כשורה. אך עדיין מצבה היה קשה מנשוא. הרופאים לא האמינו שאפשרי לקום אחר פגיעה כה אנושה. אך הרבי אמר, הרבי בייך, הרבי הבטיח. המלה "רבי" העניקה לנו את האמונה והבטחון שאכן הלא יאומן יקרה.

הדרך להתאוששותה לא הייתה סוגה בשוטנים. "שבוע לאחר מכן, בשעה שלוש לפנות בוקר", מספר אחד הבינים, "שוטרים דופקים בדלת ביננו ואומרים להורים: "מאחר ואין לכם טלפון, התבקשנו מבית הרפואה לקרוא לכם לבוא ולהיפרד מבתכם". תיכף יצאו כל בני המשפחה לכיוון בית הרפואה והמראה היה מעזעזע: הלחים שקועות, עיניה היו גדולות ועצובות וכתמים שחורים מתחת לעיניה. זה היה ברור שזה הסוף".

חולץ יום ועוד יום, והיא עדיין חיה. נושמת. כל הצוות הרפואי לא מבין מה קרה, איך זה יכול לקרות? אחר זמן, כשהתאוששה במידת מה, החלו לבצע טיפול שהתארך לכדי שלושה חצי חודשים. "בכל משך הזמן הזה היינו בקשר רציף עם הרבי, שהתעניין בכל פרט ושלב".

באחת הפעמים, הורה הרבי לבדוק איזה טיפול היא מקבלת. "תבררו", אמר הרבי, "משהו לא מבוצע נכון". לשאלת האב מה לעשות, הורה הרבי בבידור: "תעשה בלאגן, תדרוש לברר מה נעשה". האב ניסה לומר שהוא חדש במדינה, אינו מכיר את השפה, אין לו ביטוח בריאות, וכיצד יעשה בלאגן בבית הרפואה? אך הרבי היה נחרץ: "תעשה מהומה. משהו לא בסדר".

"עשינו מהומה מבלי לדעת בכלל איזו בעיה ישנה" מספר רבי דוד, "ואז גילו ראשי בית-הרפואה כי אכן נתנו לה זריקה לא נכונה, או מנת יתר. פשוט הנהגה. בעקבות כך הצוות נזהר שבעתיים ומני אז קיבלנו שירות מיוחד כאחריות לתקן את מה שנעשה". לימים אמר אחד מצוות הרופאים, פרופ' פרד ווינברג: "אינכם יודעים איזה נס היה לכם".

וזה לא הסוף. כאשר לימים הגיעה לפרק האיש מקדש, הגיעו הורי החתן אל הרבי לשאול אבם, להתקדם עם השידוך, והאם יש לחשוש מההטראומה שעברה, השיב הרבי: "אין מה לדאוג, עוד יהיה לה הרבה נחת". כיום, ששה עשר ילדיה מעידים על כך---

סודות מדינה

באחד מערבי ההתרמה שהתקיימו בלונדון לטובת מפעלי חב"ד באנגליה, השיח אחד המשתתפים באחזי"ר בניציון ריידר, רואה חשבון נודע ומצליח, ואמר לו: "השנה ניצלת את כל הכסף עליו שילום מס, ואם תהיה לי אפשרות חקיקת להודכות שוב על המס, אתרם עוד כסף רב לפעילות". השיב לו רואה החשבון כי אכן קיימת פרצה כלשהי בחוק היבש, ויש לבצע זאת בדרך מסויימת. "אין בעיה", השיב האיש, "בחודש הקרוב אני נוסע לארה"ב ואבקש את ברכת הרבי לעשות כן".

מה מאד הופתעו לשמוע שהרבי השיב כי התוכנית אינה טובה. "האנו שלי נפגע אנושות", מספר ר' בניציון ריידר, "כרואה חשבון 40 שנה ובעל מוניטין, הנני מכיר כל סעיף בחוקה הבריטית, ולפתע אני שומע שאיזה אדם בארה"ב טוען

בענין זה סיפר גם החסיד הנודע רבי אהרן אליעזר צייטלין זצ"ל, שלוחו של רבינו זיע"א בעיה"ק צפת ת"ו, סיפור המעיד על קריאת המחשבות של הרבי גם דרך מכתבים:

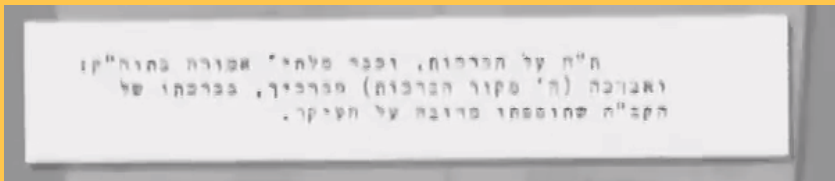
"בהוראת הרבי היה עלינו לשלוח בכל חודש ד"ח מפורט אודות הפעילות שלנו במקום. בחודש אדר תשמ"ט התקיימה פעילות רבה ומבורכת במקום. ומשכן, התכונתי לכתיבת ד"ח ארוך במיוחד, שייקח גם כמה שעות, ולכן דחיתי את כתיבת הד"ח. ערב אחד החלטתי כי הלילה אני רושם את כל הפעילות והיה מה. סימתי לכתוב את הד"ח המלא בשעה מאוחרת בלילה, הרגשתי מאושר מאין כמותי שכנראה אעשה נחת רוח לרבי בכתיבי על הפצת היהדות הרבה שהייתה מנת חלקנו באותו חודש, והחלטתי להוסיף בשם כל הצוות שתי שורות איחולים לרבי לכבוד יום הולדתו החל ב"א ניסן".

"אחר שכתבתי את הברכה, הרהרתי לעצמי שאין זה מתאים, אנו מבקשים ברכות מהרבי, אך איננו מברכים אותו... אולם לא היה אכפת לי מכך, ורגשותי גאו והשתוקקתי עד מאוד לבטאם בכתב. אך בעיה נוספת התעוררה: המכתב נכתב בשם ההנהלה כולה, והיה עלי לבקש רשות להוסיף הוספה בלתי שגרתית שכזו...

"וכך אני תוהה במחשבותיי לכאן ולכאן, לא ידעתי מה לעשות, השעה שתיים ושלוש לפנות בוקר ואינני יודע להשית עצב נפשתי. בסופו של דבר הרבהתי עוז ושלחתי את הד"ח יחד עם הברכה, כאשר לאחר מכן הסתרת את הד"ח מעיני עמיתיי לצוות, חששתי שיראו מה כתבתי בשמם"---

"חודש חלף, והנה אני רואה בתיבת הדואר מכתב מהרבי. כאשר אני פותח אני נדהם לגלות כי בתוך המעטפה נמצאים שני מכתבים מקופלים. לקבל שני מכתבים לא היה דבר יוצא דופן, אך כאן בלט השוני שכל אחד מקופל לחוד, כלומר שזה ממוען לשני אנשים שונים. אני פותח ומגלה מכתב תשובה, ובשניהם ברכה דומה, אולם האחד ממוען לכל אנשי הצוות והשני - ממוען אישית אלי.

לתדהמתי כי רבה, אני מגלה כי במכתב שלי נוספו שתי שורות: "תשובות חן על הברכה, וכבר מלתי אמורה בתוה"ק; ואברכה (ה' מקור הברכות) מברכין, בברכתו של הקב"ה שהוספתו מרובה על העיקר".

שהתוכנית לא טובה. החלטתי לבוא אליו ולשאלו מדוע".
וכך מצא את עצמו רואה החשבון מבהיר לרבי את פרטי התוכנית, ומדוע הפירצה היא אכן פירצה וניתן לנצלה לדברים טובים... אך הרבי שמע והפסיר שוב: "אמנם אתה רואה חשבון מוצלח, ואינך טועה כלל וכלל. התוכנית שלך מצוינת מכל היבט, אך בעוד כמה שבועות תבין מדוע היא איננה טובה". סתם ולא ביאר. "אתה עוד תראה", הפסיר הרבי בחיך.

"אני חייב להקדים", מגולל רואה החשבון את סוף המעשה: "הצעת התקציב השנתי מוגשת על ידי שר האוצר, הוא אחד מסודות המדינה הגדולים ביותר באנגליה. אוי לו לשר שהודלף על ידו או מצוותו בדל של מידע אודות התקציב. אפילו ראש הממשלה וסגנו מודרים ממנו. עד כדי כך, שפעם אחת אירע ששר האוצר שהיה בדרכו לפרלמנט לשם הגשת התקציב, כשראה את אחד העיתונאים מעשן סיגריה אמר לו: "ממחר זה יעלה לך ביוקר", בעקבות "הדלפה" זו נאלץ השר להתפטר על אתר ממשרתו".
"הפלא הגדול היה", מספר ר' בנציון רגר "שבתקציב הבא סתם שר האוצר את הפירצה. ולא זו בלבד, אלא שבצעד נדיר אף השית קנסות אדירים על כל מי שניצל את הפירצה רטרואקטיבית. האיש מסטמפורד-היל ניצל".
"האם היה מישוה שגילה זאת לרבי?"

הרה"ק ציון רייד

סגולת הרישום ל"בית יעקב"

סיפר הנד"ר רבי שניאור זלמן גוראריה זצ"ל, שהיה לו גם קשר משפחתי ל"בית הרב":

"בשנים הראשונות אחרי שהרבי קיבל על עצמו את עול הנשיאות, יצר עמי קשר אישי עסקים בכיר וידוע מאוד שהייתי עמו בקשרי ידידות ומסחר, ושח לי את צרתו: בתו סבלה מגידול בצווארה, הלה ביקש ממני שאנסע עמו לרבי לבקש את ברכתו הקדושה. נכנסו יחד אל הרבי, וידידי סיפר לרבי על מצבה של בתו ואמר כי הרופאים ממליצים לערוך ניתוח.

"הרבי הגיב באומרו: אנו נמצאים עתה בסוף חודש כסלו, ולכן לא נראה שיערכו את הניתוח לפני חודש טבת. ובחודשים טבת ושבת - לא כדאי לעשות ניתוח. הרבי הורה אפוא לדחות את אופציית הניתוח עד חודש אדר. או אז התעניין הרבי היכן לומדת הילדה, איש העסקים נקב בשמו של בית ספר מודרני ידוע שבו לומדת בתו. הרבי נענה ואמר: בדורות עברו, חינוך הבנות לא היה כל כך נוגע, אולם כיום חינוך הבנות נוגע מאוד. כולם יודעים שאני עוסק בלהט בנושא חינוך הבנות ולפיכך מבקש אני ממך שתעבייר את בתך לבית הספר "בית יעקב", אשר אין לי ספק שזהו מקום טוב יותר עבור בתך.

הלה ניסה להתנחם ולהסביר לרבי שהחינוך ב"בית יעקב" הוא מדי חרדי ביחס לאוירה ששוררת אצלו בבית. אולם הרבי ניסה לשכנעו לטובת בתו. ותוך כדי הדברים אמר הרבי: כולם באים לשאול אותי אודות ניתוח או טיפולים רפואיים אחרים לקירייהם, ודווקא אודות חינוך הילדים אינם שואלים מאומה - למרות שזה לא פחות חשוב וקריטי מכל טיפול רפואי כזה או אחר, חינוך הוא התחום שלי ולא רפואה. מדוע זה שואלים אותי אודות דוקטורים ולא אודות חינוך, התאונן הרבי בפניי ובפני אותו ידיד.

"שבועות אחדים לאחר מכן, בעוד אני מתהלך בשדרת איסטערן פארקוויי, בא מולי ידיד נוסף שנמנה אף הוא עם מכריו של אותו ידיד, מיהרתי להתעניין אצלו במצבה של בת ידידנו המשותף, והלה השיב לי בפנים מורככות כי מצבה רק הלך והידרדר. כעת גם נוסף לה חום גבוה, ומצבה הפך לקריטי. הוא הוסיף ואמר כי בקרב קרובי המשפחה והידידים ישנה תרעומת בנוסח: מדוע הרבי מליובאוויטש צריך להתערב בשיקולים רפואיים ולקבוע שיש לדחות את הניתוח בחודשים. "

"באותו ערב נכנסתי אל הרבי. חשתי צורך עז לעשות זאת, שכן מעבר לדאגה לרפואת בתו של אותו ידיד, חשתי כי כבודו

של הרבי מוטל על הפרק וכי השיג והשיח אינו תורם לכך. סיפרתי לרבי את הדברים כהווייתם, לרבות מורת הרוח השוררת בקרב המשפחה והידידים. הרבי שאל תפק האם ידידי הוציא את בתו מבית הספר בו למדה לטובת "בית יעקב", ובכן תמה השיחה.

"בצאתי מחדרו של הרבי, חשבתי לעצמי, איזה פנים יהיו לי בבואי לחלות את פני חברי המתמודד עם הירידות חמורה במצבה הרפואי של בתו, ועוד במצב כזה לבוא ולהסיר לו על העברתה למוסד לימודי אחר, בזמן שבכלל ישנו ספק אם היא בכלל תשרוד את מצבה הרפואי, וגם אם כן - האם בכלל היא תהא מסוגלת ללכת למוסד לימודים כלשהו.

אולם תפק גמורתי אומר בלבי כי בפיקוח נפש עסקיני וכי עליי למלא בצייטונות את דברי הרבי. נסעתי אפוא אל ידידי ושאלתי אותו האם הוא רשם את בתו ללימודים ב"בית יעקב". אמרתי לו את הדברים בתוקף רב כשאני מבהיר לו שהוא משתק בבריאותה של בתו. הוא קיבל את דברי הנחרצים ותכף מיד הודרו להוציאה משורות בית הספר בו למדה, ויצר קשר עם המנהלת של בית הספר "בית יעקב" שתואלי לרשום את בתו כתלמידה מן המניין.

"מיד לאחר המעבר שאותו דרש הרבי, סר הגידול שהיה בצווארה של הבת והתברר למפרע כי הוא לא היה אלא שלחוף. הרופאים הודיעו אפוא מיידיתי כי אין כל צורך בניתוח.

לאחר מעשה, נכנסתי אל הרבי, וסיפרתי לו בהשתאות לנוכח המופת הגלוי. אולם הרבי ענה: המופת של הסיפור הזה איננו הגידול שנועלם, המופת הוא התוקף שלך שהלכת לומר לו את דבריי באשר לחינוך בתו, מבלי להתחשב במצב הרגיש ובכעס שהיה לו כלפיי

"בעקבות אותו מקרה, ניצלו כל בני ובנותיו של אותו יהודי שעברו ללמוד ב"בית יעקב", ובעקבות זאת ניצלו, רוחנית, כל הדורות הבאים בעקבותיהם"

מהדר ליה בקידושא

"המטאטא נכנס בדיוק לעין, והפך את גלגל העין"

רבי לביך

מעולם לא חשב אדון לאונרד לוביץ' שירידה משרפרף עלולה לשנות את חייו מקצה אל קצה.

הירידה, שהתבררה כלא-זוהירה במיוחד, הובילה את מקל המטאטא הסמוך בדיוק לתוך גלגל העין ופצעה אותו באופן אנוש. אמנם חייו לא היו בסכנה, אבל ראייתו נפגעה לחלוטין. ואם חשבו שכך מסתיים הסיפור, הרי שבתקופה הזו, כאשר סוף-סוף אחר שנים של לימוד והתמחות החל את דרכו כמנתח בבית-רפואה, התאונה הזו הבהירה לו בצורה חד משמעית כי סכין המנתחים והוא לא יימשו יותר לעולם בצד של הרופא, אם כי מהצד המטופל יפגשו ועוד אף. "אין היתכנות שמנתח יהיה עיוור בעין אחת", שינן לעצמו לאונרד פעם אחר פעם, "מנתח חייב לראות היטב את כל מה שקורה סביבו".

כך אפשר לסכם את הקריירה הקצרה של כירורג כללי בבית-רפואה בלונג-וויץ' שבקליפורניה, הלא הוא מיועדות ד"ר לוביץ', חבר הקהילה היהודית בעיר.

ד"ר גולדשטיין, רופא עיניים מומחה וידידו הטוב של הפצוע, בדק את שאירע לעין, ומסקנותיו היו די ברורות: "יש לי עבודה חדשה טובה וחדשה רעות", ההל להרצות את הדברים באוזני לאונרד: "החדשות הטובות הן, שגלגל העין לא נפגע והראיה שלו מצוינת. והחדשות הרעות הן שהוא התהפך בצורה מוגזמת, ומכיון שגם החלק התחתון של שריר העין נפצע, כמעט ואין סיכוי לגלגל את גלגל העין שוב למקומו. לך נא אל ד"ר סטיבן פלדון, מומחה בעל שם עולמי לשרירי העין".

סחבת וניסיונות שלא שיפרו את המצב בני הוא זה, הובילו להחלטה לסגור את הקליניקה הרפואית שזה עתה פתח מר לאונרד, רק המחשבה שבגיל כה צעיר הוא מוצא את עצמו ללא פרנסה, וללא שום כלי עתיד להתפרנס, ועוד ללא ראיה השפיעה מאד על מצבו המדוכך בלאו הכי, והעסק נהיה גרוע מיום ליום. ניתוח המי יודע כמה קבע על שוב ד"ר סטיבן "אמנם שרירי העין

שלך שלמים, אך הם פגועים בצורה חמורה".

מאיזשהו מקום צץ במוחי רעיון להתקשר למוזכרות הרבי, וכך תקופה אחרי שאני מנסה את כל סוגי הריטיות ומשחזר למיניהם, משקפים מיוחדות ונוגעות מסוימות כדי להשיב את גלגל העין על צירו, טלפנתי אל מזכירו של הרבי הרב גרונר, והזכרתי את מצבי העגום. בסוף השבוע אני מקבל טלפון מהמזכיר, ובפיו תשובה מעניינת: "הרבי ביקש לשאול האם עושה קידוש והבדלה על יין אדום".

"לפעמים, לא תמיד. הרבה פעמים אני עושה על יין לבן או מיץ ענבים", השבתי למזכיר, ואז הוא הורה בשם הרבי שמעתה ואילך אעשה קידוש והבדלה על יין אדום דייקא.

מני אז ידעו כל בני הקהילה, שאם יש שמחה בבית-הכנסת, מוכרח להיות בה בקבוק יין אדום עבר מר לוביץ'. וכך החל מר לוביץ' לעשות בכל שבוע קידוש על יין אדום, אך שום שיפור לא נראה באופן. המשקפים המזוהרות עדיין היו על חוטמו, חוסר המעש וניצול כישוריו טרדו את מנוחתו, וכל העתיד היה לוט בערפל. מה עושים?

"כעבור שבעה שבועות, ביום ראשון בשעה שבע בבוקר אני מרגיש שגלגל העין שלי זו. שמעתי "קליק" בעין. אך עדיין לא היה כלום מעבר לזה. אך כעבור שבוע בדיוק, אני שומע "קליק" נוסף, והפעם אני רואה בשני העיניים. גלגל העין שלי חזר למקומו. הסרתי את הריטה והמשקפים המזוהרות, רצתי לד"ר פלדרון ואמרתי לו: אני רואה!!

הד"ר לא האמין למראה עיניו. הוא הזעיק את כל הצוות הרפואי, ואמר אתה צודק. הראיה שלך מושלמת. "זה משהו ניסי מעולם לא נשמע כזה דבר. מי הצליח לגרום לך לראות?" השבתי, הרבי מליובאוויטש בברוקלין. "זה נס ברור".

"הדבר שהכי התרשמתי הוא, שאותו רופא יהודי הודה בעובדה שיש משהו מעבר ליכולת שלו לתקן", מסיים המנתח המדופלם ד"ר לאונרד לוביץ'.

לאות בין עיניך

"נעמדתי מול הרבי וביקשתי ברכה"

הרב יצחק דוד גרוסמן, רבה של מגדל העמק

"אחר תקופה די מדאיגה מהתנפחות מזוהרה בעיניה של בתי בת ה-16" מספר הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, רבה של מגדל העמק, "הבנו שהסיפור שחשבונו תחילה שהוא בר-חלוק, הרבה יותר רציני מסתם שעורה או דלקת בעין. שלל רפואות שניסונו ורופאים שבקרונו לא שיפרו מאומה, העין המשיכה להתנפח והדאגה החלה לכרסם. לאחר שבעה חודשים שלחוני עסקנים רפואיים לד"ר מומחה בארה"ב, מר אלברט אורנבלס, שניהל מחלקה לטיפולי עיניים במרכז רפואי במנהטן".

"שלחתי את כל החומר הדרוש כולל בדיקות שונות לרופא, אך הלה ביקש שנואב אליו בהקדם. עלינו על טיסה והגענו לארה"ב. כשירדנו מהמטוס, בשעת לפנות בוקר, נותרו לנו מספר שעות עד השעה היעודה שנקבעה לנו אצל הרופא, החשנו את צעדנו לשכונת קראון-הייטס וכיננו לראות את הרבי בהגיענו לבית מדרשו "770" בבוקר.

"מה לא עושה אב עבור בתו?" שואל הרב שליט"א, וממשיך לספר: "נעמדתי באמצע המעבר ובעוד הרבי חולף על פני הבנין שברצוני להזכיר משהו, ניצלתי את השעה והזכרתי את בתי שעמדה בסמך וזקוקה לישועה. תוך כדי דיבור הורה הרבי לבדוק את המזוזה שבחזרה, ובירך שבעה"ה תהיה לה רפואה

<< המשך בעמוד 25

במה היצת המאור וגדול

שלימד
לדור זענג על די

אלומות אור ופרקי יסוד בדרכו של המאור הגדול כ"ק מרנא ורבנא
אדמו"ר רבי מנחם מענדיל מליובאוויטש זצוק"ל זיע"א
כפי ששמענו בשיחה מלאת חן עם המשפיע הנודע הגאון החסיד
רבי יוסף יצחק גורביץ שליט"א, משלוחי רבינו לארץ-הקודש,
משפיע דישיבת תומכי תמימים ליובאוויטש במגדל-העמק
לדגל יומא דהילולא הכ"ה של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל
ג' תמוז תשנ"ד – תשע"ט

ישראל סג"ל

שרים וחמש שנה פרק זמן נכבד הם. פרק זמן בן
מחצית היובל חלף ועבר מאז הסתלקותו של כ"ק
מרנא ורבנא אדמו"ר רבי מנחם מענדיל מליובאוויטש
זצוק"ל. בפרק הזמן הזה קם וצמח דור חדש, דור שלא
זכה להכיר את הרבי באופן אישי, פלוגות פלוגות של
צעירי חסידי חב"ד הלא הם אלפי התלמידים ה"תמימים", דמותו,
רצונו הקדוש ושאיפתו לתקן עולם במלכות ש-ק-י ושי"דע כל
פעול כי אתה פעלתו" מפעמים בקרבם, לשמו ולזכרו שואפים,
ואת לשד חיותם יונקים מתורתו, מאלפי שעות שיחה אותם מסר
בשעת ה'התוועדיות', ואין-סוף מאמרים ושיחות הדרכה שרשם
לשומעי לקחו מהארץ ומהעולם.
גם בקרב שאר החוגים, ואף בקרב הציבור הרחב ישנם המוני
צמאי דעת חכמה המבקשים לדעת ולהחכים בתורת ושיטת
החכמה בינה ד'עת - חב"ד, אשר רבינו נשא את דגלה של שיטה
קדושה זו, ואף טרח להרבות ולהפיץ את מעיינותיה לכל חבלי
הארץ והעולם.

ביקשנו אפוא לשמוע מכלי ראשון, מגאון וחסיד אשר זכה
לשמוע ולקבל מאת הרבי, שבחיינו וזה להסתופף בצילו הקדוש
ולשתות מים חיים ממעינו המבורך. לשם כך עלינו והצפנו
אל העיר 'מגדל העמק', בה קיים אחד מריכוזי המגורים
של קהל חסידי חב"ד.

קהילה זו צמחה סביב אחת הישיבות
המפוארות בעולם התורה החב"די - כשלוש

מאות עמלי תורה מטובי ובחירי חסידות חב"ד, יושבים בבית המדרש המפואר של ישיבת "תומכי תמימים" הצפונית, והוגים בתורה יומם ולילה. לצד, בבית מדרש בפני עצמו, נראית תופעה מופלאה כאשר כמאה וחמישים צורבים שראים 'תמימים' חב"דיים באים בימים הינם בעלי תשובה מכל רחבי הארץ, פרי עמלם של שליחי הרבי, החובשים את ספסלי בית המדרש, ברישה המיוחדת לבעלי תשובה, חלקם כאלה שאך לפני שנה ושנתיים היו בבחינת 'קרקפתא דלא מנח תפילין' ואילו עתה הם שוקדים על תלמודם מבוקר עד לילי ומתפללים בדבקות כשארשת חן על פניהם.

הקמפוס המפואר, המוקף בשדרות עצים, בשיפולי העיר, באיכה שדות העמק - מקנה לבא בתוכו תחושה קמאית, של עיירה ציורית, בה מתנתקים התלמידים מהוויות העולם, ועוסקים בהוויות אביו ורבו, תחת הנהגתם של ראשי הישיבה שליט"א. ביניה הפשוט של המשפיע הראשי, אתו אנו זוכרים לשוחח, כמו גם בית ראש הישיבה ושאר הר"מים עומדים ברחוב שקט סביב הישיבה, כאותם ימי קדם בהם היו ראשי הישיבות והמשפיעים מוסרים את חייהם כדי לגדל דור נוסף של 'עובדים' בדרך חב"ד, למדנים מופלאים, ויראי השם בדרך החסידות המופלאה.

שמו של המשפיע הראשי, שמשקה תורה לעדרים, נפוץ בקרב קהל מבקשי ה' מכל החוגים בהרצעה גדולה, והמונים-המונים הם שומעי לקחו מכל רחבי הארץ.

הוא נודע כמעתיק השמועה, כאחד מן קמאי. גאונותו והסברתו המופלאה בתורת החסידות, לצד הידע העצום בכל חלקי התורה הנגלית - ש"ס ופוסקים, ראשונים ואחרונים - משתלבים היטב ברגש האצור בקרבו, בחינוך הטהור אותו יונקים מנו צעירים ומבוגרים, לא רק בדרך של לימוד והעמקה, אלא הרבה יותר מכך - בהתבוננות בהליכותיו, באור הרוחני הקורן מפניו. הלא הוא הגאון החסיד, רבי יוסף יצחק גורביץ שליט"א. עוד במהלך הדרך האירו לי מלווי וזקור למקצת אישיותו של המשפיע שליט"א, הוא עוד היה מתלמידיו של המשפיע הנודע הרה"צ רבי ניסן ג'מנוב זצ"ל משיבת תומכי תמימים האירופאית הנודעת - בריוואה שבצרפת, שם ינק את סודות ה'עבודה' החב"דית, את סיפורי החסידים ואת מסירות הנפש במדינת רוסיה אותה ינק ממעי אמו וממשפחתו.

לימים, ככחור צעיר, עבר לארה"ב שם העמיק לימודיו בישיבה המרכזית הנודעת הנמצאת בחצר הרבי זיע"א, ונפש דבקה והתקשרה בנפש הצדיק, קשר של קיימא. לימים, ביקש הרבי לשגר 'שלוחים' לארץ ישראל. היו אלו שלוחים יחודיים. אם הם עיקר מטרתם של השלוחים אשר בכל מדינות העולם, היא להשיב לב בנים לאביהם שבשמים, הרי שלשליחות מיוחדת זו היה מימד נשגב ונעלם. השליחות לארץ הקודש הייתה של קבוצה נבחרת אותה שלח הרבי לארץ דווקא כדי לכהן כדיינים, ראשי ישיבות ומשפיעים. להחזיר רוח של חסידות, של אמת ושל פנימיות בארצנו הקדושה. והמשפיע עמו אנו זוכים לשוחח, הוא מבין אותם שלוחים מובחרים שהרבי בעצמו שלח. את שליחותו אותה החל בשנת תשל"ו, ועד היום עדיין, על אף השנים שעברו, רואה המשפיע את עצמו כחייל נאמן הניצב בקרב, חי הוא בתחושה אמיתית ועמוקה של "כוח המשלח בשליחי" ועד היום, למרות גילו המופלג, למרות העמקה של שנות בתורת חב"ד, והרבצת תורה בכל רחבי ארץ הקודש, עדיין ניתן לראותו עומד על המשמר ברחובה של העיר מגדל העמק, בימי שישו בצורה אית, ומוכה את הרבי ב"מבצע השליחות". אשרי עין ראתה זאת, אשרי המשפיע שמאות ואלפים כורים אוחן למוצא פיו, והוא עומד ומוכה עוברי אורח בהנחת תפילין, מלווה במילות עידוד וחיזוק רוחני.

נקשנו על דלת ביתו, והיא נפתחה בפנינו. על המלווה היה להעיר את תשומת ליבו להגענו שכן הוא היה שקוע ראשו ורובו בלימוד מעמיק בספר "היד החזקה" להרמב"ם, גם לאחר שראה שהגענו ובירכנו בברכת השלום, שב לעיין פעם ופעמיים בספר שבידו בטרם סגר אותו והחזירו לארון הספרים.

'מה מבוקשכם, מה תרצו לדעת? פנה אלינו הרב בשאלה. הצגתי את עצמי בשמי, ואף הוספתי כי אף אני זכיתי, עוד ילד צעיר השתתף בחלוקת הדולרים אצל הרבי ב-770', ועדיין זכרו של אותו מאורע חקוק בזכרוני. עצם הברכת מעמד חלוקת הדולרים, והזכרת שמו הק' של הרבי גרמה להתרגשות רבה אצל המשפיע שליט"א.

הזכרנו כי זה בשנה זו ימלאו עשרים וחמש שנה מיום ג' תמוז תשנ"ד, שהינם פרק זמן בן מחצית מיובל שנים.

לשמע זאת מעיר הרב שליט"א כי באחד ההתעודיות התייחס הרבי למועד בו עמדו באותו זמן אשר היה זה מחצית יובל. כיון שזכרו של אותו מעמד עולה בזכרונו, מיד מוסיף הוא

את הפרטים המדויקים. היה זה בשבת מברכים חודש ניסן תש"ל, באותו מעמד נכח החסיד רבי זלמן דוכאמן, רבי זלמן היה דמות מופת של חסיד משכמו וממלה והרבי רחש הערכה רבה אליו, הרבי הביט לעברו וציון בחיך כי כעת הוא הזמן אותו נוהג רבי זלמן לננות בשם "ובילייעם" - מחצית יובל - תקופת יובל.

"מבקשים אני, פתחנו ואמרנו, לשמוע ולקבל הדרכה עבור בני הדור הצעיר אשר לא הכירו את הרבי ולא זכו לניק בעצמם מקודשתו הנשגבת, במהלך השנים הללו גדל דור ענק של צעירים ומבקשי ה' אשר כל שאיפתם ומאוויים היא ללכת ולאור באור ה', אך מאידך זה כנגד זה עשה האלוקים וההתמודדות בדור זה נעשות אף הם מוכרבות יותר ויותר, פגעי הטכנולוגיה והניסיונות שהיא צופנת בחובה מהווים נסיון קשה ביותר עבור דורנו. אנו מבקשים עבור ציבור הקוראים לדעת ולשמוע מהדרכתו של הרבי כדי לטאוב מכך דעת חכמה וחיזוק."

הרבי", פתח המשפיע שליט"א ואמר "השקיע את מיטב כוחותי עבור הנוער, אלפי שעות מחיינו הקדיש עבור בני הנוער להדריכם ולכוונם בדרך הנכונה, ללמדם ולהורותם את הדרך אשר ילכו בה כל ימי חייהם."

בן שיחנו צולל באחת אל שיחותיו של הרבי ודולה משם מלוא החופן מרגליות טובות. ה'מאמר' (תורה' של האדמו"ר בלשון החב"די) הראשון של הרבי היה ביום י' שבט, יומא הדילולא של חותנו, הרבי הקודם ז"ל, אותו פתח, כנהוג, בלשון של הפסוק "באתי לגני אחותי כלה" (שה"ש ה' א) ודברי המדרש רבה על הפסוק. בכלל יל להבין מה הסיבה בגינה פתח הרבי במדרש השייך למועד מתן תורה, בו מבאר המדרש את המשמעות של ירידת השכינה בעת מתן תורה, הקב"ה אמר שירית שכונת עונו לעולם נקראת בלשון: "באתי לגני אחותי כלה".

למד הרבי בדברי המדרש כי בעולם ישנם שני בחינות - יש בחינה של שדה ויש בחינה של גן, מה הוא ההבדל בין שדה לגן, בשדה גדלים דברים שהם חיי נפש, כחיטה שעורה ועוד מאכלים הנדרשים עבור חיי האדם, אך בגינה גדלים עצים ופרחים המשובבים את הנפש ואינם נדרשים בדווקא לעצמם של חיי הנפש.

זוהי הכוונה במאמרו של הקב"ה אודות מתן תורה והקמת המשכן - "באתי לגני", כאומר: מבקש אני כי כל העולם כולו ייחשב לגן, וקיום התורה והמצוות יהיו תענוג ועונג עבור האדם, וממילא - זה יגרום כביכול גם כלפי מעלה שהעולם ייעשה לגנו של הקב"ה, בית גנוניא שלו. אין די בכך שאדם יקיים את המצוות כחובה וכעול, אלא עליו לראות שקיומם יהיה כעונג עליו, וכך יוכל להתמיד בשמירת חיי תורה ומצוות.

אנו מבקשים, אם יהיה ניתן להרחיב במעט את היריעה ולהסביר מתי באמת הדרך לבצע את המצוות שאנן חובה על האדם לקיימם כמבואר בשולחן ערוך, אך איך יקיימם האדם בשמחה ובחביבות ובעונג.

המשפיע נעתר לבקשתנו והוא פותח לנו רובד נוסף בעומק תורת חב"ד. בידוע, הטעים במתק לשונו, כי טרם בריאת העולם הסתכל הקב"ה בתורה, כך שהעולם נברא על פי התורה. כמבואר בווהר הקדוש (ח"א קלד). "תא חזי כד בעא קב"ה למברי עלמא, הוא מסתכל באורייתא וברא עלמא". היינו התורה הקדושה הייתה תוכנית הבניה של העולם הקיים לפנינו כמבואר במדרש (ב"ר א א) התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה כדיפתראות ופניקסאות שיש לו לאומן לדעת היאך הוא עושה חדרים היאך הוא עושה שפשישין, כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם.

"בדרך אגב", הוא ננער באחת ונוכר מדברי הרבי בנושא זה, "לא אחת היה מזכיר הרבי בדבריו את דברי המדרש "אסתכל באורייתא וברא עלמא", ובקולו הקדוש, שהיה ספוג אמונה טהורה היה כמצווה ומוכיח: "לא יתכן שיהודי יקלע למצב כלשהוא והוא לא יוכל לבצע ממצב בו הוא נתון את מצוות התורה המוטלת עליו, שכן התורה היא קיומו של העולם, ואם-כן, לא שייך מציאות בעולם זה, שכל חינתו נובעת מהתורה, שיקומו והיו מניעים שיפריעו לאדם לקיים את המוטל עליו.

ואם תשאל, הלא רואים אנו מצבים רבים בהם אדם באמת אינו יכול לקיים את המצוות במצבו? תשובתך היא כי זהו נסיון

שנשלח אליו משמים, ואם יעמוד האדם בתוקף באותו נסיון, יתבטל הנסיון מאליו, ותתגלה המציאות האמיתית של מצבו של האדם בעולמו, ואזי יוכל לקיים את מצוות ה', שכן בלתי אפשרי שעולם השואב את חיותו מהתורה יגרום לדבר שנגוד את קיום התורה.

"טוב, אבל זה היה כבר בדרך אגב", הוא מציין, וחוזר לענין בו אהזנו קודם, "הלא ביקשנו לדעת מה היא הדרך והאופן בו יוכל האדם לקיים את התורה והמצוות בדרך של תענוג ועונג".

לשם כך צריך להקדים ולומר כי כל חיי העולם מתחלקים לשלושה חלקים - עולם שנה ונפש. רבות האריכו בספרי חסידות בחלוקה לשלושת מרכיבים אלו, בשעת מתן תורה נאמר (שמות יט יח) "והר סיני עשן כולו", עש"ן - ראשי תיבות של שלשת המרכיבים 'עולם שנה נפש', שהם מרחב המקום, מרחב הזמן, ונפשו ומעמדו של אדם בהיותו במקום וזמן מסויים. כלומר, בשעה שנתן הקב"ה את התורה לעמו ישראל, פעל כי התורה תהיה חלק מכל שלוש החלקים והיא תהווה ותחיה את חיי העולם, את המקום זהו 'העולם', את הזמנים והמועדים הם 'השנה' ואת נפשו ונשמתו של כל אדם ואדם שזהו חלק 'הנפש'.

"רובן ככולן של שיחותיו הקדושים של הרבי", מדגיש הרב שליט"א "היו חבוקות ביסוד זה. כשאני אומר 'רוב שיחותיו, חשוב להדגיש כי עיקר רוב הזמן שהיה רבינו מדבר - היו אלו דברי תורה עמוקים. בשבת אחר הצהריים, היה זה לפעמים חמש ושש שעות רצופות של עונג רוחני, שיחות אחרי שיחות, בפירוש רש"י על הפרשה, בדברי הרמב"ם, בסוגיות הש"ס, בדברי קבלה וחסידות. את הנקודה האמורה, היא נקודה שכל מי שהיו בו מוח תבונות ולב מרגיש, היה יודע לראותה גם בלב פלפול

"אתה רואה מה כתוב כאן... כאן מודפס מכתב אותו שלח הרבי ב"ר שבט שנת תשל"ט... במכתב זה הודיע הרבי אותנו מה עלינו לעשות בארץ ישראל ומה מטרת השליחות"

ברמב"ם. ודאי שבשיחות של השקפה חסידית, של התעוררות הלבבות לעבודת הבורא הייתה נרגשת בגלוי הנקודה הזו, אך גם שיחות שעסקו בתחומי תורה מגוונים אחרים, היה ניכר דבר האמונה הזו באופן מרומז באופן הדיבורים, בצורת הזכרת שם שמים, ובמסקנות שהיה מוציא מיניה של תורה להשקות גם נפש עובדי ה'.

מהי הנקודה האמורה? כל דיבורי קודשו היו חדרים אש קודש שעניינה חתירה לידע ולחוש איך וכיצד להוריד את השכינה לתוך עולמנו. ובהגדרתו של הרבי: "להכניס את השכינה בתוך גרדי מציאות העולם". על האדם לראות בכל דבר ודבר את השכינה הנמצאת באותה המציאות".

אם יהיה ניתן לפשט יותר את הדברים, ולבאר את כוונת הדברים "להכניס את השכינה בתוך גרדי עולם", מהם דברי עולם? ואיך אנו יכולים לראות את מציאות הקב"ה בכל דבר ודבר?

"למשל", פותח המשפיע ומסביר "איך ניתן לראות אלוקות בחלק ה'שנה'. חלק משיחותיו של הרבי, גם שיחות עמוקות מאוד, היה בהן יחס למועד בשנה והיום בשבוע בו הוא נקבע על פי התורה. אצל הרבי היה חשוב עד למאוד להפיק הוראה בעבודת הבורא מכך שראש השנה חל בשנה פלגנית בשבת קודש, או ביום אחר שבוע. הבל בהשגחה העליונה, ולהלכל משמעות. ועיקר מטרת העניין הייתה להזכיר לאדם כי כל תהלוכות השנה הינם ביד ה'.

אך לא זו בלבד. לא אחת התייחס הרבי למאורעות שקרו על פני העולם והסביר באריכות איך רואים באותו מאורע את יד ה'

בכותרת המכתב רשם הרב: "הצטערתי רבות על העניינים שגרמו עגמת נפש לכבוד תורתו על ענין שאני באמצע, ותוכנו הוא הפצת היהדות..."

השייכות האלוקית באותו מעשה דווקא. לדוגמא, באחת השנים אירעה חטיפה בה חטפו ערכים מוסלמים קבוצה של בני ערובה וביקשו להוציאם להורג. לשמע זאת ועשה געגשה כל ארה"ב, אנשי השלטון מיהרו לשלוח כוחות חילוץ ואף הולו משל ומתן עמם. סופו של דבר היה שהגיעו לשם מספר אנשי דת מוסלמים, והסבירו להם כי על-פי דתם אסור לעשות מעשה שכזה והינו נוגד את הדת המוסלמית, ויחייבים הם לשחרר את החטופים, ואכן, דבריהם אלו גרמו להם לשחרר את החטופים יותר מכל האיומים והשיחות עד לאותו רגע.

יהודי רגיל לא היה מוצא בארעה זה כל שייכות לריבונות של עולם ולתורתו. יהודי השקוע בעבודת ה' אולי היה מרגיש אפילו ריחוק ממאורע שמתרחש עם אומות העולם. אך הרבי למד מאותו מאורע, אשר אפילו גויים מוסלמים שכאלו מושפעים מעניני דת, ואפילו אנשים קטוחים כמותם נרתעים ומתבטלים בפני הדת, ורצונו של הקב"ה היה להראות שהכל מבטלים את עצמם מפני חוקי ורצון הבורא יתברך. וכמו שכתב הרמב"ם שאפילו דתות של שקר הם ליישר דרך להפצת דת האמת.

"סוגי מאורעות אלו" ביאר הרבי הינם ההכנה לגאולה העתידה שעל אותו זמן נאמר (ישעיה מ) "ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר יחדו כי פי ה' דיבר", וכפי שפירשו בירושלמי שלעת"ל בשעה שיבוא אדם וירצה להטות פרי מהאילן בשבת, יצק אליו העץ מעצמו. "אל תקטוף, לשבת היום". דהיינו, לקטוף"ה יהיה חסור בתוך הגדרים של העולם עצמו, שהעולם עצמו יזעק אלוקות. שיאיר תאנה, לא יראו תאנה גשמיית, אלא נברא שחדור ברוצנו של הקב"ה.

השאיפה היא כי כבר היום יחוש כל יהודי את הקשר לקב"ה גם בתוך מציאות העולם, ובכל דבר ודבר יוכל לראות את מציאותו, כמו שבאמת כך הוא, וכל הארועים והמצבים בהם אנו נתונים נועדו להזכיר ולגלות לנו כי בכל מקרה ובכל מצב הקב"ה נמצא כאן אתנו באותה מציאות.

וכפי שהזכרנו מוקדם לכן שחלק האלוקות נמצא בעולם ובשנה, כן הוא נמצא גם בנפש.

השפעה על הנוער

קולו של המשפיע נשבר לרגע, והוא אומר בהתפרקות: "כמה כוחות חסידים הרבי על נפש הנוער, את כל כוחותיו מרצו וזמנו ייחד כדי שהדור הצעיר יגדל ויעלה וימשיך את מסורת האבות ודרך החסידות, שעות שעות מזמנו ייחד רק עבור מטרה זו, ולמענה ייחד את כל אשר לו".

הרב פוסק לרגע משטף דיבורו כדי לומר ברכה וללגום מים חיים. עבורי הייתה זו המחשה לדיבורים שכזו לשמע זה עתה. היראת שמים וה'חיות' החסידית שנאמרה בה ברכה, החזירה בנו את ההרגשה מהי ההסתכלות על חסידות על שתיית כוס מים פשוטה. בבחינת "בכל דרכיך דעה".

אותו רגע של הפסקה קלה משטף הדיבור, הביא את המשפיע להסתייג ולומר: הלא הדברים הולכים להתפרסם ב"המודיע"

והלא ל"המודיע" ציבור קוראים כה גדול וחשוב, ואיני יודע האם באמת מתאים שאני הוא זה שייצג ויעביר מי היה הרבי, אולי יכל להכפיש משהו ראו יותר ממני שיוכל להסביר טוב יותר על הרבי...

לשמע ההצהרה עולה חיך קל על פני בני הבית הנוכחים בשיחה. אני מבקש להעיר ולומר, כי דווקא משום הדברים הללו ברוך הוא כי אין ראוי ממנו להסביר ולספר מי היה הרבי.

אם כבר דיברנו על דמותו של הרבי, היינו רוצים לשמוע קצת ממי שהכיר את הרבי, שיספר לנו קצת על דמותו, למען יידע הדור החדש אשר גדל בשנים אלו, מי היה הרבי.

הוא נחרד כהוגן מההגדרה "מי שהכיר את הרבי". "וכי אני הכרתי אותו, האם בכלל ניתן להכיר רבי, אולי קצת הסתובבתי לידו, ראיתי, שמעת, אך לא הכרתי", הוא חותם בזעזוע.

"הרבי" הוא פותח ומסביר, "הינו הרבה למעלה מהשגתנו, לא מה שאנו רואים בעינינו חומריות הוא מה שהוא באמת, הרבי גבוה בהרבה מכל המושגים הדלים שלנו, הפעולות הגשמייות שהוא עושה הגם שהינם דומות לפעולות שלנו הם שונות בתכלית, המחשבות שנראה שהוא חושב הגם שלא פעם אנו חושבים גם כן באותו אופן, אך לא מחשבותיו מחשבותינו, הוא פועל בכל מחשבה שלו גדולות ונצורות הנסתרים ונעלמים מעין הרואה ואין ביכולתנו לדעת מה שגבו מחשבותיו.

מדי דברו זאת צולל הוא באחת לימי חרפו. "בחור צעיר הייתי אז, והנוהג היה כי בכל יום היה צועד הרבי ברגל מביתו עד לבית המדרש ב - 770". בכל יום הורשו שני בחורים ללוותו, שני בחורים ליווהו בדרך הלך, ושניים אחרים בדרך חזור. אף אני זכיתי להיות בין המאשרים שליוו אותו, ולא פעם ולא פעמיים זכיתי בזכות זו".

הצעידיה אחריו ברחובה של עיר הייתה למסכת מופלאה של הבטה בפני הצדיק והליכותיו. אף פעולה מפעולותיו לא הייתה פעולה רגילה, אם זו הליכה ממלכותית, אשר נעשתה עקב בצד אגודל כל בריוות מפעיה, מעולם לא הפסיע פסיעה רחבה, רגל רדפה רגל, לא הליכתו דמתה להליכת מלך ישראל.

עובדה מעניינת שזכיתי להיות לה עיר הייתה העובדה שגם בהלכו ברחוב, "בלכתך בדרך", כל הזמן רחשו שפתותיו הק' של רבינו דברי תורה. בכל דרך הליונו ראינו כי לא פסיק פומיה מגורסא.

והנה, כאשר הלך הרבי ברחוב חשתי בבירור כי הרחוב שאני רואה והרחוב שהרבי רואה שני רחובות שונים המה. בעוד ואני ראייתו עצמי ומדומתי, היה ניכר כי הרבי רואה אלוקות. אין לי אך להסביר את זה, אולם ידוע שכך הוא הדבר אצל צדיקים - אינה דומה הכתם להבטתו.

על כך מסופר כי בימינו האחרונים של בעל התניא, פנה לנכדו ה"נצח צדק", ושאלו מה היו רואה קעת. השיב הנכד כי הוא רואה את הקורה התומכת בתורת הרבי. אמר לו הסב - האדמו"ר הזקן: "האמן לי כי איני רואה עתה את הקורה, כי אם את הכח האלוקי המחיה את קורה זו, וחלזו אין אני רואה מאומו".

כח הראיה של הצדיקים הנשגבים, ראייתם ומבטם אינו שווה לראייתו של אדם אחר, אנו רואים, והם רואים, אנו רואים דברים בטלים, והם רואים את דבר ה' המחיה כל דבר גשמי.

על מעלת ערכם של הצדיקים מסופר הסיפור הבא. היה זה לאחר פטירת האדמו"ר המהר"ש מליובאוויטש (הנשיא הרביעי לממלכת חב"ד), כאשר ביקשו החסידים מבנו הבכור הגה"צ רבי זלמן אהרן - הרד"א, שניהגח את אביו, אך הוא מיאן בכל תוקף ודחה את החסידים מעל פניו. כשנוכחו לראות כי כן, פנו לאחיו הצעיר - הרבי הרשב"ב זע"א - וביקשוהו כי ינהיג את תחת אביו. הרשב"ב היה אז צעיר לימים ביותר, ואף חתימתו יקן בקושי הייתה לו, הוא מיאן לקחת את הנהגה, ובמשך שנים ארוכות עמד בסיבוב, עם השנים נאות לחסידים וקבל על עצמו קצת מענייני הנהגה עד שחלפו עשר שנים מהסתלקות אביו והוא קיבל על עצמו את הנהגה באופן מוחלט. במהלך אותה תקופה בה נטל על עצמו את הנהגה ולו באופן חלקי, פנו מספר חסידים לאחיו הרד"א, וביקשו לשמוע ממנו מה דעתו על הנהגתו של אחיו הצעיר ממנו.

או אמת או זיוף

הרד"א נענה ואמר להם, עליכם לדעת כי בעוד ובכל הדברים שבעולם יש שני צדדים ויש גם "דרך מיוצג" - יש פוץ, יש קצמן ויש אדם הנוהג בדרך המיוצג, הרי שבדרך אחד אין דרך מיוצג, או שזוהי אמת לאמתה או שהיא זיוף מוחלט - רב. את אחי הרשב"ב מכיר אני מעודי ועד היום הזה, ויכול אני להעיד עליו בעדות גמורה כי זייפתי הוא לא...

ביקשנו להעיר ולהוסיף כי דברים בסגנון זה מקובל משם הרה"ק הרבי רבי הענין מאלכסנדר, אשר אמר בהתחלת הנהגתו, כי עדי השתחיל להנהיג סביר כי הרבי הוא החסיד הגדול ביותר, אך לאחר שהתחיל לבין על כס הנהגה הבין כי שני עניינים שונים לגמרי הם, ומעלתו של הרבי גדולה ונשגבת היא עד לאין ערוך "כי לא מחשבותיו מחשבותיכם".

הרב שליט"א חזר לענין שלמעלה ומוסיף עוד כי לא רק כח הראיה וההסתכלות של רבותינו פועל גדולות ונצורות, אלא כל מהלך ומהלך וכל פעולה מפעולותיהם פועלת למרחקים ואף בקרב אנשים רחוקים מאוד.

מאיפה הרבי מכיר אותי?!

"אספר לך סיפור בענין זה" הוא אומר לי. "בהיותי בחור צעיר גרתי בצרפת, בזמן מגורי בצרפת ייסד הרבי את המושג "התלמידים השלוחים". בחור ישיבה, "תלמיד", הוא הרי יושב אוהל שמונח כולו בעולמה של תורה. מהו אם-כן תפקידו זה שנבחר היות "תלמיד שליח"? תפקידו היה לשבת וללמוד בהתמדה עצומה. זכרתי את ראש הישיבה, הגאון העצום רבי יוסל גולדברג זצ"ל, שהיה מגדולי ראשי הישיבות עוד ברוסיה של הזמנים ההם, שהייתה לו חיות מיוחדת בלימוד ספרי ה"קצות החושן". המאמץ שהשקיע בנו כתלמידים צעירים, להחזיר בעצמותנו "קצות", להבין מהלך התורה, לא ייצא ממני כל השנים עד היום הזה. זה היה עולמנו, תורה בניגיה עצומה.

אך תלמיד שליח היה צריך גם למסור את עצמו. לצאת מפעם לפעם מכותלי הישיבה, ולהביא את דבר ה' לעם שבשדות. אחד מהזמנים שייחדו לנו היה ימי ראשון, בימי ראשון הייתה צרפת כולה מושבתת, ואנו ניצלנו את היום הזה להרבצת תורה ויהדות בקרב הרחוקים מכך. פעילותנו באותה תקופה התקיימה בקרב תלמידי האוניברסיטה שאף רבו היא כמונן שבתה בימי ראשון, פנינו אל התלמידים היהודים שלמדו בה, והזמנו אותם לבית חב"ד הסמוך - אותו יסד והנהיג ברמה שלוחו של הרבי, מקים עולה של תורה בפאריז, אשר קירב אלפי אלפי יהודים שכיום הם חסידים יראים ושלמים, הרה"צ רבי שמאול אוימוב זצ"ל - ושם העברנו שיעורים ברמות שונות לפני קהל המשתתפים.

תפקידו היה להעביר שיעור למתחילים בלימוד הגמרא וכן להעביר שיחה בפרשת השבוע. באותו שבוע לאחר שיעור הגמרא התחלתי להעביר את השיעור, הסברתי את הפרשה כפי שהרבי הסביר אותה וקהל השומעים היה מרותק. לפתע קם אחד מהתלמידים והלם בחזקה על השולחן. כולנו נבהלנו, לא ידענו מה קורה כאן, אף אני נבהלתי חשבתי שמא משהו מדברי נרם לו להתרגו. בסך הכל הייתי בחור יותר צעיר מכל אלו שישבו בחדר. אך הוא התחיל לומר בקול: "איך זה יתכן, מאיפה הרבי הזה מכיר אותי, איך הוא יודע בדיוק על מה אני חושב, הרי הדברים שכעת נאמרו מיישבים לי כמה וכמה שאלות שמנקרים בראשי מזה תקופה ארוכה, ולפי מהכר ששמרנו כעת הכל מיושבים".

כך במשך דקות ארוכות הוא חלק את תדהמתו עם קהל השומעים, כשאינו נרגע מכך שהרבי השוכן בארה"ב החזקה יודע את המתרחש בליבו והוא משגר לו את התשובה על ידי "תלמיד שליח" שחשב שבתר בעצמו איזו שיחת קודש ללמד על פרשת שבועא.

"הנה ק' דוגמא", הוא מפתיר לעברי, "עד מה רחוקו פעליו של הרבי ועד כמה הגיעה דאגתו ומחשבתו לכל אחד ואחד מישראל, ונאנתו, זכינו להיות "כלים" להשפעה שהשפיע אותנו צדיק על נשמותיהם של ישראל.

אם אפשר שהרב יספר קצת אודות תפקידו כשליח הרבי לארץ ישראל, כחלק מקבוצת השלוחים המיוחדת, מה יש בה בשליחות זו ומהו מהותה?

המשפיע קם ממקומו, הוא ניגש אל הקיר העומד מאחוריו העטור בתמונותיהם של נשיאי חב"ד, הוא מסיר משם מכתב ממוסגר, "אתה רואה מה כתוב כאן" הוא שואל אותי. כאן מודפס מכתב אותו שלח הרבי ב"ח שבט שנת תשל"ט היה זה לאחר שלוש שנים שהיינו בארץ, ושנה אחת לאחר שהקבוצה השלישית הגיעה לארץ ישראל בשנת תשל"ח. במכתב זה הודרך הרבי אותו מה עלינו לעשות בארץ ישראל ומה מטרת השליחות.

"בעצם נחזור אחורה יותר, הכל התחיל ביום י"ט כסלו תשל"ו, לאחר ההתוודעות של י"ט כסלו". הוא חזר ברוחו לאותם רגעים, עיניו עצמות למחצה וכמו שיעמד הוא בבית המדרש שוב באותם רגעים. "לאחר שהסתיימה כל ההתוודעות, היה הרבי מרצו ל"חזור", הגאון רבי יואל קאהן שליט"א שיפצנו בניגון, הניגון הרגיל היה ניגון ד' בבית של האדמו"ר הזקן, מיד החלו לנגן את הניגון, והרגילות הייתה שלאחר ניגון זה היה הרבי קם ממקומו והולך". אך הפעם לא כך היה, כאשר הסתיים הניגון המשיך הרבי

לשבת על מקומו, הוא עצם את עינו והחל לומר שיחה, וכך אמר: "הגיע הזמן לשלוח עדה קדושה לארץ ישראל אל העיר העתיקה ואל עיר הקודש צפת". הוא קישר זאת למה שאמר האדמו"ר הוקן "והיא שעמדה לאבותינו ולנו", - הזכות שמצאנו את נפשנו לשלוח כסף להחזקת הישוב בארץ ישראל, היא שעמדה לנו להשתחרר ולצאת מבית האסורים".

הרבי קישר את דבריו לדברי ה"אלטער רבי", ואמר כי גם כעת הגיע הזמן לשלוח שלוחים לארץ ישראל, והמעוניינים לצאת לשליחות ירשמו במזכירות ומתוכם יבחרו הראויים ביותר למלא תפקיד זה. כבר באותם ימים נרשמו למעלה ממאתיים איש, חלקם היו בחורים, ואף כמה בעלי משפחות נרשמו לדבר. לאחר מכן ביום עשרה בטבת התפרסמה רשימה מסודרת מן השלוחים שיעלו לארץ ישראל, אני זכיתי להיות ביניהם.

לאן למעשה נשלחתם?

אנחנו נשלחנו לשני מקומות, לירושלים לעיר העתיקה, ולצפת.

באיזה קבוצה אתם היתים?

אנחנו היינו בקבוצה שיצאה לירושלים.

מה היה העניין בירושלים, הרי באותם שנים ירושלים הייתה מלאה ביהודים יראים ושלמים, ולשם מה נשלחו לשם שלוחים?
כן, ירושלים עצמה כבר הייתה מיושבת אבל אנחנו נשלחנו אל העיר העתיקה, זה היה עיקר השליחות. הרבי אמר לנו טרם צאתנו,

השאפיפה היא כי כבר היום יחוש כל יהודי את הקשר לקב"ה גם בתוך מציאות העולם, ובכל דבר ודבר יוכל לראות את מציאותו, כמו שבאמת כך הוא, וכל הארועים והמצבים בהם אנו נתונים נועדו להזכיר ולגלות לנו כי בכל מקרה ובכל מצב דקב"ה נמצא כאן אתנו באותה מציאות

שמטרת הגעתנו לירושלים היא ללמוד בכלל צמח צדק שפעל בין החומות, שם נלמד חצי יום נגלה וחצי יום נעסוק בחסידות, כמו כן נעסוק בעבודת התפילה ושמירת המצוות, כשהוא מדגיש שכוונתו גם למצוות התלויות בארץ.

זאת אומרת, שאם בשליחות רגילה גם יש מובן רוחני מעבר לפעולה הישירה של קירוב רחוקים. בשליחותנו לארץ הקודש רב הנסתר על הגלוי. הרבי ראה "עניין" גדול בעצם הדבר שאנו יושבים בכלל בין החומות ולומדים תורה. ומקיימים בארץ, בהיותנו שלוחים, מצוות התלויות בארץ. זה לכשעצמו היה אצלו ענין גדול עד מאוד.

מטרתה של שליחות

מובן שמטרתנו העיקרית הייתה לחזק ברוחניות את העם היושב בציון על ידי מבצעים שונים. כמו כן גם הלכנו למסור שיעורים בתנאי בכל מקום אפשרי. אחד המקומות אליו הלכנו

הייתה ישיבה חדשה שנפתחה באותם ימים בסמוך למקום שהותנו, בישיבה זו ביקשו מאיתנו לבוא ללמוד תניא עם התלמידים. וזכינו שרבים מאותם תלמידים הנינו מפצים כיום את תורת חב"ד במקומות מגוונים.

לאחר מכן, עת מלאו שנתיים ויותר להגעת שלושת הקבוצות לארץ ישראל, חלק גדול כבר הקימו בתים בישראל, שלחנו לשאול אצל הרבי מה הלאה, מה תפקידינו כעת. לאחר תקופה קצרה הגיעו הוראות ברורות לכל אחד מאיתנו איפה ילך להתגורר. רצונו של הרבי היה שנעסוק בדינות, בראשות ישיבה והשפעה, ובחינוך. כל אחד לפי מדרגתו.

השלוחים התפזרו בכל הארץ לאורכה ולרחבה, מאילת ועד ערי הצפון היו פזורים שלוחיו של הרבי להפיץ תורה וחסידות ולעורר את השלהבת היהודית בכל לב יהודי ויהודי. חלקם התמנו עם הזמן לרבני ערים ודיינים, חלקם מנהלי מוסדות חב"ד וחלקם ראשי ישיבות ומשפיעים.

אני הגעתי באותה תקופה כאן למגדל העמק, יחד עם ידידי הגאון רבי יצחק גולדברג ראש הישיבה, והדיין הגאון רבי יוסף הענדל שליט"א, והקמנו את הישיבה הקדושה. במגדל העמק כבר פעל במשך תקופה ארוכה קודם לכן רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א והרבה פעילים לתורה ויהדות, אנחנו הצטרפנו אל הישוב מתוך שיתוף פעולה שנמשך עד היום, כאשר מעבר למוסדות המפוארים ולהרצת התורה של הרב גרוסמן בעיר, הוא לא פוסק מלסייע למוסדות ליובאוויטש.

"הנה ברוך ה" מחווה המשפיע בידו לעבר החלון ממנו נשקף הקמפוס הענק של הישיבה והמוסדות, "הנה קם כל הדבר הגדול הזה ישיבה גדולה וישיבה לבעלי תשובה, 'חדר' ומוסדות על טהרת ישיבות לבנות, בהם לומדים הן נגלה בהעמקה והן חסידות בהרחבה כרצונו הק' של הרבי זיע"א", הוא חותם כששביעות רצון נמסכת בקולו.

"עד היום ממשיכים הזרעים שהרבי זרע בעמל וביגע להניב פירות ופירי פירות", מסכם המשפיע.

האם היו עוד שליחויות שיצאתם לבצע ברחבי הארץ?

"אווה, כן, בוודאי", קולו רוטט מהתרגשות, "וודאי שהיו שליחויות נוספות", את אחת מאותן שליחויות אני זוכר עד היום, היא הייתה בעיני כדבר פלא מופלא, עד כה אני לא יודע מה היה המטרה שלנו ולשם מה נשלחנו לבצע אותה.

היה זה בשנת תשל"ז בתקופת חודש תשרי, היה זה בימי בין הזמנים, הישיבות לא פעלו, והרבי גם לא הרשה לנו לנסוע במיוחד לחגים לחצר קדשו בארה"ב, אנו נשארו כאן בארץ ישראל. באותם ימים התקבלה הוראה במרכז השלוחים בארץ ישראל, בה ביקש הרבי מכלל השלוחים לצאת במבצע של קביעת מזוזות בכל של הארץ כולל כל הבונקרים וכל המקומות בהם נמצאים חיילים. לא היה כל נימוק למה ומדוע יש לבצע זאת, הרבי הורה שהוא ישלם מכיסו את כל ההוצאות הכרוכות בנסיעות וברכישת המזוזות, ועלינו לראות לבצע זאת בהקדם.

ראשית פתחנו בדינים מול שלטונות הצבא, הם הסכימו לבקשתנו בתנאי שעל כל נרתיק תתנוסס חותמת עם המלה "צה"ל". לאחר מכן הסכמנו יצאנו לדרך, וכך במשך שבועיים רצופים יצאנו יום יום וקבענו מזוזות בכל מחנה ומחנה כולל המחנות הנדחים ביותר.

"עד היום" הוא מוסיף, "הצבא מכיר במזוזות האלו, וחלקן הגדול עדיין עומד על מקומו".

"אין לי כל מושג מדוע דוקא באותה שנה, ומדוע דוקא באותה חזית, מה הייתה התכיפות המיוחדת באותה שליחות", חותם הרב בקול משתומם.

תחת אש

"האם הייתה איזושהי נסיגה בפורים", אני מבקש לברר ומתכוון לאחד מהסיפורים יותר מפורסמים המסופרים על מסירות נפש של המשפיע שליט"א לבצע את רצונו של הרבי.

"אוי כן, נו", הוא מבטל בידו, "זה כבר מופיע בספרים וכבר כתבו על זה, מה יש עוד לדבר מכן" הוא מוסיף לבטל ולהקטין את חלקו באותה פרשיה הוראית של מסירות נפש אמיתית,

ועמידה ללא חת ובתוקף רב לבצע את רצונו של הרבי. "טוב", הוא נותר לנו בסופו של דבר, "ברצוני להתייחס לנקודה מסוימת מאותו מאורע". באותה נסיגה יצאנו לדרך כדי לזכות את חיילי הצבא במצוות הפורים, הצטרפנו למשאתי שעשתה את דרכה לאחד ממחנות הצבא באזור שכם. באמצע הדרך נעצרה המשאתי, החייל שליחה אותנו הסתובב אלינו מבוהל כולו ואמר: "אנחנו בצרות, חיילים לחזור אחורה".

"מה קרה"? שאלנו אותו. הוא ענה שהערבים הקימו על הכביש מחסום מאבנים כבדות והבעירו צמיגים ואין אפשרות לעבור הלאה, הם עומדים על הגבעה הסמוכה וכשנתקרב אל המחסום הם יידו עלינו אבנים, זוהי סכנה עצומה אנחנו מוכרחים לחזור אחורה, חתם החייל בפסקנות.

אני הייתי בחור צעיר יחסית, אך נעמדתי ואמרתי בתוקף: "לא חוזרים לשום מקום, אנחנו ממשיכים הלאה".

החייל הביט בי במבט מתפלל, "אתה יודע לתוך מה אתה הולך להכניס את עצמך?"

עניתי לו: "כן אני יודע, ואני יודע שהרבי הוא זה ששלח אותנו לכאן, הרבי אמר בשיחתו בשבת פר' מקץ תשל"ז עת דיבר פעם הראשונה מעניין השלוחים לארץ ישראל, הוא אמר: 'יש שמפקקים על כך שאני שולח שלוחים לארץ ישראל, בה המצב אינו רגוע'. אך אני אומר: 'עלי ועל צווארי כל מה שיקרה לאחד מהשלוחים'".

החייל המלווה הביט בי ואמר: "הרבי שלך אמר שהוא לוקח אחריות עליך, אך הוא לא אמר שהוא לוקח אחריות גם עלי" עניתי לו, הרי אנחנו נוסעים כעת יחד לאותה מטרה כדי לזכות יהודים במצוות היום, ואם כן גם אתה כעת שליח של הרבי וגם אתה נתון תחת אחריותו.

היה נראה שהוא השתכנע מדברי ושאל אותי, האם אתה כל כך בטוח בדברי הרבי? אמרתי לו שהיני בטוח לחלוטין בדבריו. החייל אמר לי אם אתה כל כך בטוח בדבריו אני מסכים לנסוע. הוא חזר לתא הנהגה התניע את הרכב ובתנופה מהירה פרץ לעבר מחסום האבנים.

את ההתחולל באותם רגעים לא אשכח לעולם, הרכב בו נסענו התחיל להטלטל מצד לצד, כשכל רגע היה נראה שהוא הולך להתהפך ולקבור אותנו תחתיו, כשבמקביל התחילו להתעופף לעברנו אבנים וסלעים מכיוון הגבעה שהשקיפה על המקום בו עמדנו, אחת האבנים אף חדרה לתוך הרכב ואך כחוט השערה הפריד בין האבן לבין אחד הנוסעים. רק לאחר שניות ארוכות של פחד מצמית הצלחנו לעבור את המשוכה והמסכנו בדרכנו בנסיעה מהירה לעבר המחנה הצבאי שאליו היו מועדות פנינו.

כשהגענו, כבר המתין המפקד בפתח המחנה בפנים חמורות סבר, הוא שאל: "מי הוא שנתן את הפקודה להמשיך לנסוע ולא לחזור אחורה"? החייל שהיה עמונ הראה באצבעו עלי. המפקד סימן לי כי אבוא אחריו למפקדתו. "מאיפה לקחת אחריות להמשיך לנסוע ולא לחזור אחורה? על סמך מה החלטת לסכן את חייהם ולהיכנס לתוך הסכנה?" דרש במפגיע לדעת.

עניתי לו, כי אני שליח של הרבי מליובאוויטש אשר הבטיח בהבטחה נאמנה כי מאום לא יארע לנו, ועל סמך הבטחתו הורתי להמשיך בנסייעתי.

המפקד הביט בי בעיניים בוחנות, לראות האם אני רציני בדברי לאחר מכן אמר לי "בוא איתך, יש לי כאן במחנה שלוש מאות חיילים, אני מכנס את כולם באולם הכינוסים ואני רוצה שתדבר לפניהם ותלמד אותם איך צריכים להיות דבק במטרה ולא לסגת ממנה בכל מחיר".

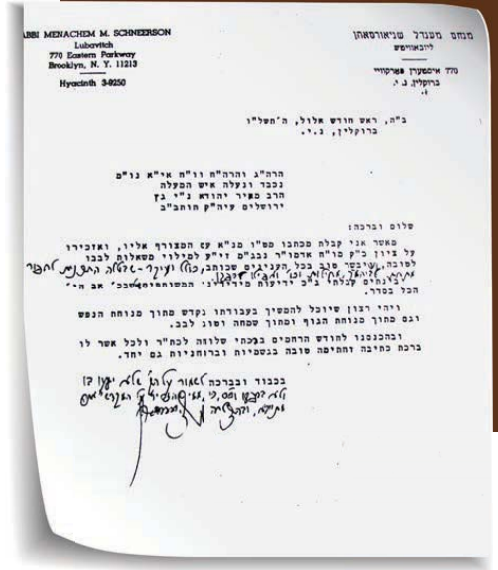
לאחר שסיימו את הארוע חזרו לירושלים, הודעתי במזכירות של הרבי על כל הקורות איתנו. כשהרבי ערך את ההתוועדות ביום הפורים (מחמת פער השעות בין הארץ לארה"ב, י.ס.) הוא סיפר את ההתרחש עמונ באותו בוקר, והסביר לשומעים "שההצלחה הייתה בכוחו לשכנע את הנהג בתוקף שליחותם שלא יפגעו, וזה שכנע את הנהג לנסוע".

"אני חושב" מוסיף המשפיע שליט"א ומהרהר בקול, "שהרבי הרגיש את המתרחש עמונ בשעת מעשה, שכן הוא הבטיח 'עלי ועל צווארי' ולכן הייתה לו אחריות אישית שנוכל לבצע את שליחותנו ללא שום נזק".

בתוך כדי דיבור הוא נזכר מסיפור נוסף בענין זה: אחד מהדמויות הסגנוניות שהיה מגיע להתוועדות ב - "770" היה יהודי שעסק באימון כדורסל, הוא היה מקפיד להגיע לכל ההתוועדות שהתקיימו בימות החול, למרות שלא הבין מלה אחת באידיש ישב במשך כל הזמן כמחוקק.

בוקר אחד בשנות התשל"ח כך סיפור לי חברי הבחורים שנתרו בארה"ב, הגיע אותו מאמן ל - "770" והמתין לרבי על מדרגות הבנין. אף אחד לא ידע למה בא בדיקו באותו יום, אך

"ידוע שלרבי היה קשר מיוחד עם הרב גץ וישנה אף תכתובת ענפה ביניהם אודות מעמד הכולל..."

אך אחר גם לא שאל אותו מה מעשיו. כשהגיע הרבי הוא חלף ליד מקום עמומו של אותו אדם, הוא אמר לו שלום סבבר פנים חמיכות ושאל אותו: "נו, איך הייתי אתמול?" ומיד המשיך בדרכו הלאה. אותו מאמן נשאר לעמוד על מקומו המום כולו, רק לאחר מספר דקות הוא סיפר לבחורים שעמדו סביבו וביקשו להבין מה היה כאן.

וכן סיפר: ערב קודם לכן צעדתי באחד מרחובות השכונה בה אני גר, לפתע נגש אלי אדם אפרו אמריקאי שהחזיק בידו אקדח, ואמר לי: "גיב מאני" - תן את הכסף. הכלל הברור במקרים כאלו הוא לא להתחכם אלא לתת את הכסף בתקווה שהארוע יסתיים בלך, אך אני הצאתי מכתבי את האקדח כדי לתת לו את מה שהיה לי. כשפתחת את הארנק נראתה מיד תמונה של הרבי אשר הייתה מונחת בכיס שקוף בארנק, הכושי ראה גם הוא את התמונה, באותו רגע שהוא ראה אותה, קרה משהו חסר כל הסבר, הוא פשוט התסובב לאחוריו ונשא את רגליו וברח מהמקום ללא כל הסיבה הגיוני.

הגעתי אפוא להכיר טובה לרבי שהציל אותי אתמול, ועוד לפני שהספקתי לדבר הוא אומר לי מעצמו "איך הייתי אתמול" מיד הבנתי שהוא זה שדאג להציל אותי אתמול.

המטרה היא לגלות את האלוקות בטבע

האם היו פעמים נוספים בהם ראייתם כוזב אלוהי? התערבות מחוץ לדרך הטבע, אם תחור שלוחים או כאנשים פורטיים?

"אווה, כאלו דברים היו הרבה מאוד, הוא כל מטרתו של הרבי ויעודו היה לגלות את דבר ה' בעולם, ולהראות לי החיות האלוקות הינה למעלה מן הטבע, וכאשר ראה שיש צורך לביא ולפרסם את דבר ה' דבר מה מנע זאת, הוא היה פועל בגילוי ולא אחת ראינו מופת בחוש".

היה זה בעת שלמדנו בכולל "צמח צדק" בירושלים, באותה תקופה בער בעצמותינו הרצון להביא ולפרסם את דבר הרבי בקרב כמה שיותר יהודים. החלטנו לרדת בשעת הפסקת הוצאת לחבת הכותל ולזכות יהודים בהנחת תפילין בעמדה שנוסדה עוד בימי מלחמת ששת הימים (אשר היא הבסיס לעמדת התפילין המוכרת לכולם עד היום הזה, י.ס.). בלבנו גמרנו כי אנו מוכרחים להעביר שידור חי מההתוועדות של הרבי אל רחבת הכולל, נגשנו - חברי הגאון רבי שלום בער לבקובסקי, כיום ראש כולל האברכים בכפר חב"ד ואנכי הק' - אל רב הכותל רבי יהודה מאיר גץ זצ"ל, והסברנו לנו כי אנו רוצים להעביר שידור של הרבי לרחבת הכולל, אנו נדאג למקולים וכל השאר ומה שאנו מבקשים הוא להשתמש במכשיר הטלפון שלו כדי להתחבר לשידור. הוא הסכים לסייע לנו בכך.

השידור הראשון היה וקם לעובדה ביום "ג' ניסן תשל"ו, ומאו במשך תקופה פעל השידור, הוא התחיל בשעה שלוש וחצי לפנות בוקר עד השעה שמונה. רבים ממתפללי מניין הותיקין שהגיעו בשעת בוקר מוקדמת נעצרו בסמוך למקום השידור כדי להאזין לדברים שאמרו, ולא אחת הם נותרו עד סיום שידור ההתוועדות כשהם מאחרים בכך את שעת הנץ החמה.

לאחר תקופה בה פעל השידור, נקלע למקום אחד מהעובדים הבכירים של משרד הדתות, המעמד כולו לא נשא חן בעיניו, הוא הרים קול זעקה איך יתכן דבר הזה, טענתו הייתה שברחבת הכולל נשמר מאז ומתמיד סטטוס-קוו שלפיו לא משמיעים שידורים כלשהם ולא עורכים בו טקסים. הוא שלח להודיע כי יש להפסיק את השידורים לאלתר, ולא רק זאת אלא אף איים כי הרב גץ שאישר את השידור יפטר ממשרתו.

בחלוף כמה ימים הודיעו באופן רשמי ממשרד הדתות כי השידור אכן יופסק, אך לא רק זאת, אלא הרב גץ שאישר את קיומו ואנו - שני הבחורים שארגנו את השידור נגיע למשרד הדתות ושם נינוף על שהפרנו את הסטטוס-קוו. ניה זה מעמד מאוד מביך ולא נעים עבור כלנו, הרגשנו לא נעים מעצמנו איך הגענו לכך, ועוד יותר התביישנו מהרב גץ שביצענו הסתבך בפשיטה זו.

באותו יום התייצבנו שלשחנו בפתח משרד הדתות, לאחר מספר דקות נכנסו להדרו של אותה אישיות, הוא הורה לנו לשבת. התיישבנו על מקומותינו תוך שאנו נבוכים ומבישים עד מאוד, ואז התחיל אותו אדם לספר על עצמו ועל עברו, "אבי" פתח ואמר "היה חסיד ברסלב, הלכנו להתפלל בשטיבל של חסידי ברסלב, ובאותו מבנה שכן בית כנסת של חסידי חב"ד, מכיר אני את חב"ד מנעורי, ואבי אף דאג שפעם בשבוע יתקיים אצלנו בבית הכנסת שיעור בספר ה"תניא". כך האריך לספר עוד ועוד על עצמו ועד כמה הינו קשור לחב"ד.

לאחר דקות ארוכות פנה אלינו ושאל: "בעצם, למה הגעתם?!? הבטנו בו כנדהמים, חשבנו שהוא מתלוצץ עמו, אך הוא שאל אותנו שוב במלוא הרצינות למה הגענו למשרד. לבסוף מישוהו מאתנו חילץ את התשובה ואמר שהגענו בקשר לקושי שיטתו ששידור של הרבי בכולל המערבי.

לשמע זאת התפלא ואמר: "איזה בעיה ישנה בשידור?!? ענינו לו שקיבלנו פניה ממשרד הדתות להפסיק את השידורים. הוא התפלא מאוד מתשובתנו, ומיד הורה שירשמו לנו במכתב רשמי של משרד הדתות על מתן רשות להעביר שידורים בכולל המערבי ללא כל הפרעה, ואף הוסיף וחתם על כך בכתב ידו.

יצאנו מהבנין המומים ונדמהים, לא ידענו ולא הצלחנו להבין מה חלף על האיש, עד היום הזה הדבר נותר אצלי בגדר תעלומה ופלא מה גרם לאותו אדם נוקשה לשנות את דעתו מהקצה אל הקצה.

ידוע שיטתה אף תכתובת ענפה בין הרבי והרב ג. אודות מעמד הכולל, האם אותו קשר התחיל מאותו מעשה של השידור?

אם כבר דיברנו על הקשר שהיה לרבי עם הרב גץ, ישנו דבר פחות ידוע אף הוא מאותה תקופה. באותו זמן התעורר יהודי קבלן עשיר מלאס-אנג'לס, חלק מתחום התעסקותו בקבלנות הוא היה בונה כמין מבנים מפלסטיק שאיתם היה מכסה את קירות הבנינים שהיה בונה, וכך נשמרו הבנינים לאורך שנים. כעת התעורר אותו עשיר ובלבו עלה רעיון לצפות את אבני הכולל באותו כיסוי פלסטי. קם ועשה מעשה והציע את הצעתו לשגרירות ישראל בארה"ב, ששגרירות העבירה את ההצעה לממשלת ישראל, וזו העבירה אותה למשרד הדתות, זה העביר אותה אל הרב גץ שהיה ממונה על כל המקומות הקדושים בארץ הקודש.

באותו יום כשהגענו אל הרב בצעהים סיפר לנו את השתלשלות הדברים ואף הראה לנו את התיק בו היו מונחים כל המסמכים העוסקים בהצעה זו. "מה עושים? שאל אותנו, האם להסכים לכן או לסרב".

ענינו לו, "מה השאלה, תפנה את השאלה אל הרבי ומה שיאמר כך ייעשה".

הרב גץ מיהר לצלם את כל המסמכים ושיגר איתנו את כל הניירות. בתוך כמה ימים קיבל חברי תשובה מפורטת בה מורה הרבי להשיב לשלילה ולהימנע מכל מהלך זה, הוא נימא זאת משלוש סיבות. א: הכולל המערבי עומד איתן על מקומו מהו כך וכך שנים, וכשם שעמד עד כה איתן ויצבי, כך יעמוד גם הלאה בלי תמיכות וללא חיזוקים. ב: יש לדחות מהלך זה לבל לתת פתחון פה ותקדים לכל מיני מוזימים הקשורים לטשטש הכולל. ג: הטעם השלישי עד כמה שזכור לי היה, כי יהודי הניגש אל הכולל להתפלל עליו מבקש להתרפק על האבנים עצמם ללא חוצץ ומפריע וללא כל מיני מכסים שונים מפלסטיק.

כאשר קיבל הרב גץ את תשובתו של הרבי, שזה העבירה הלאה אל הגורמים המטפלים וההצעה 'נדיבה' נדחתה.

לקראת סיום השיחה אנו מבקשים מהרב שיספר מניינותיו ויעלה מעט מקורות אותם ימים נשגבים, אשר עשה בצל הרבי, קהל הקוראים, אמרו צמח לדעת ולשמעו מאשר ועשה ונשמע

בעת מעמדי ההתוועדות כפי שחזיתם ושמתם.

ענינו של הרב מתלחלות ומצטעפות עת זכרם של אותם ימים עולה בזכרונו.

"התוועדות! אמרתם, אני יספר לכם מה היתה כוחה של התוועדות", הוא מבטח.

"ההתוועדות", הוא פותח ואומר, "הייתה חווייה של הרגשת אלוקות, שלא מוכרת בגדרי העולם הזה. הרבה מעבר לעצם "התורות" שהיה הרבי אומר, השיחות בגולה ובחסידות. הצורה שבה היו נאמרים הדברים, ההרגשה שהייתה היא שהרבי היה ממשך אורות וקדושה לעולם. המשתתפים בהתוועדות הקודש היו יונקים ומקבלים הרגשה ממשית שהתורה ומצוותה הם חלק ממייהם, עד שכל אחד חש שהתענוג הכי גדול הוא הידור וחיות במצוות ולהט בלימוד התורה".

כוחה של התועדות

מהי כוחה של התוועדות של הרבי, על כך אספר את הסיפור הבא: היה זה בהתוועדות של י"ט כסלו תשל"ה, אני עמדתי על מקומי הקבוע בין שורות הבחורים על אחת מהפרימיות הגבוהות. רגעים ספורים לפני שהרבי נכנס, עלה על הבמה יהודי מגולח ללא זקן, הוא צעד על הבמה עד שהגיע אל המקומות שמאחורי מקום ישיבת הרבי ושם התיישב, לאחר רגע נכנס הרבי ההתוועדות התחילה. תוך כדי ההתוועדות נכנס אל בית המדרש הרב דוד הולנדר ז"ל, יו"ר איגוד הרבנים בארה"ב ומגדולי הלוחמים נגד התנועה הרפורמית והקונסרבטיבית. הרב הולנדר היה נדב מכוונת, הוא עלה לבמה והביט כה וכה. לפתע נח מבטו על אותו אדם מגולח זקן, הוא קרב לעברו בצעדים מהירים וסימן בידי שם, אך לאחר שיש נרגו נפנה הרב הולנדר ויצא במהירות מחוץ לבית המדרש.

בשעת מעשה עקבתי מעט אחר מעשיו של אותו מגולח והבחנתי כי לאחר שהרבי סיים את דבריו ופתחו לומר את ניגון ההכנה, זלגו עיניו של אותו יהודי דמעות, הוא פשוט ישב והתייפח על מקומו, ובשעה שהתחילו לומר את הניגון הקדוש של הרבי בעל התניא, ניגון ה'ד' בבות', גברו בכייתו ודמעותיו והוא ישב ומייר בבכי, כל זאת ראיתי אך לא ידעתי על מה ולמה, ומה ענינו של אותו אדם.

בכל שבוע, ביום רביעי יצא עיתון באידיש שעורכו היה יהודי חסיד חב"ד, אנו הבחורים נהגנו לרכוש את העיתון, שכן הרבי הרשה לו להכניס בעיתון שיחה שלו. באותו שבוע פורסמה בעיתון מחאה חריפה ונחרצת מאת הרב הולנדר בה הוא מוחה נמרצות על שהזמינו את יו"ר התנועה הקונסרבטיבית אל ההתוועדות של חסידי חב"ד. בדבריו שם הוא נרעש ונחרד כי זאת לא תהיה בישראל והיה לא תהיה להזמין ולקרוא לאדם שכזה ועוד לכבדו במקום מאחורי הרבי. כעת כשקראתי את מכתבו של הרב הולנדר החלה התמונה להתבהר במקצת.

ברם שבוע לאחר מכן, יצא שוב עיתון ביום רביעי, ובו נדפסה תשובתו של אותו יו"ר קונסרבטיבי, הלוא הוא היהודי המגולח שישב בהתוועדות של הרבי. בדבריו השיב להרב הולנדר, וכך כתב: "בין ה' הרב הולנדר שישנם בעולם חסידי חב"ד שהם אכן הזמינו אותנו להשתתף בהתוועדות, אכן הייתי שם ובשעה שהתחילו לנגן את ניגון בעל התניא התעוררתי בתשובה". בסיום מכתבו הוא רושם: "הרב הולנדר, אני מאחל לך שתזכה להתעורר בתפילת נעילה ביום הכיפורים כמו שהתעוררתי אני ביום הזה ובמעמד הזה".

לא ארכו הימים ואט אט קיבל אותו יו"ר על עצמו את כל מצוות התורה, וכמובן התפטר מתפקידו כרב התנועה הקונסרבטיבית, כשפטריתו לפני מספר שנים כבר היה ליהודי חרדי בכל מהותו ושומר תורה מצוות באופן המהודר ביותר.

דיברנו עד כה בעיקר על ההתוועדות, האם היו עוד מעמדים בהם נכתחם לראות את כוחותיו של הרבי לפעול ישועות בעולם?

כן, בוודאות, היו פעמים רבות בהם ראו הנוכחים איך דבר אחד מדבריו לא יפול ארצה, ודברים שהיו נראים לשומעים כשיחת דברים בעלמא, פעלו פעולה כלפי שמיא.

היה זה בשנת תשל"ו. הרגילות הייתה כי למעמד ההקפות ביום טוב שני של גלויות הגיעו אנשי השגרירות הישראלית, בדרך כלל היו מגיעים איתם עוד דמויות ידועות מאנשי הממשל בישראל ששהו באותה העת בארה"ב. באותה שנה הגיע יהודי בשם מנחם בקר, הוא היה יהודי יודע ספר ומהממונים על החינוך הדתי בארץ ישראל, אף הייתה לו היכרות רבת שנים עם הרבי. הוא נכנס לבית המדרש וניגש למקום עמידתו של הרבי, הרבי עמד ופניו היו מוסבות אל הקיר כל משך זמן מכירת הפסוקים והכיבוים בבית המדרש. הוא ניגש אל הרבי, הרבי הסתובב לעברו ופתח

הרב גורביץ מקבל 'לעקאה' מידו הק' של הרבי

טובות".

לאחר מכן נישתי אל אותו אברך - ששמו ר' יוסף ליפשיץ - וביררתי אצלו מה אירע. התברר כי אחיינו, ששמו הוא שלום אייכלר, החל להקיא דם באמצע הלילה, והוא הודרו לבקש ברכה דחופה מהרבי, שכן האחין היה בסכנת חיים ממשית. כאשר ניגש אל הרבי בראשונה - כך סיפר - והזכיר 'שלום דובער בן דבורה לאה רפואה שלימה', אמר הרבי להפתעתו: 'האם עתה הוא הזמן לדבר על זה?'. הוא נבהל מאוד מהדברים ועלה בדעתו שמה הרבי אומר את הדברים כלפי שמיא. הוא לא ידע חכמות, וכידוע באורחות הצדיקים שלפעמים הברכה לא ניתנה מיד, ושוב הוא ביקש על אחינו.

בהלכות גברה, אך המחשבה על אחיינו שחייו תלויים בין שמים וארץ לא הרפה ממנו, והוא העז נפיו בשלישית, אזי, שוב אמר הרבי 'האם עתה הוא הזמן לדבר על זה?' אולם לפתע הוסיף: 'אף על פי כן, שיהיה ברכה והצלחה'.

לאחר החג הוא סיפר לי שבאותן שעות היו הרופאים אובדי עצות. הילד המשיך להקיא דם ולא היה לאל ידם להושיע. סנתת החיים הייתה ברורה.

והנה, בה בשעה אשר הרבי נתן את ברכתו הק', הבינו הרופאים מה הסיבה להקאת הדם והצליחו לייצב את המצב!

כבר במוצאי החג הגיעו הילד ואביו הנרגשים למעמד חלוקת 'כוס של ברכה' מידו הק' של הרבי. גם את זאת חזיתי בעיניי.

כאשר עברו בפני הרבי, הרים הרבי את שתי ידיו הק' וכשחיוך נפלא נסוך על פניו אמר 'אה!..'

הילד הזה הוא בעל מפאחה מפוראת ומתגורר היום בכפר חב"ד בארץ הקודש.

האם היו מעמדות נוספים בהם גילה הרבי מעט מזרוע עוז ונינתו היה לראות בציבור את עבודת הקודש ופעולתו למען עמו בית ישראל?

הרב שליט"א מהרהר ואומר, "כן, ראש השנה בשעת התקיעות היה אחד המעמדים הנשגבים ביותר, היה זה זמן בו היה ניכר בחוש התאמצות של הרבי למען עדת קדשו לברכם ולהשפיע עבורם ממעון הברכות.

קולו של הרב נשבר, בשעה שהוא מבקש לתאר את אותם רגעים, לרגע נדמה שהוא אינו כאן אתנו, רק גופו כאן על הכסא ובדמיונו היו בחור צעיר הנרחף לחזות בפני הרבי בעבודת הקודש.

"הרב החל" הוא פותח ואומר, "החל מהשנה הראשונה להנהגה, אך אנו חוויו אותו מדי בשנה בשנה. ביום ראש השנה היה הרבי מבקש שייבאו לפניו את ערמות ה'פ'נים' (כך מכונים הקוויטלאך ב'ורגון החב"ד'י) הלא הם המכתבים שיהודים שלחו לפני ראש השנה להתברך. במשך כל התפילות היו הערמות מסודרות על שלחן לידו, אך בשעת התקיעות היו המזכירים מביאים את ערמות המכתבים אל מקום עמידתו, אז החלה עבודה טמירה ונעלמת עם אותם פ'נים".

"ככלל לא היינו רואים כלפי חוץ את פעולותיו של הרבי ואת מעשיו למען כלל ישראל, אך כעת ראו בחוש איך הוא מתפלל על יהודים" אומר המשפיע שליט"א וקולו נשבר בוכרו את אותם רגעים.

הרבי היה מתעסק ארוכות עם ערמות הפ'נים, תחילה הניח אותם בצורה כזו, לאחר מכן שינה את צורת ההנהגה, לאחר מכן היה מעלה את התחתונים ומוריד את העליונים ושוב סותר את הסדר, כשאף אחד אינו יודע פשרו של דבר. אך כל זאת עד לאמירת "למנצח לבני קרח מזמור" או אז היה זורק את הטלית על ראשו וכל פלג גופו העליון היה מכוסה, מתחת לטלית בקעו בכיות נוראות, אשר הזוכרים את זכר השנים הראשונות העידו כי באותם שנים רעד בית המדרש כולו מקול בכיותיו. זמן רב חלף עד שהרבי 'חזר לעצמו' ויכלו לפתוח

ולהתחיל את בסדר התקיעות

היושבים בחדר מזכירים למשפיע על שיחתו של הרבי שהתקיימה בשלהי שנת תשל"א ערב ראש השנה תשל"ב, אז דיבר הרבי רבות ממצבם של יהודי רוסיה, הנמצאים בדיחקות גדולה מאוד.

המשפיע נעור, ומנענע בראשו, "הן, היה זה שבת שלפני ראש השנה תשל"ב הרבי דיבר על ענין מסירות נפש, הוא הסביר כי ישנם שני סוגים של מסירות נפש, הוא המשיך זאת למצב בו האדם נדרש האדם לקפוץ מהגג, אזי מצוי הוא במצב בו עליו להתאמץ יותר מיכולתו כדי לקיים את רצון ה', אך ישנו מצב בו האדם צריך לקפוץ אל הגג, בכזה מקרה לא תועיל מסירות נפש, ואפילו על ידי מסירות נפש לא יוכל להשיג את מבוקשו.

מסירות נפש ברוסיה

הרבי התחיל לתאר איך נראה יהודי היושב בכלא הרוסי, קולו של המשפיע מתחיל לרעד עת זכר אותם רגעים מרטיטים עולה בזכרונו. הרבי כמו דיבר בזכותם של ישראל, כשידברו אינו מופנה כלל אל היושבים בבית המדרש. דידורו היה כביכול כמדבר אל השכינה הקדושה בעצמה, וכך אמר: "יושב יהודי בכלא ברוסיה, הוא יודע כי בעוד כמה ימים יחול ראש השנה, הוא יודע כי בראש השנה מצווה התורה לתקוע בשופר, והוא יודע כי לא יהיה לו שופר בראש השנה, מה תועיל לו מסירות נפש, מה רוצה ממנו הקדוש ברוך הוא במצבו זה?". כשאמר הרבי מילים אלו התחיל לבכות בקול, נראה היה כי הוא עומד כאן ובוכה יחד עם אותו יהודי.

מכאן המשיך הרבי ואמר "הלא ברור הוא שאין כל הסבר לכך, אין אפשרות לחשוב שהקב"ה ח"ו לא ירצה שיהודי יקיים מצווה, אלא רצונו יתברך הוא שמדי פעם יעורר האדם בעצמו את הרצון לקיים את המצווה, בכך שישחוב הלא אני יהודי ואין יתכן שלא אקיים מצווה".

מכאן היה המעמד לחרדת אלוקים, הרבי כמו דיבר אל הקב"ה ספק בתפילה ספק בתחינה, מבקש הוא כי לאחר מה שעברו היהודים כה הרבה רדיפות וצרות, גזירות ושמודות כי לכל הפחות כעת יוכל כל יהודי לקיים את המצוות אם זה תקיעת שופר, מי שניטל לולב וישיבה בסוכה.

הדברים שנאמרו בלב מורחח העבירו זרם בקהל, עין אחת לא נותרה ישיבה ברחבי הבית מדרש כולו לאחר אותה שיחה, ורושמה כמו נותר לעמוד בחלל בית המדרש עוד ימים ארוכים לאחר מכן.

השיחה מתקרבת לסיימה, החמה כבר עומדת בשיפולי רקיע והמשפיע נעמד ממקומו בדרך להעביר שיעור ב"המשכים" הלא הם המאמרים העמוקים של משנת חב"ד, לצורבים בישיבה השותים בצמא את דבריו. "נו" הוא אומר, "הרבי תמיד היה מבקש שמכל דבר ייצא דבר של פועל. לו לעצתי ישמעו, מי שרוצה להתבשם מיסודות תורתו של הרבי, מהאמונה וההשקפה היסודית שלימדנו איך מסתכלים על יהודי, מה מהותה ואמיתתה של תורה, מהי ערכה של קיום מצווה, מהי אמונה אמיתית, יקחו על עצמם ללמוד בארבעת הספרים הראשונים של הספה"ק 'לקוטי שיחתו' - בתוך כלל תורתו ההתבה והעמוקה של רביה"ק - שם נמצאים יסודות האמונה והחינוך לניסיונות של הדור הזה. <

בער בעצמותינו הרצון להביא ולפרסם את דבר הרבי בקרב כמה שיותר יהודים

באותם ימים התקבלה הוראה במרכז השלוחים בארץ ישראל, בה ביקש הרבי מכלל השלוחים לצאת במבצע של קביעת מזוזות בכל מחנות הצבא לאורך הגבול המזרחי של הארץ כולל כל הבונגרים וכל המקומות בהם נמצאים חיילים. לא היה כל נימוק למה ומדוע יש לבצע זאת? ענית לך, כי אני שליח של הרבי מליובאוויטש

גדהנין מזיו השכינה

התועדות – מקור לאור אמונה

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש היה מביא פעמים רבות את דברי הצמח צדק בביאור מצות מינוי מלך: "יהודים מצד עצמם מאמינים, מבנים ומרגישים שחיותם מגיעה ממלכותו של הקב"ה, וזה צריך לעורר אצלם ביטול לקב"ה. בשעה שהם במצב שהביטול הזה לא מורגש, הם זקוקים למלך בשר ודם שע"י מורא מלכותו נפעלת בהם יראה למלך מלכי המלכים הקב"ה".

ואכן, זה היה מעין הבחינה של עול מלכות שמים, שהיו מקבלים באופן כללי בצל הרבי מליובאוויטש, וכמוכן שבעת ההתועדות בעת שהסב הרבי עם החסידים, היה הדבר מקבל משנה תוקף.

ובהקשר לכך ניתן אף להביא את דברי הרבי מליובאוויטש שאמר באחד מהמאמרים שלו: "עיקר הענין דרעיא מהימנא הוא זה שהוא זן ומפנת את האמונה עצמה, שהאמונה תהיה לא רק כמו שהיא מצד הגילויים אלא מצד עצם הנשמה".

השהות של החסידים בצלו של הרבי מליובאוויטש, במשך שנות ארוכות של ההתועדות, עשו את שלהם, רוממו את רוחם, חיזקו וחסינו את גרדי האמונה והקדושה שלהם, ובפרט בעת ששמעו דברי אלוקים חיים שיצאו מפיו מלל רב רב.

כמוכן, שכל אחד מהחסידים, היה עושה את ההכנה שלו, להיות ראוי להשתתף בהתועדות, וכפי שהרבי מליובאוויטש דרש זאת לא אחת. המשפיע הנודע הגה"ח רבי שניאור זלמן גופין שליט"א, סיפר פעם על שיחה מעניינת, בה הרבי עורר את כל העומדים אצלו, לראות לשמור את המחשבות:

"כל התועדות היא עולם מלא. אבל בהתועדות ליל שמחת-תורה תשכ"ו, הרבי סיפר מספר סיפורים עם הוראות נפלאות, שבאחד מהם אמר הרבי דבר 'מבהיל' ביותר (ברשימה המודפסת מההתועדות, לא כתוב את כל המילים שהרבי אמר):

"הרבי זיע"א סיפר על-כך שבתקופות מסוימות התקיימו בעיירה ליובאוויטש ירידים, אליהם הגיעו סוחרים מכל הסביבה. בבוקר, לפני היריד, הם הגיעו להתפלל בבית-הכנסת בליובאוויטש, ומספר פעמים הצמח-צדק יצא לבית-הכנסת ואמר מאמר עבומר.

בו מחשבת פסול, מחשבה קלה של פיזור הנפש, מחשבה זרה. הוא היה נבוך כולו, ידע כי המקום הקדוש הזה, סביבתו של הרבי, הוא היפה הגמור ממשבות אלו שצדו לו בראשו.

ובעודו נתון תחת סכך המחשבות הטורדניות, והנה מסיט הרבי את ראשו אליו, מביט בו בעינים חודרות, כך במשך כמה רגעים ארוכים, שנראו כנצח, כאשר עיניו נפגשות בעיני הוכות של הרבי, והוא מרגיש במוחש, כי כל מה שהוא חושב, וכל מסכת חייו מאז נולד ועד עתה, אינם נעלמים מהרבי. באותו מבט זך הרגיש, כי הרבי נוסך בו כוחות חדשים, מטהר את מחשבותיו, והנה הוא מרגיש שחור אל עצמו...

מה שהמבט הזה עשה עבורו, על הנער הצעיר שעד לא זמן היה רחוק כרחוק מזרח ממערב, מכל עולמה של החסידות, המבט העמוק שחולל בו נפלאות אדירות, גדולות ונצורות, שינוי בנפש שאין לנו בו כל השגה, מלבד מה שהנחתם מעיד על עיסתו, שחל בו שינוי של ממש.

מה מתאים להביא כאן, את מה שאמר פעם חותנו, כ"ק אדמו"ר רבינו יוסף יצחק מליובאוויטש זיע"א: "הוד כ"ק אדמו"ר אדמו"ר אדמו"ר ה'צמח צדק' אמר... אשר הוד כ"ק זקנו היה פועל בראייתו כמו אחד מבני גילו הקדושים בדבורו, והפעולה הייתה במדרגה גבוה יותר, כמעלת הראיה על הדיבור".

אין צורך לומר, כי אותו נער ר' רפאל, היה לאילנא רב רבי, וזה להקים בית חסיד, ולאחר מכן אף יצא בברכתו והכוונתו של הרבי, אל העיר בה גדל, והחל להיות בה את השממה הרוחנית, כאשר עד עצם היום הזה, בכל רגע ורגע מזמנו ומחיי, הוא בווע באש הקדושה אותה ראה אצל רבינו הגדול, ולמרות חצי יובל שנים שעברו מהסתלקותו של רבינו, הקשר אליו רק גדל והולך. מסיפור חייו של אותו נער שגדל והיה לאיש, ניתן מעט להבין את כוחות הקדושה, שהורים הרבי בעת ההתועדות, אל תוככי קרבם של החסידים שהקיפו אותו בחומות.

מעשה זה הוא אחד מני אלפים, שהרי אין אחד מהמסתופפים בצלו של הרבי מליובאוויטש, שלא ראה ולא קיבל חיזוק רוחני מסוים, עוצמות בלתי נתפסות של קדושה, שיוגו הרבי אל הקהל הגדול בעת ההתועדות. מבעי זוך וטוהר, פיכו כמעין המתגבר באותם שעות מרוממות של ההתועדות, והביאו אור ונוגה לכל.

ר' רפאל, היה נער צעיר, שגדל אי שם באחד מערי הפריפריה, בבית מסורתי מינימלי, די רחוק מכל ההווי של שמירת תורה ומצוות. אף אחד לא ציפה ממנו לגדול אחרת מהסביבה הטבעית שלו. אולם ביום מן הימים אירע המפנה הלא צפוי, היה זה לאחר פגישה אקראית עם אחד מרבי קהילת ליובאוויטש בעירו, הליובאוויטש'ער פרס עליו את חסותו, ומאז החל להתחזק ביהדות, התקרב וקיבל מושגים, נכנס לשערי תורה וחסידות, ומכאן הדרך היתה קצרה עד לנסיעה אל המאור הגדול של דורו - כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א.

הבחור הצעיר הגיע אל חצר הקדוש ליובאוויטש, המאירה באורו של רבן ואוהבן של ישראל הוד כבוד קדושת אדמו"ר רבי מנחם מנדל שניאורסון מליובאוויטש זיע"א, אשר ממקום שבתו בניו יורק היתה מצודתו פרוסה על פני כל קצוות תבל, פשוטו כמשמעו.

כאן בצל הקדוש התקשר הצעיר אל הרבי זיע"א ואל משנתו המעמיקה והמופלאה, והחל לחבוש את ספסלי ישיבת תומכי תמימים בקראו-הייטס, במשך כמה שנים טובות. מכאן ואילך התקיים בו הפסוק בתהלים 'צרפתו כצרוף כסף', נשמתו הותכה וצורפה בכור היתרון של רבינו הגדול זיע"א, אשר טפח על כל אחד ואחד מהרבבות שהסתופפו בצלו, ואמר להם 'גדל'.

במשך השנים אותן עשה ר' רפאל הצעיר בהיכל הישיבה שבחצר הקדוש, להתועדות שערך הרבי היה משקל כבד לבנין הקומה הרוחנית שלו, למרות שמקומו בעת ההתועדות היה אי שם במרומי אחד הטורים הצפופים, בינות לעוד מאות חסידים ויהודים, ההרגשה שלו ושל כל אחד מאלו שעמדו באולם, היה שעומדים לפני הרבי, כל מחשבה גלויה בפניו, כל הרהור, כל מעשה שעשה אינם נסתרים מראייתו השמימית של הרבי, ומובן מאליו שלאחר שמאמינים בכך ואף רואים זאת במוחש, ההשתתפות בהתועדות מקבלת אופי ייחודי ומיוחד, אופי של קבלת עול מלכות שמים בדחילו ורחימו.

המבט החודר

באחת הפעמים, עמד ר' רפאל על מקומו אי שם באחד הטורים העליונים של החסידים שהקיפו את הרבי, והנה עלתה

תמונה באדיבות - JEM

מסע אל העולם המופלא והמרומם של התועודיות הקודש של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל זיע"א מעט על עוצמות הקדושה, הטיול בכל פרד"ס התורה חידושי התורה המופלאים, הגאונים והאלקיים, ורוח הטהרה והתשובה, אותם חוו החסידים שזכו להשתתף בהתועודיות שערך כ"ק מרנא ודבנא האדמו"ר מליובאוויטש זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל. ההתועודיות, המכוננת בליובאוויטש "פארבריינגען", היו מקור להתחזקות רוחנית, והשרישו אצל החסידים, יסודות איתנים לעבודת ה' ולאמונה ולקדושה. על התביעות להתעלות שדיה דרבי דודש במעמדים אלו, על הדמעות הרבות שדיה הרבי מוריד בעתים הללו, ומאיך על השמחה הגדולה שגראתה במהלכם, ועל השעות הרבות שבהם דייה הרבי משמיע משיחות קדשו, כאשר הוא מטייל בפרד"ס התורה בגאונות עצומה.

י. א. שימון

של התנועה הרפורמית, ואף לא הוציא מפיו את המשפט 'מיהו יהודי', אך כאשר נגע בסוגיה זו, הבינו כולם במה דברים אמורים, למרות שדבר לא הוזכר במפורש אלא ברמיה שבמינה. ובשפתו שלו השכיל לעורר ולהעיר, בלשון נקייה כסולת.

מטייל בפרדס התורה

השיחות של הרבי בעת ההתועודיות היו חרוזים בפרד"ס, הרבי היה מעלה ביאורים מופלאים בכל חלקי התורה, גאונות מדהימה יחד עם עמקות לא מצויה. בהקשר לכך מתאר הגה"ח רבי לייבל אלטיין שליט"א, ראש מערכת "חסידות מבוארת" שזכה להימנות על צוות החזורים של הרבי ועל כותבי דברי תורתו:

"היו פעמים שבעת ההתועודות בשבת, הרבי התייחס לביאור שאמר בעבר על נושא פלוני, ולפעמים זה היה ביאור שכבר הוגה והודפס בסדרת "לקוטי שיחות". לדוגמה: הייתה פעם שהרבי אמר בהתועודות 'רש"י שיחה', וכוונתו היתה לשיחה שאמר עשר שנים קודם לכן בה ביאר קטע בפירוש רש"י. בשיחה הראשונה שנסובה על אותו קטע ברש"י, הרבי שאל את אותן קושיות, וענה עליהן (ודומני שבאותה שעה זה כבר היה מודפס ב'לקוטי שיחות'). בפעם השניה שהרבי התייחס לאותו קטע ברש"י, אמר: 'בפעם הקודמת הסברנו זאת באופן אחד, אבל עדיין אין זה מובן' - וכאן הקשה הרבי הרבה קושיות על הביאור ההוא - והרבי המשיך 'ולכן נאמר ביאור אחר'.

"בהודמנות אחרת הרבי אמר בשיחה ביאור מסוים על ענין מסוים, ואחרי ההתועודות שאלו את הרבי, איך זה מתאים עם הביאור שהרבי אמר לפני כמה שנים באופן אחר? בהתועודות הקרובה התייחס לכן הרבי ואמר: 'האם בלימוד התורה נשארים תמיד באותה מדרגה? הרי צריכים ללכת מחיל אל חיל בלימוד התורה, וממילא אחרי כמה שנים מוצאים הסבר נעלה יותר'.

אכן יש לציין, שעיקר העיקרים בהתועודות, היו דברי התורה שהרבי מסר בשיחותיו ובמאמריו לקהל החסידים, שעות שלמות בהם הרבי העביר חידושים עצומים בנגלה, בנסתר, בהלכה, באגדה, במפרשי התורה, בעיקר ברש"י, ובעוד ספרי חסידות, וכמה פעמים בשנה היה גם עורך "הדו"ן" מפולפל על מסכת או

אינו נשמע מלבד דבריו של הרבי, אבל העיניים אינם מוסטות, כולם מביטים בחרדת קודש מהולה באהבה אל הרבי, אשר מפיו נושרות מרגליות, ובדבריו הוא שזור מפרד"ס התורה דברים מופלאים, החל מהלכה אגדה ודרוש, ועד נסתר מסתרי תורה. וקני החסידים העומדים או יושבים קרוב לרבי, מתעמקים בדבריו בכובד ראש, ומעליהם החסידים בגילאי העשור הרביעי-חמישי-שישי לחייהם, אף הם אינם גורעים עין מהרבי, ועד לצעירים הרבים, העומדים בטורים על גבי טורים, על ההגהות מסביב סביב, כולם עומדים בדחילו ורחימו, מתנועעים, מנסים לקלוט משהו מדברי הרבי, לרדת לעומק הכוונה, והרי אפילו משפט אחד שישמעו מפיו, עשוי לעורר וללות אותם לכל אורך חייהם.

כל אורח זר שנקלע למקום, הבין כי יש כאן משהו ייחודי, בתיאור שכתב אחד שאינו מתייך לעדת החסידים, שזכה פעם להיות במקום, ציין מנקודת מבטו את מערך שיחות הקודש בעת ההתועודיות, וכך הוא מתאר: "דיברו על פי הפשט והגיון, הוא הולך כל העת בדרך סלולה ובעקביות רבה, הוא צועד צעד אחר צעד בזהירות ובבטחה, הוא אינו מדבר אל קהל, הוא משוחח עמו".

בהמשך דבריו, מתאר האורח: "גם כשהוא מדבר על נושאים מורכבים ומסובכים, הרבי מפשטם ומסבירים במלים מובנות לכל, וזהי שיטתו, וכן בתוך הדברים, הוא משלב ומשבח דברים העומדים ברומו של עולם", למשל ענין חוק 'מיהו יהודי' שהיה אז על הפרק.

כאמור, מוקדשים היו רוב דבריו לענייני תורה וקדושה ומצוות המוטלות עלינו בכל יום ויום, כעבודת התפלה, לימוד התורה מתוך העמקה והתמדה, חשבון הנפש ועבודת התשובה, שמחה של מצוה והידור מצוה, משולבים בעניינים עמוקים מתורת החסידות, לקרב את נפשות העם אל עבודת הבורא, אבל בהתועודיות מיוחדות הוא היה מגיע דרכם, אף אל הנקודה שהוא רואה בה עתה את עיקר העיקרים.

במהלך השיחות בעת ההתועודיות, הוא עורר על פרצות שונות שהתגלעו בחומות היהדות בעולם, אם כי הוא לא הזכירם במפורש, למשל הוא לא הזכיר במלה אחת את הקלקול הנורא

"מכיוון שהיה זה מוקדם בבוקר, כאשר בחוץ היה חשוך עדיין, מול הצמח-צדק עמד נר. עקב הצפיפות ששררה במקום, נדחף הרשב"צ (מגדולי החסידים עוד בזמן הצמח-צדק, שלמד עם הרבי הקודם בימי ילדותו) ומצא את עצמו עומד בדיוק בין הגר לבין שולחנו של הרבי, כך שדמותו הטילה צל על השולחן.

"הוא חש - כמובן - אי-נחות, והתכונן לזוז. אבל אז, הרהר לעצמו: 'הוא הרי רבי. הרבי מעלה את כל מה שנמצא על שולחנו, ואם כן - ש'עלה' את הצל, את החושך, שלי'. לפתע, באמצע המאמר, אמר הצמח-צדק: להעלות - אפשר רק אור, חושך אי אפשר להעלות.

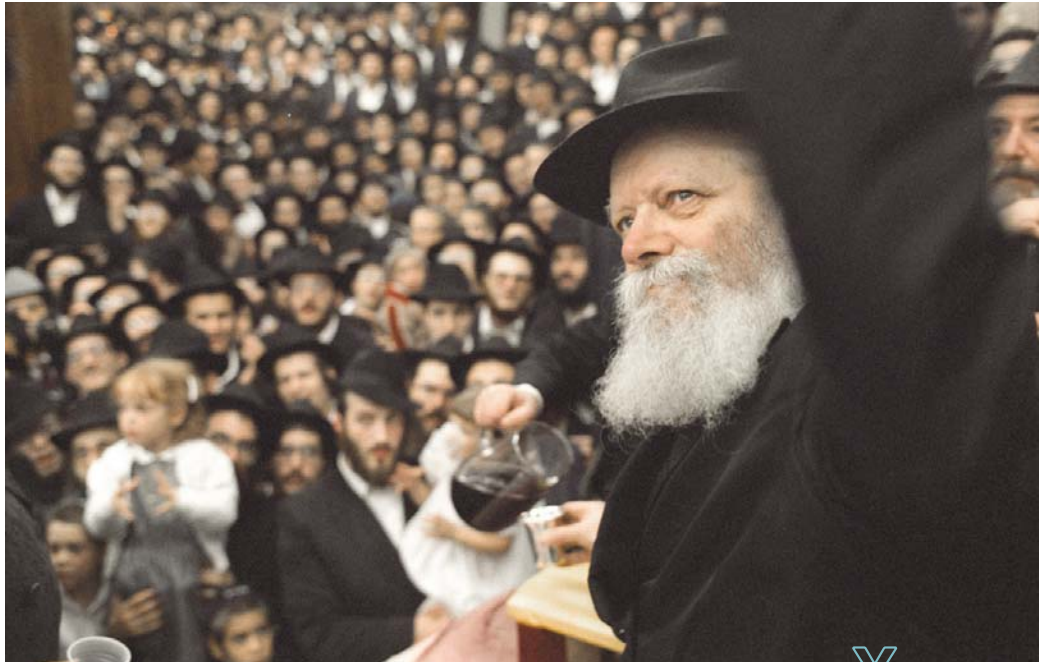
"הרבי סיפר את הסיפור הזה, ואמר שהדברים אמורים עלינו! שאנו חושבים שהמחשבות שלנו הם לעצמנו, אבל באמת שומעים ומרגישים גם את המחשבות! בעצם, הרבי פנה אלינו והשיב את לבנו: כשאתם עומדים כאן בהתועודות, תשמרו על עצמכם, על המחשבה שלכם! דברי הרבי הללו, עשו 'רעש', וכמוכן השפיעו על הנהגתנו במחיצת הרבי".

הדגיש הגרש"ז מפין: "אבל באמת, ההתועודיות היו תענוג, ומי שבאמת היה שקוע ומרוכז בשיחות חשב ממילא על דברים טובים..."

שיחות דקדוש

אולי לאחר עובדות אלו שהעלינו כאן, יפתח לנו חרך צר, ונשכיל במעט להבין את חרדת הקודש לצד ההתלהבות וקדושה, שאחזה בקהל החסידים בעת שהיו עומדים באולם ההתועודיות בצל האילן הגדול. אם זה בעת שהרבי נשא מדברות קדשו בכל חלקי פרד"ס התורה במשך שעות ארוכות, בהן כולם עומדים ומתנועעים בדחילו ורחימו, מקשיבים בהשתוקקות לכל מלה ולכל הגה היוצא מפיו של הרבי. בהתועודות רגילה היה הרבי נושא מדברותיו במשך שש-שבע שעות! - וכל הזמן הזה מבלי שיעיין בספר או ברשימת דברים - כאשר מפעם לפעם עושה הרבי הפוגה קצרה, הפסקה מהשיחות, ומשורר עם הציבור ניגוני דבקות ושמחה.

כאשר ניתן הצצה קטנה אל מקום ההתועודות, אל האולם המלא במאות ואלפים, כולם נתונים בהשראה מיוחדת, הגה

אש קודש מיוחדת תמונה באדיבות - JEM

מהשיעור היומי ברמב"ם, ובשבתות הקיץ נוספה גם משנה אחת מפרקי אבות. השיחות הבאות הוקדשו ליישוב השאלות על ידי ביאור חדש של העניין המוקשה.

אולם עבור אלפי החסידים שעמדו וזכרו את אהבתם לכל הגה, השיחות בהתוועדות היו יותר מדברי תורה עמוקים ופלאיים. דברי תורה ניתנים כרגיל להילמד גם מתוך הספר, ואילו בהתוועדות היה דבר מה שאין הנייר יכול להכיל במלואו, כוחה של ההתוועדות בהיותה מעמד חי, שיש בו התגלות מפינית ללב, "תווא דליבא לא כתבי אינשי", הדברים כפי שיצאו מפיו של הרבי, יקדו באש של אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל, עתים היו ספוגים בדמע, עתים זהרו משמחה פנימית.

על התכונה שהיתה מצד של החסידים, שהשתוקקו בכל פעם מחדש להשתתף בהתוועדות עם הרבי, סיפר פעם הגה"ח רבי שניאור זלמן גופין שליט"א: "אני זוכר את הדריכות בה עמדנו מדי שבת לאחר התפילה, בכדי להיוודע האם נזכה שהרבי יצא להתוועדות.

"בשנים האחרונות התחיל הרבי להתוועד בכל שבת, אולם במשך כל השנים שמתחילת נשיאותו, לא בכל שבת היתה התוועדות, ולא היינו יכולים לדעת מראש האם תתקיים התוועדות. הסימן לכך שתהיה התוועדות, היה בגמר הקדיש האחרון לאחר תפילת מוסף, אם הרבי היה משאיר את הסידור על הסטנדר, היה זה אות לכך שהרבי מחכה להכרות הגבאי, לשמוע ממי תתקיים תפילת מנחה, ואז ידענו שלא תתקיים באותה שבת התוועדות. אולם אם הרבי היה יוצא מיד, היה זה סימן לכך שתתקיים התוועדות, ותפילת מנחה תתקיים אחריה, כך שלא היה צורך בהכרזה של הגבאי.

היינו עומדים בדריכות ועוקבים אחר הנהגת הרבי, כאשר הרבי לקח את הסידור, פרצה מקרבנו אנת רווחה.

התשוקה הגדולה של החסידים

הגרש"ז גופין תיאר איך נראתה ההתוועדות מבפנים, ממבטם של החסידים הקשורים בלב ונפש אל הרבי. לדבריו, בשעת ההתוועדות עצמה הייתה התרוממות גדולה, איש לא היה רעב, איש לא היה צמא, כך במשך השעות הארוכות שהן נערכה ההתוועדות, בבחינת "לא רעב לחלם ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דברי ה'".

רבי זלמן שליט"א המשך ותיאר:

"בשעת ההתוועדות, היינו מוכנים לגמרי בדבריו של הרבי, מכיון שנמנית גם על צוות החסידים ששחררו אחרי ההתוועדות את השיחות שנאמרו בה, המחויבות שלי הייתה גדולה אף יותר, ריכזנו את מחשבתנו בתכלית, להיות מנותקים לגמרי מהעולם, לא לאבד מילה מדברי הרבי. זו הייתה חוויה עוצמתית מאוד, התקשרות חזקה, להיות ממוקד רק ברבי ובדבריו, להתנתק מכל דבר אחר.

"לפעמים, בשעת ההתוועדות, הרגשתי שהרבי מדבר אלי באופן אישי. פעם עמדתי ממוקד למקום קדשו של הרבי, והתחושה שלי הייתה שהרבי מביט בי.

"אני זוכר, כיצד לאחר ההתוועדות שהתקיימו בשבת, נותרנו בהיכל בית המדרש ב-770, חזרנו על השיחות, דיברנו עליהם, אף אחד לא חשב אז על ללכת לסנדו, לא היה צריך לעשות אתכפא לשם כך, עמדנו גבוה יותר, "מען איז עשטאנען א ביסל העכער" כלשונו של הגרש"ז גופין.

בערגה רבה מספר רבי זלמן על ההתוועדות המיוחדת שנערכה ביום י"ט סלולו תשכ"ו, שבה אמר הרבי את השיחה המופלאה על חידושה של תורת החסידות, שמאוחר יותר הגוהה והדפסה כקונטרס "עניינה של תורה החסידות". הרבי פתח ואמר שישנם שלושה ביאורים מה חידושה החסידות, והקדים ש"יתבאר לקמן" מה החסידות חידושה על ארבעת חלקי התורה, פשט, רמז, דרש, סוד.

הביאור נמשך במשך שלוש שיחות ארוכות באותה התוועדות, התשוקה לשמוע את ההמשך הייתה כה גדולה, עד שזירזו את הניגונים שבין השיחות, כדי שהשיחה הבאה תתחיל, ונזכה לשמוע את הביאור!

ואף ראש הישיבה הגה"ח רבי לייבל שפירא שליט"א מעיד ומעלה זכרונות, מהשנים הארוכות בהן היה 'חזור' וכותב בליובאוויטש, בצלו של הרבי:

"באותן שנים (שנות ה'כ"ף) הרבי התוועד רק בשבתות מברכים ובעתים מוזמנים, באמצע השבוע כמעט ולא היו 'פארברענגענס', למעט המועדים הקבועים לכך. בכל זאת היינו

כמה מסכות, או גם על כל הש"ס. ממש לא יאומן כי יסופר, עד כמה הרבי היה מגלה באותם שעות את מכמני התורה, משכיות ואצרות חמדה, מבעי תורה והוראה כחד מן גאני קמאי. אם כי במסגרת זו התמקדו בחוויה הרוחנית והנשמית, בשמחה ובאמונה שהחזירו להתוועדות, אין לשכוח שאלו הצטרפו לעיקר ההתוועדות - דברי התורה שהרבי מסר, בהם העביר לחסידים שיעורים בתורה בהיקפים בלתי מצויים. במסגרת המיוחדת שהבאנו מדבריהם של הגר"א ברוד והגר"נ גרינוואלד, יש התייחסות ספציפית גם לנושא זה.

הבעדה ללחב יצאה

כשהרבי מסיים את שיחת קודשו, ופוצח בשירה ואחריו ציבור החסידים, הבנין כולו היה רועד מעוצמת השירה, כל היורה המבעבעת בליבותיהם של המשתתפים כאילו פורצת החוצה, אש השירה המלוכדת, של אותם רבים הקשורים אל הרבי המרשיף עליהם טללי חיה, נותנת את אותותיה. הציבור אינו מראה סימני התעייפות, להיפך, מרגע לרגע השירה רק גוברת, ובפרט כאשר הרבי מראה בידי ומעודד את הקהל, אז נראה שמכת השמל הוניתקה ועוררה ביתר שאת את הציבור, הבורע כל בשירה אדירה של 'צמאה לך נפשי', או של 'קלי אתה ואודך', וכהנה וכהנה ניגוני כיסופים, לצד ניגוני שמחה מרוממים. המראה משובב הנפש של השיחה האדירה והמלוכדת, יש בו בפני עצמו כדי לעורר נימים חבויים אצל היודים, שיתעלו בשלהבת האש. אש קודש מיוחדת, יש בה בשירה הזו, משהו מעולם אחר.

מחזה שאי אפשר לתאר

המעניין הוא, שמעולם לא נגלו מודעות, ולא היו הדעות רשמיות מבעוד מועד, בהקשר לזמנים בהם הרבי יכנס להתוועד עם הקהל. החסידים היו מגיעים אל ההתוועדות כזכובים המתקיימים אל האור, מעולם לא היו צריכים להודיע מראש שיש התוועדות, התשוקה של החסידים אל אותם שעות של קורת רוח, כבר עשתה את שלה, ובשעת ההתוועדות כולם היו, הגיעו, שאפו מלא חפנים של קדושה והתעלות.

לרוב נפתחה ההתוועדות בניגון שהושר שוב ושוב, בהתלהבות הולכת וגוברת, עד שבתנועת ראש קלה, הניכרת רק לעין מיזמנת, עצר הרבי את השירה, ופתח בדבריו. את שיחותיו, השמיע בהטעמה ייחודית לו, הרצאת דבריו לא כמוזקה היורה את מימיה, אלא כנביעת המעיין, דבריו לא לוו בתנועות ידיים או בשום סממן טורף, אך הם חבקו עולם ומלואו, הלכה ואגדה פשט ודרוש, נגלה ונסתר, לעולם - גם בהתוועדות החגים הארוכות שארכו לעתים שבע ושמונה שעות - דיבר בעל פה ולא מתוך רשימות וספרים פתוחים.

אורכה של שיחה אחת נע בין חמש עשרה דקות לשעה, פעמים עסקו השיחות שבהתוועדות בנושאים שונים זה מזה, אבל לרוב הייתה איו נימה משותפת לכולן, איוה מסר דק שעבר בכלול כחות השני. להתוועדות השבתיות התגבשה עם השנים צורה יוצאת דופן, שיחה אחת הוקדשה לשאלות בלבד על דיבור מדברי רש"י על הפרשה, על מאמר מספר הזוהר, עם ביאורי אביו הגאון הקדוש המקובל רבי לוי יצחק זצוק"ל, על הלכה

סדר הבגת השיחות לדפוס

השעות הרבות בהם דרש הרבי זיע"א ברבים, בדברי תורה וחסידות בעת מעמדי ההתוועדות, ירדו לאחר מכן לדפוס בצורה מסודרת. רשימת המאמרים והשיחות נקראו בפי החסידים במשך הדורות בשם "הנחות", כלומר, הנחת הדברים ע"ג הכתב. וגם, שהדברים נכתבו כפי שהיונחו' בשלם של השומעים, ולא שכתבו על ידי האדמו"רים בעצמם.

להלן נעמוד על מקצת מסדרי ונהלי הכנת השיחות לדפוס במשך השנים:

מעיד הגה"ח רבי שניאור זלמן גופין שליט"א: "מראשית שנת תשכ"ו עסקנו - אני ומספר אברכים נוספים - ב'חזרה' ובכתיבת כל השיחות והמאמרים שנאמרו בהתוועדות. השקענו בכך רבות, והודות לכך שנת תשכ"ו היא שנה שלא הייתה חסרה ממנה שום 'הנחה'.

"אני זוכר את מוצאי השבתות בהן התקיימו התוועדות. אני והרב אברהם געליצקי ישנו באותו חדר בישיבה, ולאחר ה'חזרה' היינו יושבים לאורך הלילה וכותבים את השיחות.

"בחודש שבט תשכ"ו, קרא הרב חזקוני לחזרו לארבעה בחורים (הרב אברהם געליצקי, הרב שלום בער לויטין, הרב שלמה זרחי והרב יהודה ליב שפירא שיחיו) הודיע להם כי מעתה ואילך הם יסייעו לרב יואל כהן ב'חזרה'.

"אז, הוקם 'ועד הנחות התמימים' וה'הנחות' מההתוועדות החלו לצאת בצורה רשמית ומסודרת. אולם, כאמור, כבר קודם לכן כתבנו את כל השיחות.

"לקראת שנת תשכ"ח, שוב נסעתי לרבי - יחד עם 'הקבוצה' החדשה שיצאה אז. נסיעתי התאפשרה על-ידי רשויות המדינה לאור פעולת הנהלת הישיבה בזה, לאחר שקיבלו פניות מחברי 'ועד הנחות התמימים', שביקשו שאחזור משום שנוכחותי ב707 נחוצה לשם השתתפות ב'חזרה' וכתיבת השיחות.

ומעיד עוד רבי צבי הירש נוטיק, שעסק רבות במשך השנים, בציין מראי המקומות לתורתו של הרבי:

"שערכנו את השיחה לאחר ההתוועדות, היינו רואים לפעמים שיש דברים שאינם ברורים לנו. ומאחר ש'תורה' היא וללמוד אנו צריכים, היו ה'מנחים' שואלים את הרבי שאלות להבהרה. בדרך כלל הרבי היה עונה על שאלותיהם - בקיצור נמרץ, כדרכו בקודש (לפעמים בלה"ק ולפעמים ביידיש) - וביקש שיערכו את תשובותו בצורה המתאימה וישלבוה בגוף ה'הנחה'.

"לפעמים הרבי גם היה מתקן פרטים שונים באותו קטע, ואז היו כותבים מחדש את אותו סעיף, על-פי התשובות של הרבי, ומכניסים זאת לרבי. בדרך כלל, הרבי היה מעיר ומתקן שוב פרטים שונים, לפעמים מילים אחדות ולפעמים תיקונים רבים. במקרים אלה היו משלבים את הקטע הזה בתוך ה'הנחה' הבלתי מוגהת, ומציינים בראש אותו סעיף בודד, או אותם סעיפים בודדים, שקטע זה היה למראה עיני הרבי (ואז, גם בשולי הגיליון של אותו עמוד, או עמודים, השמיטו את הכיתוב 'הנחה בלתי מוגה'.

חיים ו'נושמים' את ההתוועדות עד להתוועדות הבאה, שוב ושוב היינו הוגים בדברי הרבי, הבחורים היו דנים ביניהם על מה שנאמר, ובהו היו מונחים עד להתוועדות הבאה.

"בחודש חשוון, למשל, לא התקיימה בכלל התוועדות (למעט כאשר כ' חשוון חל בשבת), אבל בתשרי היה רבינו כה גדול של התוועדות, שהיינו חיים ומתענגים עליהם לאורך כל חודש חשוון. אלו היו חיים נעלים, שקשה לתארם במילים. אולי יישמע למישהו שהבחורים היו בעלי מדרגות גבוהות, והתנתקו מעולם הזה... אבל לא - היינו בחורים רגילים, בעלי שני יצרים, נדרשנו לעבוד על עצמנו, אבל החיים היו-יומיים עם הרבי ורוממו את כולם.

מוסיף הגרי"ל שפירא: "אני זוכר את ההתלהבות שאחזה אותנו, כשהרבי היה נכנס לפארברענגען. באותן שנים, הקהלה לא היה גדול כל-כך, כשעמדנו בהתוועדות הרגשנו ממש למעלה מהעולם. התחושה הייתה מיוחדת. הטינו אוזנו לשמוע היטב כל מה שהרבי אמר, והדברים חדרו בעצם הנפש".

תביעות רוחניות

במשך ההתוועדות, היה הרבי שב ותובע מהחסידיים ללא כל פשרות, להתעלות, להתרומם, להתנתק מכל הבלי העולם הזה, היה ניכר שהוא תובע את הדברים בדם ליבו ממש, לא אחת היה הרבי מוירד דמעות כמים, ומעורר את הקהל לתשובה ולחשבון הנפש.

ההתוועדות והשיחות במספרים

לסיכום, מביא לנו רבי חיים שאול ברוך שליט"א, ראש המכון להוצאת תורת הרבי, את הדברים במספרים:

"אם לדבר בסכומים ומספרים, הרי נמצא שבמשך השנים אמר הרבי אלף חמש מאות וחמישים ושמונה מאמרי דא"ח (=דברי אלוקים חיים). ערך אלף תשע מאות ושבע התוועדות! ואמר אלף מאתיים שמונים ושש שיחות! (שלא נאמרו במסגרת ההתוועדות כי אם בעתות-ציבור, או בחדרו הקדוש, או כפי שהיה בשנים האחרונות, בעומדו במקומו לאחר התפילה).

"אם מדברים במימדים של זמן, אמר הרבי בהיקף של למעלה מ-11.000 שעות (זאת מלבד ריבוי השעות שהשקיע בהגהת השיחות). כך זכינו להגיע ליבול האדיר והים האינוסופי של דברי

התורה בנגלה ובחסידות, הוראות והדרכות בענייני עבודת ה', בממדים שאין להם אח ורע בכל ההיסטוריה של עם ישראל.

"למי שחפץ לקבל מושג כלשהו על המשמעות של שעה בחייו של הרבי, יבוא הסיפור הבא וילמדו על הכלל כולו. לקראת ח"י אלול תשי"ב, ניגש הסיפור רבי שמואל לויטן זצ"ל אל הרבי וביקש שיערוך התוועדות. הרבי השיב לו שאין לו זמן להתוועד ביום זה והורה שהחסידיים יתוועדו לבדם. אמר ר' שמואל לרבי, שכבר באו אנ"ש מערי השדה בתקווה שתהיה התוועדות, אך הרבי שב ואמר שאין לו זמן הפעם.

"סיפר רבי שמואל לרבי, שהגיעו לכאן במיוחד בחורי ישיבות רבים. אמר לו הרבי: אם כן, אצא להתוועד, ואכן, הרבי התוועד באותו לילה, שעתים בדיקו, ומעניין שחלק עיקרי מההתוועדות עסק בנושא של תלמידי הישיבות, שאין זה סדר נכון שלממש כל חודש תשרי הם נוסעים הביתה, והורה לפרסם את הדברים בכל הישיבות. בכל אופן, לקראת י"ט כסלו תשי"ג, יצא הרבי לרגע לנטילת ידיים בצצה המסדרון של הקומה הראשונה, כשראה הרבי את ר' שמואל שעמד במקום, אמר שעדיין לא הצליח להשלים את אותו השעתים של ח"י אלול.

שבע שעות של תורה וחסידות

שיחה מיוחדת להמודיע, שנתנו הגה"ח רבי אליעזר ברוך שליט"א רב הישוב כרמי יוסף, וראש בית מדרש להוראה 'אור מגזם' בכפר חב"ד, ועמו הגה"ח רבי נחום גרינוולד שליט"א, רב בליקווד וראש מערכת דקובץ התורני החשוב 'היכל הבעש"ט'.

בעיקר היה הדבר בהתוועדות שהתוועד הרבי בשבתות. אז הרגשנו ממש 'עמו במחיצתו', כשלא היה את המיקרופון, ושאר חפצי החולין, ראו שזה מקל על הרבי, והוא מרגיש פתיחות יותר עם הציבור, ואז הוא הטיפח בנו אורות גדולים. המשתתפים בהתוועדות פשוט לא הרגישו שזמן חולף, לא חשבנו לא על אוכל, ולא על שינה, אלא 'לשמוע דבר ה'". ממש בבחינת 'לא רעב ללחם, ולא צמא למים, כי אם לשמוע את דבר ה'". ממש בלתי נתפס מה שהיה שם.

הגרי"א ברוד:

בכל ההתוועדות הללו, הרבי היה מעלה את כולנו, מרומם אותנו ביותר. לא הכל ניתן להעביר בשיחה, היו אלו מעמדים מרוממי כל נפש. לדוגמה, זכורני שבשבת פרשת שמיי שנת תשד"מ, הרבי דיבר בשיחה על ענין הגמרא במילה של 'קם רבה שחטי לרבי זירא', הרבי הקשה הרבה קושי על דברי חז"ל אלו, אך ייתכן כזה דבר שרבה שחט את רב זירא, ואם קרה דבר כזה מדוע קרה לו רבה שונה הבאה שיאלץ עמו.

הרבי הביא את דברי המפרשים על אתר, דן בדבריהם, ולאחר מכן הרבי הסביר פשוט חדש בכל הסוגיא, שאין הכוונה כפשוטו, אלא הכוונה היא שרבה העלה את רב זירא לעולמות עליונים ורוחניים ביותר, אל מקומות שהוא הגיע בהם ללכות הנפש ממש.

הרבי הביא את דברי האור החיים" שהסביר שזה היה החטא של נדב ואביוהוא, שהם עלו לעולם גבוה ביותר, ושם היה להם לכות הנפש, אך התפקיד של יהודי הוא כאן בעולם, יהודי צריך להישאר לחיות בעולם הזה, ולקיים מצוותיו, לא להגיע למצב כזה של לכות הנפש.

אולם, הרבי לא יתר לנו, הוא דרש שלמרות שיש עניין להישאר כאן בעולם ולשמור תורה ומצוות, אולם יהודי צריך גם לראות להתעלות קצת מהעולם הזה, להתנתק מכל הגשמיות, מכל המידות הרעות, מכל ענייני הגוף.

הרבי סיפר שאדמו"ר הזקן זי"ע היה לו חברותא עם הרה"ק רבי אברהם המלאך זי"ע, ופעם כשראה ש'המלאך' נמצא בכלות הנפש, הביא לו לחם עם המאה, וכך הצילו שלא תעלה נשמתו השמימה. הרבי אף הביא את מה שאירע עם הרבי ממודו"ץ זי"ע, שהיה זקוק לעבור ניתוח דחוף, ובעת הניתוח הוא שורר ניגון שהעלה אותו מעל העולם, וכך לא הרגיש כאבים בעת הניתוח, למרות שהוא לא הורדם. הרבי האריך ועורר שכל אחד ואחד צריך לקבל מעט מושגים בעניינים הללו, להתנתק קצת מהעולם הזה והבליו.

לאחר דברי התעוררות כאלו שהרבי השמיע במשך שעה ארוכה, להתנתק מהגשמיות, להתנתק מיי הגופניות, החלו לשרי ניגון דבקות, הציבור הרגיש התעלות עצומה ביותר, דברי הרבי עשו פרי, ראו על הציבור שיש בו איהו ניתוק מהבלי העולם. הרבי באופן אישי היה נראה בעת הניגון ממי שכלל לא נמצא

שתיים שלוש שיחות כאלו, הרבי היה פותח במאמר חסידות, שהיה נאמר בניגון מיוחד ו'בציור' שמימי ונפלא.

בדרך כלל לאחר סיום המאמר בחסידות, הרבי היה פותח לבאר ולפלפל בדברי רש"י על הפרשה, כאשר הוא מעלה את דברי רש"י, ומרחיב לבארו בעמקות ובבקיאות עצומה. לאחר מכן היה הרבי עובר לטעוק בענייני קבלה זוהר, ומרחיב לבאר קטע מהערות אביו המקובל הגה"ק רבי לוי יצחק שניאורסון זי"ע"א על הזוהר בפרשת השבת. כמו כן היה הרבי מוסר מדי שבת בהתוועדות שיחה מיוחדת העוסקת בדברי הרמב"ם לפי הסדר הנלמד בשיעור של שלושה פרקים ליום, כאשר הוא מלבן בהרחבה נושא מתוך שלושת הפרקים ברמב"ם. ובימות הקיץ היה הרבי אף מוסר שיחה בענייני פרקי אבות.

לרוב היה הרבי אף מודרך את הציבור בעניינים מעשיים, אך להתחזק בעניינים שונים, כאשר הוא נכנס לפרטים, מודרך ומעורר, ולפעמים אף היה מתייחס לנושאים אקטואליים כלליים, ומביע את דעתו בעניינים שונים שעמדו על הפרק.

באופן כללי ניתן להגדיר, שההתוועדות היתה מלאה בדברי תורה בכל מקצועות התורה, שעות שלמות שהרבי היה מוסר דברי תורה עמוקים בנגלה, בהלכה ובחסידות, בקבלה, ועוד ועוד. ממש מעין עולם הבא.

מה הסוד של ההתעוררות הגדולה שראו בשעות אלו במחיצת הרבי?

הגרי"א גרינוולד:

זכיתי להיות במחיצת הרבי משנת תשמ"ג עד ההסתלקות. בתקופה ההיא הרבי החל להתוועד בכל שבת ושבת. כל התוועדות נמשכה שש-שבע שעות! זמן ההתוועדות היה הזמן שהרגישו שהרבי 'נפתח' לחסידים. באופן כללי הרבי היה מאוד מופנם, לא הראה החוצה מאומה מרגשותיו, אולם בעת ההתוועדות הרבי התגלה אלינו במלוא הדרתו, הוא בער באש שלהבת קודש, מה שלא ראו אצלו ביום רגיל.

הייתה זו הזדמנות להתחמם לאור אש השלהבת של הרבי. קרוב לאלף איש נכחו בהתוועדות בשבת רגילה, וכולם היו נתונים בהשראה מיוחדת של 'העקערקייט' (רוממות). ישבו שם כל סוגי החסידיים, חריפי מות, תלמידי חכמים, אנשים פשוטים יותר, זקנים, ואף צעירים, כל אחד הבין מדברי הרבי כפי השגתו, אך כולם נשאבו אל המראה הנהדר והנשגב, כשראו את הרבי בעור באש קודש, את ה'זיקוקי דנורא' הרוחניים שיצאו ממנו, המראות הללו ירתקו את הקהל במשך שעות רבות ללא התעייף.

היה זה מעמד מיוחד של גילוי אלוקות, הרי ישבו שם כל העולם, אנשים נשים וטף, ואחר הפאבריינגען היתה הרגשה אצל כולם, שהם התרוממו ביותר. אפילו היהודים הפשוטים, שלא בטוח שהבינו הרבה מדברי התורה, אבל את המראה של גילוי האור, את הנפץ יציאה בדברו, את זה כולם הרגישו.

בשיחה מיוחדת להמודיע' הם משחזרים, מה שזכו לראות מקרוב בעת ההתוועדות אצל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע"א בימים ההם. הרבנים שליט"א עושים לנו קצת סדר בסדרי ההתוועדות.

באיזו תקופה החל הרבי להתוועד עם החסידיים?

הגרי"א גרינוולד:

אני רוצה להקדים קצת דברי רקע, איך היו סדר השתלשלות של ההתוועדות במשך השנים. בתחילת ההנהגה של הרבי, היה נהוג שהרבי מתוועד רק בשבתות מברכים. זאת לאחר שחזונו כ"ק הרבי הרי"צ זי"ע"א מינה אותו שיתוועד עם הציבור בשבתות מברכים. הרבי ראה בכך הוראה שקיבל מחמיו הרבי, ועל כן הוא הקפיד לאורך כל השנים, להתוועד בכל שבת מברכים, הוא לא חיטר אף לא שבת אחת!

למעשה, אצל האדמו"רים הקודמים בליובאוויטש, היה הנהגה, שהרבי היה מוסר מאמר חסידות לציבור החסידים בעת זמן סעודה ג'. אבל היות והרבי קיבל הוראה מחמיו להתוועד עם הקהל, לא גם את המאמר חסידות היה מוסר בעת ההתוועדות.

איך היה הסדר בפועל של ההתוועדות?

הגרי"א ברוד:

זכיתי ללמוד במחיצת רבינו זי"ע, בישיבת תומכי תמימים בקראון-הייסט במשך מספר שנים, משנת תשמ"ב, עד שנת תשמ"ז, בשנים ההן הרבי התוועד בכל שבת ושבת, זכינו להשתתף בהתוועדות, ואף בחלק מהשנים זכיתי להיות מהמסייעים 'לחזרה', תחת הנהגתו של החזון הראשי הגה"ח רבי יואל כהן שליט"א.

סדר התוועדות היה כך. לאחר תפילת מוסף, היו מסדרים את בית המדרש, ומכינים אותו לקראת ההתוועדות שתתקיים בשעה אחת וחצי. זקני החסידים היו יושבים בסמיכות לרבי, והשאר היו עומדים על הפרנצ'עס. הציבור היה עושה קידוש וטועם משהו קודם כניסת הרבי, ויש כאלו שאף הספיקו ללכת לאכול את הסעודה בחטף בביתם.

הרבי היה נכנס להתוועדות, והיה מקדש על היין, וטועם מיני מזונות, ולאחר מכן היה מתחיל בשיחה של מחשבה מוסר, שיחה שארכה בדרך כלל כארבעים דקות. לאחר מכן היה עושה אתנחתא קצרה, ואז הקהל היה פוצח בניגון, ובמשך כעשר דקות היו מזמרים יחד את הניגון, כשבמהלכה היו החסידים מרימים את כוסם לאמירת 'לחיים', וממתינים שהרבי ינענע בראשו הק' לכל אחד ואחד מהם, באמירת 'לחיים ולברכה'.

לאחר השיחה, הרבי היה פותח בשיחה נוספת, שוב במשך כארבעים דקות, שיחה בענייני מחשבה והשקפת החסידות, ולאחר מכן שוב היה מפסיק לניגון במשך כעשר דקות, ולאחר

כאן בזה העולם, ראו שהוא מרום ומנותק, כמו שראינו פעמים רבות בעת ששורו ינוגנים, שהוא אינו עמנו, הוא נסק לגבהים ולעולמות רוחניים ביותר.

הגרי"ג גרינוולד:

באופן כללי, ראו אצלו עבודה נשגבה מאוד בעת ההתוועדות. זכורני בשנת תשמ"ח, לאחר הסתלקות הרבנית ז"ל, ביום כ"ב שבט, הרבי ישב בעינה, ראו עליו את העצב מהסתלקותה, הרבי היה שרוי באבלות גדולה. הרבי אף התבטא אז ואמר לשון שכתוב בספרים, שלאחר פטירת האשה, מאבדים את העצה והתבונה. אולם בכל זאת, באותה שבת של השבעה, הרבי התוועד עם הציבור, ובעת ההתוועדות לא ראו עליו שמץ מן האבלות! בכל מה ששך שעות ההתוועדות הרבי היה מנותק מכל האבלות, כמו שהוא באופן כללי היה מנותק מהעולם הזה בעתים הללו, והשיחות והמאמרים נאמרו באופן נפלא מאוד, זה ממש לא תאם את אוירת האבלות בה היה שרוי בימי השבוע. זה נתן לנו קצת מושגים אים היה מתעלה לגמרי מהיות העולם בעתים הללו.

גם במשך השנה שאחרי פטירת הרבנית, הרבי עדיין היה שרוי במצב של אבלות, הרבי הלפלל לפני העמוד, וכן ראו עליו שאר עניינים של האבלות. המעניין הוא, שבתחילת שנה זו, הרבי התבטא ברמז על שנת תשמ"ח שהיא שנה של שמחה, (כמו שמרנו תשי"ח, עם פתח תחת המ"ם), ואף ב'אחרון של פסח' בעת סעודת משיח הרבי קם לרקוד באופן של שמחה מיוחדת, מה שלא ראו אצלו בשנים אחרות, זה מראה לנו שלמרות שהיה שרוי באבלות על הרבנית, אבל בעת ההתוועדות הוא פעל להיות בשמחה יותר משנה רגילה.

מתי נערכו התוועדות מלבד בשבתות?

הגרי"א ברוד:

ההתוועדות שנערכו בימות החול, בימי דגרי, כבימי ערב פסח, ערב ראש השנה, פסח שני, י"ט סלו, י" שבט י"ב תמוז, י"א בניסן, כ' אב, ועוד, היו מתחילות בערך בשעה תשע וחצי בערב, למשך כמה וכמה שעות. בדרך כלל הם היו מתארכות עד השעה אחד וחצי אחר חצות הלילה.

בזמנים מאוד מיוחדים, כבמוצאי פסח ובמוצאי שמחת תורה, הייתה ההתוועדות ארוכת שעות ארוכות ממש, לאחר מכן הייתה נערכת תפילת ערבית והבדלה, ולאחר מכן היה הרבי מחלק כוס של ברכה לציבור, דבר שהיה לוקח עוד כמה שעות, עד השעה שלוש לפנות בוקר. הרבי היה מחלק לכל אחד יין בכוסית, אלפי אנשי היו באים מכל החוגים והעדות.

בעת שנערכו סימנים על הרמב"ם, היה הרבי עורך הדרן על הרמב"ם, והיה מוסר שיחות עמוקות ביותר שנסובו על דיני הרמב"ם, הרבי היה מקשר את הסיום עם ההתחלה, בעניינים עמוקים ביותר.

כמו כן, לעתים תכופות ביותר היה הרבי עורך סיום מסכת ונושא 'הדרן' מעמיק על המסכת. ולעתים רבות היה עורך סיום הש"ס ונושא 'הדרן' מופלא על כל הש"ס.

הגרי"ג גרינוולד:

מנהג חב"ד בימי שמחת תורה היה, שהרבי נכנס להתוועדות לפני ההקפות בליל שמחת תורה, מהשעה 9:00 בערב, ועד השעה 12:00 בלילה. לאחר מכן בשעה 1:00 נערכו ההקפות. בהתוועדות זו, ראו אצל הרבי התגלות מיוחדת של שמחה. הרבי אף עשה תנועות שלא ראו בזמנים אחרים, ומסר דברי כיבושין, ודברי התעוררות, תוך כדי בכיות בדמעות שליש.

אני זוכר כיצד בשנת תשמ"ז, הרבי הזכיר את הרש"י על הפסוק האחרון התורה 'לעני כל ישראל, רש"י מזכיר שם את ענין שבירת הלוחות, הרבי שאל מה הקשר לכאן, מה ראה רש"י להזכיר את שבירת הלוחות, למה דווקא בסיום התורה. ואז הרבי הסביר תוך כדי בכיות נוראות של התרגשות, שהפסוק הוא שהרי בעת שבירת הלוחות הייתה שאלה האם ללכות ח"ו את כלל ישראל, שהם אינם מקיימים את התורה. ובכן שמה שבר את הלוחות, פסק שהיהודים חשובים במעלה יותר מהתורה עצמה. הרבי הביא את לשון המדרש ששואל מי קודם - התורה או ישראל? המדרש מסיק שישאל קודמים לתורה, ומשה רבינו הראה זאת שבירת הלוחות. וכשאמר הרבי דברים אלו, הוא פשוט בכה בבכיות נוראות, ראו שהוא פועל להמליץ וכות על

כלל ישראל, זו הייתה מעין בכיה של שמחה, שהוא מבחיר את גדולתם של כלל ישראל בעיני ה'.

אגב, ליבאויטש נוהגים לעשות הקפות גם בשמיני עצרת, אולם בכל השנים היו אלו הקפות בצורה יותר רצינית, אולם זכורני, כמדומני שהיה זה בשנת תשמ"ד, הרבי סיפר בהתוועדות את הסיפור הידוע שהיה אם אדמו"ר הוקן, שפעל כידוע להפיל את ממשלו של נפוליאון, והיו צדיקים שאחזו שנפוליאון עדיף על שליט רוסיה. בכל אופן, בעל הנהיג יצא מגדר הרגיל באותה שנה בראש השנה וערך את התקיעות קודם תפילת שחרית, ובכך פעל להביא את נפוליאון. זאת לאחר שהקדים את התקיעה לפני התקיעות של הגדולים מהתצרות האחרים.

לאחר שסיפר מעשה זה, החל הרבי לנהוג מנהגי שמחה בעת ההקפות של שמיני עצרת באותה שנה, והסביר כי בכך שהוא מקדים את השמחה ביום, ניתן לפעול באותה דרך שפעל האדמו"ר הוקן בעת שהקדים את התקיעות. ואכן באותה שנה הרבי הנהיג את ההקפות בשמיני עצרת, באופן של שמחה שלא כמו בכל שאר השנים, שנהגו לאת השמחה העיקרית בשמחת תורה בלבד.

מתי נערכו את דברי התורה והשיחות?

הגרי"א ברוד:

בדרך כלל לאחר ההתוועדות, היו המסייעים 'לחזרה' מתאספים סביב ה'חזור' הגאון החסיד רבי יואל כהן שליט"א, ואז היו משוחזרים יחדיו את המאמרים והשיחות, שנאמרו במשך שעות ארוכות, ובמוצאי שבת היה רבי יואל כהן מוסר את השיחות והמאמרים שאמר הרבי לפני קהל החסידים.

באותה העת אף פסקו כמה מהחוזרים להעלות את הדברים על הכתב, ולקראת תחילת השבוע כבר היו יוצאים ה'הנחות' ה'בלתי מוגהות' הללו. היה זה חוברת שלימה מדברי התורה שנאמרו אך ורק בשבוע האחרון, על כתיבתה עמלו ללא לאות כמה אברכים תלמידי חכמים. ויש לציין כי בשנים מאוחרות יותר היה אף הרבי מספיק להגיה את חלקם של ההנחות שיצאו עם תחילת השבוע.

שביבי הוד

קטעי תיאור מהתוועדות קודש מפי ראש "שיבה גדולה דמיאמי" הגאון החסיד רבי יהודה לייב שפירא שליט"א

ולא רק מן הצד, אלא באופן דא-ל זו אשר בקרבך בתוכך ובפנימיותך, כך, בכל העניינים נמצא גם הוא באופן ד'בקרובך', ומשליך פנימה ישות ופניו.

"הרבי הכה בידו הקדושה על השולחן והכריז בהטעמה: "און אָט דאָ שטייט דער יצר-הרע..." [=הנה כאן עומד היצר הרע]. דברו דברים אלו, בכה הרבי, עד שלא יכול היה להמשיך ולדבר, והניח את ראשו הקדוש על השולחן.

בשולי הדברים, מוסיף הגרי"ל שפירא להעלות מזיכרונותיו מאותה שנה:

"זכורני, לאחר ההתוועדות, כשהגעתי לבית סבי הרש"ז וילנקין (שהיה המלמד' של הרבי), וסיפרתי לו על מאורעותיה (הוא עצמו לא יכול היה להגיע עקב היותו משותק חצאי גופו באותם ימים, ל"ע), סיפר לי סיפור דומה לכך שאירע עם רבי לוי-יצחק מברדיטשוב, שלאחר שחזר מהרב המגיד, בשמחת-תורה כובד באמירת 'אתה הראת', כשניגש לומר את הפסוק לא נשמע קולו, ולפתע שמעו אותו אומר 'אויב אויב אויב דו' [=אם כך, אמרו אתה]. וסיפר, שכשניגש לומר את הפסוק, ראה לפתע את היצה"ר, פנה אליו רבי לוי יצחק ואמר 'אני למדתי אצל הרב המגיד', ענהו היצר הרע ג'ם אני', 'למדתי כך וכך נגלה', ענהו היצה"ר - 'גם אני, וכן הלאה. לבסוף אמרתי לו: אם כן - אמור אתה 'אתה הראת'... >>

באותן שנים, הקהל לא היה גדול כל-כך, כשעמדנו בהתוועדות הרגשנו ממש למעלה מהעולם

שזהו "א שווערע זאך". ואחר כך הפסיק, חייך, ואמר: אדרבה פאראוואס וועט איר זעהן [=טעמו וראו] שזהו דבר קשה...

לחיות עם חשבון הנפש

הרב שפירא, שלצד גאונותו בתורה ו'דרך הלימוד' הייחודית שלו, נודע גם בתור בעל דבור מופלא וחוש תיאור יוצא דופן, מכניס יותר ויותר אל ההווי המיוחד, אל המומנים בהם הרבי עורר ללא לאות להתעורר ולעשות חשבון נפש:

"זכרון שעומד במיוחד לגנדי עיני, כאילו התרחש היום, הוא כאשר לימד הרבי את הניגון 'סטאווא יא פייט', ניגון מיוחד על עיניי חשבון הנפש, שנהגו בלשון לעז. היה זה בשמחת תורה שנת תשכ"ג.

"בעת התוועדות יום שמחת תורה שלמחרת, כאשר ניגן את הניגון שוב, ניגן הרבי "אוי... חשבון צדק", והפסיק ואמר "דאס מיינט מען מיר און דיר און דיר און דיר (מ-תכוננים אליי, אלך ואלך ואלך)", ובעת אמרו מילים אלו ("און דיר"), הצביע לג' צדי בית המדרש, בתחילה לשמאל, לאחר מכן באמצע וסיים. והמשיך לנגן "א דאוואטי". אצל כלונו היה ניכר שאכן צריך להיות בפועל חשבון צדק..."

בכל הזדמנות ואף בזמנים כמו שמחת תורה, לא פסק הרבי מלעורר את הקהל לתשובה, וכך ממשיך לספר הגרי"ל שפירא: "עוד זיכרון שעומד חי לגנדי עיניי כאילו אירע היום, הינו מליל שמחת תורה באותה שנה, לאחר שביאר הרבי את פסוקי 'אתה הראת' על פי דברי מרן אור שבעת המינים הבעש"ט ז"ל, ועל פי תורת אדמו"ר הרי"צ ז"ל, הוסיף:

"עומדים אנו כבד אחרי חודש אלול, ראש-השנה, עשרת-ימי-תשובה, יום-כיפור, ד' ימים שבין יוה"כ לסוכות, חג הסוכות, שמחת בית השואבה, שמיני-עצרת, וכבר נכנסו שעות אחרות ביום שמחת-תורה, ועומדים כבר לילך להקפות. ולאחרי כל זה - בא היצר הרע ואומר: רצונך לילך להקפות - יכול אתה לילך, אבל גם אני נמצא כאן, וגם אני הולך עמך! רצונך לומר 'אתה הראת לדעת' - אמור 'אתה הראת לדעת'; 'אין עוד מלבדו' - 'אין עוד מלבדו'; פירוש מהבעש"ט - פירוש מהבעש"ט; פתגם מהרבי - פתגם מהרבי; אבל בכל עניינים אלו - נמצא גם אני,

”אצל הרבי ראיתי שיש אלוקים”

ד"ר אורבלס

קרובה, ואף הוסיף וביקר ש"תזכה לגדול אותה לתורה לחופה ולמעשים טובים".

"תיכף יצאתי החוצה לטלפון ציבורי, צלצלתי לביתי והעברתי לרבנית את הוראתו של הרבי לבדוק את המזוזה. תיכף בדקו את המזוזה שבחדרה, ולמרבה הפלא והמופת התגלה שתיבת 'עניני' הייתה מחוקה לחלוטין!! מובן שמיד קבעו מזוזה אחרת כשרה".

"כל זה קורה בארץ ישראל, ואני הנני בארה"ב. לאחר שעה שזאלת אותי בני האם יש שינוי כל שהוא בעין, השבתי בשלילה, אך היא טענה שהיא מרגישה 'משהו קורה שם'. אחר מנוחה קצרה אני מביט ומגלה כי מה שהיה איננו. אין כל זכר לניפוח המוגלה והדם שהיו בכל שבעת החודשים האחרונים. מכיוון שהתור לרופא נקבע, הגענו לרופא והוא בהלם. "יש לי מסמכים ובידי הברדיקות, וכל אלו אומרים שיש כאן פצע חמור, כיצד זה הכל חלף כלא היה?"

"וזה לא הסוף" מספר הרב, "לאחר שנים, כאשר התארחתי בקהילה כל שהיא בניו-ג'רוז, אף אלי אחד המתפללים והחל לבכות, ומספר כי הוא הוא ד"ר אורבלס שגילה את זה, והוא אומר לי: "כאשר ראיתי את הנס של הרבי עם בתן, הבנתי שאכן יש על טבעי, יש אלוקות"---

על כך יהיו שיאמרו: גדול הנס האחרון מן הראשון.

המת החי

”בפעם השלישית, ידעתי שיש דברים בגו”

ר' מנשה ז'נשווילי

אבא ודיב שפנץ

"לא הייתה פעם בה עמדתי במקום שאינו נחשב כמעולה בעת התוועדות של הרבי", מספר ר' מנשה ז'נשווילי "כך היה גם בהתוועדות הארוכה, שנמשכה שש-שבע שעות, במוצאי אחרון של פסח תשל"ד. כרגיל, חילק הרבי 'כוס של ברכה' עליה הבדיל. עמדתי במרחק כמטר מהרבי, והייתי עשירי בתור. לפתע מסתכל עלי הרבי ואומר: "שלח את היין לאבא", לא הבנתי מה הרבי רוצה ממני, הלוא בכל פעם אני שולח לאבא, מה קרה הפעם? אולם הרבי אומר לי פעם נוספת: "שלח את היין לאבא". הרבי רואה שאני מהסס, ואומר את המשפט בשלישית, התחלתי לרעוד. ידעתי היטב שיש דברים בגו.

"רצתי לטלפון, והתקשרתי לשכנו של אבי שבחזקתו היה מכשיר טלפון. ביררתי אם הכל בסדר עם אבא, אך כולם מתחמקים. תחילה אבא לא בבית שלושה ימים, אחר כך הוא

לא יכול לדבר. עד שיום אחד החלטתי לעלות על מה שקרה ויהי מה.

"התקשרתי שוב אל השכן ואמרתי לו שאם לא יאמר לי מה קרה לאבי, אתקשר אליו כל דקה... ואז אומר לי ראיתי את אביך חבוש ביד, עוד דקה הוא יגיע הנה ותוכל לדרוש בשלמו. שיחה קצרה עם אבי בהכרזה לי את התמונה שחזה הרבי ממקום שבתו בקראון-הייטס במוצאי החדש:

"במוצאי החג", סיפר לי אבי, "נסעתי לירושלים. בדרך ראיתי אוטובוס ענק שאיבד שליטה והחל להחליק לעברי. מיד עצרתי את רכבי ואמרתי לאנשים הנוספים שהיו במכוניתי שייצאו מן המכונית ויברחו. עודם נסים על נפשם האוטובוס פגע בי בעוצמה רבה ומעך את הרכב - ואני בתוכו - לחלוטין".

"כאשר הגיעו אנשי ההצלה וראו אותי שוכב ללא דופק ובלי נשימה, עזבו אותי לאנחות ונפנו לטפל באשר הפצועים. ועליי" - מספר האב - "הניחו סדין לבן. 'זה אחר, אין כבר מה לעשות אתו'. כעבור חצי שעה, כאשר כל הפצועים פונו לבתי-רפואה באזור, נפנו לבוא אל ההרוג, הם מרימים את הסדין... ו... אין איש. 'ראית את הנהג?' הם שואלים אותי, השבתי 'כן, זה אני!'. למותר לציין, שהיה זה בדיוק באותן דקות שהרבי הורה לבנו מנשה לשלוח את היין לאבא, פעם אחר פעם ועוד פעם. ומי ידע צדיק מה פעל באותם רגעי-מוות וחיים?"

בר מצוה מרוקאית

"באחת השנים", מספר הרב"צ רבי נחום כהן שליט"א מירושלים, "נכנסתי אל הרבי ליחידות. לאחר שהרבי התעניין בי, שאל אותי 'מה אתה עושה?' השבתי כי חצי יום הנני לומד בישיבת רוח"ן ובחצי השני אני לומד בישיבת מיר. הביט בי הרבי בפנים חמוצות: "לא שאלתי באופן פרטי מה אתה עושה, אלא מה אתה פועל?". השבתי: "אני נוסע בכל ערב לשכונת עיר

שאת החגיגה דוחים לגיל מאוחר יותר, תפילין יש להניח מאז נהיה הנער בגיל 13---

להציל נפש

כאשר הגיע הגאון הגדול רבי דוד שוחט שליט"א, נשיא אגודת הרבנים בטורונטו (שסיפור נוסף משמו הובא לעיל), לשאת תפילה בכותל המערבי, התפלא לקבל טפחות שכם ידידותיות מאדם שאיננו מכירו כלל. "רבי דוד", צועק הלה בהתלהבות ברסלבאית חמימה, "מה שלומכם?". שיחה קצרה השיבה את רבי דוד שליט"א חמש שנים לאחור.

"היה זה כאשר נענה להזמנתו של רבי מוטל זייאנץ, שליח חב"ד במדינת באפולו, לשאת שיחה מעמיקה מול סטודנטים גויים. "לא היה לי חשק לעשות כן, ופניתי לרבי מרדכי אייזיק חדקוב על מנת שיוכר אצל הרבי את התלבטותי בענין. הרבי השיב קצרות "ובר על ענין הצדקה, השיך גם בגויים".

"כדבריו כן עשיתי, ובמשך המאמר הזכרתי את הסיפור הידוע על הקמצן הקדוש שהיה בימיו של בעל התוספות יום טוב בקראקא. האיש שמעולם לא נתן צדקה, ואחר פטירתו הסכימו החברים קדישא לקבורו רק ב'הקדש', מקומם של העניים והנדכאים שלרוב אפילו לא מציינים את שמם על גבי המצבה. אחר ימים ספורים האופה והקצב חדלו מלתת יותר בהקפה וגם עניים שהיו מקבלים מנות לשבת קודש - הפסיקו לקבל. הטענות עלו עד לב השמים עדי רבה של העיר רבי יום טוב הלוי העליר התערב וקרא לשיניהם לבוא אליו.

"הם לא הסכימו לגלות את הסוד", ממשיך רבי דוד לספר בפני אותם עולים "ורק אחר שהריח אותם בגזירת מרא דאתרא, סיפרו כי כל השנים היה זה הקמצן הקדוש שהחזיק בידם ושילם את כל ההוצאות, וכאשר הלך לעולמו - הפסקו

למפרע יתברר, מספר הבן ר' פנחס, שבאותם רגעים בדיוק עת הרבי התוועד עם חסידיו ראה את דודי ר' מענדל, והרבי אומר לו "אמוד לחיים עבור אחיך רבי בערל"

לנהוג כן. כל כך התלהב הרב מהתנהגותו של הקמצן, עד כדי כך שבצוואתו כתב לקבורו בסמוך לאותו איש צנוע וענין: הקמצן הקדוש".

בעודי מדבר אני רואה כומר צעיר מהמאזינים נע ממקומו באי נחת. אחר הנאום הוא יגיש אלי ומבקש ממני לספר לו שוב את הסיפור מתחילה. "האנגליה שלי לא השתפרה מאז... עניתי לו בבת-שחוק. אך הלה לא הרפה, וסיכמנו כי לעת ערב יבוא אל מלוגי ושם אספר לו את הסיפור שוב".

"אחר ששנית את המעשה באוזניו, אני רואה אותו עצבני ופוסע הלךך ושוב. שאלתי אותו "הכל בסדר איתך? מה אתה רוצה מהסיפור הזה?". "אסביר לך הכל" משיב לי הכומר "אבי היה קצין מצטיין, ואחר השואה נשא לאשה את אמי שהיה פליטת מלחמה. כל ימיה הדבר הזה היה סוד כמוס ורק רגע לפני פטירתה בדמי ימיה היא קראה לי בצענה וסיפרה לי שהיא יהודיה, לא זו בלבד אלא שהיא ספרה שהיה לה סבא-רבא רב בעיירה יהודית, ואז היא סיפרה את הסיפור שזה עתה סיפרת לי פעם שניה---

סוף דבר

כאמור, במאמר הנוכחי כל המעשיות מסופרות מכלי ראשון, מפי בעלי המעשה עצמה, אך הרבה מעבר לכך, השורש של כולם הוא אותו מעיין אהבת ישראל שנבע מלבו הרחום של הרבי מחד, ומאותן כוחות ותעצומות שעמלו והשקיעו בכדי להחזיר תועים לצור מחצבתם.

ואם נבקש למצות את חייו של הרבי, הרי שזהו המצאת חייו: להציל נפש מישראל. ולשם כך היה מוכן להפוך עלומות ולהוציא עוד נפש זנוחה ממלכתות רשע, ועוד אחת. וכך עשרות אולי מאות ואולי גם אלפים שהציל והעלה אותם על דרך ישראל סבא. ומי יתן שזכותו הטהורה תגן עלינו ועל כל עם ישראל,

אמן. >

בקודש פנימה

המזכיר רבי חיים יהודה קרינסקי שליט"א, זכה לקרבה מיוחדת אל כ"ק רבינו זיע"א. הוא זכה להיות במחיצת הקודש במשך אלפי שעות - בנסיעותיו הטמירות לאהל הקודש חתנו, ובחדרו הק'; לשמוע, לראות ולספוג הנהגות קודש. הוא זכה גם שהרבי ישוחח עמו, ידריך וינחה אותו במגוון תפקידיו במזכירות ובמוסדות הקודש.

הרבי נתן בו אָמון רב, וסמך עליו בעניינים המהותיים והרגישים ביותר.

הקשר של הרב קרינסקי לרבי זיע"א התחיל עוד בימי נשיאותו של כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע. בשנת תש"ז נסע הרב קרינסקי ללמוד בישיבת ליובאוויטש הסמוכה ל-770, שם דבקה נפשו ברבי, שהיה באותם ימים 'חתנא דבי נשיאה'. כעבור כאחת-עשרה שנים מונה לחבר המזכירות, וככל שהשנים חלפו - האחריות הרבה שהוטלה על כתפיו הלכה וגברה, כאשר הוא מופקד על עוד ועוד תחומים.

ימי בראשית

רבי חיים יהודה קרינסקי זכה להיות בחור ב-770, בצל כ"ק הרבי הריי"צ זיע"א, החל מראשית שנת תש"ז, בהיותו נער צעיר.

באותם ימים, הרבי הריי"צ כמעט ולא נראה לקהל, למעט בהתוועדויות הספורות שהתקיימו בימים טובים, וכן כאשר היה מקבל חסידים ל'יחידות'.

הרבי- 'חתנא דבי נשיאה', באותם ימים - עמד בראש המוסדות הרבים והוצאת המאמרים והשיחות, ודמותו הייתה למקור מים חיים עבור קהל החסידים. הרבי התוועד, התפלל עם הקהל, והכל נהנו ממנו עצה ותושיה. להלן זכרונות אותם ימים כפי שנשמעו מפי המזכיר שליט"א:

יחידות' ראשונה אצל הרבי הריי"צ

יום הולדתי חל בט"ו בכסלו, ונכנסתי אל הרבי הריי"צ יחד עם אחי רבי יוסף-דב ע"ה, טרם בר-המצווה. נכנסנו שנינו אל חדר ה'יחידות' של הרבי הריי"צ, בקומה השניה של 770. הרבי הריי"צ ישב לפני השולחן, חבוש בכובעו, עיניו הקדושות חודרות מאוד ופניו הטהורות מאירות. הוא בירך את אחי, ואז בירך גם אותי. באותם ימים, היה קשה להבין את דיבורו של הרבי הריי"צ, ועל-כן מזכיר - רבי אליהו יאכיל סימפסון זצ"ל - חזר על דבריו הק'.

בזכרוני עומד חי קולו של הרבי וטון דיבורו, כאשר האציל עליי ברכה מיוחדת במינה, ובין הדברים אמר את המלה "לערנען" [ללמוד], עליה חזר שלוש פעמים בעת הברכה (כשיצאנו מה'יחידות' וירדנו למטה, שאל אותנו מי שהיה באותם ימים המרא דאתרא 770 הגאון החסיד רבי

זכרונות, סיפורים, עובדות פלא ותיאורי הוד שנשמעו מפי רבי חיים יהודה קרינסקי שליט"א, המזכיר הנאמן שזכה לשמש בקודש אצל רבן של ישראל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א ומי שדבינו דפקידו לעמוד על ניהול מוסדות הקודש של ליובאוויטש ומפעל השליחות הענק • השנים שטרם הנשיאות, הנסיעות ברכב, ההנהגה השמיימית באוהל, עבודת המזכירות

שלמה זלמן הכהן

הרב קרינסקי במחיצת הרבי | JEM

שמואל לויטן זצ"ל מה היה ב"חידות". חזרונו על דברי הרבי, ורבי שמואל הגיב: "אויף אזא ברכה, דארף מען זיין אל כלי" [בשביל ברכה כזו, צריך להיות כלי].

[כעבור כארבעים שנה, התבטא הרבי פעם בהקשר למשפט הספרים שזכית לעסוק בו: "אתה הרי חסיד של השווער". לא הבנתי למה הרבי מתכוון, והרבי - כמו קורא את מחשבתי - אמר: "קיבלת מתמאת ברכה מהשווער, יכול להיות שבבר-מצווה שלך? ממילא בטח יהיה הכל בהצלחה..."].

"הרבי נשאר ב'זאל', והתפלל באריכות"

זכרונות מתוקים רבים נחקקו בי מאותה תקופה, שבטרם קבלת הנשיאות.

במיוחד אני זוכר את השבתות המופלאות במחיצת הרבי זיע"א.

בבוקר השבת, הרבי היה מגיע מביתו, ניגש לסוף המסדרון, שם - מעל הכיור - השאיר מבעוד מועד את מפתח חדרו; נכנס לחדרו; ואחר-כך נכנס לבית-הכנסת עטור בטלית כשבידו הק' סידור וספר תניא. את החומש לקריאת-התורה היה מביא לרבי אחזר הנוכחים. הייתה תקופה בה לאחי הייתה ה'חזקה' להגיש לרבי את החומש מדי שבת, והיו פעמים שגם אני זכיתי בכך.

כשהרבי נכנס, למד את שיעור התניא היומי, ולאחר-מכן החל להתפלל.

בקריאת-התורה, הרבי היה מקבל באופן קבוע את עליית 'שישי'.

לעתים הרבי היה נשאר ברכב לעוד מספר דקות ומסיים את אמירתו

לאחר שהתפילה הסתיימה, היה הרבי נשאר בבית-הכנסת ביחידות וממשך להתפלל באריכות. כך במשך כשעתיים נוספות לאחר סיום התפילה, כשביט המדרש ריק מאנשים (רק אני, שבחור הייתי, נשארוני וראיתי את זה, אך הקהל - שגם כך היה קטן מאוד באותם ימים - הלך לביתו לסעודת השבת).

התפילה הייתה נראית בדיוק כבשנים שלאחר הנשיאות. פניו הק' של הרבי מופנות לסידור, בשקט, ללא כל תנועה חיצונית. אי-אפשר היה לשמוע על מלה או להבחין בתנועה. רק לראות את הרבי יושב, כשעתיים נוספות לאחר שהציבור גמר את תפילתו ומתפלל בדבוקת.

שבת מברכים

בשבת 'מברכים' היה הרבי מתפלל קצת פחות באריכות, בשל כך שהיה מתוועד עם הקהל, בהוראת הרבי הריי"צ, הוראה שלא החסיד מלקיימה ולו שבת אחת, לאורך כל השנים מאז באוא לארה"ב בשנת תש"א (!). הרבי היה חוזר לחדרו כשסיים להתפלל, מחזיר את הספרים, לובש את כובעו, ונכנס ל'זאל' כשהכובע לראשו והטלית על כתפיו הק', ומתיישב בראש השולחן להתוועדות.

התפילה הסתיימה בסביבות השעה 11:30. ההתוועדות ("קידוש") החלה זמן מה לאחריה, ונמשכה כשעה וחצי. בהתוועדות הגושן יין ומיני עוגות, אך הרבי לא עשה קידוש ולא טעם דבר. הנוכחים אמרו 'לחיים', הרבי אמר שיחות, נוגנו ניגונים - אך מבלי שהרבי יטעם דבר מה.

פעם אחת חריגה זכורה לי, ב"ב תמוז תש"ט שחל בשבת, באותה התוועדות הרבי עשה קידוש. בהתוועדות זו גם נכח קהל גדול יחסית - כחמישים אנשים, בהם אורחים שהגיעו לשחות בחג-הגאולה י"ב תמוז במחיצת הרבי הריי"צ.

בדרך כלל השתתפו בהתוועדות באופן קבוע עשרות בודדות של אנשים, בהם שחקן שחמט מפורסם בשם מר שמואל רשבסקי, שבאחת ההתוועדות הוקרן הרבי נשא בקשר אליו שיחה המבארת את מהלכי המשחק, ולימים אף הגיה הרבי את השיחה המיוחדת. רשבסקי השתתף בהתוועדות בקביעות.

באותם ימים, ציבור המתפללים כולו לא היה גדול במיוחד, שכן רוב ציבור א"ש לא התגוררו בקראון-הייטס; וגם תלמידי הישיבה היו נוסעים לבתיהם לשבתות.

ההתוועדות היו מיוחדות מאוד, כמובן. מעבר לשיחות

המופלאות בנגלה ובחסידות בהן ציטט הרבי מכל חלקי התורה מבלי שיהיה לפניו שום ספר או רשימה, כפי שהיה לאורך השנים כולו, היה שפעמים רבות, אירע דבר מעניין במיוחד: הרבי דיבר על עניני דיומא, ואז - שילב את תוכן דבריו וביארו בקשר עם שמות הנוכחים בהתוועדות, וכן בקשר עם תחום עיסוקם; כך, בתוך הדיבור. היה זה דבר מיוחד במינו - הרבי מכניס את שמות המשתתפים לענין אותו ביאר.

"רוצה לראות את יודל קרינסקי"

רבינו זי"ע עמד בראש התחום של עריכת והדפסת ספרי החסידות בהוצאת הספרים 'קה"ת' [=קרני הוד תורה]. הוא הכניס הדר חדש שלא היה בכתוב קודם לכן באופן הדפסת ספרים תורניים. עם מפתחות, מראי מקומות, הערות שוליים ואף הדר חיצוני. ה'מפתחות' וההערות הקיימים בספרים שהרבי ההדיר, כמו "לקוטי תורה" ו"תורה אור" לרבינו בעל התניא, הם מופלאים ונלמדים בפני עצמם. הרבי היה הגאון היחיד שיכול היה לעשות זאת.

חוטני לעתיד, רבי **זאב קויניץ** זצ"ל, יחד עם הגאון רבי **יצחק-דב אושפאל** זצ"ל, התבקשו לסייע באיתור מראי-מקומות למאמרים שהרבי ערך לדפוס. ארע והובאו מראי-מקומות ממקורות שהם כלל לא ידעו איה הם, וניסו למוצאם ללא כל הצלחה. אחת לשבוע נכנסו אל הרבי ואמרו מה הם מחפשים, ובו-במקום, אמר להם הרבי את המקור לכל דבר. התפעלותם מן הייתה עזה.

בכלל, באותם ימים, יחד עם העובדה שבפועל הקהל ראה את הרבי וזכה לדבר עמו, ולמרות שידעו כולנו שהרבי גאון עולם בכל התחומים - נגלה, חסידות, קבלה וכו', ואף שהרבי היה נערץ על כולם, האיר פנים לל-אחד-ואחד, אור וחסד קרנו מפניו הק' - הרי שהרבי היה מופנם.

ועם זאת, בפועל הרבי היה בתוך הקהל, התפלל במניינים, התוועד עם החסידים, וענה במאור פנים לכל שאלה. לא אחת ארע שלחנו מביתי בבוסטון שאלות שונות בהלכה, או פירוש שאבי רצה לדעת בדבר-מה, וביקש שאשאל את הרבי. תמיד הרבי נענה לבקשתך, והשיב על השאלות במאור פנים.

יחס מיוחד

היה זה בתקופה הראשונה ללימודי בני-יורק. הייתי מקבל גלויות דואר ומכתבים, שנשלחו מביתי (וממקומות אחרים) לכתובת של 770. באותם ימים, הדואר שנשלח ל-770 הגיע לידי הרבי (שכן הרבי עמד בראש כל המוסדות), וכן גם המכתבים מביתי.

כאשר הצטברו כמה מכתבים, אמר הרבי לאחד הבחורים שלמד ב-770 והיה מגיע בקביעות ל'בדפורד (בהיותו האחראי על חדר-האוכל בישיבה), כי הוא "רוצה לראות את יודל קרינסקי". לא אמרתי מעולם לרבי את שמי, הרבי לכאורה לא היה אמור להכירני, אך כך הרבי התבטא. נכנסתי לחדר המרכז לעניני חינוך [המרכז עדי היום את עניני הפצת היהדות בכל תפוצות ישראל], הרבי אמר שחיפש אותי, חיין אליי, ומסר לי את הדואר באמרו: **"דאס איז פאר דיר"** [זה עבורך].

כך זה נמשך לאורך זמן. בכל פעם היה הרבי מזמן אותי, מחיין אליי, ומעניק לי בידו את המכתבים שנשלחו מביתי.

לימים חשבתי מדוע הרבי נהג כך, הרי יכול היה למסור לי את המכתבים באמצעות אחד הבחורים. הסיבה לכך, כנראה, היא העובדה שהייתי הצעיר בבני משפחתי, הוריי כבר היו מבוגרים כאשר נולדתי, ומטבע הדברים הייתי מפונק יותר, וגם הפרידה מהבית בגיל כה צעיר הייתה קשה עליי.

על-כן, הרבי עשה מאמץ מיוחד לקרבי ולעניק לי לחושה טובה. בכל עת מצוא, אמר לי הרבי מלה טובה, איחל **"גוט מאָרגן"**, וכדומה.

סדר בלימוד

לאחר הסתלקות הרבי הקודם זיע"א, ביו"ד שבט תש"י, בעיקר בשלוש-ארבע השנים הראשונות, היה הרבי מתעניין באופן מיוחד במצבו של כל-אחד-ואחד מהתלמידים בישיבה ב-770, ובלבד השיבות בכלל.

לעתים תכופות, במהלך שעות סדרי הלימוד - בעיקר בסדר חסידות בבוקר ובסדר הלימוד בליל שבת - היה הרבי נכנס לבית-המדרש ומבטי על כל אחד ואחד מהתלמידים. לעתים שאל דבר מה, ולעתים הביט על כולם ויצא. על פניו הק' ניכרת הייתה נחת הרבה שרונה.

באותה תקופה, היה הרבי גם קורא לבחורים מסוימים לחדרו הק', אם בליל "חידות" או במהלך היום. הרבי היה שואל את הבחור מה הוא לומד בנגלה ובחסידות, ושאל האם הבחור מסכים להוסיף בלימוד מעבר לסדרי הישיבה - או בנגלה, או בחסידות, ולאחידים בשניהם יחדיו. אינני מאמין שהיה מי שסרב...

לעתים הרבי גם היה מפרט בדיוק מה ללמוד בנגלה ובחסידות. מזמן לזמן, היה הרבי מבקש באמצעות המזכיר רבי חיים מרדכי אייזיק חדקוב זצ"ל שהבחורים יגישו דו"חות מהתקדמותם בלימוד זה.

מאותה תקופה בכללות, זכור לי עד היום היחס המיוחד של הרבי לתלמידים. זכינו ל"חידויות", הוראות והדרכות נפלאות, כאב לבניו.

כשהייתי בחור, כשנה קודם חתונתי, שאלתי את הרבי בענין מסוים, והרבי אמר שלפני החתונה "תלמד מה שיותר בנגלה ובחסידות, ותקיים "חטוף ואכול חטוף ואשת", לפני שמגיע עת ה"ריחיים על צוארו".

בקודש חזיתך

כבר בצעירותו, זכה הרב קרינסקי לשהות לבדו במחיצת הרבי במשך שעות ארוכות, כאשר הסיע את הרבי אל האוהל הקדוש, ולמקומות נוספים אליהם הרבי נסע; וזאת בה זכה גם לאורך כל השנים הבאות.

עם השנים, הלכו ותכפו נסיעותיו של הרבי, וגם השהות באוהל התארכה למשך שעות ארוכות, ונמשכה עד לשעות הלילה המאוחרות. בכל אותן פעמים היה הרב קרינסקי נמצא ליד הרבי לאורך שעות ארוכות, מודיע את תוכן המענות וההגהות שהרבי ביקש להעביר בעת שהותו לנמענים או לצוות המניחים, ומשמש בקודש בכל הנדרש.

הנה זכרונותיו המאלפים מהנסיעות.

הלב הועד

באחד הימים בתחילת שנות ה'י"ד, ישבתי בבית-המדרש ב-770 ולמדתי עם חברותא. לפתע, בסביבות השעה אחת-עשרה בבוקר, נכנס לבית המדרש אחד המשמשים בקודש, פנה אליי ושאל האם יש לי רשיון נהיגה. השבתי בחיוב, והוא אמר שהרבי רוצה לנסוע לאחל הק', ועל-כן שאמחר ואשכור רכב מחברת השכרת הרכבים שהייתה בקראון-הייטס.

שכרתי רכב, ונסעתי עם הרבי לאוהל. הרבי ישב במושב הקדמי בהלך ובחזור. כך, מבלי שאתכונן לכך, בלא התראה מוקדמת, אני נוהג, והרבי יושב לידי.

אינני יכול לתאר את ההרגשה בעת הנסיעה הזו. זה כמו צניחה ממטוס בעת נחיתת חירום... אין כל בריחה, מוכרחים לעשות זאת, אך הלב רועד.

מאז ואילך, המשך הדבר, והחילוני להסיע את הרבי באופן קבוע. באותם ימים נסע הרבי לאוהל רק בערב-ראש-חודש ובימים מיוחדים כגון י"ד שבט, י"א ניסן ו"ב תמוז. יותר מאוחר, לאחר הסתלקות אמו הרבנית הצדקנית חנה נ"ע, בו' תשרי תשכ"ה, החל הרבי לנסוע לאוהל מדי ט"ו בחודש.

באוטובוס...

לאחר הסתלקות הרבי הריי"צ, בשנת תשי"ז, היה יוצא מדי ערב-ראש-חודש אוטובוס לאוהל, בו נסעו הבחורים בישיבה וכמה חסידים, והרבי גם נסע בו...

הרבי היה יושב בקדמת האוטובוס, ולאורך הנסיעה - שארכה בין חצי שעה לשעה - קרא פרוינות ומכתבים שאנשים שלחו. לפני הנסיעה, כל אחד יכול היה לכתוב את שמו על מתת שהרבי יזכירו באוהל. ואכן, הדפים היו מועברים לרבי, והוא לקחם עמו לאוהל.

מאוחר יותר, היו מספר אנשים שהחזיקו ברכבים והחלו לקחת את הרבי לאוהל; ויצאת האוטובוס הקבוע חולה.

מני אותה הזדמנות בה לקחתי את הרבי, פסקו אותם חסידים מלהסיע את הרבי, ומאז זכיתי להסיע את הרבי לאורך שנים ארוכות.

אינני יודע לנקוב במספר מדויק, אולם לאורך השנים נסעתי עם הרבי לאוהל בסביבות אלפים פעמים (!), החל משנת תשי"ב, ועד תשנ"ב.

"מ'קען פאָרן צום אוהל?"

הרבי קורא פ"ים באוהל חותנו זיע"א | JEM

הייתי מתקשר מהרכב ומכתוב את מילות ההגהות. גם במהלך הנסיעות אל האהל, הרבי היה מורה לי להתקשר - בעוד שהוא נוכח ברכב - לאנשים ולמסור להם הוראות שונות. רבים מהטלפונים שביקש ממני הרבי לבצע היו למשרד המזכירות, למסור להם הנחיות שונות בתחומים רבים; ולעתים היו הוראות ליחידים.

בצאתו מן הקודש

כשהרבי סיים את סדר העבודה שנמשך כמה שעות, הרבי המשיך באמירת ה'מענה לשון', אך בשלב מסוים, כאמור, הסדר השתנה, ואת חלקו השני של ה'מענה לשון' אמר הרבי בעת הדרך בחזרה ל-770.

לא רבים יודעים, אבל לפני שהרבי יצא, הרבי עשה 'הקפה' בתוך האוהל - סיבוב שלם מסביב לגדר האבן. לעתים סיבוב אחד, ולעתים שניים.

הרבי יצא מן הדלת השנייה, תמיד, בקביעות, הרבי נכנס אל האהל מן הדלת הראשונה ויוצא מן הדלת השנייה.

הייתי מחזיק את הדלת פתוחה, ובשנים האחרונות - בפרט כאשר היה זה מאוחר מאוד בלילה - הייתי אוהו בידי פנס קטן, והרבי אמר את התפילה האחרונה ב'מענה לשון', אותה אומרים ביציאה.

בקשר להקפדתו של הרבי לצאת מן הדלת השנייה בדיוק, זכור לי מקרה מעניין:

באחד הימים, ירד גשם רב מאוד. הרצפה של ה'חדר-שני', נמוכה במספר סנטימטרים מרצפת האוהל עצמו, ומכיון שהיה שם עפר בלבד, ולא רצפה בנויה (כהיום), החדר התמלא במים. לא ידעתי מה לעשות. הרבי מגיע לאהל בנעלי בד דקות (בהתאם למנהג, להיכנס אל האהל ללא נעלי עור), ומה אעשה כדי שהרבי לא ייך על המים שנאספו שם?

חשבתי, שהפעם הרבי בטח ייצא מן הדלת הראשונה, הסמוכה ליציאה, כדי שלא לעבור בתוך המים.

אבל - כמו תמיד, גם הפעם עמד הרבי לצאת מהדלת השנייה. כשהרבי יצא, העזתי וסימנתי בידי תנועה קלה שהרבי ימתין רגע, ובדרך נס מצאתי בסמיכות לאהל לוחות רץ רחבים, הנחתי אותם על פני המים, כדי שהרבי יוכל לעבור על-גבם. מפאת הנסיבות, הייתי רטוב עד לשד עצמותי, וכאשר הגענו ל-770, אמר לי הרבי: כשתחזור הביתה, תשתה קצת תה חם עם דבש...

שעשה לי נס...

בתחילת שנות הכ"ף, ערכנו תיקונים שונים כדי להקל על הרבי בביקוריו על הציון, הקמנו כמין 'סטנדר' נייד קטן, המתלבש על גדר האוהל, אותו הרכבתי בכל פעם מחדש. בשנים מאוחרות יותר, נבנה חדרון קטן מעץ בתוך האוהל. זה היה נוח מאוד, והקל על עבודת הקודש של הרבי. הרבי היה שבע רצון מזה.

לפני שנבנה החדר, בכל פעם כאשר ירד גשם, הייתי עומד על-ידי הרבי עם מטרייה. זה יכול היה להימשך אפילו שעותיים. אינני יודע כיצד יכולתי לעשות את זה...

כמו-כן, בימות החורף הבאנו חימום שעבד על גז; ובקיץ - מזון שפעל באמצעות גרנטור.

בקשר לתנור החימום - ארע מאורע מעניין, הכרוך גם ב'מופת':

היה זה בין שמחת-תורה ושבט בראשית, כמדומני בשנת תשכ"ד. נסעתי עם הרבי לאהל, ומכיון שמזג האוויר היה קר, ניסיתי להדליק את הנור החימום. התנור היה ישן, היה צריך להדליק מתחתיתו, וניסיתי לעשות כן באמצעות שפופרת ארוכה שחבורה לגז על-ידי צינור גומי.

כשהדלקתי אותו, נוצר פיצוץ, ומאחר שצינור הגז לא היה מחובר כדבעי, הגז דלף ודליקה פרצה.

הצד הימני של פניי ניווק, וכך גם ידי הימנית ומעילי, והתגלגלתי על רצפת האהל כדי לכבות את האש שאחזה בי. מובן, שפניי וידיי ספגו כווייה קשה.

הרבי ראה את כל המתרחש וציוונו לנסוע מיד לבית-הרפואה, וכך אכן עשיתי.

נסעתי למשרד השוכן בכניסה לבית-החיים, וכשהם ראו כיצד אני נראה, מיהרו והזמינו אמבולנס, שלקח אותי לבית הרפואה הקרוב ביותר לאהל.

כשסיימו לטפל בי, נסעתי במונית בחזרה לבית-החיים.

הרבי אמר את ה'מענה לשון', עד ל'הריני מדליק הלאָמפּף', בו יש להדליק נר.

לפני הרבי עמד כמין מדף, עליו הנחתי את הנר (של חֶלֶב), הגשתי לרבי גפרורים, הרבי הדליק, ואז הכנסתי את הנר אל תוך בית-עץ קטן, ומעליו הנחתי מעטפה חומה הפתוחה משני צדיה, כך שנוצר כמין גליל, שהגן על הנר מפני הרוח.

לאחר-מכן המשיך הרבי ואמר את נוסח ה'מענה לשון', עד למקום קריאת הפ"י.

במשך שהותו באהל, היה הרבי עומד וקורא פדיונות ומכתבים. הרבי הביא עמו לאהל עוד דברים שונים ורבים מלבד המכתבים, ומעייני גם בהם.

אלום לעתים היה הרבי עומד זמן ממושך ומתבונן בשקט, ולעתים רבות אף דיבר!

מדי עשר דקות לערך, פעמים רבות-רבות בכל נסיעה לאוהל, הייתי נכנס לאוהל ומוודא שהכל בסדר, בודק האם הרבי צריך

הרבי היה מוסר מענות בעניינים שונים שרצה, שהשואלים יקבלו באופן מדי, בשעה בה הוא נמצא באהל

משהו.

כאשר הרבי רצה דבר מה, קר לי - אם על-ידי סימון בראשו הק', אם על-ידי מבט על-ידי דרך החלון, ואם באמצעות פתיחת דלת החדרון - ואמר לי את הדרוש.

הרבי היה מוסר מענות בעניינים שונים שרצה שהשואלים יקבלו באופן מדי, בשעה בה הוא נמצא באהל. ברכב ניצב מכשיר טלפון, ודרכו טלפנתי לאנשים והודעתי את מענה הרבי, שהרבי מסר לי בכתב יד קודשו או בעל-פה.

כמו-כן, ביקש ממני הרבי לברר אצל אנשים אודות עניינים, ולקבל דיווחים מהנעשה בעניינים מסוימים. גם זה, דווקא בשעה בה הוא בתוך האהל דווקא.

פעמים רבות, טלפנו אליי אנשים עם בקשות שונות, ומסרתי אותן לרבי בכתב בשעת שהותו באהל. גם כאשר התבררתי בדבר-מה שחשבתי שהרבי ירצה לדעת בהיותו באהל, כתבתי בפתק והכנסתי.

היו אף מאמרים בשעת שהותו באהל, ומסר את ההגהות בעודו באהל על מנת שאמסרם לעוסקים במלאכה בו בזמן.

בעיקר היה הרבי מגיה באהל את המכתבים הכלליים. בימים הסמוכים למועדים בהם יצא 'מכתב כללי', אני זוכר כיצד הרבי הקדיש זמן רב להגהת המכתבים, ופעמים רבות מאוד לקח אתו הרבי את המכתבים אל האהל, סיים את ההגהות שם, ומסר לי בכדי שאעביר את ההגהות לעוסקים בדבר, באמצעות הטלפון.

אינני יכול לבטא את התחושה, זה לא בר תיאור. לאורך השנים הארוכות בהן זכיתי להסיע את הרבי ושימשתי כמזכיר, תמיד נשארה אותה תחושה מיוחדת; מעולם זה לא הפך לרגיל ומובן מאליו, בכל יום מחדש חלפו בי אותן רגשות, כאילו מדובר בפעם הראשונה.

בעת הנסיעה הרבי עיין בספרים, קרא דברים שונים, הגיה שיחות - שהעובדה שהגהתן התבצעה בעת נסיעה ניכרת על כתב ידו הק' של הרבי, שיצא רועד, עקב תזוזות הרכב בעת הנסיעה - וכו'.

גם שיעורים שונים למד הרבי ברכב, אם את שיעורי הרמב"ם, או משניות בימי 'ארציט' וכו'.

לא פעם, הרבי ישב בעת הנסיעה והתבונן לעצמו, לעתים כאשר עניני הק' עצומות.

בשנים האחרונות, הרבי אף סיים את אמירת ה'מענה לשון' בעת הנסיעה בחזרו ל-770, אך כשנה קודם כ"ז אדר-ראשון תשנ"ב, חזר הרבי לומר את כל ה'מענה לשון' בהיותו באוהל.

לעתים, כאשר הנסיעה הייתה מהירה יותר, היינו מגיעים ל-770 עוד בטרם סיים הרבי את אמירת ה'מענה לשון', והרבי היה נשאר ברכב לעוד מספר דקות ומסיים את אמירתו. מכיון שפעמים רבות חזר הרבי בשעת לילה מאוחרת, כאשר חשון בחוץ, רכשתי מנורה מיוחדת המוצמדת באמצעות מגנט, שתאיר על מקומו של הרבי כדי להקל את קריאת ה'מענה לשון'.

במהלך הנסיעות היה הרבי מדבר אתי הרבה מאוד, על עניינים שונים, הן בענייני ליובאוויטש והמוסדות השונים שעסקתי בהם, הן בעניינים משפחתיים, ואף על דברים שונים נוספים.

לאורך השנים כתבתי יומן מפורט מדי יום ממה שזכיתי לראות ולשמע במחיצת רבינו ז"ע, יהיה מעניין באמת לבדוק על-פי היומן את השינויים שחלו במהלך השנים בהנהגתו הק' בעת הנסיעות (אגב, פעמים רבות היה הרבי מתעניין האם נסע בתאריכים מסוימים בשנים עברו לאוהל, והייתי נעזר ביומן זה כדי לענות).

על הציון

"אזכיר על הציון" - בביטוי מפורסם זה השיב רבינו זיע"א לרבבות יהודים שביקשו עצה וברכה. עשרות בשנים, במשך שעות ארוכות, היה הרבי עומד שעות אינספור בציון חותנו כ"ק אדמו"ר הרי"צ ז"ע, קורא פדיונות, עונה מענות ואף מגיה שיחות.

הייתה זו עבודה טמירה ונשגבה.

ובאותן שעות היה רבי חיים יהודה קרינסקי לבדו לצדו של הרבי, ראה את עבודת הקודש ואת הנהגת הקודש המופלאה של הרבי בעת שהותו באוהל והעביר את המענות השונים שהוציא הרבי בשעת היותו באוהל אל נמעניהם.

להלן זכרונותיו מהרגעים הטמירים שמלבדו איש לא היה עד להם:

הרבי היה מגיע לאהל, נכנס ל'חדר-שני' שבמבנה האהל, נוקש בדלת הראשונה, ונכנס פנימה. הרבי הביא עמו את הפדיונות (שלעיתים הגיעו למידה גדולה של כמה שקים גדולים), משקפיים, עיפרון ו'מענה לשון', ואני הכנסתי נר, מעטפה, וסטנדר קטן שהתלבש על הגדר, עליו עמדו הדברים.

➤ הרב קרינסקי בחדרו של הרבי ז"ע

תפקידי העיקרי, משום שהוטלו עליו עוד סמוכיות נוספות במוסדות השונים, אך כאשר היה משהו דחוף, לעתים הייתי עושה זאת.

עם הזמן, עסקתי גם במוסדות השונים, וכמוכן שהעבודה הרבה רק בגרה.

הייתי נכנס אל הרבי כמעט מדי יום לפני תפילת מנחה (שהחלה בשעה שלוש ורבע) ולפני תפילת ערבית (בחורף - ברבע לשבע, ובקיץ בתשע וחצי).

מעבר לכך, פעמים רבות היה הרבי מבקש שאכנס לחדרו, בנוגע לעניינים שונים.

זהו דבר שלעולם לא מתרגלים אליו. בכל פעם מחדש זו אותה יראה.

בכל פעם בה אתה נכנס לחדרו של הרבי, ופותח את הידיה, זה פועל בך 'הזהר'. כך גם כשאתה נוסע עם הרבי ברכב; מצד אחד זו הרגשה נפלאה - אתה כל-כך קרוב אל הרבי; ומאידך - זו אחריות גדולה, המלווה ביראת הרוממות.

זהו לא דבר שנחשל עם הזמן. להיפך - ככל שהזמן חולף זה נעשה רק גדול וחזק יותר...

כל פעם מחדש הפליאה אותך ההבנה שאתה בסביבה נעלית, מרוממת ונשגבת ממצייאת העולם, מנוגדת לטבע העולם. זה היה 'למעלה מדרך הטבע מלוכב בטבע', כלשון החסידות. זה ניכר בחיי היום-יום, חיות את זה...

בדרך הטבע...

ראיתי 'מופתים' עשרים-וארבע שעות, שבעה ימים בשבוע, במשך עשרות שנים, ועד הלום. ביום-יום היו אלו 'מופתים' המלוכבים בטבע, אבל הטבע כולו היה מורם. המופתים התרחשו באופן תמידי, יום-יום.

ומכיון שאנחנו אף-פעם לא לבד, הרבי אתנו תמיד, המופתים ניכרים גם היום!

אספר שני סיפורים מני רבים שבידדי הווה עובדא, דווקא מהשנה הראשונה לאחר הסתלקות הרבי הקודם, בטרם קיבל הרבי את הנשיאות באופן רשמי:

חודשים ספורים לאחר הסתלקות הרבי הרי"צ, הורה לי אני לבקש מהרבי ברכה עבור אחד מהשוטחים בבוסטון שחלה במחלה קשה.

כתבתי פתקה בה רשמתי את בקשת אבי ע"ה, וכעבור שתיים חיפש אותי הרב חדקוב ואמר שהרבי רוצה שאכנס לחדרו.

כשנכנסתי, אמר לי הרבי: "דו האַסט מיר לעשריבן פון טאַטען וועגן אַ שוואַט?" [אתה כתבת לי בשם אביך אודות השוואט?]. הרבי המשיך ואמר שבבוסטון עוסקים במחקרים רפואיים, וכשעורכים מחקר רפואי, לעתים אורכת כחצי שנה - שנה עד שמגיעים לממצאים הסופיים וחושפים את התוצאות. לרבי היה מידע על מה שנעשה שם, והרבי אמר שאולי יש דרך לבדוק האם יש מחקר על המחלה המסוימת בה חלה אותו שוחט.

וא הרבי שאל: "ער לערנט חסידות?" [הוא לומד חסידות?]. לא הכרתי את אותו שוחט, אך שיערתי שהוא לא לומד.

הרבי אמר: "אַזוי ווי אַ רפואה דאַרף זיין בדרך הטבע, זאָל דער טאַטע לערנען מיט עם חסידות, וועט ער האָבן אַ רפואה" [מכיון שרפואה צריכה להיות בדרך הטבע, שאביך לימד את חסידות, ותהיה רפואה]...

לך תבין... לימוד החסידות דרוש מכיוון שרפואה צריכה להיות בדרך הטבע...

כך הרבי אמר, ואותו שוחט אכן הבריא! סיפור מעניין נוסף מאותה תקופה, היה כאשר ילד יהודי מסוים (שהתגורר בעבר בבוסטון, ומשפחתו עברה להתגורר בניו-יורק, שם התקרב לאידישקייט על-ידי ה'מסיבות שבת') איבד את הכרתו בהלכו ברחוב.

כתבתי לרבי פתק בו ביקשתי ברכה עבורו, הרבי התקשר לאבי ואמר - כתשובה על הפתק שהכנסתי - שילחשו את שמו של הרבי הרי"צ באוזני הילד! והוא אכן הבריא.

יתד מבחיוהו

הרב קרינסקי זכה לקבל הדרכת מהרבי זיע"א באינספור נושאים, ובראשם - העברת מסריו והנגשת שיחותיו הקדושות לקהלים רחבים. בהיותו קרוב, זכה הרב קרינסקי להיווכח ליחסו של הרבי לתחומים רבים, וקיבל מהרבי את הגושפנקה והסמכות להשמיע ולייצג את דעת חב"ד כפי התקשורת

המתנתי לרבי, נסענו בחזרה ל-770, וכשהגענו, אמר הרבי שאתפלל מנחה ואלך מיד לרופא, ושהרבי יסע עם משהו אחר לביתו, ולא אמתין כדי להחזירו לאחר תפילת ערבית.

כך עשיתי. לאחר-מכן הרבי התעניין מה הרופא אמר לי לעשות, והרבי הורה לי לעשות מהיפך מדבריו... הרבי ביקר ברפואה-שלימה, ושלא יישאר שום רושם, וכך הווה. למעלה מדרך הטבע.

בפעם הבאה בה הגעתי עם הרבי לאוהל, הורה לי הרבי לברך "שעשה לי נס במקום הזה" בלא שם ומלכות...

מענה לשון

ה'מענה לשון' בו השתמש הרבי לאורך השנים בביקוריו באוהל, היה קטן וקרונו. בשנת תש"ג, הבאתי לרבי 'מענה לשון' חדש, במהדורה גדולה. הרבי העניק לי את ה'מענה לשון' בו השתמש עד אז, במשך עשרות בשנים, ואמר: "נא דיר" [הא לך].

בו מנחם-אב תנש"א, נגב רכבו של הרבי. כסיפורי לרבי על מה שארע, עניין מפליא הוא אשר הדבר הראשון ששאל אותי הרבי היה - האם ה'מענה לשון' היה בתוך הרכב!

ברוך ה', הוא אכן לא היה ברכב, והוא שמור עמי עד היום...

יש ביטוי מיוחד נוסף שזכיתי לשמוע מהרבי בענין הנסיעות לאוהל. היה זה ב"ט סלון תשמ"ו. ביום זה התחילו הדיונים ב'משפט הספרים'. נכנסתי לרבי כדי לדווח על מהלך העניינים. באותו יום (ובמהלך התקופה כולה ארע כן עוד מספר פעמים) לא הסתעי את הרבי לאהל, עקב העיסוק האינטנסיבי בענייני המשפט. הרבי התבטא: "דאָס וואָס דו ביסט נישט געפאַרן היינט צום אוהל, איז נישט ווייל "העוסק במצוה פטור מן המצוה", נאָר דאָס איז אַזוי ווי דו ביסט געפאַרן" [זה שלא נסעת היום לאוהל, זהו לא שזה בבחינת "העוסק במצוה פטור מן המצוה", אלא זה כמו שנסעת ממט]!...

עבודת דקודש

בשנת תשי"ז, נקרא הרב קרינסקי לשמש כחבר המזכירות. הוא זכה להכנס לחדרו הק' של הרבי ולקבל מפיו הוראות בנושאים שונים, ולפעול בתחומים רבים ומגוונים.

לפנינו זכרונותיו מעבודת המזכירות.

חתונתי התקיימה בכ' אלול, לאחר-מכן היו ימי השבע-ברכות ולאחריהם חגי תשור; היום הראשון לעבודתי במזכירות בפועל, היה אסרו-הג שמחת-תורה תשי"ח.

בשבוע הראשון לעבודתי במזכירות, בסביבות השעה שמונה בערב, צלצל האינטרוקום בחדר המזכירות. הייתי לבדי בחדר באותה שעה. ידעתי שבוודאי הרבי מתקשר, הרמתי מיד את הטלפון, והרבי ביקש שאכנס לחדרו.

הרבי ישב בחדרו בלא כוונע לראשו הק', ובידו אחז עפרון. זו הייתה הפעם הראשונה שראיתי את הרבי כך.

הרבי היה באמצע הגהת מכתב, נכנסתי והמתנתי, ולאחר כחמש דקות הרבי קם ממקומו, נתן לי את המכתב, ואמר שאם זה לא קשה [בלשון זו התבטא הרבי תמיד: "אויב ס'איז דיר ניט שווען"], שאתקתק את הגהותיו.

הכרתי את כתב-ידו הק' של הרבי, אך הרבי חשב שאולי תהיה לי בעיה כלשהי בקריאתו. הרבי אמר לי: אל תסתכן, תתחיל מהתחלה, מלה אחר מלה, שורה אחר שורה, ותראה שבטובי הכל יסתדר...

זהו מסר שמלווה את כל חיי: לעתים דברים נראים לנו מסובכים וקשים. תמיד אני נזכר במשפט-הוראה הזה שאמר הרבי בימים הראשונים לעבודתי ב'מזכירות': אל תסתכנו! לכו לאט לאט, "מלה אחר מלה, שורה אחר שורה", ותראו שהכל יסתדר...

24 שעות, 7 ימים

זו היתה עבודה של עשרים-וארבע שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע.

אין משהו מסוים שניתן להצביע עליו כסדר הקבוע. לא הייתה בעבודה זו שגרה, מעולם.

לאורך כל שעות היממה היו אנשים מתקשרים, היה עליי להעביר לרבי את בקשותיהם. להודיע לרבי על דברים שמתרחשים. הייתה זו עבודה שוקקת חיים וצפופה מאוד. כל יום היה שונה מחברו.

בשנים מאוחרות יותר, העברת מכתבים ומענות, לא הייתה

האמריקאית והעולמית.

לימים, הרבי זיע"א אף תפקידו על ניהול כל מוסדות ליובאוויטש ובמפעל השליחות הגדול, וסמך עליו עד מאוד.

הנה כמה דברי התעוררות שנשמעו מפיו של המזכיר הנאמן רבי חיים יהודה קרינסקי שליט"א:

במסגרת תפקידי כדובר חב"ד העולמית, התמודדתי אחרי ג' תמוז עם עיתונאים רבים שטענו שליובאוויטש נגמרה - חלילה - ואין לה קיום. שללתי את דבריהם מכל וכל, "בוודאי שזה ימשיך!", זעקתי; אבל מי היה מאמין שלא רק שענייני הרבי ימשיכו, אלא אף יגדלו ויתפתחו מדי יום ביומו. זוהי הרי תופעה מדהימה ממש! וכפי שהתבטא הרבי על חותנו כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ, שמדי שנה בשנה "ווערט ער נאָך מער לעבעדיקער, נאָך מער שטאַרקער, און נאָך מער אַקטיוו" [=הוא נהיה יותר חזק, יותר חזק, ויותר פעיל] - מדי יום שעובר אנו מרגישים שהרבי חז' עמנו, פועל בתוכנו, מלווה ומועדד אותנו.

דבר נוסף: לפני שנים רבות, כתב שליח מסוים לרבי שהוא נתון בעצבות מחמת בעיות וקשיים שונים שהתעוררו בשליחותו.

הרבי מסר לו באמצעותי מענה עם אחריות מיוחדת מאוד, שתוכנו היה: אני תמיד מדגיש שצריך להיות בשמחה, ואם השייכים אליי הם בשמחה, זה פועל גם בי, ומכלל הן אתה שומע כ"י!

מזה אנו למדים שאם אנו מ"השייכים אליו", קשורים לרבי, הרי שהנהגתו הפרטית פועלת גם על הרבי, דבר שמחייב אותנו פי-כמה וכמה, ומבהיר לנו כמה נתקשר גם כיום בגשמינו.

עלינו לדעת שהרבי נמצא אתנו בדיוק כמקודם, ו"תיר מבחיוהו". כולנו, קהל החסידים, והעולם כולו, רואים זאת במוחש לגד עניינו. זהו לא דבר הכתוב רק בספרים, זה ניכר בעולם הזה הגשמי. ההצלחה האדירה של השלוחים ושל הפעולות של הרבי בעולם, ההולכות ומתפתחות לממדים אדירים ביותר.

באגרת הקדש כ"ז, כתוב אדמו"ר הזקן, בעל התניא, שה"תיר מבחיוהו" נאמר בנוגע למילי דשמיא, אבל בנוגע למילי דעלמא "אלמלא צלותא דצדיקייא בהווא עלמא לא אתקיים עלמא רגעא חדא". ומסיים אדמו"ר הזקן: "וכל הקרוב קרוב אל משכן ה' בחייו קודם לברכה". בוודאי שכל חסיד, ובפרט כשמתעוררים וחיים את התורה של הרבי ואת ה"מות עולם" בהם זכינו לשמוע את הרבי ולראותו, הוא "קרוב", וממילא "קודם לברכה", וזוכה שברכותיו של הק' של הרבי לוווהו.

הגמרא במסכת ברכות, שואלת כיצד תיקנו חכמים את ברכת השכיבנו בתפילת ערבית, והלא יש לסמוך גאולה לתפילה, וברכה זו לכאורה מהווה הפסקה? הגמרא עונה שברכה זו "כגאולה אריכתא דמיא". אדמו"ר הזקן מסביר ש"דיברו חכמים בהווה" - לשון התהוות, שדבריהם מהווים ופועלים בעולם. כשהגמרא אומרת שה"השכיבנו" אינו הפסקה חלילה, אלא "גאולה אריכתא", כך הם הדברים. עלינו לדעת שההפסקה אינה אלא "כגאולה אריכתא", ובעוד רגע קטן נזכה כולנו לראות שוב את רבינו בגאולה האמיתית והשלמה, בקרוב ממש. <

תורתנו למגוין התוכן החשוב "תחינו" ששיעור בהבאת הדברים

להביא לימורת דמשיח

הנושא שעמד בלבת פועלו
ודיבוריו של מאור הדוד כ"ק
רבינו מליובאוויטש זיע"א היה
הבאת הגאולה. על כך נסובו
דברות קודשו; לשם כך מסר
את נפשו ואת חייו מבלי להנות
מעולם הזה באצבע קטנה
והתן מסידת כל זמנו ובריאותו
למען עם ישראל והרבצת
התורה והיהדות בקרב מיליוני
יהודים בכל רחבי תבל; ולשם
כך חינך את חסידיו ורבות
שומעי לקחו לפעול * שכך היה
רבינו זיע"א לומר את המשנה
המפורסמת בריש מסכת
ברכות: "כל ימי חיך – להביא
לימות המשיח", כל מעשינו
דיבורינו ומחשבותינו, לימוד
התורה וקיום המצוות שלנו,
העיסוק בהשפעה על הזולת
והפצת היהדות, לימוד תורת
החסידות והרבצתה, כולם
מתוך שאיפה אחת ולשם מטרה
אחת: "להביא לימות המשיח"
*** על כאבו ופעולתו של צדיק**
והפצרתו בכל אחד ואחד
שיחכה ויעשה למילוי יעד
בריאית העולם

הרב א. יעקבזון

תמונה באדיבות JEM

ב"ק רבינו זיע"א העביר את מסריו לציבור בדרכים רבות. הוא כתב אלפי מכתבים, הוציא לאור את כתבי החסידות שלו ושל רבותינו אדמו"רי ליובאוויטש זיע"א, וכמובן בעת 'חידות' עם אינספור אנשים במהלך השנים. אבל, ההודמות העיקריות והמרכזיות בה היה הרבי מעביר את מסריו לציבור שומעי לקחו העצום, ואף לקהלים נרחבים שדבריו הקדושים הגיעו אליהם לאחר-למעת, למעשה, היו נשורים לתוך דברי התורה. הביאורים היו נפלאים ועמוקים ועם זאת, גם ביאור נפלא וגאוני ברש"י או פלפול מורכב ומעמיק ברמב"ם תמיד הובילו להוראות מעשיות בחיי היום יום: איך להסתכל על יהודי אחר, איך להתמודד עם הגלות, איך להתעלות בעבודת השם ועוד נושאים רבים ומגוונים.

במהלך ההתועדויות היה הרבי מדבר בעיקר דברי תורה וחסידות ומסרי, למעשה, היו נשורים לתוך דברי התורה. הביאורים היו נפלאים ועמוקים ועם זאת, גם ביאור נפלא וגאוני ברש"י או פלפול מורכב ומעמיק ברמב"ם תמיד הובילו להוראות מעשיות בחיי היום יום: איך להסתכל על יהודי אחר, איך להתמודד עם הגלות, איך להתעלות בעבודת השם ועוד נושאים רבים ומגוונים.

ההתועדויות המופלאות והמרוממות עם הרבי נמשכו שעות רבות, לא היה זה קל "להחזיק ראש". רבינו הקדוש היה מרצה דברי תורה עמוקים ומאליים ומצטט עשרות ומאות מובאות (מראי מקומות) בנגלה ובנסתר ומשלם בביאורים מקוריים ומחדושים. תמיד השתדלנו, עד כמה שאפשר, לא להפסיד שום מילה אך לפעמים, הדבר לא היה קל.

ברוב הזמן, ההקשבה לרבי זיע"א הייתה שכלתנית ורצינית. הרגש היה בא לידי ביטוי בעיקר במהלך שירת הניגונים ואמירת ה"לחיים" שבין השיחות.

אך לעתים, כאשר היה רבינו מדבר על נושא מסוים בלהט, הייתה ההקשבה הופכת להיות רגשית ומפעימה, ולפעמים מטלטלת. זה קרה בדרך כלל כשהרבי היה מדבר על נושאים שבערו בקרבו ועמדו על סדר היום היהודי. למשל: שלימות הארץ, מצבם של היהודים מאחורי מסך הברזל, תיקון חוק 'מיהו יהודי' ועוד נושאים רבים. כשהרבי היה מדבר על נושאים כשוכים במיוחד אותם הוא רצה מאד לשנות - דיבורו היה הופך לנלה ומדועש.

בכלל, כשעסק רבינו בדברי תורה הוא דיבר בחיות רבה וללא לאות כלל. הוא היה נושא את דברות קדשו ו'למד' אותנו במשך שעות על גבי שעות, כאשר הקשיות והפירוקים נאמרים בחיות מתוך 'ריתחת דאורייתא', ולעיתים גם בליווי תנועות ידיים למדניות. אך, מטבע הדברים כשעוסקים בלימוד יש להתרכז בתוכן ולהתעמק בתובנות ולכן בדרך כלל המוח היה "שליט על הלב" והחוויה הרגשית הייתה נעצרת פנימה, כדי שלא תפריע להבנה העמוקה של הדברים.

אבל כשרבינו עבר לדבר באופן ישיר על נושאים העומדים על הפרק, שהיו 'נוגעים למעשה', אז הוא היה מדבר בהתלהבות גדולה ועצומה. קולו הנרגש והסערה הסוחפת במחיצתו העבירו לקהל את המסר בצורה ברורה ביותר: הרבי מדבר מעומק הלב כי המטלה חייבת להתבצע! לא מדובר כאן רק בביאורים ודברי תורה עמוקים והו. הדברים צריכים 'לרדת' לעולם המעשה. מה שנקרא בשפה החב"דית: "נוגע בעצם הנפש ממש".

רגעים כואבים ושמימיים

כך היה בעניינים רבים שעמדו על הפרק, אך ללא ספק העניין החשוב ביותר שעמד על סדר יומו של רבינו, הנושא שבער בו יותר מכל, היה נושא הבאת הגאולה.

כשרבינו היה מדבר על התממהותה של הגאולה ועל הצורך להביא את המשיח כל הווייתו הייתה מתרוכזת וסך הרגשות היה מרקיע שחקים. כשהנושא המדובר בהתועדויות החל לנוע לכוון של משיח, נאולה או גלות, ידענו כבר שהאווירה הולכת להשתנות וברומטר הרגשות החל אט אט להתרומם עם כל משפט שנאמר. או אז היינו חווים את סערות הרגש העמוקות ביותר. לפעמים היה רבינו זועק וצועק במשך דקות ארוכות ופעמים רבות מספור הוא החל מתייפח בכבי וזועק בקול שבור על אריכות הגלות.

גם דיבורים אלו היו בדרך כלל שזורים בביאור תורני עמוק, אולם איך שהיה רבינו "נוגע" בנושא הטעון הזה

ושבו נסוב הדיבור על אריכות הגלות, טון הדיבור היה משתנה ורבינו היה מקשה וזועק:

בני ישראל זועקים: "עד מתי?"

עד כמה השיעור של הגלות?

הרי נמצאים כבר בגלות

למעלה מאלף וחמש מאות שנה!!

יהודי צריך לזעוק: "דאלאי גלות"!!! (מספיק כבר עם הגלות).

כשהרבי היה אומר את המשפטים האלה - ששמענו מפיו הקדוש פעמים כה רבות - היה נראה שהצער הנורא של אלף וחמש מאות שנות הגלות היכה בו והוא פשוט לא מסוגל להמשיך לדבר. בכל זמן אחר, רבינו התהלך ודיבר בתוקף, מרץ, חזניות וחיות בלתי מוגבלים, הוא הנהיג את העם ברמה ושום בעיה שהיא לא הייתה מרתיעה אותו או מחלישה את כוחו. הוא זעק על שלל נושאים בהם נהגו היפך התורה והיפך רצון ה' בבהירות רבה. הוא הבהיר והביע את דעתו בכל נושא והתווה דרך ברורה וקבע מה בדיוק צריך לעשות.

אך ברגע שהוא החל לדבר על הגלות, כביכול "נעצר"... רבינו הקדוש לא יכול היה להמשיך ולדבר על הגלות כמו שהוא דיבר על נושאים אחרים. בדיבור על משיח הייתה שביחה. תחושת מרירות אימה הורגשה והיא כאילו חתכה בבשרו הטהור של רבינו. הוא יושב על מקומו 'שבור ורוצץ' ודמעות רבות היו ניגרות מעיניו.

היה זה מחזה לא פשוט עבור החסידים, לראות את רבן של ישראל ממרר בכבי. המסר של הרבי עבר בצורה חיה וברורה: אריכות הגלות היא פשוט תופעה בלתי נסבלת בשום קנה מידה. התחושה הייתה שאצל רבינו, אריכות הגלות הייתה תופעה לא מובנת ובלתי מתקבלת כלל.

איך זה יתכן שמשחית עדיין לא הגיע?"

מדוע אנו נמצאים בגלות כה ארוכה?"

איך לזה שום מקום כלל... בכל סדר ההשתלשלות...

כשהרבי היה זועק "עד מתי?", היה קולו חודר את כל חדרי הלב ודוקר עמוק. בשמיעת דברים אלו חדרה בנו תובנה עמוקה וישרה: אנו חייבים להבין שהציפיה למשיח היא מרכז ההווה היהודית.

"לישועתך קיוונו כל היום" - איננה רק אמירה בעלמא מתפילת העמידה. לא ולא! זוהי שאיפה ו'מבוקשי' שאנחנו חוזרים עליו שלש פעמים ביום כי אנו חיים בציפיה מתמדת לבוא הגאולה.

"בני ישראל מיוגעים כבר מהגלות הארוכה" -

היה הרבי מתייפח אל מול הציבור.

כשרבינו היה זועק היו אלה רגעים כואבים ויחד עם זאת שמימיים. פעמים רבות הרגישו החסידים שרבינו זועק גם כלפי שמיא.

כדאי לציין, שבעקבות זעקתו של רבינו - חל שינוי של ממש ביחס של יהודי ארץ ישראל והעולם כולו לנושא המשיח. לפני שנים לא רבות כלל, הייתה הגאולה עדיין רעיון עלום ונסתר שאנשים לא דיברו אודותיו בנוחיות יתר. אם כבר דיברו על הגאולה היה זה בהקשר של משיח שיקרה בעוד שנים רבות. באותם זמנים המונח "כשיבוא המשיח" הפך להיות מלה נרדפת למשהו שלא יקרה אף פעם ובטח לא בדרונו (חס ושלום).

לבקש מהשם שאנו רוצים את הגאולה? לזעוק ולהתחנן לסוף הגלות? זה לא היה הלך הרוח בשנים עברו.

אבל עם השנים, ועם הדחיפה הבלתי פוסקת של רבינו, הפך נושא הגאולה והמשיח לנושא ממש ומוחשי שכולם מדברים עליו בטבעיות. זה השפיע על כל "סדר היום" של העם היהודי. אט אט החלו רבים להפנים את המסר שיצא מבית מדרשו של רבינו - המשיח עומד לבוא בקרוב ממש.

זעקותיו של רבינו, יחד עם ההכנות לקראת ביאת הגאולה הקרובה - פעלו שינוי של ממש בעם ישראל.

במהלך השנים היו כמובן אין ספור התועדויות ושיחות פרטיות בהן העביר רבינו את המסר הזה. קצרה היריעה מלסקור את הנושא הזה בשלימותו. אבל הרי לכם כמה "טעימות" ודוגמאות ממה שהתרחש בחצר הקודש של רבינו באותם שנים. טעימות אלה אין בהן מיצוי העניין ואף לא חלקו. זוהי רק הצצה לתוך היכל קודשו של רבינו כדי לחוש במקצת את התחושה שהורגשה בבית מדרשו - ואיך זיל גמור.

שכינתא בגלותא, ישראל בגלותא, עד מתי?!

בשבת הגדול תשמ"ב, שלמחרתו חל יום הולדתו השמונים, דיבר רבינו כמנהגו על פרק התהלים המתאים ליום הולדתו, ובאותה התוועדות פירש פסוקים רבים מפרק פ' בתהלים. כשהגיע הרבי לפס' ה' אלקים צבאות עד מתי עשנת בתפלת עמך" אמר:

כאשר נמצאים בזמן הגלות, כאשר "החושך יכסה ארץ", ובפרט לאחרי הקשיים ונסיגות הגלות - מובן שכל עבודה ופעולה שנעשית ע"י בני ישראל, גורמת "נחת רוח" מיוחדת אצל הקב"ה!

ולכן בוודאי שהקב"ה שומע את נפלתם של בני ישראל באמרם "עד מתי עשנת בתפלת עמך", היינו שבני ישראל עייפים כבר מכל קשיי הגלות, וכמבואר בארוכה בפרק זה אודות קשיי הגלות...ולכן, מבקשים הם מהקב"ה שיבטל כבר את הגלות!

...זאת אומרת: לאחרי כל ההסברים והביאורים שישנם בנוגע לכללות ענין הגלות, שהקב"ה רוצה לגלות ולהראות את הכחות הנעלים שנמצאים אצל כל אחד ואחד מישראל וכו' - טוענים בני ישראל: עד מתי? עד כמה שיעיור? הרי נמצאים כבר בגלות למעלה מ-1900 שנה!!

על פי התורה - אסור להכות את בנו הגדול...!!
וכל זה אפילו בגיל י"ג שנה בלבד, ועאכ"כ כאשר מדובר אודות כללות בני ישראל, שמאו ציאת מצרים ומתן תורה נעשו לגוי גדול ואפע"כ נמשך ענין הגלות זמן רב למעלה מ-1900 שנה!!

באותה תקופה היה רבינו בוכה וזועק על הגאולה ללא הרף וכמעט בכל הזדמנות אפשרית. המושג "עד מתי?" הפך להיות ביטוי החזור ונשנה בשיחותיו של רבינו. זכורה במיוחד שיחת ליל הושענא רבא תשד"מ, לכל מי שהשתתף בה.

במהלך אותה שיחה דיבר רבינו על הערבה ועל "מיתוק הגבורות". בדרך כלל מדברים על מיתוק הגבורות בהקשר של חבית הערבה, אך רבינו היפנה את השיחה לכיוון הגאולה ואמר שהגבורה הגדולה ביותר הזקוקה להמתקה היא הגלות בעצמה. כאן לפעם השתנה קולו של רבינו והוא החל לזעוק:

בשביל מה בכלל צריך את כל הטיחיה הזאת של הגלות?
קולו של רבינו נשקף והוא החל לבכות מול הציבור. היה זה כאמור בליל הושענא רבא, בשיאה של שמחת חג הסוכות, ולפתע פורץ רבינו בזעקת תמורים נוראית על הגלות:

שכינתא בגלותא.
משיח בגלותא.
כל אחד ואחד מישראל בגלותא.
מדוע???
מי צריך את כל הטיחיה הזאת?

במהלך הבכיות לפעמים היה רבינו מעביר את ידו על המצח כדי להתרוץ ולהפסיק את הבכי. אך לא תמיד זה עזר. פעמים רבות היה רבינו חוזר לניגון הדיבור הרגיל לכמה דקות. אך שוב חוזר ופורץ בבכי נורא:

אין שום מקום לכך שיהודי נמצא בגלות.
אך אם לרגע חשבו החסידים שהם קלטו את המסר שהגאולה היא נושא דחוף והכרחי על סדר היום, הבהיה לנו רבינו שהוא רוצה הרבה יותר.

בהתוועדות שבת משפטים תשד"מ שוב דיבר רבינו שיחה סוערת על משיח ואמר:

ישנם יהודים שלא אכפת להם מהעובדה שנמצאים בגלות. יש להם את כל צרכיהם הגשמיים והרוחניים - טוענים הם - ולכן, לא אכפת להם שנמצאים עדיין בגלות ועד כדי כך שישבשים בשקט ובמנוחה - "שאננים" - ללא כל דאגות...!

אמנם בתפילתו מבקש הוא "ותחיינה עינינו בשוכן לציון ברחמים" ובימי החול - מוסיף לבקש "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח. . . לי שיעותך קיוינו כל היום", ומבקש זאת ג' פעמים ביום, ובודאי מכון הוא את "פירוש המלות" שבתפלה - כהוראת השולחן ערוך: אבל כעבור חמש דקות בלבד - שוכח מכל זה, ושב לחיי היום יום על דרך הרגיל, בעינינו טוב וקדושה - כמובן, מתוך מנוחה ושלוה ושאננות מוחלטת...!

היתכן שבזמן הגלות ישב לו יהודי "שאנן", ללא כל דאגות - כיצד יכול הוא לשקוט על שמריו בידיעה שנמצאים במעמד

ומוצב ד"בנים גלגול מעל שולחן אביהם?!

פירוש המלות ד"לישועתך קיוינו כל היום" הוא - לא רק שישנם רגעים ספורים במשך היום שבהם חושב הוא אודות הגאולה העתידה מתוך תקווה וציפיה, אלא - שמצב זה ("לישועתך קיוינו") הוא "כל היום", כל היום ממש והרי פשוט שלא יתכן שיהודי יעמוד בתנועה ורוגש ד"לישועתך קיוינו כל היום", וברגע זה עצמו ישב רגוע, בשלוה ושאננות מוחלטת, ללא כל דאגות...!

יהיה זה בלתי אפשרי לנסות לתאר אך הרגיש הציבור ברגעים האלה בהם התרעם הרבי שלאף אחד לא אכפת מהעובדה שאנו שקועים בגלות. מה שהיה ברור הוא שדבריו הקדושים והנוקבים נכנסו עמוק פנימה ולא נתנו לנו מנוחה. הרבי רצה לזעזע את העולם היהודי. הרבי רצה שהאומה תרעד בזעקות "מששח" ועל כך הוא היה זועק באותה תקופה במעט בכל התוועדות. מתוך כל נושא תורני שבן דן הרבי הוא חוזר והעלה את התביעה "עד מתי?" ודחק שוב ושוב בציבור לצפות לגאולה ולזרוח. אי אפשר להיות בשקט ובשלוה כשנמצאים בגלות.

בשבת בשלח תשמ"ו, במהלך שורה של זעקות על אריכות הגלות, אמר רבינו:

ישנם כאלה שתמהים לפשר הדברים ברזח וזוביניהם - כמה סוגים:

עוד שעה קלה - טוען סוג אחד של אנשים - יתפללו ערבות ויעשו הבדלה, ואז צריכין להיכנס מיד לכל עניני עובדיך דחול, עניני מסחר, משרה, טלפון וכו' וכל שאר הענינים שאסור לחשוב אודותם ביום השבת. ובמילא, מה רוצים מהם ומה מדברים עמהם אודות הצעקה "עד מתי" בשעה שענינים אחרים ודאגות אחרות מונחות בראשם.

וכאן פרץ רבינו בשאגה:

על כך אומרים להם: "גייט ארויס פון גלות", צאו מהגלות הפנימית שבה נשקעתם רחמנא ליצלן על ידי הרדיפה אחר עניני עולם הזה הגשמי והחומרי, גשמיית של עולם הזה - לא מספיק להם, הם צריכים את החומריית של עולם הזה... ..
...ויש הטוענים, "מנהג אבותינו בידינו ומעולם לא ראו אצל אבותיהם וקניהם שיצעקו עד מתי!"

אבל למאי נפקא מינה לך עניני חשבונות וסכרות ושקלא וטריא וכו' מה שנוגע ליה זה דבר אחד ויחידי - לצאת מהגלות בהקדם הכי אפשרי, ומכיון שכן צריכים לצעוק עד מתי!
והוסיף הרבי ואמר:

לאחרי שבת אקבל בוודאי מכתבים...שתוכנם שמכיון שסוף סוף ישנה ההגבלה דנשמה בגוף, צריכים לשמור על הבריאות, על-ידי אכילה ושתייה ושינה, ולא לרוגז וכו', כי אם להיות במצב של מנוחה ורוגע, שאז גם האכילה ושתייה הם כדבעי... ..
ובכן מותר הנני על כל ענינים אלה...הדבר היחיד שנוגע הוא - שצריכים לצאת מהגלות... ..
ולכן מכריזים עוד הפעם: אידן, גייט ארויס פון גלות (יהודים צאו מהגלות!).

רגעים כואבים ושמימיים

בפעמים האלה שרבינו היה מגביה את טון דיבורו וזועק שכולנו נצעק "עד מתי", היה הקהל לפעמים נכנס לתדהמה, לא כולם ידעו איך להגיב ומה לעשות לאלה. הרבי היה זועק ומתייפס מעומק לבו הטהור על הגלות, ומה בדיוק אנחנו היינו אמורים לעשות? לצעוק בחזרה? לפעמים זאת בדיוק היתה התגובה: בסיומה של השיחה היה זה תורם של החסידים לגנון ולשיר, אך במקרים אלה במקום ניגון היה הקהל פורץ בזעקות: "עד מתי", "עד מתי", "עד מתי". הייתה זו הרגשה מעט מוזרה כי לא היה ברור אם זאת התוצאה שלה יחיל הרבי. עם הזמן התחלפו הצעקות בניגונים שהותאמו למילים "עד מתי", ועדיין תמיד הייתה הרגשה שהרבי רוצה הרבה מעבר. הרבי רוצה שיהודים יחושו צורך פנימי ורצון לזעוק לגאולה.

בליל ל"ג בעומר תשמ"ו חזר הרבי בשעה מאוחרת מאוהל חותנו, הרבי הקודם, כ"ק אדמו"ר הרי"צ ז"ל, ויצא לתפילה בבית המדרש. מיד בסיום התפילה הכריז המזכיר - לשמחת כולם - שהרבי יצא להתוועדות ובשעה עשר ועשרים בלילה החלה התוועדות מוצאי ל"ג בעומר.

בשיחה השניה בהתוועדות, דיבר הרבי על ההלכה שהופיעה בשיעור הרמב"ם היום, הקובעת שאסור לאדם לשאת אשה באם דעתו לגרשה. הקשה על כך רבינו: אם כן איך נשא הקב"ה את עם ישראל ביודע שהוא יגרשו? הרי זה בניגוד להלכה?

מכך הסיק הרבי שלא היה אלה גירושין אמיתיים. כמו שאומר ישעיהו הנביא "אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה". הנביא שאל: היכן הוא הגט? הרי אין גט! מכאן שלא היה באמת גירושין, אלא, הגירושין כאן הם למראית עין בלבד, ואם כן, נשאלת השאלה: מדוע הקב"ה לא מפסיק את מראית העין הזאת?

ובמילא מתחזקת עוד יותר הצעקה: "עד מתי?!"
ולכן, אין עצה אחרת, אלא, לעשות געוואלד אמיתי... ..

הרבי הוסיף בבת שחוק:

אם ידפקו על השולחנות כמו שצריך לדפוק על השולחנות - אזי יצטרכו לשבור את השולחנות... ואז לא יהיה היכן להניח הכוסות, ולאלה שישנים לא יהיה שולחן להישען עליו... ..
ובמילא מוכרחים השולחנות להשאר בשלימותם, אבל למאי נפקא מינה מה קורה עם השולחנות וכל שאר הענינים, העיקר הוא שצריכים את משיח צדקנו למטה מעשרה טפחים, ובגלוי ממש... ..

כששמעתי את הרבי מתבטא כך באותה התוועדות ידעתי שמשוהו יוצא דופן עומד להתחולל ברגעים הקרובים. כשרבינו רומז לנו שיש צורך לשבור שולחנות, אין ספק שמשוהו יוצא מגדר הרגיל יקרה כאן בקרב. הרי זה עתה אמר הרבי שאין ברירה וצריך לעשות רעש גדול, אז מן הסתם זאת עת רצון מיוחדת ואם נעשה כמצווה עליו - יתכן שזוכה לבוא את הגאולה ברגעים הקרובים ממש.

כשחסידים חשים כך, ברור שהשירה לא הייתה יכולה להיות "סתם" עוד ניגון שנמשך חמש או עשר דקות לקראת השיחה הבאה. משוהו יותר רציני יקרה עכשיו. וזה אכן קרה, החסידים החלו לשיר בעוז ובעוצמה את הניגון "ווי וואנט משיח נאו" (במנגינה מיוחדת וקצת שונה מהרגיל) ובאופן ספונטני כולם "החליטו" שלא מפסיקים לשיר עד שהמשיח מגיע. הרי רבינו אמר שצריך "לעשות געוואלד"... החסידים פרצו בשירה אדירה והם אכן סירבו להפסיק. השירה התחזקה והתגברה ובשלב מסוים השירה הפכה לקריאות קצביות ללא מנגינה "ווי וואנט משיח נאו. ווי וואנט משיח נאו". רבינו, שבשל דבריו המהדהדים קמה כל הסערה הזאת, דווקא לא עשה תנועות מיוחדות בידי ומראה פניו לא הראה שום תחושה מיוחדת, אבל מסביבו האווירה הייתה מתוחה ומחושמלת.

במהלך השירה היו רגעים שהחסידים המבוגרים יותר ניסו להשקיט את השירה אבל הבחורים הצעירים לא נתנו להם. השירה נמשכה כשעה וחצי - פרק זמן כזה שמעולם לא נמשך כל כך במהלך ההתוועדות עם הרבי.

כשנגמרה השירה בסופו של דבר אמר הרבי את המילים הבאות:

בשעת ההקפות נהוג להכריז: "עד כאן הקפה א", "עד כאן כאן הקפה ב", וכן הלאה. אמר מעם כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, שאם לא יכריזו "עד כאן הקפה א" - לא יידעו מתי להפסיק ובמילא, לא יוכלו ללכת להקפה ב', ועל דרך זה בהקפה ב' שלא יוכלו ללכת להקפה ג'... ..

מהמילים האלה - כמו ממראה פניו של רבינו במהלך השירה - היה נראה שרבינו לא היה לגמרי מרוצה מתגובת הקהל לדבריו על "עשיית רעש אמיתי" ו"לשבור את השולחנות" - מסתבר שהוא רצה משהו עמוק יותר ורציני יותר משירה נלהבת הנמשכת שעה וחצי.

היתה מן הרגשה של חוסר אונים - אז מה צריך לעשות? תחושתית האישית הייתה שהרבי כיוון בדבריו גם אל העולם היהודי כולו. זה יפה ומרגש שב"77' הפוכים את השולחנות, אבל לא רק לזה כיוון הרבי - הרבי רצה שהזעקה לגאולה תרעיד ותזעזע את העולם היהודי בעשייה למען זיורו בוא הגאולה. לא מספיק שבבית מדרשו של הרבי בברוקלין מרעשים על הגאולה. כל העולם היהודי כולו חייב לזעוק "עד מתי". וכשכל העולם היהודי ישיר שעה וחצי בכל כוחו עד מתי באמת - אז בוודאי תבוא הגאולה.

ווי ואנט משיח נאו

אצל רבינו ראינו תמיד יחס מיוחד ומופלא לילדי ישראל. במהלך כל שנות הנהגתו ייחד רבינו זמנים מסוימים בהם הוא עצמו השתתף בינוסיו ילדי ישראל ובמהלכם הוא אף נשא דברים ישירות אל הילדים. שיחות אלה היו קצרות יותר מהתוועודות הארוכות, הרב, מנהיג ישראל ש"יכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד", התאים את סגנון דיבורו וכן את תוכן דבריו לרמתם של הילדים. עם השנים, למרות שזמנו נעשה יקר יותר ויותר, הגביר הרבי באופן בולט את כמות הזמן שהוא שהה

"כשרק מזכירים את שמו הקדוש של הרבי מליובאוויטש זי"ע חייבים כולנו להתעורר ולבקש ולהתפלל על הגאולה"

דברי התעוררות שאמר כ"ק אדמו"ר ממאקאווא שליט"א בקשר עם יום ההילולא של רבינו בדגש על עניין הציפיה לגאולה לאור זעקתו ופעולתו של רבינו זי"ע"א

מלמטה - "כל אשר ביכולתכם" - להתפלל ולעורר רחמי שמים ולהיות מוכנים ממש לביאת הגאולה.

"עיקר עניינו"

כפי שאמרנו, אין רשות לאיש לדבר הרבה בשבח צדיק הדור שאין לנו בזה שום שמץ של השגה. הדור שלנו כל-כך רחוק מהשגת דרגתו ומהותו של הרבי, ורק בחסד הכי גדול ונפלא שהקב"ה עשה עם דורנו, הוא שתל בו את נשמתו הקדושה של הרבי, כאשר הדור מצד עצמו אינו שייך כלל לנשמה גבוהה כמו של הרבי.

אך למרות זאת, למרות שלנו אין שום השגה, חובה עלינו לספר לבנינו על איש האלוקים שהתהלך בקרבנו. כדי שידעו שצדיק הדור, איש האלוקים, ממשיך גם עכשיו את שפע הקדושה למטה, ואדרבה - ביתר שאת ויתר עוז.

כולנו זוכרים מה קרה בג' תמוז ההוא. איך מקצה השמים ועד קצה השמים הודעונו מהשמעה על הסתלקות הרבי, וזו עצמה הייתה תופעה פלאית באופן של אין שיעור ואין קץ. עצם הצער וקדושת כלל ישראל, שאפילו הפשוטים ביותר שבהם זכו להיות מושפעים מהאור הגדול הזה.

כל יהודי, יהיה מי שיהיה, חש ומרגיש עד כמה צדיק הדור, הרבי מליובאוויטש זצוק"ל, מסר נפשו להתפלל בעד כלל ישראל. כל יהודי נוכח והרגיש בכוחו הגדול של הרבי להמתיק דינים ולבטל גזירות.

ובטוחים אנו, ככתוב ב"ספר חסידים", שמה שהצדיק עוסק בו בסוף ימיו הוא עיקר עניינו - שהרבי בוודאי לא נח ולא שקט עד להגשמת "עיקר עניינו": הבאת הגאולה האמיתית והשלמה ובניין בית המקדש במהרה בימינו.

(תיתי להם לשבועון "כפר חב"ד" שתמללו את הדברים מפי כ"ק האדמו"ר שליט"א ומובאים פה באדיבותם)

האדמו"ר ממאקאווא שליט"א
בציורו הק' של רבינו זי"ע"א

וביאת המשיח - הרי לאחר ההסתלקות של הרבי, המשה רבינו של הדור - ההחילה התקופה של "זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל". התקופה שמחייבת אותנו לחיות בחזקתה ובפנימיות ובהתקשרות יותר עם הוראותיו ותורתו של הרבי, ובמיוחד בענין הכי עיקרי שלו - הציפיה לגאולה וההכנה לביאת המשיח.

התמצית של כל מה שהרבי מליובאוויטש זצוק"ל, צדיק הדור, רצה לחנך ולהדריך את כל אנשי דורו - כפי שראינו במוחש כל השנים - היא הציפיה לבנין בית המקדש ולגאולה שבה תהיה שלמות תיקון כלל ישראל. במיוחד בשנותיו האחרונות בעלמא דין, כאשר כל מי שלב בקרבו התרגש והתעורר לראות את הרבי זועק ומעורר על כך יומם ולילה, על ענין הציפיה לגאולה.

חייבים אנו לשוב ולהתבונן למה באמת התכוון הרבי בשיחותיו הקדושות באותן שנים האחרונות. מי שזכה להיות נוכח בשעת אמירת השיחה בכ"ח בניסן ה'תש"א כשהרבי אמר את המילים הידועות "אני את שלי עשיתי" - לא יכול לרגע אחד להפסיק להתבונן בעומק משמעות הדברים.

הרי הרבי כל מציאותו היא טוב, למען כלל ישראל, ובודאי שכשאר את המילים החריפות באותה שיחה לא נתכוון חלילה לקטרג על עם ישראל או על החסידים שלא עשו מספיק. כשהרבי אמר: "אני את שלי עשיתי ומעתה אני מטיל עליכם לעשות את שלכם" - אין אלו חלילה דברים פשוטים שנאמרו רק במצב רוח של התרגשות וסערות נפש - זה הרבה יותר עמוק.

נראה שהרבי התכוון בדבריו בכ"ח ניסן לא חלילה לדברי מרירות או ביקורת, אלא לבשורה טובה ונפלאה: "אני את שלי עשיתי". היינו - הבאתי כבר את מעשי הגאולה לנקודה של גמר ושלימות. וכעת כל רצוני הוא רק לזכות גם את כלל ישראל בהבאת הגאולה. מנהיג הדור, "יעיא מהימנא", תמיד נמצא ביחד עם הכלל, ולכן ביקש ואמר שרוצה לזכות אותנו, "עשו אתם כל אשר ביכולתכם".

במדרש על מגילת אסתר כתוב שמשו רבינו שאל האם יש צדיק למטה בעולם הזה, ואמר שאני אפעל למעלה והוא יפעל למטה. וזהו "אני את שלי עשיתי, ואתם עשו כל אשר ביכולתכם". הרבי יפעל למעלה, אך הוא רוצה שאנחנו נפעל

יומיים לפני הסתלקותו של אבינו זצוק"ל, כשחזר מבינת-המדרש, דיבר לפתע על כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל (זה היה לפני ג' תמוז תשנ"ד) ואמר: "אינכם יודעים כלל על גדלותו של הליובאוויטשער רבי שליט"א, שהיא למעלה מעלה מכל ההשגות שלכם!".

אינני יודע לאיזה עניין אמר את זה, שהרי בכלל לא דובר אז בנושא הזה, ואולי מן השמים סיבבו, בבחינת "רואה את הנולד", למען נדע להישמר ולהיזהר בכבודו. גם בקיץ שלפני זה דיבר בשבחים נוראים לאין שיעור ולאין קץ על גדלותו. יש דברים שחייבים לגלות ולספר, ולא נמנע טוב. כך אמר אבינו זצוק"ל:

"אינכם יודעים ואינכם מבינים כמה גדול וקדוש יהודי זה!" ובסגנון דומה הוסיף לרמז על גדלותו של הקדוש איש האלוקים, הרבי מליובאוויטש זי"ע.

שמעתי ממחזני גאב"ד קוממיות זצוק"ל, שלפני חנף לא יבוא, שהיה מעיין במאות ואולי אלפי שיחותיו ומאמריו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל, והיה מתפעל מהם כל-כך, עד שאמר שאי-אפשר אפילו בחוט השערה לתפוס אותו... והדברים פשוטים ואין צריך לאומרם אלא לסבר את האוזן. ואנו יודעים מפייהם של צדיקי אמת זצוק"לה"ה כמה הפליגו בגדלותו ובקדושתו של כ"ק מרנא ורבנא האדמו"ר הגה"ק מליובאוויטש זצוק"ל.

אשרי הדור שאיש זה היה שרוי בתוכו! כמה רבבות אלפי ישראל החזיר לאמונה. לא מהיהם ולא מאתמו, אלא מלפני חמישים ושישים שנה, עוד בטרם קיבל את עול ההנהגה. וזכור לכולנו שכאשר כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל קיבל את ההנהגה, הוא התחיל לעורר ולהרעיש על ענין התשובה, והכריז שאנו בדור של בעלי-תשובה. אף אחד לא הבין על מה הרעש הזה, וכיום אחרים מתלבשים באצטלה של החזרה בתשובה. חייבים לזכור ולהזכיר כי הוא, הרבי הקדוש זי"ע, היה הראשון שראה והכריז על הענין הזה.

שמעתי פעם מיהודי קשיש, שבשנת תשי"ב הגיע מאיטליה לאמריקה, והשתתף בהתעודות של י"ט כסלו, ואז אמר הרבי בין היתר: "ידועה האמרה מכ"ק אדמו"ר האמצעי זי"ע שכששני יהודים נפגשים, צריכים הם לשוחח בענין "ייחודא עילאה וייחודא תתאה", ואני אומר, שכששני יהודים נפגשים, עליהם לדבר ולטכס עצה כיצד להביא יהודי שלישי לאמונה, וזהו "ייחודא עילאה וייחודא תתאה!", והחסידי הישיר הזה היה מספר על כך בבכיות.

הגמרא אומרת במסכת שבת שאחת השאלות העיקריות שכל אחד, ובוודאי הצדיקים ומנהיגי הדור, נשאלים בואם למעלה: "ציפית לישועה?". גם חז"ל אומרים בפסיקתא שהקב"ה אומר: "עסקתם בתורה ובמצוות, ציפיתם לבניין ביתי?", ונאמרו שם דברים חריפים מאוד על חשיבות הציפיה לישועה, ולחכות ולהשתוק לבנין בית המקדש.

כשרק מזכירים את שמו הקדוש של הרבי מליובאוויטש זי"ע - שכה זעק והחזיר בעם ישראל את הציפיה לישועה ולבנין בית המקדש - חייבים כולנו להתעורר ולבקש ולהתפלל על הגאולה. מי שזכה לשמוע מפיו הקדוש, באופן של "אלה הדברים", באיזו רעהו וזעזוע חזקה פנימית עורר על הציפיה לגאולה - חייב הדבר לעורר ולזעזע את כל מהותו עד שלא יוכל לישון בשקט כל זמן שמשיח עדיין לא בא!

איננו יכולים ואיננו רשאים אמנם לנסות להשיג גדולתו ומעלותיו הקדושות של הרבי - אבל בפשטות, גם באותה בחינה של "הנגלות לנו ולבנינו", הרי בעינינו ראינו ולא זר ובאחינו שמענו ולא אחר - כל מי שזכה לשמוע בהתעודות קדשו את זעקותיו על אריכות הגלות, על כלל ישראל שיזכו להתגלות

במחיצת הילדים.

שנת תשמ"א היתה שנת מוצאי שביעית, שבתחילתה היה מתקיים בית המאבק מצוות מעמד "הקהל", בה ישנה הדגשה מיוחדת על הבאת הטף לבית המקדש. הרבי ביאר שמעמד הקהל זה שייך לא רק למוצאי יו"ט של סוכות, אלא זה שייך לכל השנה כולה, ובהתאם לכך ניצל הרבי את השנה הזו כדי לרומם את נושא הילדים. בחול המועד סוכות של אותה שנה נפל דבר. הרבי הקים ארגון לילדים. זהו כמובן הארגון המפורסם: "צבאות השם". מספר ימים מאוחר יותר, בהקפות של שמיני עצרת ושמחת תורה, ביקש רבינו לערוך הקפה רק עם הילדים. הוא ביקש שילדים מעל גיל בר מצוה לא ישתתפו בהקפות ורק יצפו מהצד. היה זה מחוזה מיוחד שלא התרחש מעולם. רבינו וקדק את ההקפות בליל שמחת תורה עם ילדי ישראל.

כמו בכל שנה בשמחת תורה היה רבינו בהתגלות מיוחדת והשמחה הייתה עצומה. הילדים הבינו שהרבי מעניק להם יחס מיוחד, ובהשראת תביעתו ובלתי פוסקת של הרבי להביא את הגאולה זעקו הילדים במקוה אל מול רבינו. ווי ואנט משיח נאו. הרבי עודד את הילדים בתנועות ידיים חזקות ומי שהתבונן במראה פניו הקדושות ראה שבאותם רגעים קרנה מהן שמחה גדולה.

החסידים שתמיד היו רגישים ל"עת רצון" אצל הרבי, הפנימו מיד שמשוה גדול ויצא דופן מתרחש עם הילדים ושהרבי רוצה שהפעילות המיוחדת עם הילדים תזרוז את הגאולה. וכן, בסיומו של אותו חודש תשרי, בסוף הכינוס שהרבי דיבר בו בפני הילדים, הציג הרב יעקב הענט (שהיה מהחסידים המקורבים לרבי ומנחה כינוסי הילדים) בפני רבינו שיר חדש שהילדים חיברו. והלחן היה של ניגון בת"י ידוע אך נחידש היה במלות הפזמון:

ווי וואנט משיח נאו (אנו רוצים משיח עכשיו).

המילים הפשוטות ואפילו, אולי, ילדותיות האלה, ביטאו את המסר שרבינו החזיר ללא הרף לעם ישראל. אהנונו חייבים לזעוק לקדוש ברוך שאתו רוצים את הגאולה תיכף ומיד. עכשיו. ללא שום עיכוב נוסף.

בפעם הראשונה שהילדים החלו לשיר את הניגון הזה בכינוס הילדים, רבינו חיך וראו על פניו הבעת שביעות רצון גדולה שהמסר הועבר. רבינו החל מוחא כפיים ומעודד את השירה בצורה מיוחדת במינה. הילדים שרו בחווקה עם רבינו ובית המדרש התרוכזם כולו. מאז, הפך הניגון הזה להמנון של ארגון "צבאות השם" והוא הושב בשמחה רבה כל פעם שהרבי הופיע לדבר בפני הילדים. גם בכינוסי הילדים שנערכו חסידי חב"ד ברחבי העולם הפך הניגון הזה להמנון והוא תורגם והושב בשפות רבות.

באותן שנים, שרו את הניגון הזה עם הרבי כמעט בכל התנועות. והרבי היה מעודד את השירה בידי בחווקה. כשהחסידים ראו עד כמה אוהב רבינו את הניגון הזה הם שרו אותו עוד ועוד. כמעט בכל הזדמנות אפשרית.

הניגון הזה היכה גלים בעולם היהודי. היו ששרו אותו ברצינות והיו ששרו מתוך חיוך אבל השיר הזה החל להישמע ביותר ויותר מקומות המסר של רבינו החל לנדוד: בליובאוויטש הפכו להיות ישירים יותר. פשוט שרים שרוצים משיח עכשיו.

בהתוועדות זאת חנוכה תשמ"א הקדיש רבינו שיחה שלמים להסביר שוב את חשיבות השיר "ווי וואנט משיח נאו". לתדהמתם של החסידים, דיך רבינו במילותיו של השיר באנגלית והסביר באריכות רבה את משמעות המלה "וואנט" באנגלית!

רבינו הקדים ואמר שראינו אצל גדולי החסידות בפולין שהיו לומדים הוראות בעבודת ה' גם ממילים בלועזית - כיון שכל דבר הוא בהשגחה פרטית. כמו כן, כשהגאון בעל "מנחת אלעזר" ממנוקאטש היה נוסע ברכבת, היה לומד הוראות בעבודת ה' מלמוד הוראה מהמלה המדויקת שבחרו הילדים כדי להביע את ציפיותם הפכה לבוא המשיח. הרבי הסביר באריכות מפתיעה, שבשפה האנגלית יש אפשרות לבטא את הרצון בכמה מילים שונות שמשמעותן היא לרצות. אבל, רואים שבהשגחה פרטית הילדים בחרו דווקא את המלה "וואנט" ולא מלה אחרת. מה המיוחד דווקא במלה הזאת?

משמעות המלה "וואנט" הוא מלשון חסרון. זאת אומרת רוצים משהו (לא כדבר נוסף ובהמשך למה שכבר יש, אלא) בגלל שמשוה ממשי חסר לנו.

וכן, הסביר הרבי, מרגישים הילדים - הבל שאין בהם חטא - לגבי המשיח.

הילדים יודעים שמשוה זה לא "עוד ענין" שאנחנו מבקשים כתוספת על מה שכבר יש לנו. הם יודעים שמשוה זה ממש הכל. בלי הגאולה אין כלום ולכן אנחנו מבקשים דבר שחסר לנו. זאת

הסיבה שהם בחרו את המלה "וואנט" דווקא.

הדיון הזה של רבינו במילותיו של שיר הילדים היה דבר יוצא דופן שהעביר לכולם מסר ברור וחד. רבינו מייחס רצינות רבה מאד לכל צעד שאנחנו עושים בכיוון של הבאת הגאולה. אנחנו מוכרחים להיות יותר יצירתיים ויותר תובעניים בתביעת הגאולה.

טענות ומענות

אך, כמו שקורה במקרים רבים, גם כאן היו כאלה שהרגישו שלא בנוח עם ההנהגה החדשה הזאת, והאופן שבו שיר של ילדים הפך להיות ניגון חסידי חדש בחצר הרבי. ולא סתם שיר אלא ניגון "תובעני" כביכול בו אנחנו דורשים את הגאולה תיכף ומיד.

לא עבר זמן רב ולאזני רבינו החלו להגיע שאלות וקושיות: כיצד ייתכן שמשתמשים בלשון שכזאת, "משיח נאו"? מה פתאום שרים שירים באנגלית? ובכלל, האם מתאים לדבר כך אל הקדוש ברוך הוא, שאנחנו רוצים משיח עכשיו? והרי לא ראינו הנהגה כזאת בדורות שלפנינו? הרבי דחה את כל השאלות האלה בתוקף רב ומי שהקשיב שם לב שרבינו התרעם על עצם השאלה.

באותן שנים לימד אותנו רבינו שהציפיה למשיח אינה איזה זכרון מהעיריה שאבד עליו הכלת. הציפיה למשיח היא חלק בלתי נפרד מהווייתנו היהודית ובל לנו לשכוח זאת.

בשיחת יום א' דחנוכה תשמ"א אמר רבינו (לקוטי שיחות חלק כ עמוד 458):

הרצון והבקשה של עם ישראל תמיד היו שהמשיח יבוא במהרה. ולכן אין שום מקום לכך שיהודי יגיד חס ושולום שהוא לא רוצה, או שהוא לא "מחזיק" או שלא נוח לו - שאומרים דורשים "ווי וואנט משיח נאו"

כל יהודי מתפלל ומבקש במילים ברורות בתפילת שמונה עשרה, כשהוא עומד לבדו מול הקב"ה והוא בוודאי אומר את האמרת: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", שזה במילים אחרות בקשה שמשוה יבוא במהרה. יותר מכך אומרים לאחר מכן: "לישועתך קוינו כל היום!"

אפילו אם הוא אומר זאת בתפילת שמונה עשרה בשחרית, ועכשיו, באותו יום הגיע זמנה של תפילת המנחה ומשיח עדיין לא הגיע, הרי לישועתך קוינו כל היום ובתפילת מנחה הוא שוב יבקש את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, שמשוה יבוא "מהרה" "נאו".

במילים אחרות, הסביר הרבי שהבקשה לגאולה היא לא המצאה או חידוש שלו אלא היא מעיקרי היהדות. מדי פעם היה רבינו מצטט מקורות מגדולי ישראל שהיו מדברים בלהט רב על ביאת המשיח כסבסר וחזיון הנהגתו בהגברת הציפיה לגאולה. רבינו חזר על הנקודה הזאת פעמים רבות ולדוגמא בהתוועדות שבת משפטים תשמ"ד:

הנהגה זו (לצעוק "ווי וואנט משיח נאו" וכיו"ב) אינה חידוש שנחדש בשנים האחרונות בארצות הברית... שכן, ישנם ריבוי פסוקים בתנ"ך שתוכנם - טענת בני ישראל שאינם מסוגלים לסבול עוד את קושי הגלות, ולדוגמא - הפסוק בוכריה (א, יב) "עד מתי אתה לא תרחם את ירושלים ואת ערי יהודה אשר זעמת", ומובן, שכאשר אומרים "עד מתי", הרי פירוש הדברים - שאלו מסוגלים להתמתין עוד...

וכמו כן ישנם כמה וכמה פסוקים בספר תהלים, מגילת איכה, וכיו"ב, שתוכנם טענת זעקת בני ישראל על שאינם יכולים לסבול עוד את ענין הגלות.

הבאת הגאולה – ענינו של כל אחד ואחד

עם הזמן המסר הפך להיות חד יותר. בהתחלה היה הרבי זועק "עד מתי" והחסידים צופים בו בהשתאות. לאט לאט התחיל הרבי להבהיר לנו שזה לא מספיק שרק הוא צועק. הוא רוצה שכל אחד מאתנו יזעק.

בשיחת פורים תשמ"ז, בעיצומה של סערת "עד מתי", שאל רבינו בעצמו מה הסיבה שהוא צועק ללא הרף על הגאולה.

וכן הוא אמר:

לאחרונה התעוררה שאלה: מהו פשר השינוי אשר דווקא בשנים האחרונות, הנה בכל התוועדות מדברים באריכות, ולעיתים קרובות ביותר - אודות הקץ והגאולה?

הרי היו התוועודיות רבות בשנים הקודמות וכן ריבוי התוועודיות ושיחות של רבותינו נשיאנו שלפני זה, ובהן אמנם

הזכירו, מזמן לזמן, אודות עניינים אלה, אבל לא עשו מזה עיקר גדול כל כך, ואילו עתה - בכל התוועדות משתדלים לבחור את המאמרים בענין זה ולחזור עליהם, ולהדגיש פעם אחר פעם את השייכות של הגאולה לכל אחד ואחד מישראל "למגדול ועד קטן"??

נקודת הדברים שביאר הרבי באותה שיחה היא שבעבר הייתה האחריות על הבאת הגאולה מוטלת על כתפי מנהיגי הדור, אבל בזמננו עברה האחריות לכל אחד ואחד מישראל.

עם זאת שהולכים ומתקרבים לזמן ד'בעתה" ו"ראשישנה" - הרי עכשיו נהיה הכרח גדול יותר לעסוק בזה, וממילא הדבר נמסר לכל אחד ואחד מישראל...

ועל פי זה מובן מדוע אין ברירה ומוכרחים לדבר פעם אחר פעם ולהרעיש ללא הרף אודות הקץ, אודות ימות המשיח וכל הפרטים שבה, כדי שידעו את העיקר... מעתה ההשתדלות להביא את הגאולה היא עבודת רבים, רבים כפשוטו, אנשים, נשים וטו"ן...

המסר התחדד והתבהר. הרבי הסביר לנו שלא נטעה לחשוב ולסמוך על כך שהוא עומד לחולל גם שמימי ולהביא את הגאולה בכוחות עצמו. לא די בכך שרבינו זועק ובוכה על הגאולה המתממהמת; הרבי רצה וביקש שהחסידים - ובעצם כל עם ישראל - יתבעו את הגאולה מהקב"ה. כל אחד צריך לעשות ככל יכולותיו כדי להשיג את בוא הגאולה, ולדעת ולהרגיש שזהו ענין אישי שלו.

אם משהו יצא מהתוועדות בזה זעק הרבי על אריכות הגלות בתחושה ש"הרבי מאד רוצה את המשיח" - הוא התמחץ את המסר. זה שהרבי מאד רוצה את הגאולה זה היה ברור לכל מי שזכה להכירו. כל ענינו של הרבי היה הבאת הגאולה, וכפי שהוא עצמו כתב - בהתבטאות נדידה - על עצמו, "מייום הולכי ל'חדר' ועוד קודם לכן התחיל להתרקם בדמיוני ציור גאולה העתידה". ברור אם כן שמשאת חייו הייתה בוא הגאולה.

אבל הרבי רצה לפעול לפעול דבר אחר. הרבי רצה להעביר אותנו אל מצב תודעתי שונה מזה שאנו נמצאים בו: הרבי רצה שכל אחד מאתנו יזעק "עד מתי!"; באמת. הרבי רצה שכל עם ישראל יבין ויפנים את חוסר ההיגיון שבמצב הגלות ויעשה ככל יכולתו לשנותו ולהביא את הגאולה.

זה היה המסר שרבינו רצה שנפנים - אל לנו לחכות שמשוה יגיע מעצמו. אנחנו צריכים להביא את המשיח. כל אחד מאתנו. עולם לא כמנהגו נוהגו! עם כל ההישגים הגדולים של העולם התורני - אסור לנו לשכוח את המטרה. אנחנו צריכים להיות שמחים ומאושרים על צמיחתה מחדש של היהדות בדורנו - אבל חס ושולום לוהספתק בזה. לקיים מצוות בהידור ולגור בסביבה תורנית ולהכריז: "אני את נפשי הצלתי" זה לא מספיק. חייבים תמיד לזכור שכל עוד הגאולה מתממהמת אנחנו נמצאים במצב של "חשך כפול ומכופל" ואין להשלים עם מצב שאור ה' אינו שורה בכל העולם. חייבים לזעוק על הגלות ולתבוע משיח - עכשיו!

את המסר הזה העביר רבינו שוב ושוב. בשיחת המזעזעת של כ"ח ניסן תנש"א, הזכורה היטב לחסידים, הבהיר הרבי בצורה הברורה ביותר שהוא כבר עשה את שלו בנושא הבאת הגאולה ועכשיו עובר הענין באופן מוחלט לידינו!

במאמר האחרון אותו הגיה הרבי באורח נדיד אף חילק, נתבאר באריכות הביטוי "כתית למאור":

גם כשישראל נמצאים במצב של הרחבה, הרחבה בגשמיות וגם הרחבה ברוחניות, אלא שהם נמצאים בגלות, הם שבורים ונדכאים (כתית) מזה שהם בגלות. ועל ידי הכתיב דישראל מזה שנמצאים בגלות, מגיעים להמאור.

מתוך שמחה

אך לא רק דמעות היו שם. עם הרבי חוינו התרגשויות עמוקות ורבות של שמחה לקראת בוא הגאולה. הציפיה והאמונה אותה החזיר לנו הרבי היו מלאות חיות ושמחה. ההכרה שדורנו הוא דור הגאולה וההרגשה הפנימית ש"הנה הנה משיח בא", היו סיבה לשמחה האמתית.

הרבי אף אמר פעמים רבות שהצעקה "עד מתי" עצמה צריכה להיות מתוך שמחה. וכך אמר רבינו בשבת שירה תשמ"ז:

אמנם יש הטוענים שצריכים אמנם לצעוק עד מתי אבל אף על פי כן מכיוון שנמצאים ביום השבת, ש"אין עצב בו" ואדרבה: וקראת לשבת עונג אין מקום לצעוק עד מתי שהרי צעקה זו קשורה עם הצער של הגלות

על כך אומרים להם - אדרבה, צעקו "עד מתי" מתוך שמחה...

יציאת כל בני ישראל והשכינה מגלות - בודאי ובודאי שצריכה להיות מתוך שמחה הכי גדולה ומכיוון שכן תצקע "אלאי גלות" מתוך שטורעם ושמחה הכי גדולה!

ואכן, פעמים רבות לאחר שיחה סוערת על משיח היה הציבור פוצח בניגון שמח או בשירת "עד מתי" ורבינו היה מעודד את השירה בהתלהבות.

את הנקודה הזאת חידד הרבי מאד בשנת תשמ"ח - שנה בה דיבר רבינו ללא הרף על שמחה. לקראת סוף השנה, הגביר הרבי את הדיבורים על שמחה ובשבת של חודש אלול השמחה בבית המדרש עלתה לגבהים מיוחדים.

בהתוועדות שבת כי תצא אמר רבינו את הדברים הבאים:

במשך כל הדורות זונג הגלות ציפו בני ישראל להתפללו בכל יום ויום לביאת המשיח, ועל-אחת-כמה צדיקי ונשיאי ישראל שאצלם הייתה התשוקה והגעגועים כו' לביאת המשיח בתוקף הכי גדול, וכמה מהם מסרו נפשם לדחוק הקץ (למרות

האזהרה שלא לדחוק את הקץ), כידוע בדברי ימי ישראל; אבל, אעפ"כ אין זה מגיע לה"שטורעם" על דבר ביאת המשיח שהתחיל כ"ק מורי וחמי אדמו"ר ונשיא דורנו בהכרתו הידועה ב"קל קורא" שנדפס בשעתו (לפני יתרו מארבעים שנה) - לאלתר לתשובה לאתרו לגאולה, לאלתר דייקא,

תיכף ומיד ממש.

ובמהדגשה - שאין זה דחיקת הקץ כלל, כי אם מפני שכבר הגיע זמנה של הגאולה.

...אמנם, מאז ההכרזה "לאלתר לתשובה לאתרו לגאולה",

וה"שטורעם" לביאת המשיח - עברו כבר עשרות שנים,

ומשיח צדקנו עדיין לא בא...אם כן נשאלת השאלה:

מה עוד לעשות שלא עשו עדיין!?!

יש לומר, שהדבר שיעדיין לא עשו בשביל לביאת המשיח הוא - עבודת השמחה הרצויה בשביל לביאת המשיח.

בהמשך השיחה הבהיר רבינו את דבריו. ודאי שהיתה שמחה

של מצווה במהלך הדורות, אבל עדין יש מקום להוסיף "שמחה בטהרתה" כדי להביא את הגאולה. צער הגלות הקשה תמיד על יהודים לשמוח שמחה בטוהרתה, אבל עכשיו הגיע הזמן

"לצאת בקריאה והכרזה על הוספת מיוחדת בשמחה כדי

להביא את המשיח".

מיד בסיומה של אותה שיחה פרץ הקהל בניגון שמחה שהיה אהוב על רבינו, ניגון ההקפות של אביו כ"ק הגאון הקדוש רבינו לוי יצחק זצוק"ל זיע"א, ולפתע קם רבינו מלא קומתו ורקד יחד עם הקהל בשמחה רבה ועצומה.

וכן, כשם שמצינו את עצמנו פעמים רבות מצטרפים לבכיית הרבי וזעקתו הכואבת על התמהמהות הגאולה, כך מצאנו את עצמנו שמחים עם הרבי בשמחה אדירה מתוך ציפיה לגאולה. שמחה זו חזקה ומחזקת, עוררה ומעוררת את כלולו לפעול על עצמו ועל זולתו לדעת שאנו נמצאים ברגעים האחרונים של הגלות. הגאולה בוא תבוא. בקרוב. עלינו מוטל להתכונן לכך על-ידי קיום עוד ועוד מצוות, וזיכוי יהודים אחרים בקיומן. >

"ההזדמנות השמימית שהוחמצה"

ההזדמנות המופלאה לכוף הגאולה שהתעוררה בתשרי תשכ"א, הדמעות של מרן ה"בית ישראל" זי"ע, והדוסבר דפלאי של מרן ה"פני מנחם" זי"ע

להחסידי אפילו מלה אחת, וראיתי כיצד פניו מרצינות ועיניו מאדימות. אני נחרדתי כולי, מעולם לא ראיתי כך את ה"בית ישראל".

המשכתי וסיפרתי שכמה ימים אחר כך, בליל סוכות, זכיתי להיות בתוך הדירה ליד הסוכה הקטנה שהייתה שם במרפסת. ישב שם הרבי ולידו רבי שמואל לויטין זצ"ל, הרב של 770, וגם הרבנים מארץ הקודש. התעוררה אז שאלה בנוגע לבחורים שבאו מהארץ, איך עליהם לנהוג בנוגע ליום טוב שני של גלויות. יש בזה שיקולים הלכתיים שונים, כמו האם "דעתו לחזור", או לא; האם "אשתו עמו" ועוד.

גם הרבנים עצמם לא הגיעו למסקנה בנוגע לבחורים, ותוך כדי הסעודה הרב גרליק הציג את השאלה בפני הרבי. עוד לפני שהוא הספיק לפרט את צדדי ההתלבטות, הרבי הגיב: "יום טוב שני של גלויות? הרי יכולתם לחסוך את זה לגמרי!" הרב גרליק מיד התחיל להגיד, "אנחנו מסכימים, אנחנו פוסקים..." אבל הרבי עשה עצמו כלא שומע, ומיד עבר לדבר על שאלה אחרת, בנוגע לברכת כהנים.

כשאמרתי את המילים "יכולתם לחסוך את זה לגמרי", ראיתי שתי דמעות זולגות מעיניו של ה"בית ישראל". עיניו היו אדומות, והוא נאנח ואמר: "אוי ווי, שיהיה כבר טוב". אחר כך הרים את ראשו, נעץ מבטו בתקרה ושקע בדבקות וחזר כך עוד פעמיים: "אוי ווי, שיהיה כבר טוב".

זכיתי להיות בקרבה עם אחיו הצעיר של האדמו"ר, ה"פני מנחם" זיע"א, שלימים נהיה גם הוא האדמו"ר מגור, אחרי הסתלקותו של אחיו ה"לב שמחה" זיע"א. סיפרתי לו בשעתו את הסיפור הזה, והוא התבטא שזה ממש על דרך הסיפור הידוע עם האר"י הקדוש ותלמידיו שפעם בערב שבת אמר להם האר"י, "מה דעתכם שנלך להתפלל מנחה עכשיו בהר הבית?", הם היו בצפת, וברור היה שהכוונה הייתה על ידי קפיצת הדרך. כל התלמידים הסכימו מיד, רק שניים ביקשו ללכת להודיע לנשותיהם. כששמע זאת האר"י נאנח ואמר: "היה לכם עת רצון מיוחדת. אם הייתם מסכימים, היינו יכולים להביא את הגאולה".

כעבור כמה שנים ביקש ממני ה"פני מנחם" לחזור שוב על הסיפור, ואז הוא אמר, "אהה, עכשיו אני מבין!". הוא סיפר שהיה בביקורו אצל הרבי, והרבי ביקש ממנו: "תמסרו בבקשה דרישת שלום לשני האחים, לידיד המוכר, ולידיד הלא מוכר". "אני חשבת", אמר לי, "שהידיד המוכר זה ה"לב שמחה", שביקר אצל הרבי חמש פעמים, וכן גם אמרתי לאחי, האדמו"ר ה"בית ישראל" כשכונסתי אליו. בתגובה הוא תפס בזקנו, הביט עליי במבט אלכסוני כזה, ואמר: "אחי היקר, כך הוא אמר לך? אנחנו מכירים היטב אחד את השני". ואני התפלאתי: הם הרי לא נפגשו, לא התכתבו ולא דברו בטלפון? אבל עכשיו אני מבין. אם בשעה שמוסיים ברכה מאחי האדמו"ר, אז הרבי נעמד מלאו קומתו ביראת כבוד; ואם בשעה שסמפרים על עת רצון לגאולה שהייתה אצל הרבי, אז אחי האדמו"ר מזיל דמעות - אני רואה שהם אכן מבינים היטב האחד את השני..."

האדמו"ר ר". שוב ביררתי: "האם האדמו"ר שאל עלי?", וגם הוא התחמק ואמר: "מה זה משנה?". אמרתי לו שתכונתי להיכנס לאדמו"ר למחרת, בראשון בלילה, אחרי שאנוח קצת, אבל הוא אמר שחשוב שאנס עוד באותו יום. הגעתי במוצאי שבת, וה"בית ישראל" קיבל אותי במאור פנים. הוא ישב עדיין בבגדי השבת, עם הספדיק, והייתה לו הדרת פנים בלתי רגילה, ועיניים חודרות. אמרתי לו שביצעתי את השליחות, וגם העברתי את דרישת השלום ואת האיחולים, וכשסיפרתי לו כיצד הרבי נעמד מלאו קומתו ואיחל שהברכות יתקבלו, הוא מאוד נהנה.

אחר כך הוא אמר: "נו, יוסל, תאמר איוו תורה פרטית שהרבי מדבר ברבים". תהיתי לפרש כוונתו, "תורה פרטית"? האם הכוונה ל"יחידות"? אבל הוא אמר: "לא". "מדבר ברבים"? האם הכוונה לשיחות בהתוועדות? ושוב האדמו"ר אמר: "לא". אמרתי: "אולי מה שהוא מדבר בסעודה הפרטית?", ואז הוא אמר: "כן".

את סעודת החגים קיים רבינו זיע"א בדירת הרבי הקודם, וגם חלק מזקני החסידים ומהאורחים הנכבדים הוזמנו לסעוד שם. במוצאי יום כיפור זכיתי לעמוד בחוף ליד הדלת ונוכחתי במשהו מאוד מעניין שהיה שם, אבל חשתי קצת ולא ידעתי איך הענין יתקבל אצלו.

אמרתי: "יש לי משהו לספר, אבל אני לא יכול לספר את זה כאן". אבל הוא מיד אמר: "נו, הרי את זה אני רוצה לשמוע!".

בכלל, הוא שאל הרבה שאלות לגבי סדר הישיבה ומאד התעניין בפרטי הפרטים. אמרתי לו שזה נשאר כמו שהיה בחיים חיותו של הרבי הקודם, שממין יושב הרב שמריו גוראריה, החתן המבוגר יותר, והרבי יושב מצד שמאל, ובדרך ארץ שכו, ממש באימה ופחד, כאילו שהרבי הקודם נוכח במקום.

הוא המשיך ושאל האם שמים שם כיסא בראש השולחן עבור הרבי הקודם? חלזתו האם הן מכוסות במפה? גביע? על כל השאלות הללו עניתי שכן, רק כששאל האם יש יין בגביע לא ידעתי לענות משום שלא ראיתי.

תיארת לי האדמו"ר איך שבימים הנוראים, ולאורך עשרת ימי תשובה, הרבי מאד רציני. זכיתי לעמוד קרוב מאד לרבי בתקיעות של ראש השנה, שאז היו בכיות נוראיות, וגם ביום כיפור היה מבט רציני מאד - והנה במוצאי יום כיפור הרבי נכנס לדירה של הרבי הקודם בקומה העליונה ב-770 וכולו זורח, ופניו קורנות בשמחה מיוחדת.

היו שם רבנים שהגיעו מהארץ, והרבי אמר: "כתוב בעיתונים שהגיעו לכאן רבנים חשובים מארץ הקודש. נו, אז בתור רבנים תסכימו ותפסקו שמשיח יבוא מיד!" בתגובה ענה המבוגר שבין הרבנים: "וכי אנחנו צריכים להסכים? מי אנחנו? שהרבי יסכים!" ברגע אחד פניו של הרבי השתנו לגמרי, חלף מאור הפנים שהיה, והרבי נאנח ואמר, "אוי, על ההסכמה שלי אתם מחכים?" הרב ששונקן עוד הסיפק לתת לאותו רב צביטה, והוא מיהר לנסות לתקן, "כן, כן, אנחנו מסכימים..." אבל הרבי כבר לא התייחס לזה.

תוך כך, שני שאני מספר את זה, ראיתי שהאדמו"ר החל כאילו להתחוק במקומו. הוא הקשיב בדריכות כזו, כמי שלא רוצה

רבינו הק' זיע"א הסביר וביאר אשר מאז מתן תורה, כאשר "יורד ה' על הר סיני" הרי התורה היא זו שקובעת את המציאות בעולם, בהיותה ה"דפטריות ופקסאות" של בריאת העולם.

ומכיון ש"תורה לא בשמים היא", נתן הקב"ה ל"מאן מלכי רבנן" את הכח לפעול ולקבוע את המציאות בעולם באמצעות פסקי הדינים שלהם.

כן, כאשר הגיע אב"ד קוממיות הגר"מ מזולזון זצ"ל אל רבינו זיע"א, ביום י"ב אלול תש"ג, ואמר שבתור "שכן טוב" הוא רוצה לקבל את ברכת הרבי עבור מוסדות לויבאוויטש בקרית-גת (השוכנת ליד קוממיות), הרבי ברכו: "שיהיה קוממיות בכל הפרטים ובכל העניינים". כאשר הוזכר הלה שיש קשיים בהשגת האמצעים לקיום המוסדות, שבהם כאליף תלמידים, כן ירבו, הורה לו הרבי להקים בית-דון ולפסוק הוראה לגבי ברכתו של הקב"ה להצלתם הכלכלית של מוסדות אלו. הרבי אף הצביע בפניו על הלכה ברמב"ם שתיה: המקור לפסק-דן, ובירכו שהפסק שלהם יתקבל במרומים ויפעל פעולתו. ואכן כך עשו, וראו בפועל שהדבר פעל פעולתו.

גם בענין ביאת הגאולה, ביקש רבינו זיע"א מרבנים פוסקי הלכות אשר יפסקו כי הגאולה מוכרחת לכוף.

להלן נביא מארוע מעניין שכזה:

מספר הגה"ח רבי יוסף צבי סגל שליט"א, ראש כולל "צמח צדק" בירושלים עיה"ק:

לקראת חודש החגים תשכ"א התארגנה קבוצה היסטורית לחצר רבינו זיע"א, וגם אני הצטרפתי לנסיעה.

לפני נסיעתי הייתי אצל מרן ה"בית ישראל" מגור זיע"א, שהיה לו מנהג לקרב בחורי ישיבות מחוגים שונים, וגם אני זכיתי לקרבה מיוחדת אצלו. סיפרתי לו שאני מתענד לנסוע אל רבינו והוא אמר שברצונו למסור עמי שליחות מיוחדת. הוא העביר לי את השליחות, והוסיף בזה הלשון: "זאלסט גריסן דעם לויבאוויטשער רבין, אינעם ווינטשין א כתיבה וחתומה טובה פון מין נאמען" - מסור דרישת שלום לרבי מליובאוויטש, ותאחל לו בשמי כתיבה וחתומה טובה".

כשנכנסתי ליחידות אצל רבינו, בתום היחידות, הוספתי שיש לי שליחות מהאדמו"ר מגור ומסרתי אותה לרבי, הוספתי את המילים שביקש למסור, וברגע שאמרתי את המילים "אינעם ווינטשען" (-ותאחל לו), הרבי נעמד מלאו קומתו. בסיום הברכה אמר בפנים מאירות: "אמן! שהקב"ה יעזרו שהברכות שיהודים מאחלים איש לרעהו יתקבלו".

חשתי התעלות מיוחדת מכך שלי הייתה הזכות לגרום לרבי כזו נחת רוח.

חזרנו ארצה ביום חמישי, ולמחרת ביום שישי נפגשתי עם אחד מהמקורבים ל"בית ישראל". הוא שאל אותי: "היית כבר אצל האדמו"ר? שמעתי שהייתה לך שליחות מסוימת". מיד אמרתי: "מאיפה אתה יודעת? האם האדמו"ר שאל עלי?". הוא התחמק מתשובה, אבל הדבר נראה לי תמוה.

גם למחרת, בשבת בבוקר, כשפגשתי את גיסי שהיה חסיד וגר מהמקורבים לאדמו"ר, הוא שאל: "נו, היית כבר אצל

מעט מן הים העמוק והרחב של מענות הקודש המופלאים בכתב ידו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א במגוון תחומי עבודת ה' ושאלות והתמודדויות החיים

מתוכה שהיו נוגעות להבנת המענה, כדי שיוכל המזכיר לדייק במענה ולכתוב לשואל בהתשובה מתייחסת לשאלתו מתאריך פלוני.

מכיון שזמנו של רבינו קצר היה, חסך בו רבינו ככל הניתן, וכך סגנון מענות אלו לרוב הינו קצר ביותר, כאשר הרבי משתמש ב'טכניקות' שונות כדי לחסוך בזמן. לדוגמה: פעמים רבות הרבי היה משתמש בלשונו של השואל ומסמן עליה בחץ, כמו לדוגמה על השאלה האם ללכת למקום פלוני, היה הרבי מוחק את המלה "האם", וכך התקבל מענה בלשון השואל, שעליו "ללכת למקום פלוני". לפעמים היה הרבי עונה על ידי סימון הערה על משפט מתוך השאלה, עליה היה מעיר משהו, ומתוך כך היה עונה למעשה.

פעמים רבות היה הרבי כותב בקיצור נמרץ, בשורות ספורות, את המענה, ומוסר למזכיר להקלדה. לפעמים היה הרבי מוסיף הוראות למזכיר, כמו "מהיר", היינו להזדרז במיוחד בשליחת המענה. או לפעמים - להוסיף נוסח קבוע שהיה רבינו עונה לשאלות רבות, כמו "הנהגה יומית על פי המבואר בשולחן ערוך" - רבינו היה מתחיל את המשפט "הנהגה יומית...", ומשאר למזכיר להשלים את המשפט.

אם כן, בעוד ומכתבי רבינו מוכרים לכל מסדרת הספרים המופלאה "אגרות קודש", מהם נדפסו עד כה שלושים ושניים כרכים, אשר מכונים לע"ע אך ורק את המכתבים שנכתבו עד לשנת תשל"ז (ובימים אלו מכונים לדפוס המשה כרכים של 'השלמות' - מכתבים עד שנת תשל"ז שהגיעו לידי המערכת רק לאחר צאת הספרים לדפוס, אלה מלבד לכרכים העתידיים לראות אור מהשנים הבאות), הרי שמענות הקודש ברובם לא מכונים בכפיפה אחת.

כדי לתת 'טעימה' של טיפה מן הים הגדול, ליקט "המודיע"

עליו, ואזי היה המכתב נשלח לנמען.

אלה היו מכתבי המענה השוטפים, אך גם באותן שנים היה הרבי בעצמו כותב את המכתבים הארוכים יותר - לרוב היו אלה המכתבים התורניים והשכליים, בעוד ואת מכתבי המענה השוטפים על שאלותיהם ובקשותיהם של אנשים היו מקלידים המזכירים מפי הרבי.

ככל שחלפו השנים, כמות המכתבים שהצטברו מדי יום על שולחנו של רבינו הלכה וגברה, והגיעה למספר עצום עד מאוד. בראשית שנת תשכ"ח נסתלק המזכיר רבי משה לייב רודשטיין, ומני אז החל סדר חדש:

האופן האחד בו השיב רבינו למכתבים היה באמצעות מכתב בעל נוסח כללי אותו היה רבינו כותב לכל תקופה, לרוב בהקשר לחגים ותאריכים בלוח השנה היהודי והחסידי, המכתב היה נשלח לשואלים, כשבסופו "נ.ב." המכיל מענה פרטי לשאלותיו. את נוסח התשובה - שלפעמים השתרעה על פני עמוד שלם ונמשכה בגב המכתב, ואף בעמוד נוסף - כתב רבינו בעצמו, בכתב יד קודשו, והמזכירים הקלידו את התשובות.

אלום הדרך העיקרית בה ענה רבינו מני אז ולאורך כל השנים הבאות הייתה ה'מענות'. רבינו היה כותב בכתב יד קודשו על גבי פתקאות מענה - שיכל להיות קצר עד מאוד - והעתיקת המענה הייתה מועברת לשואלים על-ידי המזכירות.

רבינו היה נוהר ביותר וביותר על שמירת הפרטיות של השואלים, בעצמו היה פותח את המעטפות, והיה קורא בעצמו את השאלות. ומאחר שנהג בחסכנות מופלאה, היה משתמש לכתבת המענה בגליון דף השאלה עצמו. אך מאחר שלא רצה שאיש יראה את מכתב השואל, לכן היה חותך את תורף השאלה, והיה משאיר רק את שמו של השואל, בכדי שידע המזכיר למי להפנות את התשובה ולהיכן לשלוח בחזרה את המכתב, כמו כן לא פעם היה משאיר את תאריך השאלה, או מילים אחרות

אות מכתבים הגיעו מדי יום לשולחנו של רועה ישראל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זיע"ע, המכתבים הגיעו ממגוון עצום של אנשים - רבנים ויושבים על מדין ששאלו שאלות בתורה ובהנהגה; אנשי ממשל וצבא ששאלו בעניינים הנוגעים לבטחון ושגשוג גשמי של כלל ישראל; פרופסורים ואנשי אקדמיה ששאלו שאלות ביסודי האמונה; כל סוגי עמך בית ישראל שביקשו את ברכתו הקדושה בתחומים שונים והתייעצו כיצד לנהוג בענייני בריאות, פרנסה, מגורים, חינוך הילדים וכו' וכו'.

המכתבים כולם היו מגיעים ישירות לידי הק' של רבינו זיע"ע, שהקפיד לפתוח בעצמו את המעטפות ולקרוא כל מכתב ומכתב. רבינו ענה לכל אותם אנשים, והילך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, החריד אמונה, תבע חיזוק בתורה ומצוות והשפעה על הזולת, והטעים את הדברים שיתלבו בשכלו ונפשו של האדם. כך מצויים היום בידינו אלפים רבים של מכתבים מאירי עיניים ומרפאי נפש עם הדרכות בכל תחום העולה על הדעת, מכתבים מלמדי דעת בתחומי אמונה והשקפה שונים, מענות לאתגרים השונים עמם מתמודדים אנשים, וכו' וכו'.

סדר כתיבת המכתבים היה אשר מדי יום נכנס לחדרו הק' של הרבי מזכירו הנאמן איש האשכולות רבי משה לייב רודשטיין זצ"ל (אשר הופקד על הקלדת המכתבים בלה"ק ובאידיש. את המכתבים באנגלית הקליד המזכיר רבי ניסן מינדל), רבינו היה קורא מכתב שקיבל ומכתב לו את תוכן המענה בעודו קורא כבר את מכתב השאלה הבא, כך שבסיים הכתבת המענה היה הרבי מתחיל מיד לענות כבר על המכתב הבא, וכך בוד קורא את השאלה הבאה... רבי משה לייב היה רושם את הנקודות ולאחר מכן מקלידן במכונת כתיבה, ואלה היו נכנסים לאחר מכן לרבי שהיה עובר עליהם, מתקן משמיט ומוסיף לפי הצורך, והמזכיר היה מתקן, מכניס שוב לרבינו שהגיה את המכתב שוב וחתם

אשר הזהב

תמונה באדיבות - JEM

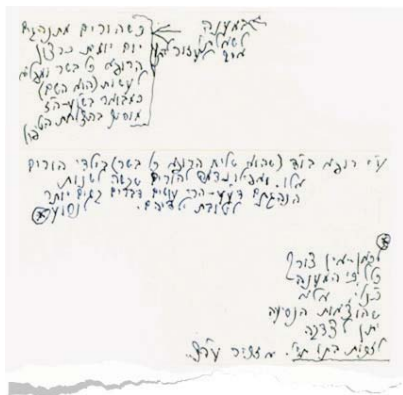
י.מ. זילברברג

תודתנו לשליח רבי שמואל לובצקי שליט"א על סיועו בליקוט מענות הקודש

כל בשר (בשר) בילדי הורים אלו. ואפילו נדמה להורים שקשה לשנות הנהגתם דעך עתה - הרי עושים דברים קשים יותר לטובת ילדיהם.

באותו מכתב הציע השואל כי יבוא אל כ"ק רבינו בכדי לבקש ברכתו. על כך כתב רבינו:

לנסוע לכאן - אין צורך כלל, כי המענה כנ"ל, אלא שהוצאות הנסיעה יתן לצדקה לזכות בתו תי. הנסיעה על הציון.

פלוגי שלח לרבינו חוברת שערך, ושמה "אגרת השבת". בחוברת מופיע ציור לחות הברית עם הטעות הנפוצה - כשהלחות עגולים (רבינו עורר לא פעם על הזהירות בענין). על כך ענהו רבינו (בשולי מכתב ברכה לקראת בר המצווה

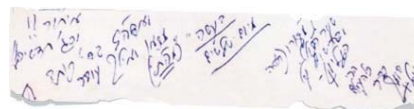
הרי דעתו של אברך שצריך חיזוק ללימוד החסידות, להבנתו של יהודי פשוט הרוצה הדרכה מפורטת להנהגה יום יומית. ולכל אחד עונה רבינו ברמה שלו ובסגנון שלו, בשפה שלו, ולפעמים גם בצורת האות המובנת לו... בכל זאת נוכל להיווכח ולראות במענות הבאים.

מאן דהוא שעסק בקירוב יהודים כתב לרבינו על כך שדחה את "פדיון הבן" לקבוצת יהודים מעולי רוסיה בשלושה חודשים. על כך כתב רבינו בחריפות:

איחור!! וכל חדשים!!

ואדמו"ר הזקן בסידורו כותב "מכאן ואילך עובר בעשה" (מן התורה) מיום שלשים (מקורו (ראה שער הכולל. ובהרשום על הגליון) - הרי כל העולם כבר טומך עליו.

יהודי שכתו נפצעה באורח אנוש בתאונת דרכים שאל את רבינו כיצד לנהוג. מענה קדשו של רבינו:

במענה לשאלתו אין לעזור לבתו

כשהורים מתנהגים יום יומית כרצון הרופא כל בשר ומפליא לעשות (הוא השם) כמבואר בשולחן ערוך - הרי זה מוסיק בהצלחת הטיפול על ידי רופא בשר ודם שהוא שליח הרופא

כשלושים מענות קודש לאנשים מגוונים ובתחומים מגוונים. במסגרת זו ליקטנו רק מענות בנושאים השווים לכל נפש, אך יש לציין כי מאגר אדיר של מענות מופלאים עוסק בעומקה של תורה על כל חלקיה. מענות אלו היום לשואלים שאלות שונות, וחלקם הגדול מופנה לצוות ה'מניחים' שהוציאו לאור את דברות קדשו של רבינו בנגלה ובנסתר, ופעמים רבות התעוררו להם קושיות בהבנת דברי רבינו. אז, היו הם מעלים את שאלותיהם על הכתב ורבינו היה משיב להם בפרוטרוט. כמו כן, כאשר היו מכניסים את השיחות והמאמרים להגהתו, לא פעם היה מוסיף בכתב עניינים שלמים ומופלאים, הקובעים ברכה לעצמם ולא הובאו במסגרת זו.

במענות אלו אפשר לראות במוחש "מנהיג ישראל" מהו: על פניו ניתן לחשוב כי רבינו כמנהיג, התייחס רק לנושאים כלליים - הביע את דעתו בדברים העומדים על הפרק מבחינה ציבורית בארץ ובתפוצות, ועורר על תופעות הנושבות בקרב הנוער ובחוגים שונים, בהקשר זה הוא גם בא בדברים עם אישי ציבור ומנהיגים, כדי לפעול דרכם מן הפרט אל הכלל.

אולם במענות אלו רואים כיצד מתייחס הרבי לבעיות הפרט, ויורד לפרטים קטנים ומתייחס למשאלות לב פשוטות של אשה ממדינה רחוקה, ולבעיות הכלכליות של יהודי מהיכן שהוא. למצב רוחו של ניצול שואה, ולתהיותיו של נער מבולבל שמנסה להכיר את בוראו.

כאן רואים גם את אהבת ישראל של הרבי לא רק באופן כללי לכל ישראל ככלל, למצב היהדות, מלחמה בהתבוללות וברפורמיות, כמו גם דאגה לשלומם הפיזי בדרכים פוליטיות, אלא גם אהבה פרטית לכל אחד, ולכל יהודי לפי דעתו ושכלו, כמאמרם זכרונם לברכה על הפסוק "איש אשר רוח בו" - שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, לא הרי שכלו של מחבר ספרים, לכלי השגתה של אחת שיש לה ספקות באמונה. ולא

של בנו, על מנת שהמוכר יתקתק):
ג.ב.

תורה על שלחו לוי חוברת "אגרת השבת" שבעריכתו ויהי רצון שישתדל להפיץ דברי תורה ויצליח, וכמובן בהקדמת למדם אותו בעצמו.

ראיתי בהאגרת ציור הלוחות. ואף שרגיל ונפוץ ציור באופן זה - הנה אמרו חכמינו ז"ל (בבא בתרא יד, א) אשר הלוחות ארכן ששה (טפחים) ורחבן ששה, שפירוש לשון זה בכל מקום בש"ס הוא שלימות (ולא.. חצי עגול!.. מצד אחד) ועל פי זה גם מובן ומוסבר שהארון בו מונחים הלוחות ה"ל ממולא בהן ולא ה"ל בו מקום פנוי ור"ק (ראה ש"ס שם).

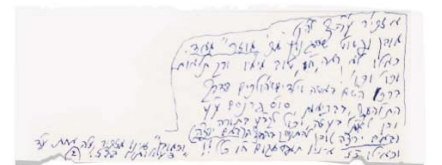
יהודי כתב לרבינו בכאב כי לא ראה מימיו טוב, ורק תלאות אפפוהו כל חייו. במכתבו כתב גם שלוחם מצבו איננו יכול לקבוע עתים לתורה ולעסוק בהפצתה.

רבינו השיב לו:

אזכיר על הציון להני"ל.

מובן ופשוט שסגנון מכו "מוזר" מאוד. כאילו לא ראה, חס ושלום, טוב מימיו ורק תלאות וכו' וכו'!

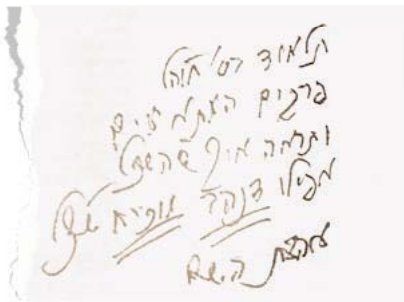
ברוכו השם באשה וילדים ש' הולכים בדרך התורה ומצוותיה, בבריאות, סוף סוף פרנסם עד עתה וכן לעתיד לבוא בעזרת ה', יכול לקבוע עתים בתורה (באם ירצה) וכן להתעסק בהפצת (באם ירצה) וכאילו כל זה אינו תופס מקום חס ושלום כלל!!

מענה לאשה שכתבה לרבינו אודות ספקות, דאגות ומצב רוח יורד:

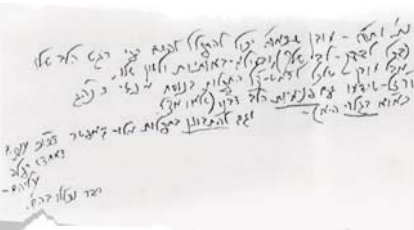
בדהתפוזמה באם לנביח (רבינו כתב בקיצור 'קוד' על מנת שהמוכר יקליד במכתב: בדיקת התפילין והמזוזות באם לא נבדקו ב"ב חודש)

לכתבה אודות מצב רוחה, הספקות וכו' - תמלא ציווי השם בתורתו "תמים תהי" עם ה' אלקתי", ותתחוק בבטחון אמת (כיון שכן הוא האמת) שהוא בורא האדם ומנהיגו ומגין עליו, ואין מקום לדאגות.

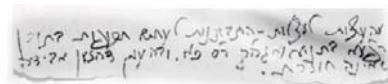
פלוגי כתב לרבינו הצעה להוספת בקשות בנוסח התפילה. לפינוי המענה המאלף שכתב רבינו:

נתקבל ותשואות חן - מובן שכל אחד ואחד יכול להתפלל להשם כפי רגש הלב שלו (בכל לבבך - לב שלך), ובמילא - באותיות ולשון שלו, אבל מובן שלכל לראש - צריכות להיות התפלות בנוסח אנשי כנסת הגדולה ורז"ל - שידעו גם פנימיות הלב דבני ישראל (שלא אצל כל אחד ואחד בגלוי היא) - וגם להתבונן בתפלות אלו - דאפשר דכמה וכמה ענינים דמחדש תפלה עליהם - כבר נכללו בהם.

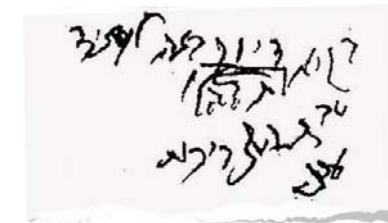

מענה רבינו לאדם שהתאונן על מדת העצלות המקנת בו, וביקש עצה כיצד לגבור עליה:

מהעצות לעצלות - התבוננות לעתים תכופות בתוכן ריש פרק מ"א בתנאי (אגרת הקדש ריש סימן כא). ובהענין דהזמן אבידה שאינה חוזרת.

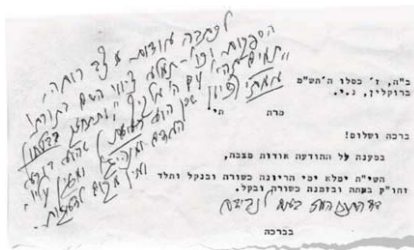

מענה רבינו לפלוגי שביקש תיקון לאחר שחילל שבת בשוגג: דיוק בזה לעתיד בקיאות בה"ל שבת הצריכות עלי"ם [=על כל פנים]

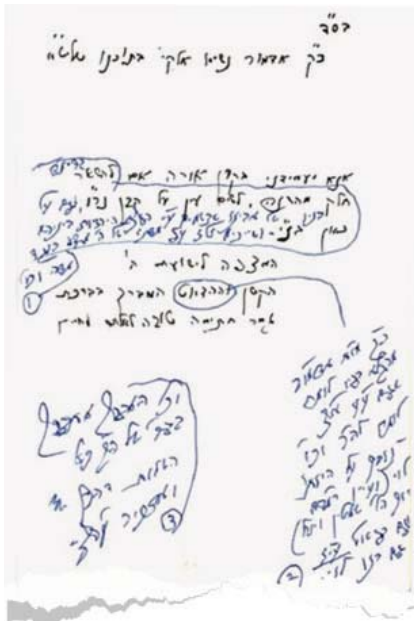
ולשאלותי: חזרת איש/אשה יהודים בתשובה, היינו חזרה לשרשם ולמהות שלהם, ועד אז אי אפשר שהיה במנוחת הנפש אמתית ובמילא בריאות אמתית. וכל עניני עבודה זרה (כולל בודיזם) הם גם זרים בתכלית הפשיטות למהותו של יהודי.

ורק הנהגה יומית... [כאן השאיר רבינו חלל ריק, והכוונה היא - הוראה למוכר שיקליד את הנוסח הקבוע שהיה רבינו כותב בכגון דא, שהנהגה היומית צריכה להיות על פי המבואר בשולחן ערוך] היא הנהגה הטבעית של יהודי.

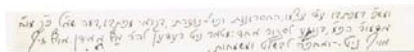
פלוגי חתם את מכתבו אל רבינו כשהוא מכנה את עצמו "ההדיוט". רבינו הקיף את המלה וכתב:

כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר מרגלא בפני לומר שגם על עצמו אין צריך לומר לשון הרע וכו' - נוסף על היותו לוי ועיין רמב"ם סוף ה'ל שמיטין ויובל) וגם כפשוטו על ידי זה גם בנו לוי.

כעין זה, במענה הבא של רבינו:

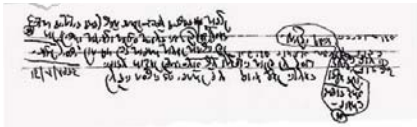
ומה שכתב במכתב על דבר עצמו, החסרונות וכו' - מוכרתי, בקראי מכתבו, במה שאמר לי "כ"ק מורי וחמי אדמו"ר הריני כפרת משכבו, בנוגע לספור אחד: מטאר גיט רעדען לה"ר אף א אידן. אויף זיך אויך גיט [=אסור לדבר לשון הרע על יהודים. על עצמו גם לא]. ואחכה לבשורות טובות ומשמחות.

פלוגי כתבה לרבינו אשר היא מתקשה להיות בשמחה, והיא "כועסת על הקב"ה", רח"ל.

מענה רבינו:

תלמוד בספר חובת הלבבות פרקים המתאימים ונראה איך שהשכל אפילו דגפש הבהמית מוכיח שצריכה להיות אהבת השם

לאורך השנים, נשלחו אל רבינו אלפי ספרים על-ידי מאות מחברים. פעמים רבות מאוד התייחס הרבי על הנכתב בספרים במכתב למחבר.

אך לפנינו מענה נדיר ומופלא למחבר שביקש את הערות רבינו, שהסביר לו מדוע איננו עושה כן:

1) נתקבל ותשואות חן תשואות חן על שימת לבו לשלחו לי ההתעסקות בזמן האחרון בענינים מעשיים דקיום תורה ומצוות על ידי בני ישראל שבסביבתי תופסים כל זמן הפנוי שלי ואתו רוב הסליחה.

לבד משלוש בריתות, שהתקיימו לאורך השנתיים הראשונות להנהגתו של רבינו, לא נהג הרבי בסנדקאות.

להלן מענה לאשה שכתבה לרבינו כי היא מבקשת שיהיה סנדק בברית לבנה ובכך יזכה הרך הנימול לברכה:

העיקר בנוגע לברכה הרי הוא הרוחני - ובוה אין המקום גשמי מפסיק, ובלבד שיוכח את השעה (שיודיעו הזמן שיתחילו בברית בשטומ"א).

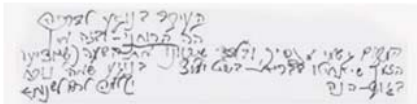
בנוגע שאהיה נוכח בגוף - הנה

1) למה להם לשנות מנהג שהונהג מכמה שנים, שאיני הולך לסנדקאות.

2) ועיקר - אין לקשר הכניסה לבריתו של אברהם אבינו של בנם שליט"א - עם קואה חס ושלום מכמה וכמה שלפניהם שרצו שאהיה סנדק, ומפני המנהג הנ"ל לא יכולתי למלאות בקשתם.

3) ובפרט שנוהרים בכיצא בזה - שלא להיות יוצא מן הכלל בבליטה, מפני עין טובה וק"ל.

ואתה הסליחה. ויגדלוהו - ביחד עם בעלה שליט"א - וכל יוצאי חלציהם שליט"א לתורה חופה ומעשים טובים מתוך הרחבה אמיתית.

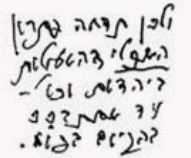
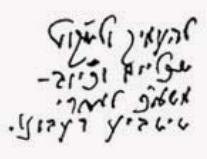
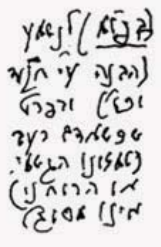
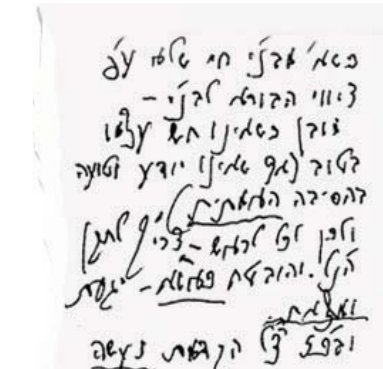

הקדשה שרשם רבינו לכל אחד מהמנדבים להדפסת ספר "לקוטי תורה" לרבינו בעל התניא בשנת תשכ"ה, בתוכה ציטט הרבי מתוך לשון ה"דף השערי" של הלוקוטי תורה:

ב"ה. בברכה להתעוררות "הלבבות לעבודת ה'" בכל שייפין, ובמיוחד - בהפצת המעינות, ומתוך אורה ושמוחה בגו"ר

מענה ליהודי שכתב על קשיים בפרנסה: אולי החסיר לאחזונה בשיעוריו בתורה וכיצא בזה בעיני מצוות. אשר זהו, בטח, הסיבה הפנימית (ובמילא גם האמתית) להעדר ההטבה בהנ"ל.

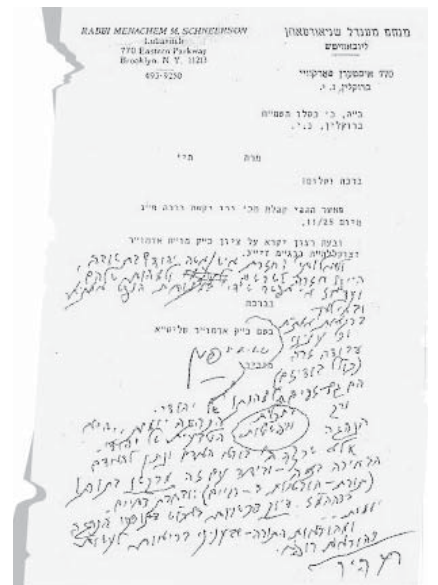
מענה ליהודי שחווה קשיים שונים בחייו, וביקש את ברכת ועצת רבינו:

במענה למכתבו מיום [וציין את תאריך מכתבו] עד לאחרי חג הפסח הבא עלינו נוסף על כללות הנהגתו על פי שולחן ערוך - ישתדל למצוא עבודה לכל הפחות לשעות אחדות בכל יום חול, יפסיק לגמרי במשך כל זמן זה בעשיית סגולות וקמיעות ואפילו לא לקרות בספרים על דבר כל זה - ולאחרי חג הפסח (באם בינתיים יתנהג כאמור שאז בודאי יוטב מצבו יכתוב לי עוד הפעם והשם יצליחו).

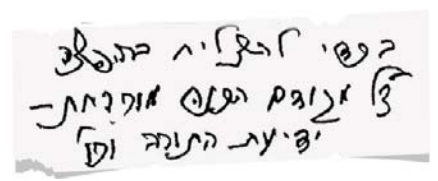

מענה רבינו ליהודי שכתב על קשיים בפרנסה: אולי החסיר לאחזונה בשיעוריו בתורה וכיצא בזה בעיני מצוות. אשר זהו, בטח, הסיבה הפנימית (ובמילא גם האמתית) להעדר ההטבה בהנ"ל.

אלא שרצה ה' בורא האדם ונתן להאדם הבחירה בזה - וביחד עם זה מבקשו תורתו (תורת - הוראות ב - חיים): ובחירת בחיים, בדיקת המצוות, דיוק בכשרות האכילה ושתייה בתוככי הנהגה ימית.. [=] ומהוראות התורה - שבעיני בריאות לעשות כהוראות רופא.

מענה למי שכנראה חפץ לעסוק בפעילות הפצת תורה ויהדות, בטרם למד בעצמו במידה הנצרכת: בכדי להצליח בהפצה צריכה להיות מקודם הכנה מוכרחת - ידעת התורה וכו'.

מענה רבינו ליהודי שכתבה כי יש לה שאלות וספקות באמונה, וכאשר הן יפתרו תחיל בשמירת קיום התורה והמצוות:

כשאחד מבני ישראל חי שלא ע"פ ציווי הבורא לבני ישראל - מובן כשאינו חש עצמו בטוב (אף שאינו יודע וטועה בהסיבה האמתית), ולכן לכל לראש - צריך לתקן הנ"ל. והובטח כל אחד ואחד - יענה ומצא.

ובכל זאת צריכה להיות הקדמת נעשה (בפועל ממש) לנשמע (הבנה על ידי חקירה ודרישה וכו') ובפרט שכשארדם רעב (למזוננו הגשמי או הרוחני) אינו מסוגל ולשקלא וטריא שכליים וכיצא בזה - מה שאין כן לאחרי שישבועי רעבונו.

ולכן תדחה פתרון השכלי והשאלות ביהדות וכו' - עד שתתבסס בהקיום בפועל ממש.

מעשה ביהודי בשם ר' רפאל טוויל מארגטינה אשר זכה להיכנס ל'יחידות' בהיכל קדשו של הרבי, בשנת תשכ"א. הרבי נתן לו מספר הוראות כמענה לשאלותיו ובקשותיו.

במתימות הטהורה, ביקש ר' רפאל מהרבי בקשה בלתי שגרתית: אשר רבינו יתן לו את ההוראות שנאמרו לו בכתב. רבינו נעתר לבקשתו, ולתדהמתו הרבה כתב את המענה באותיות מרובעות, התרגשותו מכך הייתה עזה, שכן באותם ימים הוא לא ידע לקרוא כתב עגול...

וכה מענה קדשו:

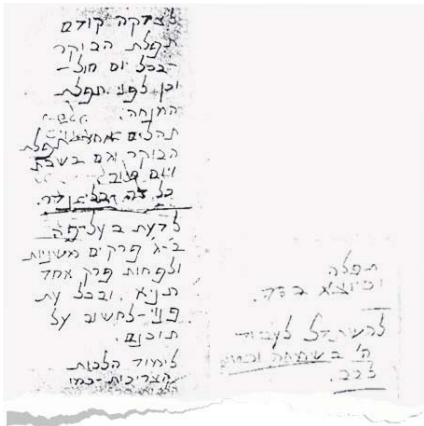
לצדקה קודם תפלת הבוקר - בכל יום חול - וכן לפני תפלת המנחה.

תהלים אחרי תפלת הבוקר וגם בשבת ויום טוב. כל זה - בלי נדר.

לדעת בעל-פה ב'ג' פרקים משניות ולפחות פרק אחד תניא, ובכל עת פנוי - לחשוב על חוכנם.

לימוד הלכות הצריכות - כמו הלכות ברכות, שבת, תפלה וכיוצא בהו.

להשתדל לעבוד ה' בשמחה ובטוב לבב.

מענה הקודש הבא גם הוא טומן בחובו סיפור מעניין ומופלא. ל'יחידות' בחדרו הקדוש של רבינו נכנס יהודי מצרפת שהיה חריש ואילם, ל"ע.

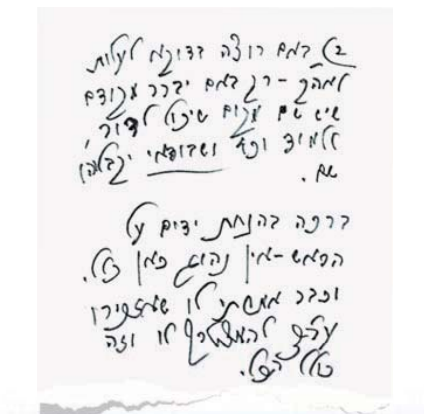
הוא שהה בקודש פנימה עשר דקות תמימות, ואיש אינו יודע כיצד התנהלו הדברים בינו לבין הרבי, אולם במהלך ה'יחידות' העניק לו רבינו סיפור שעל גבי כריכתו הפנימית כתב:

ב"ה. ובשפה הצרפתית כתב: Les prières acceptées [בתרגום לל"ה: **התפילות מתקבלות**]. על אלה הוסיף רבינו את חתימתו יד קדשו.

מלבד הסיפור, כתב לו רבינו כמענה על בקשותיו ושאלותיו (בשל העובדה שלא יכל לשמוע):

(2) באם רוצה בדוקא לעלות לאה"ק - רק באם יברר מקודם שיש שם מקום שיכול לדוד, ללמוד וכו' ושבודאי יקבלוהו שם. ברכה בהנחת ידיים על הראש - אין נהוג כאן כלל. וכבר אמרתי לו שאזכירו על הצינור הממטרך לו וזה כולל הכל.

יש לציין שמענות מסוג זה, שכתב הרבי ב'יחידות', אינם מצויים כלל. שני מקרים אלו הינם יוצאים מן הכלל. >

מענה רבינו ליהודי ששאל על הנהגת הקב"ה שלדעתו אינה תואמת להבנתו ושכלו:

(2) קושיותיו - בנקודתו - הן: שעל-פי שכלנו, שכל האדם צריך ה' השם להתנהג באופן אחר ממה שהוא מתנהג -

אבל באם ה' שכל השם, להבדיל, שכל האדם עתה - לא יותר (אפילו לא כיתרון שכל חכם וכן על שכלו דילד קטן אבל חכם, דילד הקטן יש לו קושיות חזקות ביותר על הנהגת החכם הזקן בכלל ועם הילד בפרט)

האומנם לדעתו כך צריך להיות שכלו דבורא האדם וכל היקום?!

(3) לשאלתו היסע ל[מקום פלוני] וכו' - מה שהוא דבר עקרי בחייו של כל אחד ואחד ובפרט צעיר המכין עצמו לסדר חייו וכו' - הוא היכולת והבנועל להיות מסודר, משמעת עצמית ושליטה על עצמו וכו'.

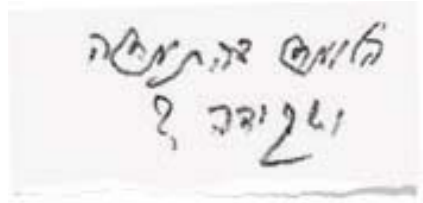
נראה גם מכתבו זה - אף שהוטב מצבו בזה (לגבי המצב בעת כתיבת מכתביו הקודמים), עדיין לא הגיע לזה.

כשיהיה בסביבה בלי מסגרת וסדר יומי, לימוד עם חברים (או בכתה) וכו' - יקשה עליו ביותר לבוא למצב הרצוי בכחות עצמו בלבד (והנחיותיו דעך עתה).

הרי כאן יש לו מסגרת (אפילו אם תמצא לומר שיש חסרונות בה וכו'), מה שאין כך כשיעתיק למקום חדש יתחיל להסתגל מחדש וכו' וכו'.

פלוני כתב לרבי כי קיבל "גרין קארד" (אשרת מגורים בארה"ב).

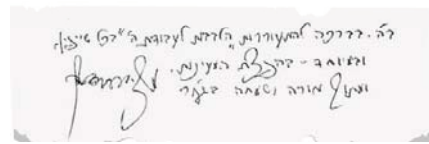
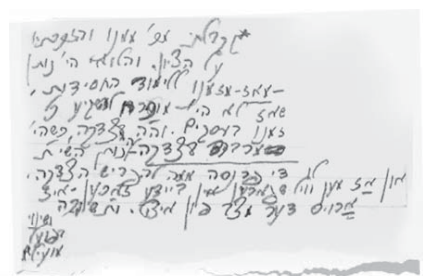
כתב לו רבינו שלוש מילים: **הלומד בהתמדה ושקידה?**

מענה זה נכתב, ככל הנראה, ליהודי שכתב לרבי על קשיים בפרנסה וביקש את ברכתו הק'. במענה מעורר אותו הרבי לתת מומנו ללימוד החסידות ולהרבות בצדקה, דבר שיועיל לכך שייחסכו ממנו מצבים בלתי נעימים. הרבי מוסיף שאם הוא אכן יעשה תשובה ויבצע שינוי, מצבו יוטב:

קבלתי מכתב ממנו והזכרתי על הצינור.

הולואי ה' נותן - מאז - מומנו ללימוד החסידות, שאז לא ה' מוכרח להשקיע על זמנו בעסקים. והוא הדין בצדקה, כשה' מרבה בצדקה - נותן השי"ת לו די פרנסה ממה להפריש הצדקה, און אז מען וייל שפארען אין ביידע זאכען - איז ארויס דער מצב פון איצט - וכשרוצים לחסוך בשני הדברים - הגיעו למצב הנוכחי. ותשובה ושינוי בפועל מועילים.

כתב יד קדשו של רבינו שכתב על מנת שהמוכר יקלידו בשולי מכתב שנשלח לאברך שדיווח לרבי כי "בהשגחה פרטית" הפסיק ללמוד מתורת החסידות למשך תקופה.

חס ושלום לומר כי זה שהפסיק משך זמן ללמוד תורת החסידות זהו בהשגחה פרטית, כי פסק דין מפורש בכמה מקומות (ובאריכות ברמב"ם הלכות תשובה) שבעניני תורה ומצוות ה'רשות נתונה לאדם, ואף מפתיו היצר הוא. ועיין אגרת התשובה לרבינו הזקן ספ"ט.

סופר יהודי מארץ-הקודש נהג לכתוב ולפעול למען חיוק האמונה ושמירת תורה-ומצוות בקרב קוראיו ושומעי לקחו. בשלב מסוים, מצב שמירת הדת בארץ-הקודש נראה לו כהולך ומתדרדר, ויאוש אחזו.

הוא כתב על כך לרבינו, ציין שאינו רואה טעם בהמשך פעילותו וכתירתו, וביקש מהרבי כי ינחם את הדרך הנכונה.

וכה כתב לו רבינו:

איני יכול להראות מכאן באיזה אופן יכול לנצל ידיעותי והשפעתו לטובת מספר הכי גדול דאחינו בני ישראל שיל, אבל הגישה לפי עניות דעתי צריכה להיות מקצה השני:

רואים במחוש איך שכמה וכמה מבני ישראל טובעים, רחמנא ליצלן, ביים של הנער ידיעת הטוב האמתי, ידיעת תורתנו וערכנו הנצחיים, ידיעת תפקידם בעולם, ידיעת הכחות העצומים והנעלמים הגנוזים בהם עצמם - הידיעה שנפגשם "היא חלק אלוהה ממעל ממש" - והעולה על כלונה: העדר הידיעה שהם במצב של העדר ידיעת כל אלו.

כמה וכמה מהנ"ל לא ירצו להכנס בדברים אפילו - כי אם עם כבודו וכיוצא בו או עם תלמידיו ומושפעי; בידו להעניק להם מדיניות הנ"ל באופן ישר או בעקיפין או בשויהם: ואם כן אי אפשר שלא החזמן על ידי ה' גשר שיקרבו ואחדם.

- ואפילו אם תמצא לומר שתיאור המצב שבמכתבו מתאים להמצאות וצורך בהצדקתו - הכזה "יחיה העצמות האלה?" - ואדרבא ככל שצדק יותר - יותר ותמוטט הסיכויים ש"יקפוץ" למבצע הצלת נפשות זה וימשיך עוד כמה וכמה למבצע זה.

והרי בפנימיותם מצפים הם שיהיו ועמידום על רגליהם ואז יהיו (בלשון הנביא) חיל גדול מאד מאד.

